ISLOM KARIMOV

ERISHGAN MARRALAR BILAN CHEGARALANMASDAN, BOSHLAGAN ISLOHOTLARIMIZNI YANGI BOSQICHGA KO'TARISH — BUGUNGI KUNDAGI ENG DOLZARB VAZIFAMIZDIR

23

Toshkent
«O'zbekiston»
2015

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MUSTAQILLIGINING YIGIRMA UCH YILLIGIGA BAG‘ISHLANGAN TANTANALI MAROSIMDAGI TABRIK SO‘ZI

Assalomu alaykum, aziz vatandoshlar!

Muhtaram mehmonlar!

Bugun xalqimiz ona yurtimizning buyuk tarixidagi haqiqatan ham biz uchun eng ulug‘, eng aziz bo‘lgan Vatanimiz mustaqillikka erishgan kunning yigirma uch yillik bayramini katta shodu xurramlik bilan nishonlamoqda.

Ana shu qutlug‘ ayyom bilan siz, azizlarimni, sizlarning timsolingizda butun xalqimizni chin qalbimdan tabriklash, barcha-barchangizga o‘zimning chuqur hurmatim va ehtiromimni bildirishdan baxtiyorman.

Aziz yurtdoshlarim, qadrdonlarim!

Biz o‘ta og‘ir, mashaqqatli sinov va kurashlarda qo‘lga kiritgan Vatanimizning Mustaqillik kunini nishonlar ekanmiz, barchamizning hayotimizda chuqur iz qoldirgan, biz bosib o‘tgan tarixan qisqa davrda nimalarni boshimizdan kechirdik, nimalarga erishdik, ta’bir joiz bo‘lsa, “Biz kecha kim edigu bugun kim bo‘ldik?” degan fikr-mulohazalar beixtiyor xayolimizdan o‘tishi tabiiydir.

Mustaqillik, istiqlol degan ulug‘ ne’mat avvalo xalqimizga erkinlik va ozod hayotni bergan, insoniy sha’nimiz, milliy ongimiz, qadr-qimmatimizni tiklab, barchamizga o‘zligimizni anglash tuyg‘usini, tilimiz, muqaddas dinimizni, qadriyat va urf-odatlarimizni qaytarib bergan, Vatanimiz tarixida hech narsa bilan qiyoslab bo‘lmaydigan buyuk sanadir.

Mustaqillik biz uchun – bu o‘z taqdirimizni qo‘lga olib, yurtimizning yer osti, yer usti boyliklariga ega bo‘lish, beqiyos moddiy va ma’naviy salohiyatimizni amalga oshirish, jahon miqyosida o‘zimizga munosib o‘rin egallash demakdir.

Kechagi mustabid tuzumda yashagan insonlar yaxshi biladi: o‘sha paytda O‘zbekiston degan go‘zal bir diyorni, o‘zbek degan buyuk bir xalqni kim tanirdi? Bizni mustaqil davlat sifatida kim tan olardi?

Yurtimiz qanday ulkan va noyob boyliklar makoni, aziz-avliyolar, buyuk allomalar, olim va mutafakkirlar vatani ekanini, biz qanday betakror meros, qanday ulug‘ zotlarning vorisi ekanimizni kim bilardi?

Milliy qadr-qimmatimizni, barchamiz uchun muqaddas diniy

qadriyatlarimizni, urf-odatlarimizni pisand qilmasdan, ular ayovsiz toptalgan zamonlarda bundan ortiq alam va bedodlik bo‘lishi mumkinmidi?

O‘zbekistonimiz faqatgina xomashyo yetkazib beradigan, iqtisodiyoti biryoqlama rivojlangan, paxta yakkahokimligi halokatli tus olgan o‘lkaga aylantirilgan, sobiq SSSR tarkibida eng qoloq agrar respublika emasmidi?

Xalqimizni boqish uchun zarur bo‘lgan oziq-ovqat mahsulotlarini chetdan, kimlargadir yalinib olib kelganimizni unutib bo‘ladimi?

Eski tizim hukmronlik qilgan oxirgi kunlarda yurtimizda atigi bir hafta-o‘n kunga yetadigan un zaxirasi qolganini, deyarli ocharchilik yoqasida turganimizni unutish mumkinmi?

Lekin mustabid tuzum qanday adolatsizlik, zulm va zo‘ravonligini o‘tkazmasin, xalqimiz o‘zligini, iymon-e’tiqodini, dinu diyonatini aslo yo‘qotmadi va boshimizga qanday og‘ir va mashaqqatli sinovlar tushmasin, o‘z qadr-qimmatini yuksak saqlab kelmoqda. Bu haqiqatni hech kim hech qachon esidan chiqarmasligini istardim.

Muhtaram do‘stlar!

Bugun istiqlolimizning yigirma uch yillik to‘yini o‘tkazar ekanmiz, biz tanlagan demokratik davlat va fuqarolik jamiyatini barpo etish, dunyodagi taraqqiy topgan mamlakatlar qatoriga kirish yo‘lida amalga oshirgan ishlarimizni baholar ekanmiz, hech ikkilanmasdan aytishni o‘zimning burchim deb bilaman:

yurtimizda yashayotgan har qaysi yoshu qari inson, millati, tili va dinidan qat’i nazar, boshini baland ko‘tarib, yagona Vatanimiz bo‘lmish O‘zbekistonimizning gullab-yashnashi yo‘lidagi olamshumul ishlarda mening ham munosib hissam bor, deb aytishga haqlidir.

Haqiqatan ham, biz qo‘lga kiritgan yutuqlar – milliy davlatchilik qurilishi, keng ko‘lamli zamonaviy islohotlar natijasida iqtisodiyotimiz erishgan barqaror o‘sish sur’atlari, aholimizning turmush darajasi va sifati yuksalib, yurtimiz qiyofasi tobora o‘zgarib, chiroy ochib borayotgani – bularning barchasi xalqaro maydonda munosib tan olinayotgani, obro‘-e’tiborimiz oshayotgani hammamizga katta iftixor bag‘ishlaydi.

Mustaqil taraqqiyot yillarida mamlakatimiz iqtisodiyoti taxminan 5 karra, aholi jon boshiga hisoblaganda 3,7-martaga o‘sgani, xalqimizning hayot darajasi va sifati oshganining dalili bo‘lmish odamlarimizning jon boshiga oladigan daromadlari 8,7 barobar ko‘paygani yurtimizning qisqa davrda kechagi, o‘zini boqishga qurbi yetmagan respublikadan tez sur’atlar

bilan o‘sib borayotgan zamonaviy davlatga aylanganining yaqqol tasdig‘idir.

Mana shu yutuqlarning barchasini shu maydonda o‘tirgan siz azizlar, sizlarning timsolingizda mehnatkash, fidoyi xalqimiz o‘z qo‘li bilan yaratib, bugun mustaqilligimizning 23-yillik qutlug‘ bayramini g‘urur va iftixor bilan kutib olayotgani eng yuksak baholarga munosib emasmi?!

Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi davom etayotganiga qaramasdan, O‘zbekiston iqtisodiyotining yillik o‘sishi oxirgi 10-yil davomida 8 foizdan oshib, barqaror rivojlanib borayotganini bugungi kunda kamdan-kam davlatlar misolida ko‘rish, kuzatish mumkin.

Mamlakatimizni mana shunday yuksak sur’atlar bilan rivojlantirish, modernizatsiya qilish va keng ko‘lamli islohotlarni joriy etish maqsadida iqtisodiyotimizda o‘zlashtirilgan kapital mablag‘lar hajmi 180 milliard dollardan ortiq bo‘lib, buning 60 milliard dollardan ziyodi xorijiy sarmoyalardir.

Ana shu investitsiyalar hisobidan avvalo iqtisodiyotimizning tarkibini tubdan o‘zgartirish, yuksak texnologiyalarga ega bo‘lgan, havas qilishga arziydigan zamonaviy korxonalar qurish, jahon bozorida raqobatdosh bo‘lgan mahsulotlarni ishlab chiqarish, O‘zbekiston salohiyatini yangi bosqichga ko‘tarish imkoniyati yaratilganini ko‘p-ko‘p misollarda kuzatish qiyin emas, albatta.

Ayni shu yillarning o‘zida aholimizning soni 10 million 300 ming kishiga ko‘payib, bugungi kunda 31 million kishini tashkil etayotgani O‘zbekistonimizning insoniy salohiyatini oshirib, yangi bosqich va marralarga erishish uchun nafaqat mustahkam zamin tug‘dirmoqda, kerak bo‘lsa, boshqalarni biz bilan hisoblashishga majbur qilmoqda.

Aziz yurtdoshlarim!

Biz eski, o‘zini oqlamagan tizimdan yangi tizimga o‘tishda, buning uchun mustahkam poydevor – fundament qurishda shoshilganimiz yo‘q. Ya’ni, biz “Yangi uy qurmasdan turib, eskisini buzmang” degan hikmatli iboraga itoat qildik.

Biz tanlab olgan tadrijiy, evolutsion yo‘l – maqsad-muddaolarimizga bosqichma-bosqich, qadam-baqadam yetish yo‘lini o‘zimizga ma’qul topdik, uni katta sinovlardan o‘tkazdik.

Yillar o‘tishi bilan, oldimizga qo‘ygan buyuk maqsadlar sari yurishimizda chuqur va atroflicha o‘ylangan, xalqaro maydonda “o‘zbek modeli” deb tan olingan demokratik islohotlar yo‘li naqadar to‘g‘ri ekanini

hayotimizning o‘zi oqlab, isbotlab bermoqda va bu haqiqatga bizga xayrixoh bo‘lmagan mutaxassis va ekspertlar, tegishli xalqaro institutlar ham iqror bo‘lmoqda.

Shular haqida gapirganda, mamlakatimiz taraqqiyotida yangi bosqich va ufqlarni zabt etishda barchamizni quvontiradigan, eng katta mezon avvalo yurtimizda hukm surayotgan barqarorlik, osoyishtalik va hamkorlik, o‘zaro hurmat va mehr-oqibat muhiti, vatandoshlarimizning tobora o‘sib borayotgan dunyoqarashi va ongu tafakkuri, huquqiy va siyosiy madaniyati va faolligi, desak, hech qanday xato bo‘lmaydi.

Xalqimizning ma’naviyatini yanada yuksaltirish uchun amalga oshirayotgan ishlarimiz o‘z hosilini bermoqda va shu fursatdan foydalanib, aytmoqchiman – bu sohada erishgan marralarimiz bilan biz hech kimdan kam bo‘lmasdan, ko‘pgina manaman degan davlatlardan o‘zib ketganimizni eng muhim yutug‘imiz, deb hisoblayman.

Bir payt bildirgan fikrimni yana takror aytaman: moddiy nuqtai nazardan biz eng rivojlangan davlatlardan balki hali orqadadirmiz. Lekin, biz o‘z yo‘limizni tanladik va bu yo‘ldan qaytmasdan, qat’iy ishonch bilan ayta olamiz: moddiy nuqtai nazardan ham bu marra albatta bizniki bo‘ladi, ammo ma’naviy nuqtai nazardan qaraganda, eng yengilmas kuch o‘zi nima? Yuksak ma’naviyatli xalq emasmi? O‘zingiz ayting, bunday xalqni yengib bo‘ladimi?

Bu haqda so‘z yuritganda, boshlagan ishlarimizning davomchilari bo‘lmish aziz farzandlarimizni o‘z fikriga, o‘z qarashlariga ega, zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni puxta egallagan, ertangi kunimizning mas’uliyatini o‘z zimmasiga olishga qodir bo‘lgan, bugungi davr talab qiladigan sog‘lom va barkamol avlod etib tarbiyalash masalasiga o‘z vaqtida ustuvor ahamiyat berib, uni umummilliy darajaga ko‘targanimiz – eng to‘g‘ri, uzoqni ko‘zlagan, hayotimizda o‘zini to‘la oqlagan tarixiy qadam bo‘ldi.

Bir faraz qilaylik, biz bundan 17-yil oldin ta’lim sohasini mutlaqo o‘zgartirgan, yangi, zamonaviy bosqichga olib chiqqan dasturlarni qabul qilmasak, bugun tez o‘zgarayotgan globallashuv davri, hayotimizga tobora chuqur kirib borayotgan Internet asrining o‘tkir va murakkab talablariga munosib javob berish, mamlakatimizning taraqqiyotini, istiqbolini ta’minlash, biz ko‘zlagan, kelajagi buyuk davlat qurish degan ulug‘ maqsadni oldimizga qo‘yish mumkinmidi?

Aziz bolalarim, qadrdonlarim!

Bugun mana shu muhtasham maydonda jamuljam bo‘lib o‘tirgan siz, yosh avlodimiz vakillariga, mening farzandlarim bo‘lmish butun O‘zbekiston yoshlariga qalbimda, yuragimda bo‘lgan bir fikrni aytmoqchiman: har qachon sizlar bilan uchrashganda, sizlarning yonib turgan ko‘zlaringizni, navqiron qaddi-qomatingizni, sizlar erishayotgan yutuqlarni kuzatganda, ko‘pchilik qatori men ham o‘zimda xuddiki qanot paydo bo‘lgandek his etaman.

Sizlar qayerda, qaysi sohada bo‘lmasin – bilim olish, ilmu fan cho‘qqilarini egallash, eng zamonaviy kasb-hunarlarni o‘zlashtirish, biznes sohasini rivojlantirishda, sport maydonlarida O‘zbekistonning shuhratini tarannum etishda barchaga namuna bo‘layotganingiz, so‘zsiz, hammamizni quvontiradi.

Buning yaqqol tasdig‘ini kuni kecha Xitoy Xalq Respublikasining Nankin shahrida o‘tkazilgan o‘smirlar o‘rtasidagi Ikkinchi Olimpiya o‘yinlarida 28 nafar yosh sportchimiz qatnashib, 4 ta oltin, 3 ta kumush, 3 ta bronza, hammasi bo‘lib – 10 ta medalni qo‘lga kiritgani butun O‘zbekistonimiz yoshlarining mustaqilligimizning 23-yillik bayramiga ulkan hissasi bo‘ldi, desam, ayni haqiqatni aytgan bo‘laman.

O‘zingiz bir o‘ylab ko‘ring, 28 nafar navqiron o‘g‘il-qizlarimiz ana shunday nufuzli xalqaro musobaqada hech kimga bo‘sh kelmasdan, azmu shijoat ko‘rsatib, ilgari biz tasavvur qilishimiz ham qiyin bo‘lgan shunday ulkan marralarga erishgan ekan, bu butun Vatanimizning yutug‘i emasmi?

Aziz farzandlarim, hech qachon unutmang: siz erishgan marra va yutuqlaringiz xalqimiz, elimiz erishgan yutuqlar deb hisoblayman, sizning bugungi va ertangi kuningiz yanada yorug‘ bo‘lishi uchun bor kuchimni ayamayman.

Yoshlar haqida qancha gapirsam, charchamayman. Bu haqda gapirganda, ochig‘ini aytsam, o‘zimni ham xuddi yasharib ketgandek his qilaman.

Bugun biz boshlagan ulug‘ ishlarning davomchilari bo‘lmish mana shunday yigitlar, qizlarimizni, ularning baxtu kamolini ko‘rib, shunday go‘zal yurtda, shunday yorug‘, musaffo osmon ostida yashash nasib etganiga barchamiz shukronalar aytamiz. Bunday baxtli hayotni xalqimiz asrlar, ming yillar davomida havas va orzu qilib yashagan edi. Bizni mana shunday saodatli kunlarga Xudo yetkazyapti. Har tongda pok bo‘lib, chin dildan so‘rasak, Yaratganimizning o‘zi albatta yo‘limizni ochib beradi. Va Ollohning nazari tushgan mana shu muqaddas yurtda hech kim hech

qachon kam boʻlmaydi, inshoollo.

Muhtaram doʻstlar!

Hozirgi kunda dunyoning turli hudud va mintaqalarida, yaqin va uzoq atrofimizda ekstremizm va terrorizm, qarama-qarshilik, qon toʻkilishi, xavf-xatarlar ortib, umuman, vaziyat tobora keskinlashib borayotgani barchamizni xavotir va tashvishga solishi tabiiydir.

Ming afsuski, bunday qonli toʻqnashuvlar, nizo va ziddiyatlar oʻz yechimini topib, kamayish oʻrniga koʻpayib bormoqda.

Bunday oʻta notinch, tahlikali sharoitda eng muhim masala – bu ham boʻlsa, qayerda, dunyoning qaysi chekkasida boʻlmasin, endi boshlanayotgan qarama-qarshilik va paydo boʻlayotgan mojarolarni e’tiborsiz qoldirmaslik, ular urushga aylanib ketishining oldini olish uchun vaziyat doimo jahon hamjamiyati nazoratida boʻlishi darkor.

Oʻzbekistonning pozitsiyasi bunday holatlar, keskin ziddiyat va toʻqnashuvlarni faqatgina siyosiy yoʻl, tinch vositalar bilan hal etish, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Nizomida muhrlab qoʻyilgan asosiy prinsiplarga va xalqaro normalarga itoat qilgan holda, davlatlarning suvereniteti va chegaralarning daxlsizligini buzishga, zoʻravonlik va kuch ishlatishga yoʻl qoʻymaslikdan iboratdir.

Mana shunday oʻta murakkab vaziyat barchamizdan avvalo ogoh, hushyor va sezgir boʻlishni talab qilmoqda.

Yaqin va uzoq qoʻshnilarimiz bilan til topib, bizlarni birlashtiradigan umumiy maqsadlar yoʻlida hamkorlikni yanada kuchaytirish, oʻzaro manfaatli aloqalarni oʻrnatish ustuvor vazifamiz boʻlib qolishini zamonning oʻzi taqozo etmoqda.

Bizga tinchlik va omonlik kerak. Mana shunday ezgu fikr, ezgu intilish barcha-barchamizning yuragimiz, qalbimizdadir, desam, ayni haqiqatni aytgan boʻlaman.

Fursatdan foydalanib, bizning bugungi eng ulugʻ, eng aziz bayramimizga tashrif buyurgan muhtaram mehmonlarimizga, xorijiy davlatlarning elchilari, xalqaro tashkilotlarning vakillariga oʻzimning yuksak hurmat va ehtiromimni bildirish menga katta mamnuniyat yetkazadi.

Sizlarning Oʻzbekistonga doimo xayrixoh boʻlib, amaliy yordam koʻrsatib kelayotganingiz uchun xalqimiz nomidan chin qalbimdan minnatdorlik bildiraman, barchangizga sihat-salomatlik, yurtingizga ravnaq tilayman.

Muhtaram vatandoshlarim, qadrdonlarim!

Shu munavvar oqshomda barchangizni bag‘rimga bosib, Mustaqillik bayrami bilan tabriklar ekanman, hammangizga tinchlik-omonlik, baxtu saodat, xonadonlaringizga, el-yurtimizga fayzu baraka tilayman.

Yurtimiz tinch, osmonimiz musaffo bo‘lsin!

Mustaqilligimiz abadiy bo‘lsin!

SHANXAY HAMKORLIK TASHKILOTIGA A’ZO MAMLAKATLAR DAVLAT RAHBARLARI KENGASHINING KENGAYTIRILGAN MAJLISIDAGI NUTQ

Muhtaram davlat rahbarlari!

Hurmatli majlis qatnashchilari!

Avvalambor, Shanxay hamkorlik tashkilotiga a’zo mamlakatlar davlat rahbarlari, ShHTda kuzatuvchi maqomiga ega boʻlgan davlatlar rahbarlari va mazkur sammitga taklif etilgan mehmonlarga oʻzimning samimiy hurmatimni izhor etishga ruxsat bergaysiz. Fursatdan foydalanib, Tojikiston Respublikasi Prezidenti Imomali Rahmonga samimiy mehmondoʻstlik va bugungi uchrashuv yuksak saviyada tashkil etilgani uchun minnatdorlik bildirmoqchiman.

Bugun bu yerda davlat rahbarlari tomonidan ShHTning oʻtgan davr mobaynidagi faoliyati yuzasidan bildirilgan fikrlarga qoʻshilaman. Shanxay hamkorlik tashkiloti nisbatan qisqa davrda jahon siyosatida muhim oʻrin tutayotgan nufuzli xalqaro tuzilmaga aylandi, deb aytishga barcha asoslarimiz bor. Keyingi vaqtda, dunyoning turli joylarida qarama-qarshilik va keskinliklar kuchayib borayotgan bir sharoitda tashkilotga a’zo mamlakatlar, shuningdek, kuzatuvchi davlatlarning birgalikdagi sa’y-harakatlari bilan mintaqada tinchlik va xavfsizlikni saqlash, terrorizm, separatizm, ekstremizm, narkotrafik hamda boshqa xavf-xatar va tahdidlarga qarshi kurashish borasidagi ishlar izchil davom ettirildi.

ShHTning Milliy koordinatorlar kengashi, Xavfsizlik kotiblari va ekspertlar kengashi darajasida amalga oshirilayotgan ulkan ishlarni ham alohida qayd etishni istardim.

Muhtaram davlat rahbarlari!

Imkoniyatdan foydalanib, quyidagi masalalarga qisqacha toʻxtalib oʻtmoqchiman.

Bugun Afgʻonistonda yuzaga kelayotgan vaziyat surunkali beqarorlik xususiyati va yanada keskin tus olish tendensiyasiga ega. Shuni ishonch bilan aytish mumkinki, afgʻon muammosini bartaraf etishdan manfaatdor boʻlgan barcha tomonlar bir masalada yakdildir, ya’ni Afgʻonistonda harbiy yoʻl bilan tinchlikka erishib boʻlmaydi.

Afgʻonistonda urush yillarida tinch hayot haqida tasavvurga ham ega boʻlmagan butun bir avlod voyaga yetdi. Joriy yilning iyun oyida

Afg‘onistonda o‘tkazilgan prezident saylovi shuni ko‘rsatdiki, afg‘on xalqi to‘xtovsiz qon to‘kish va zo‘ravonlikdan, ko‘p yillik qashshoqlik, vayronagarchilikdan charchadi va bugungi kunda mamlakatda tinchlik va barqarorlik o‘rnatilishini, o‘z taqdirini o‘zi belgilash huquqiga ega bo‘lishni istaydi.

Ayni paytda saylovchilarning ovozini qaytadan sanash va Afg‘oniston prezidentligiga saylov natijalarini e’lon qilish va davlatning yangi rahbarining o‘z vazifasini bajarishga rasman kirishish jarayoni cho‘zilayotgani mamlakatda kelgusida barqarorlikka erishish borasida kuchli xavotir uyg‘otmoqda.

Afg‘onistonda voqealarning bu tarzda rivojlanishi mamlakatda ichki siyosiy vaziyatni butunlay izdan chiqarishi, milliy xavfsizlikka va qarama-qarshiliklarni tinch yo‘l bilan hal etish istiqbollariga real xavf solishi, muzokaralar jarayonida murosaga erishish, o‘zaro kurashayotgan barcha tomonlar va Afg‘onistondagi milliy-diniy guruhlar vakillaridan tashkil topishi mumkin bo‘lgan koalitsion hukumatni shakllantirishga xalaqit berishi mumkin.

Xavfsizlikka ko‘maklashuvchi xalqaro kuchlarning Afg‘onistondan olib chiqib ketilishi tahdidlarning kuchayishi va beqarorlikning o‘sishiga, terroristik va ekstremistik faoliyatning kengayishiga hamda narkotrafik ko‘lamining nafaqat Markaziy Osiyo mintaqasida, balki undan uzoq bo‘lgan hududlarda ham ortishiga olib kelishini o‘zimizga tasavvur qilishimiz kerak.

Bunday vaziyatda Afg‘onistonda yuzaga keladigan har qanday bo‘shliqni qisqa muddatda turli buzg‘unchi va terroristik guruhlar egallab olishi mumkin.

Oqibatini oldindan aytib bo‘lmaydigan bunday sharoitda ayrim siyosiy kuchlar va ularni qo‘llab-quvvatlaydigan davlatlarning Afg‘onistonda tartibsizlikni yuzaga keltirish va vaziyatni yanada chigallashtirishga urinishlarini inkor etib bo‘lmaydi. Qisqacha aytganda, Iroqdagi bugungi vaziyat takrorlanadi.

O‘zbekiston Afg‘oniston bilan o‘zining barqaror va do‘stona munosabatlarini har ikki mamlakatning milliy manfaatlaridan kelib chiqib va faqat ikki tomonlama hamkorlik asosida o‘rnatmoqda va bundan keyin ham shunday yo‘l tutadi. Afg‘on xalqining o‘zi saylaydigan hukumatni qo‘llab-quvvatlaydi.

Dunyo iqtisodiyotida yuzaga kelayotgan ahvolni tahlil qilar ekanmiz,

xalqaro moliyaviy-iqtisodiy inqirozning jiddiy oqibatlari hali toʻliq bartaraf etilmagan, deb aytish uchun barcha asoslarimiz bor.

Hech shubhasiz, bunday tendensiya ShHT faoliyatida ishtirok etayotgan barcha mamlakatlardagi vaziyat va ulardagi rivojlanish sur'atlariga bevosita yoki bilvosita ta'sir koʻrsatadi.

Bunday sharoitda tashkilotga a'zo davlatlarning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini ta'minlash, aniq amaliy natijalarga erishish uchun iqtisodiyot, investitsiyalar va transport kommunikatsiyalari sohalarida mintaqa mamlakatlari manfaatlariga javob beradigan keng koʻlamli loyihalarni amalga oshirish boʻyicha hamkorlikni yanada kengaytirish vazifasi alohida dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ushbu vazifani amalga oshirishda Xitoy Xalq Respublikasi va uning Raisi Si Szinpin tomonidan ilgari surilgan «Buyuk ipak yoʻli boʻylab iqtisodiy koridor» tashkil etish borasidagi tashabbus muhim oʻrin tutadi, deb hisoblaymiz. Mazkur koridor mintaqadagi barcha mamlakatlarning uzoq muddatli iqtisodiy, ayniqsa, transmintaqaviy transport infratuzilmasini rivojlantirish sohasidagi manfaatlarini ilgari surishga, nafaqat ushbu loyiha ishtirokchilari, balki butun Markaziy Osiyo mintaqasining geosiyosiy va iqtisodiy salohiyatini sezilarli ravishda kuchaytirishga koʻmaklashadi.

Ukrainadagi muammoni bartaraf etish boʻyicha ham oʻz fikr-mulohazalarimizni qisqacha bayon etishni istardim.

Birinchi. Ukrainadagi muammoni tinch yoʻl bilan hal etish boʻyicha Minsk shahrida erishilgan kelishuvlarni, Ukraina va Rossiyaning ushbu masala yuzasidan bildirgan taklif va tashabbuslarini qoʻllab-quvvatlaymiz.

Ikkinchi. Ishonchim komilki, Oʻzbekiston tomonidan shu yilning 4-martida Ukrainadagi qarama-qarshilikka barham berish va mamlakatda tinchlik oʻrnatish boʻyicha Ukraina va Rossiya oʻrtasida toʻgʻridan-toʻgʻri muzokara jarayonini oʻtkazish yuzaga kelgan vaziyatni hal etishning eng maqbul va samarali yoʻli ekani haqida bildirilgan takliflar dolzarbligicha qolmoqda va bugun ham oʻz tasdigʻini topmoqda.

Uchinchi. Ukrainadagi muammo yuzasidan har qanday muzokara jarayonlarida Rossiyaning tarixan koʻp asrlar davomida shakllangan azaliy manfaatlari ham e'tiborga olinishi darkor.

Ushbu manfaatlarni e'tiborga olmaslik jiddiy xato boʻlgan boʻlur edi.

Fursatdan foydalanib, Rossiya Federatsiyasi Prezidenti Vladimir Vladimirovich Putinni ShHTga navbatdagi muddatga raislik bilan

tabriklab, ushbu mas’uliyatli missiyani amalga oshirishda muvaffaqiyat tilashga ijozat bergaysiz.

E’tiboringiz uchun tashakkur.

O‘ZBEKISTON O‘QITUVCHI VA MURABBIYLARIGA

Muhtaram ustoz va murabbiylar!

Avvalo, sizlarni umumxalq bayrami – O‘qituvchi va murabbiylar kuni bilan samimiy tabriklab, barcha-barchangizga o‘zimning yuksak hurmat-ehtiromim va ezgu tilaklarimni izhor etishdan baxtiyorman.

Bugun biz mana shu qutlug‘ ayyomni keng nishonlar ekanmiz, siz, azizlarning bolalarimiz, yosh avlodimizga bilim va tarbiya berishdek o‘ta murakkab, o‘z kasbiga mehr va sadoqatni, butun borlig‘ini bag‘ishlashni, fidoyilikni talab etadigan sharafli mehnatingiz uchun siz, muhtaram muallimlar zoti oldida barchamiz chin qalbimizdan, yuragimizdan sizlarga minnatdorlik bildirishni o‘z burchimiz deb bilamiz.

Ayni shu fikrlarni, ya’ni farzandlarimizni kamol toptirish, ularga ilmu fan sirlarini o‘rgatishdek g‘oyat mas’uliyatli ishni ado etib kelayotgan insonlarning hech narsa bilan o‘lchab, qiyoslab bo‘lmaydigan olijanob mehnatini inobatga olib, bundan 18-yil muqaddam O‘qituvchi va murabbiylar kunini ta’sis etganimiz va uni umumxalq bayrami darajasiga ko‘targanimiz jamoatchiligimiz, butun xalqimizning xohishi va intilishini o‘zida mujassam etadi, desam, o‘ylaymanki, haqiqatni aytgan bo‘laman.

Aziz ustozlar, muallimlar!

Dunyoda “o‘zbek modeli” deb tan olingan, mamlakatimiz milliy taraqqiyot strategiyasining ajralmas qismi bo‘lgan Kadrlar tayyorlash milliy dasturini o‘z vaqtida qabul qilib, amalga oshirganimiz yangi hayot, yangi jamiyat qurishda eng kuchli, aytish mumkinki, eng qudratli omil bo‘lib, nafaqat ta’lim sohasini, balki odamlarimizning dunyoqarashini, butun hayotimizni tubdan o‘zgartirib yuborgani haqida bugun har qancha g‘ururlanib, faxrlanib gapirsak, arziydi, albatta.

Biz o‘z oldimizga qo‘ygan ezgu maqsadlarga erishish yo‘lida, jumladan, eng murakkab, shu bilan birga, hal qiluvchi ahamiyatga ega bo‘lgan ta’lim-tarbiya sohasida g‘oyat muhim masalani yechishda, ya’ni, biz boshlagan ishlarni davom ettiradigan, zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni egallagan, yangilikka intilib yashaydigan, hech kimdan kam bo‘lmaydigan yosh avlodni tarbiyalash borasida haqiqatan ham qiyin va mashaqqatli yo‘lni bosib o‘tganimiz, avval tajribamizda mutlaqo ko‘rmagan marralarni zabt etishga qanday katta mehnatimiz singganini alohida ta’kidlash o‘rinlidir.

Ta'lim sohasidagi noyob dasturlarimizning ijrosi qancha kuch va imkoniyat, qancha mablag'ni talab qilgani – bu o'z yo'li bilan, lekin mana shunday ulkan va ulug'vor ishlarni amalga oshirishda aynan sizlar o'zingizni ayamasdan, sidqidildan mehnat qilganingiz hisobidan biz yurtimizda bu sohada tub burilish va o'zgarishlarga ham nazariy, ham amaliy poydevor yaratdik.

Qancha-qancha yangi ta'lim standartlari, o'quv dasturlari, qo'llanma va darsliklarni ishlab chiqib, amalda joriy etish, ularni har bir o'quvchi, har bir talabaning ongu shuuriga singdirish uchun butun soha xodimlari, siz, hurmatli muallim va ustozlar bu maktabdan avvalo o'zingiz o'tganingiz, beminnat xizmat qilib kelayotganingizni haqiqiy fidoyilik namunasi, desak, hech qanday xato bo'lmaydi.

Mamlakatimiz, davlatimiz uchun hal qiluvchi murakkab bir davrda sizlar bilan birga ta'lim sohasini tubdan o'zgartirib, zamon talab qilayotgan darajaga ko'tarishga erishganimizni ko'z o'ngimizdan o'tkazar ekanmiz, bu yo'lda siz, azizlarning qanday qiyin bo'lmasin, qat'iyatlik va fidoyilik ko'rsatganingizni, bu buyuk maqsad uchun belni mahkam bog'lab mehnat qilganingizni men chinakam jasorat deb baholayman va mana shunday olijanob fazilatlaringiz uchun barcha-barchangizga ta'zim qilaman.

Qadrli vatandoshlar!

Har bir inson, har bir ota-onaning ezgu orzusi bo'lmish sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalash, shu maqsadda minglab zamonaviy o'quv maskanlari, bolalar sporti inshootlarini barpo etganimiz, ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini o'quv jarayoniga joriy etish bo'yicha amalga oshirilgan keng ko'lamli ishlar, soha xodimlarining mehnatini munosib qadrlash, moddiy va ma'naviy rag'batlantirishga qaratilgan samarali tizim ishlab chiqib, amalda tatbiq etganimiz va boshqa ko'pgina chora-tadbirlar bugun o'z ijobiy natijasini bermoqda. Xususan, birgina so'nggi besh yilda oylik ish haqi xalq ta'limi muassasalarida 2,9 barobar, o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimida qariyb 4-marta, oliy ta'lim sohasida 3,6 karra oshirilgani, minglab ustoz va murabbiylar, professor-o'qituvchilarimiz Vatanimizning yuksak unvonlari, orden va medallari bilan taqdirlangani ham ana shundan dalolat beradi.

Hurmatli do'stlar!

Barchamizga ayonki, bugungi global integratsiyalashuv sharoitida, kundalik hayotimizga komputer texnologiyalari va Internet tizimi jadal kirib kelayotgan bir paytda xorijiy tillarni har tomonlama puxta

egallamasdan turib, jahon hamjamiyati bilan hamqadam bo‘lib yashashni tasavvur etib bo‘lmaydi.

Ayni shu maqsadda mamlakatimizda o‘tgan yildan e’tiboran umumta’lim maktablarining 1-sinfidan boshlab chet tillarni o‘qitishning uzluksiz tizimi joriy qilingani yangi amaliy qadam bo‘ldi. Bu sohada ishni to‘g‘ri tashkil etish, kutilgan samaraga erishish uchun avvalo mavjud o‘quv-metodik bazani mustahkamlash, dastur va qo‘llanmalarni yanada takomillashtirish, pedagog xodimlarning bilim va malakasini oshirish zarurligi haqida ortiqcha gapirishning hojati yo‘q, deb o‘ylayman.

Shu bilan birga, ta’lim maskanlarida “Ziyonet” tarmog‘i yordamida o‘quv-tarbiya jarayonlarini bugungi taraqqiyot, milliy va umumbashariy tafakkur yutuqlari bilan uzviy bog‘liq ravishda olib borish, Multimediali umumta’lim dasturlarini rivojlantirish markazi faoliyatini kuchaytirish, o‘quv adabiyoti va qo‘llanmalari elektron turlarining ilmiy-uslubiy saviyasini yuksaltirish muhim vazifamizdir.

Ayni shu yo‘nalishdagi ishlarimizning uzviy davomi sifatida joriy yilda Janubiy Koreyaning dunyoda nom qozongan nufuzli Inxa universitetining Toshkent filialini, shuningdek, ta’lim sohasi bilan bog‘liq bo‘lgan yangi o‘quv va malaka oshirish markazlarini tashkil etganimiz yoshlarimiz uchun yangi imkoniyat va yangi ufqlar ochib berishi muqarrar.

Bugungi kunda dunyoda, yon-atrofimizda qarama-qarshilik va ziddiyatlar ko‘payib, inson qalbi va ongini egallash, birinchi navbatda, yoshlarning ma’naviy olamini izdan chiqarish, ularni o‘z ota-onasiga, el-yurtiga qarshi qo‘yishga qaratilgan tahdid va xurujlar kuchayib borayotgan murakkab va tahlikali zamonda o‘zining kimligini, qanday buyuk zotlarning avlodi, qanday bebaho meros vorislari ekanini teran anglab, ona yurtga muhabbat va sadoqat hissi bilan yashaydigan yosh avlodgina muqaddas zaminimizni yot va begona ta’sirlardan, balo-qazolardan saqlashga, Vatanimizni har tomonlama ravnaq toptirishga qodir bo‘ladi.

Bu haqda gapirganda, yurtimizda hukm surayotgan tinchlik va osoyishtalik, o‘zaro hurmat, mehr-oqibat muhitini ko‘z qorachig‘idek asrashda, avvalambor, bolalarimizni mustaqil fikrga ega bo‘lib, oqni qoradan ajratishga qurbi yetadigan insonlar etib, bir so‘z bilan aytganda, yoshlarimizning irodasini mustahkam va baquvvat qilib tarbiyalashda siz, muhtaram o‘qituvchi va murabbiylar bundan buyon ham kuch-g‘ayratingiz, bilim va tajribangizni ayamaysiz, deb ishonaman.

Azizlarim, qadrdonlarim!

Davlatimiz, jamiyatimiz sizlarning Vatanimiz taraqqiyotiga qo‘shayotgan katta hissangizni, mas’uliyatli faoliyatingizni yuksak baholaydi va qadrlaydi. Bu masala kelgusida ham doimiy e’tiborimiz markazida bo‘lib qoladi, deb ishontirib aytmoqchiman.

Fursatdan foydalanib, sizlarni qutlug‘ bayramingiz bilan yana bir bor tabriklab, barchangizga sihat-salomatlik, oilalaringizga baxtu saodat, ezgu ishlaringizda yangi yutuq va omadlar tilayman.

Hech qachon kam bo‘lmang, umringizdan baraka toping, aziz va mehribon ustozlar!

BMT JAHON SAYYOHLIK TASHKILOTI IJROIYA KENGASHI 99-SESSIYASINING OCHILISH MAROSIMIDAGI NUTQ

Muhtaram janob Taleb Rifai!

Hurmatli forum ishtirokchilari!

Xonimlar va janoblar!

Siz, muhtaram mehmonlarimizni – Jahon sayyohlik tashkiloti Ijroiya kengashi rahbarlari va a’zolarini, turizmni rivojlantirish masalalari bo‘yicha vazirlik va idoralar, sayyohlik tashkilotlari boshliqlarini, olimlar va mutaxassislar, jahon turizm sanoati vakillarini qutlab, barchangizga o‘zimning yuksak hurmat-ehtiromimni bildirish, Ijroiya kengashning 99-sessiyasiga samarali va muvaffaqiyatli ish olib borishni tilash menga katta mamnuniyat bag‘ishlaydi.

Avvalambor, O‘zbekiston Prezidentini mana shunday qarsaklar bilan, ochiq yuz bilan, ko‘tarinki kayfiyatda kutib olganingiz uchun sizlarga katta rahmat aytmoqchiman. Bunga javoban men ham sizlarni aynan Samarqandda, O‘zbekistonda ko‘rib turganimdan chin dildan xursand ekanimni yana bir bor ta’kidlamoqchiman.

Sizlar bizning zaminimizga tashrifingizdan mamnun va rozi bo‘lsangiz – bu mening eng katta tilagim, desam, ayni ko‘nglimdagi gapni aytgan bo‘laman.

Bugun bu zalda 150 dan ortiq turizm sanoati vakillari hozir bo‘lganidan xabardorman. Bu anjumanda, shuningdek, bizning do‘stlarimiz – O‘zbekistonda akkreditatsiyadan o‘tgan xorijiy diplomatlar ham ishtirok etmoqda. Ular bizning mehmonlarimiz bilan birgalikda barcha muhim anjuman va tantanali marosimlarimizda doimo qatnashib kelishadi.

Jahon sayyohlik tashkiloti Bosh kotibi janob Taleb Rifai va kengashning barcha a’zolariga mazkur kengashning navbatdagi sessiyasi majlisi o‘tkaziladigan joy sifatida turli madaniyatlar chorrahasi va jahon sivilizatsiyasi durdonasi bo‘lmish qadimiy va hamisha navqiron Samarqand shahrini tanlagani uchun samimiy minnatdorlik bildiraman.

Samarqand shahrining tarixiy ahamiyati, uning beqiyos go‘zalligi haqida albatta ko‘p gapirish mumkin.

Salkam uch ming yillik g‘oyat boy tarixga ega bo‘lgan bu azim shahar

o‘zining ulug‘vor me’moriy yodgorliklari, moviy gumbazlari, betakror sharqona qiyofasi va ruhi bilan sayohatchilar, turistlar va mehmonlar e’tiborini tortib keladi.

Bu dilbar shahar har qanday insonni o‘ziga maftun etadi. Uni bir bor ko‘rgan odam hech qachon esidan chiqarmaydi.

Yaqinda Amerikaning xalqaro doiralarda tan olingan va katta nufuzga ega bo‘lgan “Xaffington post” internet nashri Samarqandni inson o‘z umri davomida hech bo‘lmaganda bir marta borib ko‘rishi albatta zarur bo‘lgan dunyodagi 50 ta shaharning biri sifatida e’tirof etdi va ana shu shaharlar ro‘yxatiga kiritdi.

O‘zida eng qadimgi davrlar va bugungi hayotni uzviy ravishda uyg‘unlashtirgan ushbu shaharda tug‘ilib voyaga yetgan inson sifatida siz, aziz mehmonlarimizni mana shu mehmondo‘st zaminda ko‘rish va butun Samarqand ahli nomidan, shaxsan o‘z nomimdan «Samarqandga xush kelibsiz!» deb aytish menga alohida mamnuniyat bag‘ishlaydi.

Qadrli do‘stlar!

Jahon sayyohlik tashkiloti Ijroiya kengashining bugungi sessiyasi majlisining asosiy kun tartibi g‘oyat muhim masalaga – «Buyuk ipak yo‘li – xalqaro turizmni rivojlantirishning yangi istiqbollari» mavzusiga bag‘ishlangan.

Turizm qadim zamonlardan boshlab sayyoramiz xalqlari o‘rtasida do‘stlik rishtalarini mustahkamlashga xizmat qilgan. Odamlar yangi o‘lkalarni kashf etish, dunyoni ko‘rish va bilish, savdo-sotiqni rivojlantirish, madaniy va diplomatik aloqalarni o‘rnatish maqsadida sayohatga chiqqanlar. Savdo karvonlari yo‘llari kesishgan, madaniyatlar va sivilizatsiyalar tutashgan chorrahada joylashgani uchun Markaziy Osiyo mintaqasi bu jarayonda muhim o‘rin tutgan.

Nufuzli olimlarning fikriga ko‘ra, O‘zbekiston davlatchiligining shakllanish tarixi miloddan avvalgi ikki minginchi yillardan boshlangan va 3,5 ming yildan ziyod davrni qamrab oladi. Ko‘hna Rim va Bobilning tengdoshi hisoblangan, o‘rta asrlar ilm-fani, san’ati va madaniyatining yirik markazlari sifatida dunyoga dong taratgan va YuNESKOning Butunjahon merosi ro‘yxatiga kiritilgan Samarqand, Buxoro, Xiva, Shahrisabz shaharlari bu zaminda qadimgi davlatchilikning shakllanish va rivojlanish markazlari bo‘lib kelgan.

Shu o‘rinda biz keyingi yillarda jahon hamjamiyati bilan birgalikda Samarqand shahrining 2750-yilligini, Shahrisabzning 2700-yilligini,

Buxoro va Xiva shaharlarining 2500-yilligini, Toshkent shahrining 2200-yilligini keng nishonlaganimizni aytib oʻtish joizdir.

Qadimiy madaniyatlar beshigi boʻlgan bu shaharlarda ilk va keyingi oʻrta asrlardayoq ilm-fan, ta'lim-tarbiya sohalari, hunarmandlik va savdo-sotiq keng rivojlangan, muhtasham saroylar, masjid va madrasalar barpo etilgan. Bunday goʻzal shaharlarni bunyod etish uchun nafaqat mohir usta va quruvchilar, balki matematika, astronomiya, fizika, arxitektura, geometriya, geodeziya, seysmologiya va kimyo kabi fundamental fanlarni chuqur biladigan olimlarning bilim va tajribasi ham kerak boʻlgan.

Jahon tarixidagi eng muhim madaniy va ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatga ega boʻlgan oʻta noyob hodisa – Buyuk ipak yoʻli aynan ana shu shaharlar va madaniyatlar markazlari orqali oʻtgan. Miloddan oldingi III-II ming yilliklardayoq vujudga kelgan kommunikatsiya tarmoqlari Mesopotamiya tekisliklaridan Hind vodiysigacha, Oʻrta Osiyo vohalaridan Arab dengizigacha choʻzilgan bepoyon Oʻrta Sharq mintaqasidagi bir-biridan juda uzoqdagi madaniyatlar va mamlakatlarni bogʻlagan. Keyinchalik ana shu hududlar Buyuk ipak yoʻlining asosiy yoʻnalishlaridan biriga aylangan.

Savdo-sotiq aloqalarining kengayishi aholining koʻchib yurishiga sabab boʻlgan. Ular oʻzlari bilan birga me'morlik, madaniyat yodgorliklari, numizmatika va hunarmandlik mahsulotlarida aks etgan oʻz urf-odatlari va dunyoqarashini ham olib kelgan.

Oʻsha zamonlarda eng yuqori daromad keltiradigan va sotish maqsadida uzoq masofalarga tashish uchun eng qulay tovar ipak boʻlgan. Bundan tashqari, Buyuk ipak yoʻli orqali yana koʻplab boshqa tovar va buyumlar, jumladan, chinni, oyna, shisha, gilam, metall, qurol-yarogʻ, turli taqinchoqlar, choy, ziravorlar, shuningdek, mashhur xitoy qogʻozi tashilgan.

Xalqaro turizmning paydo boʻlish va shakllanish tarixini tahlil qilar ekanmiz, savdo munosabatlarini oʻrnatish, dam olish va sayohat bilan bir qatorda, dunyo xalqlarining tarixi, madaniyati, urf-odat va an'analarini oʻrganish, bilish va buning natijasida odamlar, elu elatlar oʻrtasida hamjihatlik, bagʻrikenglik fazilatlarini mustahkamlash ham turizmning muhim tarkibiy qismi boʻlganiga yana bir bor ishonch hosil qilamiz.

Aynan ma'rifiy turizm bugungi kunda dunyoda tobora katta qiziqish uygʻotmoqda va mening nazarimda, butun sayyohlik sohasining eng muhim qadriyatlaridan biriga aylanmoqda.

Bugun biz turizmning oʻrni haqida, ayniqsa, xalqaro sayyohlikning

hozirgi bosqichdagi ahamiyati haqida gapirganda, eng dolzarb masalalardan biri – bu tolerantlik tamoyili bo‘lsa kerak, deb o‘ylayman.

Biz aynan turizm orqali tolerantlik nima ekanini bilamiz, anglaymiz. Bu xalqaro tushuncha bo‘lib, dunyodagi barcha millatlarga birdek qadrli va tushunarlidir. Tolerantlik avvalambor turli millatga mansub insonlarning bir-biriga hurmat bilan munosabatda bo‘lishini va eng asosiysi bir-birini tushunishni anglatadi.

Bu ikki tushunchani ana shunday anglash qayerdaki turizm rivojlangan bo‘lsa – o‘sha yerda tolerantlik bor, deb aytishga imkon beradi, desam, o‘ylaymanki, sizlar ham bu fikrga qo‘shilasiz.

Bularning barchasi turli davrlarda Buyuk ipak yo‘li bo‘ylab o‘tgan mashhur sayohatchi va tadqiqotchilarning kundaliklarida o‘z ifodasini topgan. Bu insonlar turli millat vakillari bo‘lganlar, xususan, xitoylik Chjan Syan, italiyalik Marko Polo, ispaniyalik Klavixo, arabistonlik Ibn Fadlan va Ibn Battuta, amerikalik Pampelli, angliyalik Jenkinson, germaniyalik Shiltberger, fransiyalik Marten va Bonvalo, vengriyalik Vamberi, shvetsiyalik Xedin va shveytsariyalik Mayyar shular jumlasidandir. Ularning orasida turli kasb egalari – ziyoratchilar, missionerlar, savdogarlar, olimlar, diplomatlar, tadqiqotchi va adiblar bo‘lgan. Ularning har biri xalqaro turizmning paydo bo‘lish va shakllanish tarixiga salmoqli hissa qo‘shgan va buning uchun biz ulardan benihoya minnatdormiz.

Samarqand shahridagi devoriy rasmlarda O‘rta Osiyoga dunyoning turli o‘lkalaridan kelgan elchilar, savdogar va sayohatchilarning tashrifi o‘z aksini topgan. Bu noyob tarixiy asarda bundan 2,5 ming yildan ziyod avvalgi davrda Afrosiyob hukmdorining saroyida Xitoy, Koreya, Janubiy va Shimoliy Osiyo va boshqa davlatlarning elchilarini qabul qilish marosimlari tasvirlangan.

Shuning uchun ham 20-yil avval Buyuk ipak yo‘li bo‘ylab sayyohlikni rivojlantirish bo‘yicha xalqaro loyihaga a’zo mamlakatlarning Samarqand deklaratsiyasi aynan Samarqand shahrida qabul qilingani bejiz emas. Ushbu hujjatda 2-2,5 ming yil oldin O‘rta Sharq, Markaziy Osiyo va Yaqin Sharqning bepoyon mintaqalari orqali o‘tib, Osiyo va Yevropa mamlakatlarini savdo va madaniy aloqalar bilan bog‘lagan mana shu qadimiy transkontinental yo‘nalishda xalqaro turizmni qayta tiklash hamda rivojlantirish masalasi bayon qilingan edi.

Biz Jahon sayyohlik tashkilotining 2004-yilda Samarqand shahrida

Jahon sayyohlik tashkilotining ipak yo‘lidagi mintaqaviy markazini tashkil etish haqidagi qarori o‘z vaqtida qabul qilingan va har tomonlama to‘g‘ri qaror, deb hisoblaymiz.

Hurmatli forum ishtirokchilari!

Bugungi kunda dunyoda shiddat bilan o‘zgarib borayotgan vaziyat, globallashuv jarayonlarining jadallashuvi, tez-tez takrorlanayotgan jahon iqtisodiy va moliyaviy inqirozlari xalqaro turizm rivoji yo‘lida turli muammolar tug‘dirib, uning oldiga yangi-yangi talablar qo‘yayotganini, tabiiyki, biz o‘zimizga yaxshi tasavvur qilamiz.

Fursatdan foydalanib, ularning ayrimlariga qisqacha to‘xtalib o‘tmoqchiman.

Xalqaro turizmni rivojlantirish va uning samaradorligini belgilaydigan eng muhim omillar, hech shubhasiz, butun dunyoda, turli mintaqalarda, sayyohlarni qabul qiladigan har bir davlatda tinchlik, xavfsizlik, siyosiy va iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashdan iborat bo‘lib qolmoqda.

Xalqaro terrorizm va ekstremizm, tobora avj olib borayotgan radikalizm, mahalliy urushlar va bir joydan ikkinchi joyga borishda xatarlar paydo bo‘layotgani turizmni rivojlantirish borasidagi har qanday sa’y-harakatni yo‘qqa chiqaradigan to‘siqqa aylanganini isbotlab o‘tirishning hojati yo‘q va biz buni aniq misollarda ko‘ryapmiz.

Ana shu sabablar oqibatida kechagina turizm gurkirab rivojlangan mamlakatlarda bugun sayyohlar oqimi keskin kamaygani yoki butunlay to‘xtab qolgani haqida misollar keltirishning zarurati bo‘lmasa kerak – hamisha, ta’bir joiz bo‘lsa, sayyohlar oqimining chorrahasi bo‘lib kelgan ayrim Yaqin Sharq mamlakatlari misolida buni ko‘rib turibmiz.

O‘zingiz qarang, Suriya va Iroqda, dunyoning eng qadimiy shaharlaridan biri bo‘lgan, bizning ajdodlarimiz, masalan, Muhammad Xorazmiy faoliyat ko‘rsatgan, “Baytul hikma”, ya’ni “Hikmatlar uyi” deb nom olgan jahondagi birinchi akademiya tashkil etilgan Bag‘dodda bugungi kunda turizm bormi?

Hozirgi vaqtda Bag‘dod qanday ahvolda, Damashq va bu mintaqadagi boshqa shaharlar qanday ahvolda? Bunday holatning sababi esa faqat bitta: avvalgi yodgorliklar, muzeylar saqlanib qolgan, ammo sayyohlar uchun kafolat yo‘q, xavfsizlik yo‘q. Tinchlik va xavfsizlik bo‘lmagan joyda esa hech qanday sayyohlik bo‘lishi mumkin emas. Bu yodgorliklarni ko‘rish uchun kim jonini xavf-xatarga qo‘yadi? Agar ana shu nuqtai nazardan qaraydigan bo‘lsak, bugungi kunda tinchlik-osoyishtalik va turli xalqlar

o‘rtasidagi o‘zaro bir-birini tushunish qanday hal qiluvchi omil ekanini barchamiz yaxshi bilamiz.

Ikkinchi muammo, turizm sohasidagi faoliyatni rivojlantirish aholining hayot darajasi, daromadi va farovonligining oshib borishi bilan bevosita bog‘liqdir.

Bu haqiqatni jahonda turizmga talabning asosiy o‘sish ko‘rsatkichlari rivojlanayotgan davlatlar, birinchi navbatda, Osiyo mamlakatlarining jadal sur’atlar bilan yuksalib borayotgan iqtisodiyotida shakllanayotgani ham tasdiqlaydi. Boshqacha aytganda, iqtisodiyotning rivojlanish darajasi, uning ko‘rsatkichlari turizmda bamisoli ko‘zgudagidek o‘z aksini topmoqda.

Uchinchidan, bugungi kunda xalqaro turizm o‘rta sinf uchun dam olishning keng tarqalgan turiga aylanib bormoqda.

Shunday bir qonuniyatni ko‘rish, kuzatish qiyin emas – qaysi mamlakatda o‘rta sinf qatlami qancha ko‘p va keng bo‘lsa, uning sayyohlik salohiyati ham shunchalik yuqori bo‘ladi.

Bu borada o‘rta sinfga mansub odamlarning juda harakatchan va tadbirkor bo‘lishi, ularning yangiliklarni izlab yashashga, o‘z qobiliyati va imkoniyatlarini amalga oshirishga intilishi muhim o‘rin tutadi.

To‘rtinchidan, sayyohlik infratuzilmasining rivojlangani, sayyohlar uchun mo‘ljallangan obyektlarning har tomonlama maqbulligi, transport va mehmonxona xizmatlari va umuman, sayyohlik logistikasi bilan bog‘liq barcha xizmatlarning qulayligi, zamonaviy axborot texnologiyalarining joriy etilgani – biz har qadamda duch keladigan masalalarning hammasi bu borada katta ahamiyatga ega.

Beshinchidan, mazkur sohada ko‘p narsa turizm sanoatiga yo‘naltiriladigan investitsiyalar darajasiga bog‘liq bo‘lib, bu byudjet mablag‘larini va mazkur sohaga mablag‘ sarflashi uchun xususiy kapital va biznesga davlat tomonidan zarur imtiyoz, preferensiya va rag‘batlantiradigan omillar yaratilishini, infratuzilma, mehmonxona xo‘jaligi, transportni rivojlantirish, zamonaviy aloqa va boshqa xizmatlar ko‘rsatishni ta’minlashni o‘z ichiga oladi.

Sayyohlik komplekslarini barpo etish, tarixiy obyektlar, turli davr va madaniyatlarga oid arxitektura va san’at yodgorliklarini o‘rganish va asrab-avaylash, sayyohlik logistikasini rivojlantirish birinchi navbatda ayni shu yo‘nalishdagi ishlarga bog‘liq.

Oltinchidan, yuqori malakali kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash

masalasi turizm sohasini rivojlantirishning eng muhim va hal qiluvchi omili bo‘lib qolmoqda.

Bugungi kunda O‘zbekistonda zamonaviy mutaxassislar tayyorlaydigan 5 ta oliy o‘quv yurti, jumladan, Singapur menejmentni rivojlantirish institutining Toshkent filiali va shuningdek, 11 ta kasb-hunar kolleji faoliyat ko‘rsatmoqda.

Bugun sizlar bizning bir nechta kollej va litseylarimiz, xususan, Samarqand iqtisodiyot va servis instituti qoshidagi akademik litsey bilan tanishdingiz. Jumladan, janob Rifai ham bu ta’lim maskanida bo‘ldi. Men xursandmanki, bizning yoshlarimiz, farzandlarimiz aziz mehmonlarimizni munosib kutib olib, o‘zlarining bilimi va qobiliyatlari, zamonaviy kasb-hunarlarni, xorijiy tillarni qanday puxta o‘zlashtirayotgani bilan sizlarda katta taassurot uyg‘otdi.

Men butun O‘zbekiston bolalarini o‘zimning bolalarim deb atayman. Shu ma’noda, men dunyodagi eng boy insonman. Mazkur litsey o‘quvchilari Jahon sayyohlik tashkiloti Bosh kotibi oldida o‘z iste’dod va qobiliyatlarini namoyon etishgan. Ayni vaqtda sizlarni ishontirib aytmoqchimanki, bu yoshlar yana ko‘p narsalarga qodir.

Ettinchidan, viza masalasini va turizm bilan bog‘liq boshqa byurokratik rasmiyatchiliklarni soddalashtirish, xususan, sayyohlik firmalari faoliyati uchun zarur moliyaviy kafolatlar berish hozirgi bosqichda xalqaro turizmni jadal rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi.

Bunday kafolatlarning yo‘qligi ko‘plab sayyohlik operatorlarining obro‘siga putur yetkazayotgani, xalqaro turizmni rivojlantirish va uning jozibadorligi yo‘lida jiddiy g‘ov bo‘layotganini biz ba’zi mamlakatlar misolida ko‘rib turibmiz.

Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatmoqdaki, sayyohlar boshqa omillar qatorida o‘zlari istagan mamlakatga borish uchun tartib-qoidalarning oddiy va qulay bo‘lishiga, bu boradagi barcha zarur rasmiylashtiruv ishlarini tez va arzon narxda amalga oshirish imkoniyatiga ham e’tibor qaratmoqda.

Bu yo‘nalishda elektron texnologiyalarni joriy etish, viza olish muddatining imkon qadar qisqa bo‘lishi, avia va temir yo‘l chiptalarini xarid qilish, internet orqali «onlayn» rejimida sayyohlik yo‘nalishlari va mehmonxonalarni oldindan band qilish ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Sayyohlar oqimi va umuman, har bir sayyohning kayfiyatini belgilaydigan ana shunday eng muhim shart va kafolatlar ro‘yxatini yana davom ettirish mumkin. Aminmanki, bu borada, ya’ni, turizm sohasi va

sayyohlik biznesida mayda narsaning o‘zi bo‘lmaydi.

Sayyohning kayfiyati turistlarni qabul qiladigan har qanday mamlakatning, aytish mumkinki, asosiy brendi, ya’ni, tovar belgisi bo‘lishi kerak. Agar odamlar bizning diyorimizga yaxshi kayfiyat bilan kelib, shunday kayfiyat bilan ketadigan bo‘lsa, O‘zbekistonda turizm sohasi mustahkam asosga qo‘yilgan, deb aytishga haqlimiz. Bordiyu kimdir yomon kayfiyat bilan ketadigan bo‘lsa, demak, biz uning oldida qarzdormiz. Demak, keyingi safar ayni shu sayyohni o‘zimizning hisobimizdan yurtimizga taklif qilishimiz kerak.

Hurmatli sessiya ishtirokchilari!

Biz o‘tgan davr mobaynida bajarilgan ishlarimizni baholar ekanmiz, O‘zbekistonda turizm sohasini xalqaro zamonaviy norma va standartlar darajasiga ko‘tarish uchun hali ko‘p ish qilishimiz zarurligini yaxshi anglaymiz.

O‘zbekistonda ushbu sohani rivojlantirishning ayrim ko‘rsatkichlari haqida qisqacha to‘xtalmoqchiman.

Mamlakatimizga 2013-yilda dunyoning 70 dan ortiq davlatidan sayyohlar tashrif buyurdi va ularning yillik soni 2 milliondan oshdi. O‘tgan ikki yil mobaynida bu ko‘rsatkich 43 foizga o‘sdi, joriy yilning birinchi yarmida esa 1 milliondan ortiq chet ellik sayyoh yurtimizga tashrif buyurdi.

2013-yilda sayyohlik xizmatlari eksporti hajmi 615 million dollardan ziyodni tashkil etdi. Bugungi kunda turizm sohasida 200 mingdan ortiq kishi mehnat qilmoqda, bu tarmoqning mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotidagi ulushi 2 foizdan oshdi.

O‘zbekistonda 550 ta sayyohlik kompaniyasi – turoperatorlari faoliyat yuritmoqda, mamlakatimizdagi tarixiy obyektlar, arxitektura va shaharsozlik obidalarining aksariyatini qamrab olgan 110 ta xalqaro sayyohlik yo‘nalishi bo‘yicha xizmat ko‘rsatilmoqda. Bu yo‘nalishlarning 65 tasi tarixiy-madaniy meros obyektlari, 30 tasi tabiiy-rekreatsion, 15 tasi sog‘lomlashtirish turizmi elementlarini o‘z ichiga olgan ekologik yo‘nalishlardir.

Hozirgi paytda yurtimizda 50 mingdan ziyod o‘ringa ega bo‘lgan 500 dan ortiq mehmonxona, motel va kempinglar sayyohlarga xalqaro standartlar bo‘yicha xizmat ko‘rsatmoqda.

O‘tgan davrda Toshkent, Samarqand, Buxoro, Urganch, Farg‘ona va Navoiy shaharlari aeroportlari modernizatsiya qilindi va bugungi kunda

O‘zbekistonda 11 ta xalqaro aeroport faoliyat yuritmoqda. Milliy aviakompaniyamiz zamonaviy «Eyrbas» va «Boing» avialaynerlari bilan ta’minlangan. Ushbu samolyotlar Yevropa, Osiyo, Yaqin Sharq va Shimoliy Amerikaning 50 dan ortiq shaharlariga muntazam parvozlarni amalga oshirmoqda.

Toshkent-Samarqand-Toshkent yo‘nalishi bo‘ylab Ispaniyaning «Talgo» kompaniyasida ishlab chiqarilgan, yuqori tezlikda harakatlanadigan zamonaviy elektr poyezdlarining har kungi qatnovi yo‘lga qo‘yilgan. O‘ylaymanki, sizlar buni reklama deb qabul qilmaysiz, lekin o‘z tajribamizdan kelib chiqib, barcha mamlakatlarga, jumladan, bizga qo‘shni bo‘lgan davlatlarga ana shu kompaniyaning poyezdlarini sotib olishni tavsiya etgan bo‘lardim. Nega deganda, ular ham arzon, ham ishonchli, eng muhimi, “Talgo” firmasi o‘zining yaxshi hamkor ekanini amalda namoyon etmoqda.

Shuni alohida ta’kidlash kerakki, yuqori tezlikda harakatlanadigan «Afrosiyob» poyezdi qatnay boshlaganidan buyon yurtimizda chet ellik sayyohlar soni sezilarli darajada ko‘paydi. Buxoro va Qarshi shaharlarigacha yuqori tezlikda harakatlanish uchun mo‘ljallangan temir yo‘l tarmoqlarini elektrlashtirish va qurish bo‘yicha loyihalar amalga oshirilmoqda. Bu esa turizm rivoji uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.

O‘zbekistonda so‘nggi 5-yilda umumiy qiymati qariyb 3 milliard dollarlik investitsiyalar hisobidan uzunligi 2600 kilometr bo‘lgan zamonaviy avtomobil yo‘llarini qurish va rekonstruksiya qilish ishlari amalga oshirildi, shuningdek, kempinglar, yonilg‘i quyish shoxobchalari, ovqatlanish va maishiy xizmat ko‘rsatish maskanlarini o‘z ichiga olgan ko‘plab yo‘l bo‘yi infratuzilma obyektlari barpo etildi.

Faqatgina joriy yilning o‘zida xalqaro turizmning asosiy tuzilmasini rivojlantirish uchun jami investitsiyalarning 580 million dollardan ortig‘i yo‘naltirildi va bu boradagi o‘sish o‘tgan yilga nisbatan 19 foizdan ziyodni tashkil etdi.

Biz O‘zbekistonning ulkan sayyohlik salohiyati haqida gapirganda, birinchi navbatda, mamlakatimiz hududida shakllangan va rivojlangan eng qadimiy sivilizatsiya va madaniyatlar, qoyatoshlardagi yozuvlar va iyerogliflarni, noyob tarixiy obidalar, moddiy madaniyat va me’morlikning ulug‘vor hamda betakror namunalarini nazarda tutamiz. Ayni paytda ularni Yaponiya, Fransiya, Germaniya va boshqa davlatlarning ko‘plab olim va mutaxassislari o‘rganmoqda. Shu bilan birga, o‘zining jozibasi va tarovati

bilan dunyodagi eng yaxshi dam olish va sayohat maskanlaridan qolishmaydigan go‘zal tabiatimizning boyligi va xilma-xilligini ham bu boradagi eng katta imkoniyatlarimiz qatorida ko‘ramiz.

Bularning barchasi mamlakatimizni jahon turizmi markazlaridan biriga aylantirishi mumkin va zarur. Hozirgi kunda O‘zbekistonda turli davrlar va sivilizatsiyalarga oid 7 mingdan ortiq yodgorliklar bor.

Mamlakatimizda yuksak sifati va estetik jozibasi, qadimgi san’at an’analarini o‘zida saqlab kelayotgani bilan ajralib turadigan milliy hunarmandlikni qayta tiklash va rivojlantirishni rag‘batlantirishga katta e’tibor qaratilayotganini ta’kidlamoqchiman. O‘zbekistonda milliy hunarmandlik sohasi soliqlardan to‘liq ozod etilganini alohida qayd etishni istardim.

Hunarmand ustalarimizning necha asrlik tajribasidan yurtimizdan tashqarida ham keng foydalanilmoqda.

O‘zbekistondagi me’moriy yodgorliklarning o‘rta asrlarga xos naqsh va bezaklari Yaqin Sharq va Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida yangi inshootlarni qurishda namuna bo‘lib xizmat qilmoqda. Kulollarimizning mahoratini Fransiya, Germaniya, Hindiston va boshqa mamlakatlar mutaxassislari o‘rganmoqda.

O‘zbekiston Parij, London, Berlin, Rim, Tokio, Madrid va dunyoning boshqa shaharlarida o‘tkazilayotgan yirik sayyohlik ko‘rgazmalarida muntazam ishtirok etib kelmoqda.

Joriy yilda yigirmanchi bor o‘tkaziladigan va sayyohlik biznesi sohasida muloqot qilish uchun keng imkoniyat yaratadigan Toshkent xalqaro sayyohlik yarmarkasiga dunyoning 40 dan ziyod mamlakatidan 12 mingdan ortiq kishi kelishi kutilmoqda.

Qadrli do‘stlar!

Biz Jahon sayyohlik tashkiloti bilan samarali hamkorligimizni yuksak qadrlaymiz va ushbu aloqalarni yanada mustahkamlash, qo‘shma dastur va loyihalarni birgalikda amalga oshirishga ishonamiz.

Bu o‘rinda gap O‘zbekistonning sayyohlik nufuzi va salohiyatini yanada mustahkamlash, internet orqali uning jozibadorligini oshirish, bunda Farg‘ona vodiysining hali o‘rganilmagan so‘lim va go‘zal go‘shalari, Toshkent va Jizzax viloyatlarining tog‘ yonbag‘ridagi ekologik toza maskanlaridan foydalangan holda, «Buyuk ipak yo‘li» brendini keng joriy etish haqida bormoqda.

Biz sizlarni nafaqat Samarqand va Toshkent shaharlarida, balki boshqa

shaharlarimizda ham ko‘rish, o‘zbekona samimiy mehmondo‘stlikdan bahramand bo‘lishingizdan hamisha mamnunmiz.

Bugun mana shu muhtasham zalda to‘planganlarga yana bir bor yuksak hurmat-ehtiromimni izhor etaman, sessiya ishi samarali bo‘lishini, barchangizga sihat-salomatlik, olijanob faoliyatingizda yangi-yangi yutuq va omadlar tilayman.

O‘zbekistonga ko‘rsatayotgan e’tibor va hurmatingiz uchun minnatdorlik bildiraman.

MUSTAQIL DAVLATLAR HAMDO‘STLIGI DAVLAT RAHBARLARI KENGASHINING MAJLISIDAGI NUTQ

Muhtaram rais!

Hurmatli davlat rahbarlari!

MDH davlat rahbarlarini qutlash, Belarus Respublikasi Prezidenti Aleksandr Grigorevich Lukashenkoga mehmondo‘stlik uchun samimiy minnatdorlik bildirish menga katta mamnuniyat bag‘ishlaydi.

Uchrashuvimiz, bu yerda ta’kidlanganidek, xalqaro vaziyat shiddat bilan o‘zgarayotgan, geosiyosiy keskinlik va siyosiy qarama-qarshiliklar avj olayotgan, qachon tugashi yoki pasayishi noma’lum bo‘lgan global moliyaviy-iqtisodiy inqiroz davom etayotgan, diniy fanatizm radikallashayotgan va faollashayotgan, yaqin va uzoq mamlakatlarda ziddiyatli vaziyatlar keskinlashib borayotgan bir sharoitda o‘tmoqda.

Keng tarqalayotgan zo‘ravonlik, terrorizm, ekstremizm va narkotrafikning real tahdidlari kuchayib, ayrim mamlakatlardagi vaziyatni o‘ta chigallashtirib, yuzaga kelgan qarama-qarshiliklarni xunrezlikka aylantirayotgan va o‘zini nazorat qila olmay qolgan ba’zi siyosatchi va siyosatdonlarning, ayniqsa, telekanallar orqali agressiv da’vatlar bilan chiqayotgani bizni tashvishga solmay qo‘ymaydi, albatta.

Yuzaga kelayotgan tahlikali vaziyatni to‘g‘ri baholamaslik qanday fojiali oqibatlarga olib kelishi mumkinligini tasavvur qilish qiyin emas.

Masalan, Afg‘onistonda qariyb 35-yildan buyon davom etayotgan birodarkushlik urushi millionlab odamlarning umriga zomin bo‘ldi, yana millionlab insonlarni qochqinga aylantirdi. Mamlakat iqtisodiyotini butkul izdan chiqarib, vayronagarchilikka olib keldi. Bugun shunday bir avlod voyaga yetdiki, ular qurol tutish va undan foydalanishdan boshqa hech narsani bilmaydi. Bu mamlakatni bosib olish oson emasligi azaldan ma’lum edi. Bunga Afg‘oniston tarixidan ko‘plab misollar keltirish mumkin. Biz, hammamiz bu misollarni yaxshi bilamiz va shunga qat’iy ishonamizki, Afg‘oniston muammosini harbiy yo‘l bilan hal etib bo‘lmaydi.

Biz Afg‘onistonning yaqin qo‘shnisi sifatida bugun qat’iy ishonamizki, ushbu mamlakatda bir-biriga qarshi kurashayotgan barcha asosiy etnik-diniy siyosiy kuchlar vakillaridan iborat yangi hukumat qanchalik tez shakllantirilsa, bu beqarorlikka, qashshoqlikka barham berish, izdan

chiqqan iqtisodiyotni qayta tiklash, mamlakatda tinchlik va osoyishtalikni ta’minlash uchun yo‘l ochib beradi.

Ukraina masalasiga kelsak, bizningcha, yuzaga kelgan muammolarni hal etish usuli sifatida kuch ishlatishdan voz kechish, faqat xalqaro huquqning muhim normalariga va BMT Nizomiga asoslangan siyosiy vositalardan foydalanish, tomonlarning o‘t ochishni to‘xtatish va yarashish bo‘yicha Minsk kelishuvini so‘zda emas, amalda to‘la bajarishi Ukrainada tinchlik o‘rnatish bo‘yicha muzokaralar jarayoni uchun zarur sharoit yaratishi mumkin.

Afsuski, bu borada ko‘zda tutilgan va muzokara jarayonlariga yordam beradigan jiddiy siyosiy masalalar muhokamasi hamon boshlangani yo‘q.

MDH davlat rahbarlarining bugungi uchrashuviga bevosita taalluqli bo‘lgan yana bir masalaga e’tiboringizni qaratmoqchiman. Ikki kun avval bizning uchrashuvimizda Ukraina prezidenti janob P.Poroshenko ishtirok etishi haqidagi xabar muhim yangilik sifatida tarqatildi. Biroq, kecha kechqurun janob P.Poroshenko uchrashuvga kelmasligi, uning rejalari o‘zgarib qolgani xabar qilindi. Bizningcha, bunday qarorni ma’qullab bo‘lmaydi. Salkam bir yildirki, Ukrainadagi qarama-qarshiliklar eng dolzarb muammolardan biri sifatida butun dunyoda, jumladan, sobiq ittifoq hududida muhokama etib kelinmoqda. Darvoqe, bugun eng chekka tumanlar, qishloqlar aholisi ham Ukrainada qanday voqealar ro‘y berayotganini televideniye orqali ko‘rib, bilib turibdi. Bunday sharoitda ushbu voqealarga loqayd qaraydigan odam bo‘lmasa kerak. Ukrainada nimalar yuz berayotgani va bular qanday boshlanganidan deyarli barcha yaxshi xabardor. O‘zaro kurashayotgan tomonlar o‘rtasidagi ziddiyatlar qachon va qanday tugashini hamma kutmoqda. Binobarin, bu muammo imkon qadar tezroq o‘z yechimini topishi darkor.

Shu o‘rinda o‘zimizga savol beraylik: MDH davlat rahbarlaridan qaysi birimiz janob P.Poroshenko bilan yuzma-yuz uchrashdik? Faqat ayrimlargina. O‘tgan vaqt mobaynida P.Poroshenko Yevropaning ko‘plab mamlakatlarida, ayniqsa, Bryusselda, boshqa davlatlarda bo‘ldi.

Holbuki, u MDHning bugungi sammiti majlisida ishtirok etib, imkoniyatdan foydalanishi mumkin edi. Darvoqe, Ukraina hali MDH tarkibidan chiqqani yo‘q. Shunday taassurot paydo bo‘lmoqdaki, janob P.Poroshenko ikkilanib turibdi va MDHdan chiqish foydami yoki zararmi ekanligini o‘ziga aniq tasavvur qila olmayapti. Eng muhimi, u bugungi majlisda ishtirok etib, o‘z fikrini bayon qilganida, Ukraina muammosini

hal etish borasida biz uchun aniqlik kiritilgan bo‘lar edi. Afsuski, bunday bo‘lmadi.

Hurmatli do‘stlar!

Bugungi majlisimiz raisi Aleksandr Grigorevich Lukashenko o‘z nutqining pirovardida MDHni yanada rivojlantirish istiqbollarini oshkora muhokama qilish vaqti kelganini ta’kidladi.

Biz uchun MDHning ahamiyati, barchamizning manfaatlarimiz hisobga olingan holda, sheriklar bilan o‘zaro foydali va serqirra hamkorlikni yanada kengaytirishdan manfaatdorligimiz aniq va ravshandir.

Hamdo‘stlik – bu amaldagi mustahkam shartnomaviy-huquqiy bazaga ega, puxta ishlab chiqilgan vosita va mexanizmlari asosida bevosita xalqaro muloqot, dolzarb masalalarni muhokama qilish, unga a’zo davlatlar o‘rtasidagi munozara va turlicha qarashlarni hal etish uchun keng imkoniyatlar taqdim etadigan tuzilmadir.

MDH mamlakatlarimizni barqaror rivojlantirish, savdo-iqtisodiy hamkorlik sohasidagi mavjud salohiyatdan keng foydalanish, terroristik va ekstremistik harakatlarning vaqtida oldini olish, ularga qarshi kurashish va bartaraf etish, eng muhimi, sobiq ittifoq hududida fuqarolarning o‘zaro muloqot qilishiga ko‘maklashish bo‘yicha maqbul yondashuvlar, muvofiqlashtirilgan amaliy choralar ishlab chiqishga xizmat qilmoqda. Bugun ushbu hududda o‘zining ertangi kunini MDHning shartnomaviy bazasi yaratgan muloqotsiz tasavvur qila oladigan mamlakat kam. Hatto Gruziya ham jiddiy xatoga yo‘l qo‘yganini bugun tushunib yetmoqda.

MDH makonida barqaror taraqqiyotni ta’minlash, birinchi navbatda, o‘zimizga, ya’ni Hamdo‘stlik davlatlariga bog‘liq. Bu borada men barcha yaqin va uzoq qo‘shnilar bilan bir-birimizni tushunish, puxta o‘ylangan ijtimoiy-iqtisodiy siyosatni samarali amalga oshirish, aholi uchun munosib hayot darajasini ta’minlash, o‘z jamiyatimizni bunyodkorlik yo‘lida birlashtirish zarurligini nazarda tutmoqdaman.

MDH hududida ayni paytda amalda qo‘llanilayotgan savdo tartibiga zarar yetkazmaydigan prinsiplarga asoslangan mukammal erkin savdo zonasini tashkil etish va uni tezroq ishga tushirish ko‘p jihatdan ushbu maqsadlarga erishish, mamlakatlarimiz o‘rtasida o‘zaro savdo va investitsiyalarni kengaytirish uchun qulay shart-sharoit yaratish imkonini beradi. Bugun Vladimir Vladimirovich Putinning o‘zaro munosabatlarimizni yanada mustahkamlash uchun eng jozibador model sifatida ushbu tartibni ishga tushirish vaqti allaqachon yetgani haqidagi

taklifini mamnuniyat bilan tingladim.

Bu xalqlarimizni yaqinlashtiradigan va jiddiy bahs-munozaralarga sabab boʻlayotgan masalalarni uzil-kesil hal etishga yordam beradigan yagona iqtisodiy model boʻlib, bunga biz bejiz alohida e’tibor qaratayotganimiz yoʻq.

Fursatdan foydalanib, sobiq ittifoq makonida boshqa integratsion birlashmalar shakllantirilishiga qaramay, MDH faoliyati yoʻlida biron-bir toʻsiq yoʻqligini yana bir bor ta’kidlamoqchiman. Bu oʻrinda gap Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi haqida bormoqda. Bu yerda ham muhokamaga sabab boʻladigan hech qanday muammo koʻrmayapmiz.

Shu bilan birga, ushbu davlatlararo birlashmalarning har biri, jumladan, negizida Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi tuzilayotgan MDH ham – darvoqe, ushbu ittifoq nima asosda tashkil etilayotgani haqida oʻylab koʻrish ham maqsadga muvofiq boʻlur edi – bir-birini takrorlamasdan, oʻz faoliyatini mustaqil yoʻlga qoʻyishi, rivojlanish konsepsiyasi va uzoq muddatli dasturiga ega boʻlishi muhim, deb hisoblaymiz. Agar mazkur shartlarga rioya etilmasa, ushbu birlashmalarning oʻzaro muvofiq ravishda faoliyat koʻrsatishiga umid qilish qiyin.

Shu oʻrinda MDH masalalarining bugungi muhokamasi ularga bejiz e’tibor qaratmayotganimizni yana bir bor tasdiqlaydi. Men avval ham aynan mana shu zalda bu masala boʻyicha quyidagi fikrni bayon qilgan edim: mazkur jarayon shu zaylda davom etaversa, ya’ni MDH sammitlariga shunchaki borib-kelinaversa – bu oʻzini koʻrsatishdan boshqa hech narsa emas. Shuning uchun koʻplab hamkasblarimizning ushbu masalalar, ayniqsa, MDH istiqboli bilan bogʻliq masalalarga jiddiy e’tibor qaratish zarurligi haqidagi fikrlariga qoʻshilaman.

E’tiboringiz uchun tashakkur.

O‘ZBEKISTON PAXTAKORLARI VA BARCHA MEHNATKASHLARIGA

Aziz mirishkor paxtakorlar!

Qadrli dehqon va fermerlar!

Siz, azizlarni shu kunlarda o‘ta mashaqqatli, shu bilan birga, sharafli mehnatingiz evaziga 3 million 400 ming tonnadan ziyod yuksak paxta xirmoni bunyod etib, shartnoma majburiyatingizni ado etganingiz bilan samimiy tabriklashdan, chin qalbimdan hurmat va ehtiromimni bildirishdan baxtiyorman.

Paxta o‘stirishning o‘zi har qaysi dehqon, fermer va mutaxassisdan naqadar murakkab va og‘ir mehnatni, chuqur bilim va tajribani, ona yerimizga mehrini berib, tuproq bilan tillashib yashashni, lo‘nda qilib aytadigan bo‘lsak, kundalik fidoyilikni talab qilishini butun elimiz, xalqimiz yaxshi biladi va bu yilgi mavsumda qo‘lga kiritgan zafarlaringizni yuksak baholaydi, desam, ayni haqiqatni aytgan bo‘laman.

Xalqimizda, dehqon uchun oson yilning o‘zi bo‘lmaydi, degan teran ma’noli ibora bor. Bu yilgi mavsum bu fikrni yana va yana bir bor tasdiqlab bermoqda. Bahor faslida havo haroratining odatdagidan nisbatan past bo‘lgani, chigitning unib chiqishi 8-10 kunga kechikkani, ayrim hududlarda g‘o‘zani sel va do‘l urib ketgani, turli kasallik va zararkunandalar ko‘paygani, yozdagi suv tanqisligi, kuzning ancha erta va salqin kelgani dehqon va fermerlarimiz uchun jiddiy qiyinchiliklar tug‘dirdi.

Joriy mavsumning mana shunday noqulay va murakkab kelishiga qaramasdan, birinchi navbatda ko‘p yillar davomida to‘plangan tajriba va zamonaviy agrotexnikani samarali qo‘llaganimiz, shular qatorida o‘z vaqtida g‘o‘zani “sharbat” usulida sug‘orib, mahalliy o‘g‘itning orttirib berilgani, olim va mutaxassislarning tavsiya va maslahatlari tufayli, qanday og‘ir bo‘lmasin, hosilni saqlab qolishga erishganimiz, bir so‘z bilan aytganda, dehqon va fermerlarimizning mardligi va matonati, tashabbuskorligi bu yilgi yutug‘imizning qadr-qimmatini yanada oshiradi.

Shu ma’noda, bugungi yuksak xirmonni bunyod etishda o‘zini ayamasdan, jonbozlik ko‘rsatib, aytish mumkinki, qahramonona mehnat qilgan fermer va dehqonlarimizga o‘z nomimdan, butun xalqimiz nomidan minnatdorchilik izhor etib, ularga tahsin va tasannolar bildirishni ham qarz,

ham farz, deb hisoblayman.

Aziz do‘stlar, muhtaram yurtdoshlar!

Hech kimga sir emas, yurtimiz dalalarida yetishtiriladigan hosilning, xususan, paxta xomashyosining taqdiri birinchi navbatda yer unumdorligiga bevosita bog‘liq. Ayni vaqtda dehqonchilikda har qaysi ekin maydoni, har qanday tuproq unumdorligining ham chegarasi borligini unutmasligimiz kerak.

Shu bois barchamizni boqadigan ona zaminimizning kelajagini o‘ylab, yerlarning meliorativ holatini yaxshilash bo‘yicha qabul qilgan davlat dasturi doirasida amalga oshirgan ulkan ishlarimiz qishloq xo‘jaligida qanday katta burilish yasaganini bugun ko‘p-ko‘p misollarda yaqqol ko‘rish mumkin. O‘tgan 6-yil davomida mamlakatimiz bo‘yicha 1 trillion 300 milliard so‘m mablag‘ hisobidan 1 million 750 ming gektar sug‘oriladigan yerning meliorativ holati yaxshilandi. Faqatgina keyingi ikki yilda paxtachilik bo‘yicha hosildorlik 24 sentnerdan 26,5 sentnerga oshgani ana shunday keng ko‘lamli ishlarimizning muhim natijasi bo‘ldi, desak, yanglishmagan bo‘lamiz.

Oxirgi yillarda mamlakatimizda yangi g‘o‘za navlarini yaratish, seleksioner olimlarimizni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, ularning mehnatini rag‘batlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar tufayli 100 dan ortiq yangi navlar yaratilgani, ularning 27 tasi davlat reyestriga kiritilib, amalda joriy etilayotgani ushbu tarmoqning izchil rivojlanib borayotganidan dalolat beradi.

Shu bilan birga, e’tirof etishimiz kerakki, bugungi kunda O‘zbekiston sharoitida har qaysi viloyat va tuman uchun mos keladigan, serhosil, yuqori sifatli tola beradigan, ertapishar g‘o‘za navlarini chiqarish va rayonlashtirish eng dolzarb, yechimini barcha dehqonlarimiz orziqib kutayotgan muammo bo‘lib qolmoqda. Ana shu muhim masalani hal etish avvalo mutasaddi olimlar, seleksiya sohasida ishlayotgan mutaxassislarning asosiy vazifasi ekanini yaxshi bilamiz va ulardan bunday g‘o‘za navlarini tezroq yaratishlarini kutamiz.

Bu yilgi mavsum davomida biz duch kelgan murakkab sinov va qiyinchiliklarni bartaraf etishda intensiv agrotexnologiyalardan oqilona foydalanib, g‘o‘za qator oralari har yilgidan 4-5-marta ko‘p, o‘rtacha 12-martadan ziyod sifatli kultivatsiya qilingani, gektariga 5 tonnadan, jami 13 million tonnadan ortiq mahalliy o‘g‘it berilgani alohida ahamiyat kasb etdi.

Bugun barchamizga ayon – biz qo‘lga kiritayotgan yutuq va

marralarning asosiy garovi va hal qiluvchi kuchi boʻlmish fermerlik harakatining oldida turgan muammolarni yechish, uning qishloq xoʻjaligi samaradorligini oshirish, qishloq hayotidagi rolini kuchaytirish boʻyicha olib borayotgan ishlarimiz avvalo bu yilgi mavsumni uyushqoqlik bilan oʻtkazishda, yetishtirilgan moʻl hosilni yogʻin-sochinli kunlarga qoldirmasdan yigʻib-terib olishda mustahkam zamin tugʻdirdi, desak, har tomonlama oʻrinli boʻladi.

Buning yaqqol tasdigʻini respublikamiz paxta xirmonining qariyb 90 foizi yuqori sortlarga topshirilgani ham isbotlab beradi.

Nafaqat qishloq xoʻjaligi, balki iqtisodiyotimizning barcha soha va tarmoqlarida erishayotgan marralarimiz avvalambor xalqimizga xos mehnatsevarlik, mardlik va matonat kabi fazilatlarda, hayot oʻzgarishi bilan odamlarimizning ongu tafakkuri tobora oʻzgarib, ularning oʻz yeriga egalik, mas’uliyat va daxldorlik tuygʻusi, oʻz mehnatidan manfaatdorlik hissiyoti ortib borayotganida namoyon boʻlmoqda va xalqimizning ertangi kunga boʻlgan ishonchini yanada mustahkamlamoqda.

Mana shu quvonchli ayyomda oʻz shartnoma majburiyatlarini birinchilardan boʻlib ado etgan Andijon viloyati, Qoraqalpogʻiston Respublikasi, Navoiy, Xorazm, Buxoro viloyatlari, barcha viloyatlarimiz mehnatkashlari mamlakatimizning yuksak paxta xirmoniga munosib hissa qoʻshganini minnatdorlik bilan ta’kidlashni istardim.

Ayniqsa, Amudaryo, Ellikqal’a, Oltinkoʻl, Paxtaobod, Baliqchi, Peshku, Olot, Muborak, Yakkabogʻ, Qiziltepa, Navbahor, Namangan, Narpay, Qumqoʻrgʻon, Beshariq, Quva, Gurlan, Xonqa, Xiva tumanlari dehqon va fermerlari belgilangan rejani qisqa fursatda, 20-25 kunda bajarib, koʻpchilikka oʻrnak va namuna boʻlgani tahsinga loyiqdir.

Buxoro tumanidagi “Islom Narziobod”, Jondor tumanidagi “Jonibek Farhod”, Arnasoy tumanidagi “Sangzor”, Doʻstlik tumanidagi “Eshniyoz bobo”, Mirishkor tumanidagi “Kamalak”, Shahrisabz tumanidagi “Umida ona oʻgʻli”, Navbahor tumanidagi “Arslon bobo”, Karmana tumanidagi “Avez bobo”, Paxtachi tumanidagi “Mirzayev Shuhrat”, Qumqoʻrgʻon tumanidagi “Munchoqtepa istiqboli”, Bekobod tumanidagi “Komiljon”, Hazorasp tumanidagi “Gʻofur Ruhiya”, Xonqa tumanidagi “Madir Xonqa” singari hosildorlikni gektaridan 45-52 sentnerga yetkazib, yuksak natijalarga erishgan ilgʻor fermer xoʻjaliklariga samimiy tashakkur bildiraman.

Shular qatorida fidokorona mehnat qilib, katta hurmat va ehtiromga

sazovor bo‘lgan fermer va dehqonlarimizga, Vatanimizning ulkan xirmoniga munosib hissa qo‘shgan barcha-barcha insonlarga “Balli sizga, azizlarim!” deb, ularni chin qalbdan tabriklash menga katta xursandchilik bag‘ishlaydi.

Muhtaram do‘stlar!

Mustaqillik yillarida O‘zbekistonning paxtachilik sohasida yetakchi mamlakatlardan biri sifatidagi obro‘yi va nufuzi tobora ortib borayotgani ayniqsa e’tiborlidir.

Yaqinda Toshkent shahrida bo‘lib o‘tgan o‘ninchi Xalqaro O‘zbekiston paxta va to‘qimachilik yarmarkasida 50 ga yaqin davlatdan dunyo bozorida nom qozongan 1000 dan ziyod yirik firma va kompaniyalarning vakillari ishtirok etib, dehqonlarimizning peshona teri bilan yetishtirilgan paxta tolasiga, avvalambor, uning yuksak sifatiga katta qiziqish bildirgani ham shundan dalolat beradi.

Ma’lumki, 90-yillarda yurtimizda yetishtirilgan jami paxta tolasining atigi 7 foizi o‘zimizda qayta ishlanar edi. O‘tgan qisqa davrda bu boradagi ko‘rsatkich 6 barobardan ziyod ko‘paygani hamda bugungi kunda 44 foizni tashkil etib, chet mamlakatlarga sotilayotgan paxta tolasiga yana qo‘shimcha qiymat qo‘shishga imkoniyat yaratayotgani shu yo‘nalishda uzoqni ko‘zlab olib borayotgan ishlarimizning amaliy samarasidir.

Dastlabki hisob-kitoblarga ko‘ra, joriy yilda paxtachilikdan olinadigan yalpi daromad o‘tgan yilga nisbatan 12 foiz yoki 400 milliard so‘mdan ortishi kutilmoqda. Bu yil paxta xomashyosini yuqori sortlarga sotishning o‘zidan fermer xo‘jaliklari 200 milliard so‘mdan ziyod qo‘shimcha daromad olishga muvaffaq bo‘lishdi. Buning hisobidan biz dehqon va fermerlarimizning, qishloq ahlining daromadlarini oshirishga, ko‘zlagan ezgu marralarimizga yetish, el-yurtimizni yanada obod va farovon bo‘lishiga erishamiz, inshoollo.

Aziz va muhtaram vatandoshlarim!

Mana shunday xursandchilik kunlarda barchangizni mamlakatimiz taraqqiyoti yo‘lida qo‘lga kiritilgan katta mehnat g‘alabasi bilan yana bir bor chin qalbimdan tabriklayman.

El-yurtimiz, xonadonlarimizdan fayzu baraka, tinchlik-osoyishtalik arimasin!

Yaratganimizning o‘zi barchamizga doimo madadkor bo‘lsin!

Hech qachon kam bo‘lmang, halol mehnatingizning rohatini ko‘ring, azizlarim, qadrdonlarim!

“OROL DENGIZI MINTAQASIDAGI EKOLOGIK OFAT OQIBATLARINI YUMSHATISH BO‘YICHA HAMKORLIKNI RIVOJLANTIRISH” MAVZUSIDAGI XALQARO KONFERENSIYA ISHTIROKCHILARIGA TABRIK SO‘ZI

Hurmatli mehmonlar!

Muhtaram konferensiya ishtirokchilari!

“Orol dengizi mintaqasidagi ekologik ofat oqibatlarini yumshatish bo‘yicha hamkorlikni rivojlantirish” xalqaro konferensiyasida ishtirok etayotgan Orolni qutqarish xalqaro jamg‘armasiga a’zo davlatlar delegatsiyalarini, xalqaro tashkilotlar va moliya institutlari, donor mamlakatlar hukumatlari, ekologiya tashkilotlari, diplomatik korpus vakillarini, taniqli olim va ekspertlarni qutlash menga katta mamnuniyat bag‘ishlaydi.

Mazkur forum Markaziy Osiyo mintaqasi uchun eng murakkab muammolardan biri – Orol dengizining ekologik halokati va ushbu ofat oqibatida yuzaga kelgan aholi genofondi va salomatligi, turmush sharoiti va darajasi, Orolbo‘yining o‘simlik va hayvonot olami bilan bog‘liq o‘tkir muammolarni ko‘rib chiqishga bag‘ishlangan.

Yaqin-yaqin vaqtlargacha Orol dengizi Markaziy Osiyo iqtisodiyotini rivojlantirish, oziq-ovqat ishlab chiqarish, aholi bandligini ta’minlash va barqaror ijtimoiy infratuzilmani shakllantirishda muhim o‘rin tutar edi. Orolbo‘yi suv havzalarida yiliga 35 ming tonnagacha baliq ovlanar, Amudaryo va Sirdaryo deltalaridagi unumdor yerlar, yuqori samarali yaylov va suv havzalari millionlab odamlarning chorvachilik, parrandachilik, baliqchilik va qishloq xo‘jaligi sohalarida ish bilan bandligini ta’minlar edi.

Biroq mintaqadagi yirik daryolarda o‘ylamasdan ulkan gidrotexnik inshootlar qurilgani, transchegaraviy daryolar hisoblangan Amudaryo va Sirdaryoning tabiiy oqimi noto‘g‘ri boshqarilishi eng yangi tarixda Yer yuzidagi g‘oyat og‘ir ekologik halokatlardan birini yuzaga keltirdi. Bir paytlar dunyodagi eng noyob, go‘zal va yirik yopiq suv havzalaridan biri bo‘lgan Orol dengizi bir avlod ko‘z o‘ngida batamom yo‘q bo‘lib ketish xavfi ostida turibdi. Bu esa mintaqada misli ko‘rilmagan ofatga aylanib, Orolbo‘yida yashayotgan aholi hayotiga, bu yerdagi ekotizim va bioxilma-xillikka o‘nglab bo‘lmaydigan darajada zarar yetkazmoqda.

Amudaryo va Sirdaryoning Orolga umumiy quyilish hajmi keyingi ellik yil ichida qariyb 5 barobar, Orol dengizining suvi 14 barobardan ko‘proq kamaydi, uning sho‘rlanish darajasi esa deyarli 25-marta ortdi. Bu Orol dengizida ilgari bo‘lgan baliq va boshqa dengiz mavjudotlarining deyarli butkul yo‘qolishiga olib keldi.

Yaqin-yaqinlargacha o‘zining ulkan bioxilma-xilligi bilan mashhur bo‘lgan Orolbo‘yi mintaqasida o‘simliklar va yovvoyi hayvonlar turi keskin kamayib bormoqda, jumladan, sut emizuvchilarning 12, qushlarning 26 va o‘simliklarning 11 turi butkul yo‘q bo‘lish xavfi ostida turibdi. Orolning qurigan qismi o‘rnida hosil bo‘lgan 5,5 million gektardan ortiq maydondagi yangi Orolqum sahrosi tobora butun Orolbo‘yi mintaqasiga yoyilmoqda. Bu yerdan har yili atmosferaga qariyb 100 million tonna chang va zaharli tuzlar ko‘tarilib, qum bo‘ronlari va kuchli shamollar bilan mazkur hududdan ancha olis bo‘lgan mintaqalarga ham tarqalmoqda.

Ammo Orolbo‘yida ro‘y berayotgan fojia ko‘lamini, bu yerda yashayotgan millionlab odamlarning dardi va orzu-armonlarini quruq raqamlar bilan ifoda etib bo‘lmaydi. O‘zbekiston, Qozog‘iston va Turkmanistonning Orol fojiasining kuchli ta’siri ostida qolgan mintaqalari aholisi har kuni suv resurslari yetishmasligi, ichimlik suvi sifatining pasayishi va tuproq tarkibining buzilishi, iqlim o‘zgarishi, aholi, birinchi navbatda, bolalarning turli kasalliklarga chalinishi ko‘payib borayotgani bilan bog‘liq ijtimoiy-iqtisodiy va demografik muammolarni boshdan kechirmoqda.

Orol dengizining qurishi butun Markaziy Osiyoda keskin iqlim o‘zgarishiga olib keldi, suv resurslari taqchilligi, mavsumiy qurg‘oqchilikning kuchayishi, qahraton qishning uzoq davom etishi, Pomir va Tyan-Shan tog‘lari muzliklari erishining tezlashishi va mintaqa mamlakatlarida qishloq xo‘jaligi ishlari bilan shug‘ullanish sharoitlarining yomonlashishiga sabab bo‘ldi.

Ming afsuski, bugungi kunda Orol dengizini to‘liq qayta tiklash imkoni yo‘qligi tobora ayon bo‘lib bormoqda.

Orol inqirozining atrof-muhit va bu yerda yashayotgan millionlab aholi hayotiga halokatli ta’sirini, xususan, puxta o‘ylangan, aniq manzilli va tegishli moliyalashtirish manbalari bilan ta’minlangan loyihalarni amalga oshirish orqali kamaytirish bugungi kunning eng muhim vazifasidir.

Bizningcha, bu borada asosiy zaxiralar mavjud bo‘lgan quyidagi yo‘nalishlarda tegishli tadbirlarni amalga oshirish zarur:

birinchidan – bugungi kunda Orolbo‘yida yuzaga kelgan omonat ekologik muvozanatni mustahkamlash, cho‘llanishga qarshi kurashish, suv resurslarini boshqarish tizimini takomillashtirish, ulardan tejab-tergab, oqilona foydalanish;

ikkinchidan – Orolbo‘yi aholisining genofondi va salomatligini saqlash va ta’minlash uchun sharoit yaratish, ijtimoiy infratuzilmani, tibbiyot va ta’lim muassasalari tarmog‘ini keng rivojlantirish;

uchinchidan – aholi hayot darajasi va sifatini oshirish uchun zarur ijtimoiy va iqtisodiy mexanizmlar va rag‘batlantiruvchi omillarni yaratish, asosiy infratuzilma va kommunikatsiyalarni rivojlantirish. Bu yerda yashayotgan aholida tushkunlik kayfiyatining yuzaga kelishiga yo‘l qo‘yishga bizning haqqimiz yo‘q va ularga munosib hayot kechirishi, o‘z biznesini rivojlantirishi, ularni yangi ish o‘rinlari va daromad manbalari bilan ta’minlash uchun barcha imkoniyatlarni yaratib berish zarur, desam, o‘ylaymanki, bu fikrga barchangiz qo‘shilasiz;

to‘rtinchidan – hayvonot va o‘simlik olami bioxilma-xilligini, jumladan, kichik suv havzalari yaratish orqali saqlash va qayta tiklash, mintaqaning noyob flora va faunasini asrab-avaylash darkor.

Ayni ushbu muhim masalalar O‘zbekiston tomonidan BMTning yuksak minbaridan taklif etilgan va BMT Bosh Assambleyasi 68-sessiyasining rasmiy hujjati sifatida tarqatilgan «Orol dengizi qurishining oqibatlarini bartaraf etish va Orolbo‘yida ekotizimlar halokatining oldini olish bo‘yicha chora-tadbirlar dasturi»da qayd etilgan.

Bu jahon hamjamiyati Orol dengizi fojiasiga global ekologik ofat sifatida qarayotgani va millionlab odamlar yashayotgan ushbu mintaqaning ekologik va ijtimoiy xavfsizligiga tahdidlarni bartaraf etish masalasiga zudlik bilan e’tibor qaratish g‘oyat dolzarb ekanini e’tirof etayotganidan dalolat beradi.

BMT va rivojlanish bo‘yicha boshqa hamkorlarimiz 1993-yil BMT va Markaziy Osiyoning besh davlati tomonidan tashkil etilgan Orolni qutqarish xalqaro jamg‘armasini qo‘llab-quvvatlayotgani ham buni tasdiqlaydi. O‘tgan davrda mazkur jamg‘arma xalqaro donorlar hamjamiyati yordamida Orol dengizi havzasidagi mamlakatlarga yordam ko‘rsatish bo‘yicha umumiy qiymati 2 milliard dollardan ziyod bo‘lgan ikkita dasturni amalga oshirdi.

Shu munosabat bilan mintaqa davlatlari va Orolbo‘yi aholisi oldida turgan keskin muammolarni hal etishda yordam ko‘rsatayotgan institutlar

va hamkor mamlakatlarga minnatdorlik bildirishga ruxsat bergaysiz. Osiyo taraqqiyot banki, Jahon banki, BMT agentliklari, Islom taraqqiyot banki, YuSAID, Yevropa ittifoqi, shuningdek, Yaponiya, Koreya Respublikasi, Xitoy, Germaniya, Fransiya, Shveytsariya, Kuvayt va boshqalar bizning ana shunday faol hamkorlarimiz hisoblanadi.

Orolni qutqarish xalqaro jamg‘armasi 2013-yildan buyon BMT, Yevropa ittifoqi, yetakchi xalqaro tashkilotlar va moliya institutlari ko‘magida Orol dengizi havzasidagi mamlakatlarga yordam ko‘rsatish bo‘yicha uch yuzdan ziyod loyihadan iborat uchinchi dasturni amalga oshirmoqda. Bu loyihalarni hayotga tatbiq etish uchun 8,5 milliard dollardan ziyod mablag‘ni jalb qilish zarur.

Ayni paytda biz shuni ochiq tan olishimiz kerakki, bu borada amalga oshirilayotgan loyiha va dasturlarga qaramasdan, hali yana ko‘plab ishlarni bajarish talab etiladi. Mintaqa mamlakatlari Orol dengizi halokatining atrof-muhit va bu yerda yashayotgan aholi hayoti va faoliyatiga yetkazayotgan ekologik, ijtimoiy-iqtisodiy va gumanitar oqibatlarini bartaraf etish uchun yetarlicha mablag‘ va moddiy-texnik imkoniyatlarga ega emas. Shu bois Birlashgan Millatlar Tashkiloti, boshqa xalqaro tashkilotlar va rivojlanish bo‘yicha hamkor davlatlarning samarali amaliy yordamisiz dunyo miqyosidagi ushbu muammoni hal etib bo‘lmaydi.

Orol dengizi fojiasining keng ko‘lam kasb etgan og‘ir oqibatlari Orolbo‘yi aholisi, ushbu hududning iqtisodiyoti, ijtimoiy soha va atrof-muhitiga tahdid solayotgan ko‘plab xavf-xatarlarni samarali bartaraf etishga qaratilgan yangi, keng qamrovli yordam dasturini ishlab chiqishni talab etadi.

Orolbo‘yi mintaqasiga yordam ko‘rsatish bo‘yicha bunday kompleks dasturni ishlab chiqish va amalga oshirishda, avvalo, xalqaro tashkilotlar – BMT, Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki, Islom taraqqiyot banki kabi moliya institutlari va nufuzli xalqaro ekologiya tashkilotlari hal qiluvchi o‘rin tutishi kerak. Bu mazkur dasturni hayotga tatbiq etishga nafaqat xalqaro tashkilotlar va moliya institutlari resurslari, balki bizga do‘st va hamkor mamlakatlar imkoniyatlarini ham jalb etishga ko‘mak beradi.

Orolni qutqarish xalqaro jamg‘armasiga a’zo bo‘lgan deyarli barcha mamlakatlar Markaziy Osiyoning boshqa davlatlari kabi suvni tejash, Orolbo‘yini qayta tiklash va rivojlantirish bo‘yicha milliy dasturlarni amalga oshirmoqda. Suv resurslarini integratsiyalashgan holda boshqarish prinsiplari, suvni tejaydigan zamonaviy texnologiyalar keng joriy

qilinmoqda, qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishini diversifikatsiya qilishga doir va boshqa ko‘plab chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Orolbo‘yida aholi hayot darajasi va sifatini yaxshilash, turar-joy, ijtimoiy va transport-kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish, qishloq joylarda zamonaviy uy-joylar, umumta’lim maktablari va kasb-hunar kollejlari, vrachlik punktlari barpo etish, avtomobil yo‘llari qurish va rekonstruksiya qilishga alohida e’tibor berilmoqda. Yerlarning meliorativ holatini yaxshilashga oid dasturlar amalga oshirilmoqda.

Ishonchim komilki, Orolbo‘yi va uning aholisi taqdiridan tashvishga tushayotgan davlatlar, BMT tuzilmalari, xalqaro moliya va ekologiya tashkilotlarining aniq maqsadli, ko‘p qirrali va tizimli o‘zaro hamkorligi Orolbo‘yi mintaqasining eng keskin muammolarini hal etishga qaratilgan amaliy dastur va loyihalarni ishlab chiqish hamda hayotga tatbiq etish imkonini beradi.

Hurmatli xalqaro konferensiya ishtirokchilari!

Orol dengizi qurishining halokatli oqibatlarini chuqur tushunib, Orolbo‘yi ekotizimini qutqarish ishiga qo‘shayotgan salmoqli hissangiz uchun sizlarning barchangizga samimiy minnatdorlik izhor etishga ijozat bergaysiz.

Konferensiya ishi samarali bo‘lishini, uning barcha ishtirokchilariga esa sihat-salomatlik, olijanob faoliyatida ulkan muvaffaqiyatlar tilayman.

Chuqur hurmat bilan,

Islom Karimov,
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti,
Orolni qutqarish xalqaro
jamg‘armasi raisi

“O‘ZBEKISTON TEMIR YO‘LLARI” DAVLAT AKSIYADORLIK KOMPANIYASI JAMOASIGA

Hurmatli do‘stlar!

Avvalo, siz, azizlarni, sizlarning timsolingizda yurtimizdagi barcha temiryo‘l xodimlarini mamlakatimiz hayotidagi qutlug‘ sana – “O‘zbekiston temir yo‘llari” davlat aksiyadorlik kompaniyasi tashkil etilganining 20-yilligi bilan chin qalbimdan tabriklash menga katta mamnuniyat bag‘ishlaydi.

O‘zbekiston temir yo‘llari o‘zining 20-yillik tarixi davomida murakkab shakllanish va jadal rivojlanish yo‘lini bosib o‘tdi va bugungi kunda yurtimizning barcha mintaqalarini ishonchli bog‘lash uchun bamisoli qon tomirlari kabi hayotiy zarur bo‘lgan temir yo‘l transporti kommunikatsiyalarining mustaqil, yagona va yaxlit tizimi sifatida samarali faoliyat ko‘rsatmoqda.

Agarki mana shunday temir yo‘llar bo‘lmasa, biz qanday hayot kechirishimiz, iqtisodiyotimizni qanday rivojlantirish mumkinligini tasavvur qilishning o‘zi ham qiyin bo‘lardi. Hozirgi vaqtda mamlakatimiz bo‘yicha yuklarning 60 foizdan ziyodi, yo‘lovchilarning esa 75 foizdan ortig‘i temir yo‘l transporti orqali tashilmoqda.

O‘zbekiston temir yo‘llari transmintaqaviy transport koridorlarining eng muhim bo‘g‘ini sifatida xalqaro temir yo‘llar tashuvi tizimida munosib o‘rin egallamoqda. Ma’lumki, qadim zamonlardan boshlab hozirgi O‘zbekiston zamini bo‘ylab Buyuk ipak yo‘li o‘tgan va bu hududda ko‘plab savdo yo‘nalishlari tutashgan, turli sivilizatsiyalar o‘rtasida o‘zaro muloqot va hamkorlik aloqalari amalga oshirilgan. Bugungi kunda ham O‘zbekiston magistral temir yo‘l tarmoqlari orqali Sharq va G‘arb, Janub va Shimolni birlashtiradigan salmoqli transport-kommunikatsiya va tranzit salohiyatiga ega.

Mamlakatimizda temir yo‘l transport kommunikatsiyalarini rivojlantirish va mustahkamlash, temir yo‘l tashuvlarining ishonchlilik va xavfsizlik darajasini oshirish bo‘yicha “O‘zbekiston temir yo‘llari” kompaniyasi tomonidan olib borilayotgan ishlarni alohida qayd etish zarur. Keyingi yillarda temiryo‘lchilarimizning kuch-g‘ayrati bilan 1 ming 100 kilometrdan ziyod yangi temir yo‘l tarmoqlari barpo etildi, 3 ming 800 kilometrlik yo‘l modernizatsiya qilindi va qaytadan ishga tushirildi, qariyb

1000 kilometrlik temir yo‘l magistrallari elektrlashtirildi. Ana shunday katta ishlarimiz natijasida temir yo‘llarning umumiy uzunligi 6 ming 500 kilometrga yetdi va ular respublikamizning barcha mintaqalarini qamrab olish imkoniga ega bo‘ldi.

Amudaryo uzra avtomobil va temir yo‘l qatnovi uchun mo‘ljallangan zamonaviy ko‘prikni o‘z ichiga olgan Navoiy-Uchquduq-Nukus-Sulton Uvaystog‘ va Toshguzar-Boysun-Qumqo‘rg‘on yangi temir yo‘l magistrallarining ishga tushirilishi mamlakatimizni uzoq istiqbolni ko‘zlagan holda, barqaror rivojlantirish yo‘lida strategik ahamiyatga egadir.

Yaponiyaning Xalqaro hamkorlik banki ishtirokida murakkab tabiiy va iqlim sharoitlarida barpo etilgan, dengiz sathidan 1 ming 500 metr balandlikda joylashgan tog‘ dovoni orqali o‘tadigan 223 kilometr uzunlikdagi Toshguzar-Boysun-Qumqo‘rg‘on yangi temir yo‘li mohiyat e’tibori bilan Markaziy Osiyoda o‘xshashi bo‘lmagan noyob inshoot hisoblanadi.

Hozirgi kunda Maroqand-Qarshi va Qarshi-Termiz temir yo‘l tarmoqlarini elektrlashtirish borasidagi ishlar ham jadal sur’atlar bilan olib borilmoqda.

Yangi temir yo‘l magistrallarining ishga tushirilishi mamlakatimizning shimoliy va janubiy mintaqalarining iqtisodiy salohiyatini yanada rivojlantirish, mineral resurslar, neft va gaz, rangli metallar, qurilish materiallari va boshqa qimmatbaho foydali qazilmalarning boy konlarini kompleks o‘zlashtirish uchun, hech shubhasiz, katta imkoniyatlar ochadi. Bu esa o‘z navbatida yangi ish o‘rinlarini shakllantirish, shu asosda aholi bandligini ta’minlash, odamlarimizning daromadlari va moddiy farovonligini oshirish uchun sharoit yaratishga qanday muhim hissa qo‘shishini, o‘ylaymanki, izohlab o‘tirishning hojati yo‘q.

Biz transport kommunikatsiya sohasidagi yana bir yirik inshoot, ya’ni, 19 kilometrlik temir yo‘l tonnelini o‘z ichiga oladigan Angren-Pop yo‘nalishidagi yangi elektrlashtirilgan temir yo‘l tarmog‘ini xitoylik hamkorlarimiz bilan birgalikda barpo etishga katta istiqbolga ega bo‘lgan muhim loyiha sifatida qaramoqdamiz.

Ushbu temir yo‘l tarmog‘ining 2016-yil iyul oyida ishga tushirilishi Farg‘ona vodiysi viloyatlarini O‘zbekistonning markaziy qismi bilan ishonchli tarzda bog‘lashga imkon yaratadi, respublikamizning butun hududi bo‘ylab yagona temir yo‘l transport tizimini shakllantirish

borasidagi ishlarni yakuniga yetkazadi, Xitoy – Markaziy Osiyo – Yevropa yangi xalqaro tranzit temir yo‘l koridorining eng muhim bo‘g‘ini bo‘lib xizmat qiladi.

Transport xizmatlarining darajasi va sifatini oshirishda temir yo‘l parkining harakatlanadigan tarkibini eng zamonaviy, yuksak samarali lokomotivlar va har tomonlama qulay vagonlar bilan yangilash bo‘yicha ishlar o‘ta muhim ahamiyat kasb etadi. Faqatgina so‘nggi o‘n yilda 38 ta zamonaviy elektrovoz va 10 ta yo‘lovchi tashish teplovozi sotib olindi, 150 ta lokomotiv modernizatsiya qilindi.

Ispaniyaning “Talgo” kompaniyasi tomonidan ishlab chiqarilgan, zamonaviy, yuqori tezlikda harakatlanadigan “Afrosiyob” elektropoyezdi O‘zbekistonning g‘urur-iftixori hisoblanadi. Shuni aytish joizki, bunday poyezdlar dunyoning atigi sakkizta mamlakatida mavjud. Bugungi kunda ushbu poyezd har kuni Toshkent-Samarqand-Toshkent yo‘nalishi bo‘yicha 344 kilometrlik masofani bor-yo‘g‘i ikki soatda bosib o‘tmoqda. Bu esa odamlarimizning ana shu transport turiga bo‘lgan munosabati va qarashlarini tubdan o‘zgartirmoqda.

Yurtimizda 11 ta yangi temir yo‘l vokzali barpo etilishi va 7 ta vokzalning rekonstruksiya qilinishi natijasida ular butunlay yangicha qiyofa kasb etdi. Mazkur vokzallar yo‘lovchilarga eng yuqori xalqaro standart va talablar darajasida xizmat ko‘rsatish imkonini beradigan zamonaviy texnika va texnologiyalar bilan jihozlanganini qayd etish lozim.

O‘tgan yillar mobaynida temir yo‘l transporti kommunikatsiyalarini rivojlantirish va tegishli infratuzilmalarni obodonlashtirishga 6 milliard dollardan ortiq kapital qo‘yilmalar, jumladan, 1,8 milliard dollarlik xorijiy investitsiyalar yo‘naltirildi.

Kompaniyaning yo‘l xo‘jaligi, “O‘ztemiryo‘lyo‘lovchi” ochiq aksiyadorlik jamiyati yo‘lovchilar tashish bo‘linmasi va “O‘ztemiryo‘lkonteyner” yuk tashish tuzilmasi, shuningdek, qurilish tashkilotlari va boshqa tarkibiy qismlari mamlakatimiz temir yo‘l tizimini rivojlantirish va uning samarali faoliyat ko‘rsatishiga salmoqli hissa qo‘shmoqda.

Kompaniya tashkil etilgan kundan buyon yuk tashishlar 1,5 barobar, yo‘lovchi tashish esa 1,3 barobar ko‘paygani, temir yo‘llar orqali 1 milliard 400 million tonna yuk tashilgani va 350 million yo‘lovchi o‘z manziliga yetkazilgani uning salohiyati va imkoniyatlari tobora kengayib borayotganidan dalolat beradi.

Bugungi kunda temir yo‘l tarmog‘ining jadal rivojlanayotgan, yuksak texnologiyalarga asoslangan Toshkent yo‘lovchi vagonlarni qurish va ta’mirlash zavodi, Quyuv-mexanika zavodi, “O‘ztemiryo‘lmashta’mir” unitar korxonasi kabi sanoat korxonalari haqli ravishda kompaniyaning bayroqdorlari va iftixori hisoblanadi. Ular Yevropa mamlakatlari, Yaponiya, Janubiy Koreya davlatlari va boshqa yetakchi xorijiy kompaniyalarning zamonaviy asbob-uskunalari va yangi avlod texnologik tarmoqlari bilan jihozlangani ayniqsa e’tiborlidir.

Mazkur korxonalarda lokomotiv va yo‘lovchi vagonlarini ta’mirlash, modernizatsiya qilish va qayta jihozlashdan tashqari, qisqa vaqt ichida o‘zimizning vagonsozlik sanoatimizga muvaffaqiyatli asos solindi va bu yerda 2,5 mingta yuk va 150 ta yangi yo‘lovchi vagonlari ishlab chiqarildi, 735 ta yo‘lovchi vagonlari modernizatsiya qilindi.

O‘z tarkibida yuqori malakali 70 ming nafar injener-texnik xodimlar va mutaxassislarni, yo‘lsozlar, mashinistlar, sanoat va qurilish korxonalari, ijtimoiy infratuzilma obyektlarining ishchi va xizmatchilarini birlashtirgan ahil mehnat jamoasi kompaniyaning bebaho boyligi, oltin fondi, desak, ayni haqiqatni aytgan bo‘lamiz. Sizlarning fidokorona mehnatingiz, bilim va tajribangiz xalqimiz orasida yuksak obro‘-e’tiborga ega bo‘lib, har tomonlama hurmat va ehtiromga munosibdir.

Barchamizga ayonki, kompaniyaning, butun temiryo‘l tarmog‘ining kelajagi avvalo sohaga zamonaviy bilimga ega, ilg‘or texnologiyalarni puxta o‘zlashtirgan, o‘z kasbiga sodiq, Vatanimizga farzandlik mehri bilan yashaydigan yosh mutaxassis va ishchilarni keng jalb etish bilan bevosita bog‘liqdir. Yurtimizdagi oltita kasb-hunar kolleji va Toshkent temir yo‘l transporti muhandislari institutini har yili uch mingdan ziyod yosh mutaxassislar aniq kasb yo‘nalishi bo‘yicha bitirib chiqib, hayotga yo‘llanma olayotgani mamlakatimiz temiryo‘l transportining kelgusi taraqqiyoti uchun ishonchli poydevor bo‘lib xizmat qilmoqda. Bugungi kunda temiryo‘lchilik kasbi mamlakatimizda yoshlar o‘rtasida qiziqish va talab eng katta bo‘lgan, sharafli kasbga aylanganini alohida ta’kidlash o‘rinlidir.

Aziz do‘stlar!

Sizlarni bugungi qutlug‘ ayyom bilan yana bir bor chin qalbimdan tabriklab, fidokorona mehnatingiz, Vatanimiz ravnaqi va farovonligiga qo‘shayotgan munosib hissangiz uchun samimiy minnatdorlik bildirib, barchangizga o‘zimning chuqur hurmat va ehtiromimni izhor etaman.

Sizlarga va oilalaringizga tinchlik, sihat-salomatlik, baxt va omad, ezgu ishlaringizda yangi-yangi muvaffaqiyatlar yor bo‘lishini tilayman.

TERMIZ SHAHRIGA AMIR TEMUR ORDENINI TOPSHIRISHGA BAG‘ISHLANGAN TANTANALI MAROSIMDAGI NUTQ

Assalomu alaykum, qadrli do‘stlar!

Avvalo, bugun siz, aziz Surxon vohasi vakillari bilan diydor ko‘rishib, barchangizni sog‘-salomat, bardam-baquvvat ko‘rib turganimdan xursand bo‘lganimni bildirib, sizlarga, sizlar orqali butun viloyat ahliga o‘zimning chuqur hurmat va ehtiromim, ezgu tilaklarimni izhor etishga ruxsat bergaysiz.

Sizlar bilan qachon uchrashmaylik, Surxondaryoning bugungi hayoti, aholining hol-ahvoli, kayfiyati, erishilgan yutuqlar bilan birga, yo‘l qo‘yilgan kamchiliklar va ularni bartaraf etish, viloyatning kelajagi haqidagi fikr-mulohazalar uchrashuvlarning asosiy mavzusini tashkil etishi hammamizga ma’lum.

Bunday muloqotlarning ma’no-mazmuni, avvalambor, viloyatni yanada rivojlantirish, uning noyob yer osti va yer usti boyliklaridan oqilona va samarali foydalanish, shu yurtda yashayotgan 3 millionga yaqin aholining talab va ehtiyojlarini ta’minlash, bir so‘z bilan aytganda, odamlarimizning hayot darajasi va sifatini oshirish bilan uzviy bog‘liq ekanini ham barchamiz yaxshi anglaymiz.

Surxondaryo deganda, insoniyat sivilizatsiyasining beshiklaridan biri, buyuk tarix va boy merosga ega bo‘lgan qadimiy va betakror o‘lka ko‘z o‘ngimizda namoyon bo‘ladi.

Afsuski, dunyoga qanday tengsiz madaniyat durdonalarini, ne-ne mumtoz zotlarni bergan bu zamin mustabid tuzum davrida sobiq Markazning bepisand siyosati, “Sizlarga bo‘laveradi” degan qarashi tufayli uzoq yillar davomida rivojlanishdan ortda qolib kelgani hech kimga sir emas.

Faqatgina mustaqillikka erishganimizdan keyin mamlakatimizning barcha hududlari qatori Surxondaryo ham o‘tgan qisqa davrda juda katta, aytish mumkinki, ilgari tasavvur ham qilib bo‘lmaydigan taraqqiyot yo‘lini bosib o‘tdi.

Bu haqda gapirganda, so‘nggi yillarda bu yerda o‘nlab zamonaviy korxonalar, magistral yo‘l va ko‘priklar, savdo va maishiy xizmat obyektlari, ta’lim-tarbiya, tibbiyot, madaniyat va sport maskanlari, yangi

turar-joylar, maydon va xiyobonlar barpo etilganini ta’kidlash o‘rinlidir.

Bugungi kunda nafaqat viloyat markazi Termiz shahri, balki Denov bo‘ladimi, Sherobod, Muzrabot bo‘ladimi, boshqa tuman markazlari va qishloqlar bo‘ladimi, barchasining qiyofasi tubdan o‘zgarib, har tomonlama obod bo‘lib borayotgani hammamizga, avvalo, shu zaminda yashayotgan odamlarga, unib-o‘sib kelayotgan yosh avlodimizga katta g‘urur va ishonch bag‘ishlamoqda.

Asriy tog‘u toshlar, dashtu biyobonlar bag‘rida 223 kilometrlik Toshguzar – Boysun – Qumqo‘rg‘on temir yo‘lining barpo etilgani faqat Surxon vohasi emas, butun mamlakatimiz hayotida, hech shubhasiz, ulkan, tarixiy bir voqea bo‘ldi, desak, o‘ylaymanki, ayni haqiqatni aytgan bo‘lamiz.

O‘z ishining haqiqiy ustasi bo‘lgan quruvchilarimiz, jumladan, surxondaryolik bunyodkorlarning mahorati bilan dengiz sathidan 1500 metr balandlikda o‘nlab ko‘priklar, yo‘l o‘tkazgichlar kabi o‘ta murakkab injenerlik inshootlarini barpo etishga, katta mablag‘, kuch va imkoniyatni, yuksak bilim va tajribani talab qiladigan shunday yirik va noyob loyihani amalga oshirishga erishganimiz har qanday odamni ham qoyil qoldirishi muqarrar.

Og‘ir iqlim sharoitiga qaramasdan, Surxon vohasi dehqon va fermerlarining keyingi yillarda qo‘lga kiritayotgan yutuqlari barchamizni quvontiradi.

Bu haqda gapirganda, bugungi kunda yurtimizda yetishtirilayotgan paxta xomashyosining 10 foizi, g‘allaning qariyb 8 foizi mana shu saxovatli zamin hissasiga to‘g‘ri kelishini alohida ta’kidlash lozim. Viloyatda joriy yilda 335 ming tonnadan ziyod paxta, 477 ming tonna g‘alla yetishtirilgani, so‘zsiz, mashaqqatli va mardona mehnat natijasidir.

Fursatdan foydalanib, viloyatning mirishkor dehqon va fermerlariga, barcha qishloq xo‘jaligi xodimlariga fidokorona mehnatlari uchun o‘z nomimdan, xalqimiz nomidan samimiy minnatdorlik bildirishga ruxsat bergaysiz.

Biz uchun eng muhim, eng ustuvor vazifa bo‘lmish sog‘lom va barkamol avlodni voyaga yetkazish yo‘lida Surxondaryoda ham o‘nlab yangi-yangi maktablar, litsey va kollejlar, san’at va sport maskanlarini, ayniqsa, Termiz davlat universitetining zamonaviy, muhtasham binosi kabi ulkan inshootlarni bunyod etganimiz nafaqat viloyat qiyofasini, ayni vaqtda, odamlarimiz, farzandlarimizning ongu tafakkurini, butun

hayotimizni tubdan o‘zgartirishga xizmat qilayotgani haqida har qancha to‘lqinlanib gapirsak, arziydi, albatta.

Shular qatorida Surxon vohasining qadimiy va betakror madaniyati, urf-odat va an’analarini, nufuzli YuNESKO xalqaro tashkiloti tomonidan yuksak e’tirof etilgan nomoddiy merosning noyob namunalarini asrab-avaylash va rivojlantirish bo‘yicha qilgan ishlarimiz haqida ham ko‘p gapirish mumkin.

Bu borada O‘rta Osiyo mintaqasida yagona bo‘lgan Termiz davlat arxeologiya muzeyini bunyod etganimiz, “Alpomish” dostonining 1000-yillik to‘yini, Termiz shahrining 2500-yillik yubileyini qanday baland ruh va ko‘tarinki kayfiyatda o‘tkazganimiz barchamizga mamnuniyat yetkazadi.

Termiz shahrida 2011-yili eng zamonaviy arxitektura talablariga javob beradigan muhtasham “Surxon” sport majmuasini vohaning o‘ziga xos tabiiy va iqlim sharoitini hisobga olib barpo etganimiz shu yurtda ulg‘ayib, uni jonidan aziz ko‘radigan, jismoniy va ma’naviy kamolotga intilib yashayotgan ming-minglab yoshlarimiz uchun ahamiyati va mohiyatini hech narsa bilan o‘lchab bo‘lmaydigan katta voqea bo‘lganini hech kim inkor etolmaydi.

Bugungi kunda bu yerda “Barkamol avlod” sport o‘yinlari, kurash bo‘yicha jahon chempionati kabi yirik va nufuzli bellashuvlar muntazam o‘tkazilmoqda, bu noyob majmua qanchadan-qancha yosh sportchilarimiz uchun parvoz maydoni bo‘lib xizmat qilmoqda.

Men ilgari ham aytgan bir fikrni yana takrorlashni joiz deb bilaman: nafaqat yurtimizda, balki butun mintaqamizda ma’lumu mashhur bo‘lgan “Alpomish”dek qahramonlik dostonining aynan Surxon zaminida yaratilgani aslo tasodif emas.

Agar mendan, eng kuchli, eng baquvvat polvonlar qayerda yashaydi, deb so‘rasa, hech ikkilanmasdan, avvalo Surxondaryoda, deb aytgan bo‘lardim.

O‘zbek kurashining vatani, makoni ham aslida Surxon vohasidir. Hammamiz yaxshi bilamizki, mana shu kurash bellashuvlarida “halol” degan so‘z eng oliy baho sifatida yangraydi. Shaxsan menga bu ibora bamisoli butun xalqimizga, jumladan, Surxon eliga mansub eng ulug‘ fazilatni ifoda etayotgandek bo‘lib tuyuladi.

Aziz do‘stlar, chindan ham Surxon elining lafzi halol, mehnati halol ekanini tarixda ham, bugungi kunda ham ko‘p-ko‘p misollar yaqqol

tasdiqlaydi. Bunday mard insonlarning tabiatida sira g‘irromlik bo‘lmagan, chala ish bo‘lmagan.

Umuman aytganda, Surxon zaminida voyaga yetgan, uning g‘urur va iftixorini ulug‘lab, bu yurtni butun dunyoga tanitib kelayotgan, Yaratganimiz ato etgan kuch-quvvati, iste’dodi va mahorati bilan uzoq va yaqin mamlakatlarda shuhrat qozongan sportchi o‘g‘il-qizlarimiz xalqimizning hurmatiga sazovor bo‘lib kelmoqda.

Shular qatorida Abdulla Tangriyev, Davlat Choriyev, Sanjar To‘xtashev, Go‘zal Egamova, Suhrob Tursunov, Barno Mirzayeva, Yahyo Imomov, Ra’no Abduhalimova, Shohista Safarova kabi o‘nlab azmu shijoatli yoshlarimiz bugungi kunda o‘zbek sportining, o‘zbek xalqining dovrug‘ini butun dunyoga taratayotgani barchamizni xursand qiladi.

“Alpomish” dostonining qutlug‘ to‘yida men Surxon vohasining kuragi yerga tegmagan pahlavonlariga chin qalbdan hurmatimni bildirib, mashhur Toshtemir polvonni bag‘rimga bosib, dast ko‘targanimni hozir ham katta zavq bilan eslab yuraman.

Bularni barchasining zamirida faqat bitta narsa, ya’ni samimiylik, bir-birimizni yaqin ko‘rish, bir-birimizga hurmat va ehtirom mujassam, desam, o‘ylaymanki, sizlar ham bu fikrga qo‘shilasiz.

Hurmatli yig‘ilish qatnashchilari!

Keyingi yillarda Surxondaryoda, uning markazi Termiz shahrida katta hajmdagi bunyodkorlik va obodonchilik ishlari amalga oshirilayotgani, avvalo, zahmatkash Surxon ahlining turmush sharoitini yaxshilash maqsadida yangi-yangi uy-joylar, infratuzilma obyektlari barpo etilayotgani natijasida shaharning qiyofasi tanib bo‘lmas darajada o‘zgarib borayotganini barchamiz mamnuniyat bilan e’tirof etamiz.

Buni so‘nggi paytda viloyatda namunaviy loyihalar asosida qishloq joylarda 3 ming 772 ta shinam uy-joylar qurilgani, birgina Termiz shahrida mahalliy sharoitga har tomonlama mos bo‘lgan, 1 ming 41 ta kvartiradan iborat 36 ta zamonaviy ko‘pqavatli uylar bunyod etilgani ham tasdiqlaydi.

Ayni vaqtda shaharni ko‘kalamzorlashtirish, noyob manzarali daraxtlarni tanlab ekish va parvarish qilish, yashil hududlarni ko‘paytirish hisobidan butun shahar yashil libosga burkanib, barchaning ko‘zini quvontiradigan, havasini tortadigan betakror qiyofa kasb etgani janubning jazirama quyoshi ostida yashaydigan odamlarga qanday qulaylik tug‘dirganini tasavvur qilish qiyin emas, deb o‘ylayman.

Aziz do‘stlar!

Surxon vohasining ko‘hna tarixi, ming yillar davomida shu zaminda yotgan va bugun o‘zbek olimlari bilan birga turli mamlakatlardan kelgan olimlarning arxeologik qazishmalari, ilmiy izlanishlari natijasida ochilayotgan va ilmu fan olamini hayratda qoldirayotgan noyob ashyolar, qadimiy madaniyat yodgorliklari bu tuproq o‘z bag‘rida hali qancha-qancha sirlarni saqlab kelayotganidan dalolat beradi, desak, hech qanday xato bo‘lmaydi.

Misol uchun, eramizdan avvalgi I ming yillik o‘rtalarida Baqtriyaning birinchi podshosi Zoroastr Termiz shahriga asos solgan. Termiz dastlab Taramata deb atalgan.

Shaharning g‘oyat qulay geografik sharoiti, Sharqni G‘arb bilan bog‘laydigan savdo chorrahasida joylashgani uning tez sur’atlar bilan rivojlanishiga zamin yaratdi. Shu bois turli-turli bosqinchilar Termizni qo‘lga olish, unga egalik qilishga doimo intilib kelgan.

Eramizdan avvalgi 327-yilda Aleksandr Makedonskiy, ya’ni bizning tilimizda Iskandar Zulqarnay shaharni bosib olib, unga Aleksandriya nomini bergan. Termiz qal’asi miloddan avvalgi davrlarda Yunon-Baqtriya davlati, Kushonlar imperiyasi, miloddan keyingi V-VI asrlarda Eftalitlar, Sosoniylar hukmronligi ostida bo‘lgan. VIII asr boshida esa bu yerni arablar zabt etgan.

Termiz tarixi haqida so‘z yuritar ekanmiz, hech shubhasiz, bu shahar uning tarixiga yorqin sahifalar bitgan Amir Temur bobomizning muborak nomi bilan chambarchas bog‘lanib ketganini esga olishimiz tabiiydir.

Termiz shahri Sohibqiron bobomiz Turon zaminida barpo etgan buyuk va qudratli davlatning mustahkam qo‘rg‘oniga, saltanat tayanchiga aylangan.

Bugungi kunda bu yerda yashayotgan barcha-barcha insonlar Surxon tarixining ana shunday shonli sahifalarini g‘urur va iftixor bilan eslaydi.

Barchamiz uchun muqaddas bo‘lmish Termiz tuprog‘ida qanday ulug‘ alloma va mutafakkirlar, aziz-avliyolar yashaganini, ular Termiziy degan nom bilan islom dunyosida qanday yorqin iz qoldirganlari hammamizga yaxshi ma’lum.

Haqiqatan ham, bu tabarruk diyordan yetishib chiqqan buyuk alloma Hakim Termiziy, dunyodagi eng ishonchli oltita hadis to‘plamlaridan birini yaratgan mashhur muhaddis Abu Iso Termiziy, teran mazmunli asarlari bilan Sharqda nom qozongan Adib Sobir Termiziy, islom falsafasi rivojiga munosib hissa qo‘shgan Abu Bakr Varroq Termiziy kabi mumtoz zotlar

nainki xalqimiz, balki butun musulmon olamining faxru iftixori hisoblanadi.

Bu zaminning urush va bosqinlar tufayli necha bor vayron bo‘lib, kultepalar uzra necha bor qayta tiklangani haqida ham albatta ko‘p gapirish mumkin. Lekin barchamizga cheksiz iftixor yetkazadigan haqiqat shuki, bu yerni o‘ziga muqaddas makon deb bilgan jasur ajdodlarimiz yovlarga hech qachon bosh egmagan.

Buyuk tarixchi alloma Sharafiddin Ali Yazdiy mashhur "Zafarnoma" kitobida Termiz ahlining mo‘g‘ul bosqinchilariga matonat bilan, qahramonlarcha qarshilik ko‘rsatganini tasvirlar ekan, bu shaharni "Mardlar shahri" deb ataganida chuqur hayotiy haqiqat mujassamdir.

Mustaqillik yillarida Termiz har tomonlama obod bo‘lib, O‘zbekistonimizning eng go‘zal shaharlaridan biriga, yurtimizning janubiy sarhadlaridagi bosh istehkomiga, mustahkam darvozasiga aylandi.

Bugungi kunda Termiz shahri nafaqat Surxon vohasi, nafaqat O‘zbekiston, balki butun O‘rta Osiyo mintaqasining iqtisodiy, madaniy va kommunikatsiya markazlaridan biri desak, hech qanday mubolag‘a bo‘lmaydi.

Muhtaram yurtdoshlar!

Biz bugun qanday murakkab va tahlikali zamonda yashayotganimizni, dunyoda notinchlik va qarama-qarshiliklar tobora kuchayib borayotganini hammangiz yaxshi bilasiz. Ayniqsa, bizning hududimizda, Markaziy Osiyo mintaqasida tinchlik va barqarorlikka eng katta xavf-xatar – bu Afg‘onistonda 35-yildan buyon davom etayotgan urush ekani hech kimga sir emas.

Biz Afg‘oniston xalqi bilan necha-necha asrlardan buyon yonma-yon qo‘shni bo‘lib, ahil va inoq yashaganmiz. Qiz berib, qiz olib, quda-andachilik qilib kelganmiz. Amudaryoning ikki tomonida turib bir-birimizning holimizdan doimo xabardor bo‘lib turganmiz. Shuning uchun ham, afg‘on fojiasini boshqalardan ham ko‘ra unga yaqin bo‘lgan bizning xalqimiz xayolidan, yuragidan mutlaqo boshqacha o‘tkazadi. “Qo‘shning tinch – sen tinch” degan naql albatta bejiz aytilmagan.

Men o‘zimning juda ko‘p chiqishlarimda, jumladan, nufuzli xalqaro minbarlardan turib, jahon hamjamiyati vakillariga murojaat qilib, afg‘on mojarosini harbiy yo‘l bilan hal etishning imkoni yo‘q, deb ochiq aytganimni, o‘ylaymanki, sizlar yaxshi bilasiz.

Agar afg‘on xalqining o‘ziga qo‘yib bersa, shak-shubhasiz, bu urush

hech qachon buncha uzoq davom etmasdi. Afg‘on xalqi – ko‘pni ko‘rgan xalq. Bu xalq ham biz kabi doimo tinchlik va omonlikni, oilasini tinch mehnat bilan boqishni, bolalarining baxtini ko‘rishni xohlaydi.

Shunday ekan, nima uchun shuncha vaqtdan buyon bu yerda urush bormoqda? Bunga sabab albatta ko‘p, lekin eng asosiy sabab – bu Afg‘onistonda urushni davom ettirish kimgadir kerak. Bu urushni davom ettirishga urinayotganlar, birinchi navbatda, afg‘on xalqining manfaatini emas, balki o‘z manfaatini ko‘zlaydi. Ming afsuski, dunyoda mana shunday siyosiy o‘yinlar to‘xtamayapti.

Afg‘on zaminida urushni davom ettirish tarafdori bo‘lgan kuchlar “Yiqilgan kurashga to‘ymas” degan maqolni hech qachon esidan chiqarmasligini istardim. Jafokash afg‘on yurtiga turli kuchlar keladi-ketadi, afg‘on xalqi esa abadiy qoladi. Bu xalqni zo‘ravonlik bilan bo‘ysundirib bo‘lmasligini XIX asrdan boshlab bugungi kungacha ba’zi yirik davlatlarning bu yerga qurol bilan kelib, oxir-oqibatda yengilib ketgani ham yaqqol ko‘rsatib turibdi.

Taassufki, bugungi kunda faqat harbiy kuchga tayanib siyosat olib borayotganlar bu haqiqatni tushunmayapti.

Mana, yaqinda Afg‘onistonda Prezident saylovi bo‘lib o‘tdi. Bu davlatning yangi rahbarlari ish boshladi. Lekin mamlakatdagi vaziyat ertaga qaysi tomonga o‘zgaradi, degan savol, afsuski, hamon ochiqligicha, mavhumligicha qolmoqda.

O‘z-o‘zidan ayonki, “AYSAF” deb nom olgan xalqaro tinchlikparvar kuchlarning bu jafokash zaminda davom etayotgan to‘qnashuvlarni bartaraf etishni oxiriga yetkazmasdan turib va qarama-qarshi kuchlarni murosaga keltirmasdan turib, Afg‘onistondan olib chiqib ketilishi bu mintaqada tinchlik va osoyishtalik o‘rnatishga olib kelishi gumon, deb o‘ylayman.

Mana shunday murakkab bir vaziyatda O‘zbekistonning bu masala bo‘yicha pozitsiyasini yana bir bor eslatib o‘tishni zarur, deb hisoblayman.

Bu boradagi bizning yondashuvimiz, siyosatimiz aniq va ravshan: biz yon qo‘shnimiz bo‘lgan Afg‘oniston davlatining ichki ishlariga aralashmaslik, afg‘on xalqi ishonch bildirib saylagan hukumat bilan o‘zaro hurmat va hamkorlik aloqalarini yanada mustahkamlash, tinch-totuv bo‘lib yashashni o‘zimizga ma’qul deb bilamiz.

Tinchlik haqida, osoyishtalik haqida gapirganda, yurtimizdagi har qaysi odam avvalo o‘z ishonchini janubiy chegaralarimizda Vatanning

sodiq posboni bo‘lib turgan Termiz ahliga, Surxon vohasining mardlariga qaratadi.

Chunki tarixning o‘zi Termiz shahriga, uning jasur xalqi zimmasiga yurtimiz tinchligi va ozodligi yo‘lida metindek mustahkam qo‘rg‘on bo‘lish kabi og‘ir va mas’uliyatli vazifani yuklagan. Va sizlarning barchangiz bu muqaddas vazifani bugungi tahlikali davrda ham sharaf bilan ado etib kelmoqdasiz, desam, o‘ylaymanki, butun xalqimizning fikrini ifoda etgan bo‘laman.

Bunday yuksak ishonch so‘zlarini davom ettirib, shu tuproqda, shu zaminda xoklari yotgan ulug‘ ajdodlarimizning xotirasi oldida, mana shunday buyuk o‘tmishning vorislari bo‘lmish xalqimiz oldida bosh egib ta’zim qilishni ham qarz, ham farz, deb bilaman.

Qadrli yurtdoshlar!

Endi ruxsatingiz bilan menga yuklatilgan sharafli va quvonchli bir vazifani ado etishga o‘tsam.

Mustaqillik yillarida shahar ahlining ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy sohalarda erishgan muvaffaqiyatlari, tinchlik va barqarorlikni mustahkamlash, millatlararo do‘stlik va hamjihatlik munosabatlarini rivojlantirishga qo‘shgan munosib hissasi, xalqimizning tarixiy va ma’naviy merosini asrab-avaylash, yoshlarimizni ulug‘ ajdodlarimizga xos ezgu qadriyatlar, mardlik va jasorat, Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash borasidagi ulkan xizmatlari uchun berilgan Amir Temur ordenini katta mamnuniyat bilan Termiz shahriga topshirishga ijozat bergaysiz.

Muhtaram do‘stlar!

Termiz shahrining mana shunday yuksak davlat mukofotiga sazovor bo‘lishida siz azizlarning, shu go‘zal yurtga farzandlik mehri va sadoqatini berib yashayotgan, o‘z taqdiri va kelajagini o‘z qo‘li, fidokorona mehnati bilan yaratayotgan ezgu niyatli, olijanob barcha insonlarning hissasi va xizmati beqiyosdir, desam, ayni haqiqatni aytgan bo‘laman.

Bugun nafaqat Termiz ahli uchun, aytish mumkinki, butun O‘zbekistonimiz uchun katta bayram. Qadimiy va navqiron Termiz shahri hayotidagi bu qutlug‘ kun, hech shubhasiz, unutilmas bir voqea bo‘lib tarixda qoladi va barchamizni yangi-yangi ufqlarga da’vat etadi.

Mamlakatimizning barcha navqiron yoshlari qatorida surxondaryolik o‘g‘il-qizlarimga – mening bolalarimga aytadigan da’vatim shuki, sizlar bugun Amir Temur ordeniga sazovor bo‘lgan shaharlar safiga qo‘shilgan Termizdek o‘tmishi buyuk, kelajagi sharafli shaharda, qanday noyob,

Xudoning nazari tushgan muqaddas zaminda yashayotganingizni aslo unutmang, ota-bobolarimizning sha’nu shavkatiga doimo munosib bo‘ling.

Sizlarni yana bir bor bag‘rimga bosib, aziz farzandlarimiz hech qachon hech kimdan kam bo‘lmaydi, biz boshlagan buyuk ishlarni davom ettiradi, barcha sohalarda eng yuksak marralarni albatta zabt etadi, deb katta ishonch va g‘urur bilan aytmoqchiman.

Aziz vatandoshlarim, qadrdonlarim!

Mana shu unutilmas lahzalarda sizlarni, butun Surxon ahlini davlatimizning yuksak mukofoti bilan yana bir bor tabriklab, barchangizga sihat-salomatlik, xonadonlaringizga tinchlik-osoyishtalik va qut-baraka tilayman.

Yurtimizning faxru iftixori bo‘lmish Termiz shahri dunyo turguncha tursin!

Termizdek buyuk shaharlarni bunyod etgan xalqimiz doimo omon bo‘lsin!

Yurtimiz tinch, osmonimiz musaffo bo‘lsin!

O‘ZBEK MILLIY AKADEMIK DRAMA TEATRI JAMOASIGA

Aziz do‘stlar!

Hurmatli san’at ahli!

Avvalambor, O‘zbek Milliy akademik drama teatrining 100-yillik qutlug‘ to‘yi munosabati bilan siz, muhtaram teatr jamoasi va muxlislarini, sizlarning timsolingizda butun madaniy jamoatchiligimizni chin qalbimdan samimiy muborakbod etaman.

Ma’lumki, dunyodagi har qaysi xalq, har qaysi davlatning ma’naviy taraqqiyot darajasi avvalo uning madaniyati, san’at va adabiyotida, jumladan, teatr san’atida yaqqol namoyon bo‘ladi.

Bugun biz mamlakatimiz tarixidagi unutilmas sana – nafaqat yurtimiz, balki Turkiston zaminidagi birinchi professional teatrga asos solgan O‘zbek Milliy akademik drama teatrining yuz yilligini nishonlar ekanmiz, uning shu davrda bosib o‘tgan murakkab rivojlanish yo‘li, erishgan yutuq va marralari ko‘z o‘ngimizdan o‘tishi tabiiydir.

El-yurtimiz bu davrda qanday qiyinchilik va mashaqqatlarni, quvonchli va tashvishli kunlarni boshidan kechirgan bo‘lsa, ularning barchasi o‘zbek madaniyatining ko‘zgusi bo‘lmish ushbu teatr faoliyatida, uning sahnasida namoyish qilingan asarlarda o‘z aksini topgan, desak, ayni haqiqatni aytgan bo‘lamiz.

Bugun biz Milliy teatrimizning tamal toshini qo‘ygan, bu yo‘lda qanday og‘ir sinov va to‘siqlarga duch kelmasin, o‘zligidan, o‘z maslagidan qaytmagan, “Teatr – bu ibratxonadir” degan hikmatga amal qilib, ma’naviy jasorat namunasini ko‘rsatib yashagan Behbudiy, Munavvarqori, Avloniy, Cho‘lpon singari ma’rifatparvar bobolarimiz, sahna san’ati fidoyilarining so‘nmas xotirasi oldida bosh egib ta’zim qilamiz.

Mustabid tuzum mafkurasining tazyiqlariga qaramasdan, gumanistik g‘oyalar, yuksak ijodiy prinsiplarga sodiq qolgan Mannon Uyg‘ur, Yetim Bobojonov, Olim Xo‘jayev, Abror Hidoyatov, Nabi Rahimov, Shukur Burhonov, Obid Jalilov, Sora Eshonto‘raeva, Zaynab Sadriyeva, Toshxo‘ja Xo‘jayev, Aleksandr Ginzburg, G‘ani A’zamov kabi o‘nlab atoqli ijodkorlarning nomlarini minnatdorlik bilan eslaymiz.

Bu mo‘tabar sahnada yaratilgan Abu Rayhon Beruniy, Ibn Sino, Amir Temur, Mirzo Ulug‘bek, Alisher Navoiy, Bobur Mirzo kabi buyuk

ajdodlarimizning barhayot siymolari ming-minglab tomoshabinlarga insoniylik, adolat va ezgulik, mehr-oqibat, olijanoblikdan saboq bergani, ularni go‘zallik va nafosat olamiga oshno etib kelayotgani tahsinga loyiqdir.

Bugungi kunda biz ma’naviy hayotimizni yuksaltirish yo‘lida boshqalar havas qiladigan qanday katta natijalarga erishgan bo‘lsak, hech shubhasiz, bu borada teatr san’ati, xususan, O‘zbek Milliy akademik drama teatrining ham munosib hissasi borligini xalqimiz, jamoatchiligimiz yaxshi biladi va yuksak qadrlaydi.

Ayni shu bois bundan o‘n uch yil muqaddam ushbu ijod dargohiga O‘zbek Milliy akademik drama teatri degan yuksak maqom berilgani uning tarixida yangi sahifani boshlab berdi, desam, o‘ylaymanki, barchangizning fikringizni ifoda etgan bo‘laman.

Yubiley munosabati bilan akademik teatr binosi tubdan kapital ta’mirlangani, eng zamonaviy texnik vositalar bilan jihozlangani, Milliy teatrimiz butunlay yangicha qiyofa kasb etib, dunyodagi rivojlangan davlatlarning san’at maskanlari bilan bellasha oladigan darajaga yetgani barchamizga mamnuniyat bag‘ishlaydi.

Aziz san’atkorlar!

Bugun biz bunyod etayotgan yangi hayot, yangi jamiyatning ma’naviy asoslarini yanada mustahkamlashda sizlar yaratgan va kelgusida yaratadigan rang-barang asarlarni millionlab san’at ixlosmandlari hayrat va hayajon bilan tomosha qilishini, umr yo‘llarida barchamiz duch keladigan, har bir insonni o‘ylantiradigan murakkab savollarga teatr ibrati orqali javob topishni istaymiz.

Bu haqda gapirganda, xalqimiz teatr sahnasida bugungi hayotimizni teran aks ettiradigan, turli sinovlarda toblangan, o‘z kelajagini o‘z qo‘li, o‘z mehnati bilan yaratayotgan, Vatan taqdirini o‘z taqdiri deb biladigan fidoyi insonlar – zamonamiz qahramonlari qiyofasini yorqin ifoda etadigan yangi asarlarni orziqib kutayotganini yana bir bor ta’kidlash o‘rinlidir.

Siz, azizlar mamlakatimiz teatr san’atining eng yaxshi an’analarini boyitib, yangi avlodlarga bezavol yetkazasiz, yuksak badiiyat va haqqoniylik, ezgu maqsadlarga xizmat qilish ruhi bilan sug‘orilgan yetuk asarlaringiz bilan xalqimiz, avvalo, yoshlarimizning ma’naviy olamini yanada yuksaltirishga munosib hissa qo‘shasiz, deb ishonaman.

Qadrli do‘stlar!

Barchangizni bugungi qutlug‘ bayram bilan yana bir bor tabriklar

ekanman, sizlarga yangi-yangi ijodiy yutuqlar, sihat-salomatlik, xonadonlaringizga baxtu saodat tilayman.

Muxlislaringiz, san’atsevar xalqimizning mehri va e’tibori sizlarni hech qachon tark etmasin.

MAMLAKATIMIZNI DEMOKRATIK YANGILASH VA MODERNIZATSIYA QILISHGA QARATILGAN TARAQQIYOT YO‘LIMIZNI QAT’IYAT BILAN DAVOM ETTIRISH — BOSH MAQSADIMIZDIR

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 22-yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruza

Qadrli do‘stlar!

Muhtaram yurtdoshlar!

Shu kunlarda Vatanimiz uchun mustaqil, erkin hayot kechirish, uni taraqqiy topgan demokratik davlatlar qatoriga ko‘tarish yo‘lining asosiy prinsip va qoidalarini muhrlab bergan O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasini qabul qilganimizning 22-yilligini bayramona nishonlamoqdamiz.

Tariximizda chuqur iz qoldirgan ana shu buyuk sana bilan siz, azizlarni, sizlarning timsolingizda butun xalqimizni chin qalbimdan samimiy tabriklash, barcha-barchangizga chuqur hurmat-ehtiromimni izhor etish men uchun katta baxtdir.

Konstitutsiyamizda belgilab berilgan asosiy maqsadlarimiz barchamizga yaxshi ma’lum. Ya’ni, Bosh qomusimiz bozor iqtisodiyotiga asoslangan mustaqil demokratik davlat qurish, inson manfaatlari, huquq va erkinliklari, qonun ustuvorligi va mamlakatimiz barcha fuqarolari uchun qonun oldida tenglik tamoyili ta’minlanadigan fuqarolik jamiyatini shakllantirishning mustahkam poydevorini yaratib berdi.

Sobiq Ittifoq, SSSR degan imperiya parokanda bo‘lib, tarqalib ketganidan so‘ng, o‘ta tahlikali bir zamonda biz “shok terapiyasi” kabi modellarning nomaqbul shakllaridan butunlay voz kechganimiz – shuni ta’kidlashimiz zarur – o‘ta muhim va hal qiluvchi qadam bo‘ldi.

O‘zbekistonimizga mos tarixiy, milliy, an’anaviy va iqtisodiy vaziyat va xususiyatlarni inobatga olmasdan turib, “bozor iqtisodiyotining shiddatli girdobiga o‘zingni tashlasang, uning o‘zi ko‘zlangan manzilga olib chiqadi” degan xomxayollardan butunlay voz kechdik. Va bugungi kunda butun dunyoda tan olingan, “o‘zbek modeli” deb nom olgan jamiyatimizni tubdan isloh etish, erkinlashtirish, demokratik yangi davlat qurish, uni modernizatsiya qilish bo‘yicha puxta o‘ylangan taraqqiyot yo‘limizni

tanlab oldik.

Taqdirimiz hal bo‘layotgan o‘sha og‘ir paytda qancha soxta dohiylar maydonga chiqqani, qanday keskin tortishuvlar bo‘lgani, tazyiq va zo‘ravonlik ishlatilgani, yosh davlatimiz kemasini ag‘darishga turli urinishlar sodir etilgani sizlarga yaxshi ma’lum, deb o‘ylayman.

Lekin bunday urinishlar, harakat va xurujlarning puchga chiqqanini, biz tanlagan taraqqiyot strategiyasining naqadar to‘g‘ri bo‘lganini hayotning o‘zi yana va yana bir bor tasdiqlab bermoqda.

Shu fursatdan foydalanib, siz, azizlar, sizlarning timsolingizda butun xalqimiz aynan o‘zimizga xos, o‘zimizga mos bo‘lgan, “o‘zbek modeli” deb e’tirof etilgan rivojlanish yo‘limizni keng qo‘llab-quvvatlagani uchun yana bir bor o‘zimning chuqur minnatdorligimni bildirish, sizlarning oldingizda, el-yurtimiz oldida ta’zim qilishni o‘zim uchun ham qarz, ham farz, deb bilaman.

Biz tanlagan va mashhur besh tamoyilga asoslangan taraqqiyot modelining naqadar haqqoniy va samarali ekani biz qurayotgan yangi demokratik tizimda, iqtisodiyotimiz rivojlanishining barqaror, barchani hayratda qoldirayotgan sur’atlarida, xalqimizning hayot darajasi va sifati ortib borayotganida o‘zining amaliy tasdig‘ini topmoqda.

O‘tgan davrda biz duch kelgan og‘ir sinov va muammolarga qaramasdan, mustaqillik yillarida O‘zbekiston iqtisodiyoti qariyb 5 barobar, aholi daromadlari jon boshiga o‘rtacha 8,7 barobar o‘sganini, mamlakatimiz aholisi bu davrda 1,5-marta ko‘payib, 2015-yilning 1-yanvarida 31 million 500 ming kishini tashkil etishini inobatga oladigan bo‘lsak, bunday ulkan natijalarga erishganimizni, ochig‘ini aytganda, ba’zan tasavvur qilishning o‘zi ham qiyin.

Bugungi kunda mamlakatimizning tashqi qarzi yalpi ichki mahsulotga nisbatan 15 foizdan oshmasligi, ichki qarzimiz umuman yo‘qligi, eksport hajmi, oltin-valyuta zaxiralarimiz barqaror sur’atlar bilan oshib borayotganida ham erishgan ulkan natijalarimiz isbotini ko‘rish, kuzatish qiyin emas.

Jahon miqyosidagi global iqtisodiy inqiroz hali-beri davom etayotganiga qaramasdan, dunyoning sanoqli davlatlari qatorida O‘zbekistonda yalpi ichki mahsulotning yillik o‘sish sur’atlari so‘nggi 10-yil davomida 8 foizdan ziyod bo‘lib kelmoqda. Yangi – 2015-yilda ham ana shunday yuksak o‘sish sur’atlari ko‘zda tutilmoqda.

Qadrli vatandoshlarim!

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan olamshumul o‘zgarishlar, shahar va qishloqlarimizning qiyofasi tobora chiroy ochib, aholimizning farovonligi yuksalib borayotgani haqida gapirganda, bunday yangilanishlarning g‘oyat muhim manbalari – avvalo, odamlarimizning ongu tafakkuri, dunyoqarashi va kayfiyati tubdan o‘zgarib, ularning yon-atrofimizda ro‘y berayotgan voqea-hodisalarga daxldorlik hissi, ertangi kunga munosabati va ishonchi tobora mustahkamlanib, siyosiy saviyasi va huquqiy madaniyati o‘sib borayotgani haqida alohida to‘xtalishni o‘rinli deb bilaman.

Shular haqida so‘z yuritar ekanmiz, biz bundan 17-yil oldin qabul qilgan, qo‘lga kiritayotgan barcha yutuq va marralarimizning omili va zamini bo‘lgan, hammamizni, avvalo, bolalarimizning ongu tafakkurini, hayotga bo‘lgan munosabatini tubdan o‘zgartirgan Kadrlar tayyorlash milliy dasturi va istiqbolli maktab dasturi haqida alohida to‘xtalib o‘tishimiz zarur, deb o‘ylayman.

Eski tizimning qolip va aqidalaridan xoli bo‘lgan, mustaqil fikrlaydigan va hayotga qaraydigan, Vatanimiz taqdiri va kelajagi uchun mas’uliyatni o‘z zimmasiga olishga qodir kuch sifatida maydonga chiqayotgan bugungi yosh avlodimiz ayni shu dasturlarning, biz amalga oshirayotgan tarbiyaviy ishlarimizning mahsuli, desam, hech qanday xato bo‘lmaydi.

Aziz yurtdoshlar, esingizda bo‘lsa kerak, bu dasturni qabul qilayotgan paytda biz vaqti-soati kelib u albatta ijobiy ma’nodagi “portlash effekti”ga sabab bo‘ladi, deb ishonch bildirgan edik. Ming shukrki, haqiqatan ham, hayotimizni butunlay o‘zgartirgan mana shunday dasturimizning, unda mujassam bo‘lgan ezgu maqsadlarimizning ro‘yobga chiqqanini ko‘rish bizga nasib etdi va bu barchamizga katta g‘urur va xursandchilik bag‘ishlab, ko‘nglimizni tog‘dek ko‘taradi, ertangi kunga bo‘lgan ishonchimizni yanada mustahkamlaydi.

Muhtaram do‘stlar!

Jahon tarixi barchamizga bir haqiqatni doimo eslatib turadi – hayotimiz taraqqiyoti hech qachon bir joyda to‘xtab turmaydi, xuddi shu kabi jamiyatimizni isloh etish va demokratlashtirish, mamlakatni modernizatsiya qilish va yangilash bir muddatlik ish emas, balki muntazam davom etadigan uzluksiz jarayondir.

Ayniqsa, bugun biz XXI asrda – intellektual mehnat birlamchi ahamiyat kasb etayotgan globallashuv va internet asrida yashayotganimizni

hisobga oladigan bo‘lsak, jahon bozorida raqobat kurashining miqyosi va keskinligi tobora ortib borayotgani bu haqiqatni yana tasdiqlab bermoqda.

Bundan qanday xulosa chiqarish kerak?

Javob bitta: bunday sharoitda faqat erishgan yutuqlari bilan cheklanib qolmasdan, jadal o‘zgarib borayotgan davr bilan hamnafas bo‘lib qadam tashlaydigan mamlakatgina o‘z ezgu maqsadlariga erishishi mumkin.

Hayotning ana shunday qat’iy talabini qayd etgan holda, biz tanlagan maqsad, ya’ni taraqqiy topgan davlatlar qatoriga kirish, xalqimiz va kelajak avlodimiz uchun munosib hayot darajasi va sifatini ta’minlash, xalqaro hamjamiyatda yuksak obro‘-e’tiborga sazovor bo‘lish yo‘lida biz amalga oshirgan ishlarimiz ezgu niyatlarimizga erishishning faqatgina bir qismi ekanini anglab olishimiz darkor.

Shuning uchun ham qo‘lga kiritilgan yutuqlar bilan chegaralanmasdan, xotirjamlik va havolanish kayfiyatiga berilmasligimiz, aksincha, yangi marralar sari intilishimiz, doimo izlanib yashashimiz, taraqqiyot va yangilanish yo‘lidan izchillik bilan yanada ilgarilab borishimiz zarur.

Ana shu fikr va xulosalardan kelib chiqqan holda, 2010-yilning noyabr oyida O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi palatalarining qo‘shma yig‘ilishida Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasini, boshqacha qilib aytganda, o‘zimizning uzoq va davomli muddatga mo‘ljallangan strategiyamizni qabul qildik, desak, ayni haqiqatni aytgan bo‘lamiz.

O‘tgan davr mobaynida Konsepsiyada belgilab berilgan 27 ta qonun, o‘nlab me’yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilinib, hayotimizga tatbiq etilmoqda.

Shular qatorida, avvalo, har qanday demokratiyaning asosiy sharti bo‘lmish hokimiyatlar bo‘linishining konstitutsiyaviy prinsipi asosida tub demokratik o‘zgarishlarni chuqurlashtirish bo‘yicha o‘zining ko‘lami va ma’no-mazmuniga ko‘ra ulkan ishlar amalga oshirildi. Natijada Konstitutsiyamizga davlat hokimiyatining asosiy subyektlari – mamlakat Prezidenti, parlamenti, hukumati va sud hokimiyati o‘rtasida vakolatlar taqsimotini optimallashtirishni ta’minlashga qaratilgan tuzatish va o‘zgartirishlar kiritildi.

Ushbu tuzatishlar va ular asosida qabul qilingan qonunlar davlat hokimiyati organlari tizimida Oliy Majlisning roli va ahamiyatini sezilarli darajada kuchaytirdi, davlatimizning ichki va tashqi siyosatini

shakllantirish va amalga oshirishda mamlakatimiz oliy qonunchilik organining imkoniyatlarini kengaytirdi. Shu bilan birga, Vazirlar Mahkamasi, ijro hokimiyati organlari faoliyatini tashkil etishning prinsip va tartibi o‘zgartirildi, hukumatning vakolatlari yanada kengaytirildi, uning parlament oldida, joylardagi davlat boshqaruvi organlarining Xalq deputatlari kengashlari oldidagi mas’uliyati oshirildi.

Konstitutsiyaviy qonunchilikka Bosh vazir lavozimiga nomzodni Oliy Majlisning Qonunchilik palatasida eng ko‘p deputatlik o‘rnini olgan siyosiy partiya tomonidan taklif etilishi kabi muhim institutlar kiritildi.

Konstitutsiyada parlamentning hukumatga nisbatan ishonchsizlik votumini bildirish huquqi, barcha hokimiyat tarmoqlarining huquqlari tengligi va mutanosibligini ta’minlashga qaratilgan boshqa ko‘plab qoidalarga aniqlik kiritildi.

Bosh qomusimizda parlament va jamoatchilik nazorati instituti, uni amalga oshirish mexanizmlarining mustahkamlangani ham hokimiyatni demokratik modernizatsiya qilishda ulkan ahamiyat kasb etdi.

Siyosiy partiyalarning yetuklik darajasi, fuqarolarimizning huquqiy ongi, siyosiy va huquqiy madaniyati tobora yuksalib borayotgani, hech shubhasiz, ushbu konstitutsiyaviy islohotlarning eng muhim asosi, ularni amalga oshirishning hal qiluvchi sharti va garoviga aylanmoqda.

Dastlabki tergov va surishtiruv jarayonida fuqarolarning protsessual huquqlariga rioya etilishi ustidan sud nazoratini kuchaytirishga doir kompleks chora-tadbirlar amalga oshirildi. Sudda jinoiy ishlarni ko‘rib chiqishda qonuniylik, adolatni ta’minlashning ushbu samarali mexanizmini izchil rivojlantirgan holda, “Xabeas korpus” institutini qo‘llash doirasi kengaytirildi.

Ilgari bu institut faqat qamoqda saqlash kabi protsessual majburlov choralariga nisbatan qo‘llanganini eslatib o‘tmoqchiman. Endilikda shaxsni lavozimdan chetlashtirish va tibbiy muassasaga joylashtirish ham faqat sudyaning sanksiyasi asosida amalga oshirilishi mumkin.

Umumiy yurisdiksiya sudlarining tarkibiy tuzilmasi va faoliyatining tashkiliy asoslarini takomillashtirish, ularning kadrlar salohiyatini mustahkamlash, sud xodimlarini ijtimoiy himoya qilishni kuchaytirishga doir chora-tadbirlar ham muhim ahamiyat kasb etdi. Ishlarni ko‘rib chiqish sifatini oshirish va muddatlarini qisqartirish maqsadida fuqarolik sudlari soni ko‘paytirildi, sudya lavozimiga nomzodlarga qo‘yiladigan talablar kuchaytirildi.

Axborot sohasini isloh qilish, so‘z va axborot erkinligini ta’minlash bo‘yicha amalga oshirilgan demokratik o‘zgarishlar fuqarolarning axborot olish va uni tarqatish borasidagi huquq va erkinliklarini ta’minlash, ommaviy axborot vositalarining mustaqilligini mustahkamlashga, mamlakatni demokratlashtirish jarayonlarida ularning rolini oshirishga xizmat qilmoqda.

Keng miqyosda o‘tkazilgan huquqiy tajriba yakunlari asosida joriy 2014-yilda qabul qilingan, xalqaro ekspertlar hamjamiyatida katta qiziqish uyg‘otgan va yuksak baholangan “Davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi to‘g‘risida”gi qonun, hech shubhasiz, qabul qilinayotgan qarorlar sifati uchun hokimiyat va boshqaruv organlari mas’uliyatini oshirganini ta’kidlashni istardim.

Yurtimizda ommaviy axborot vositalari soni jadal o‘sib bormoqda. Bugungi kunda ularning soni 1991-yilga nisbatan 3,5 barobar, jumladan, gazetalar 2,5-marta, jurnallar esa 3,5 karra ko‘paydi.

Saylov tizimini shakllantirish va rivojlantirish sohasida ham chuqur demokratik o‘zgarishlar amalga oshirildi.

Asosiy qonunimizning 117-moddasiga kiritilgan so‘nggi tuzatishlarga muvofiq, Markaziy saylov komissiyasini demokratik asosda shakllantirish tizimi va shuningdek, uning asosiy faoliyat prinsiplari konstitutsiyaviy jihatdan mustahkamlandi, hokimiyatning vakillik organlariga saylovlarni tashkil etish uchun mas’ul bo‘lgan saylov organlarining butun tizimi mustaqilligining kafolatlari kuchaytirildi.

Ishonchim komil, saylov qonunchiligiga kiritilgan, saylash erkinligi va o‘z xohish-irodasini erkin bildirish borasidagi konstitutsiyaviy tamoyilni amalga oshirishga qaratilgan ana shunday va boshqa qator o‘zgartish va qo‘shimchalar shu yil 21-dekabr kuni Oliy Majlisga hamda mahalliy kengashlarga bo‘lib o‘tadigan deputatlar saylovini Konstitutsiyamiz va saylov qonunchiligi va o‘z-o‘zidan ravshanki, xalqaro demokratik qonunchilik talablariga to‘la mos tarzda o‘tkazish imkonini beradi. Bunga hech kimda hech qanday shubha bo‘lmasligi kerak.

So‘nggi yillarda qabul qilingan me’yoriy-huquqiy hujjatlar nodavlat notijorat tashkilotlarini ro‘yxatga olish, ularning faoliyatini tashkil etish tartibini tubdan soddalashtirishni ta’minladi, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatining tashkiliy-huquqiy asoslarini yanada takomillashtirdi.

Fuqarolarga huquqiy yordam ko‘rsatish, ularning siyosiy ongi va

tafakkurini yuksaltirish, yoshlar va xotin-qizlar bilan ishlash, ishga joylashtirish, aholining yordamga muhtoj qatlamlarini qo‘llab-quvvatlash va boshqa sohalarda ularning roli yanada oshdi.

Bugungi kunda mamlakatimizda jamiyatimiz hayotining turli sohalarida 8 ming 100 dan ziyod nodavlat notijorat tashkiloti faoliyat ko‘rsatmoqda. Bu 2010-yilga nisbatan 1,6-marta ko‘pdir.

Iqtisodiyotni demokratlashtirish va erkinlashtirish sohasiga, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashning samarali mexanizmlarini yaratishga alohida e’tibor qaratildi. “Tadbirkorlik faoliyati sohasidagi ruxsat berish tartib-taomillari to‘g‘risida”, “Raqobat to‘g‘risida”, yangi tahrirdagi “Tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari to‘g‘risida”gi va boshqa qonun hujjatlariga muvofiq tadbirkorlik faoliyatini yuritish uchun zarur ruxsat berish tartib-taomillarining ro‘yxati va turlari izchil qisqartirildi.

Keyingi yillarda ruxsat berishga oid tartib-taomillarning 160 dan ortig‘i yoki 44 foizi, litsenziyalash talab qilinadigan faoliyatning 19 turi yoki 25 foizi bekor qilinganini aytishning o‘zi kifoya, deb o‘ylayman. Tadbirkorlik subyektlari tomonidan davlat organlariga taqdim etiladigan statistika, soliq va moliyaviy hisobotlarning shakli va davriyligi 1,5-2-marta kamaytirildi.

Tadbirkorlikning milliy an’ana va urf-odatlarimizga to‘la mos keladigan yangi shakli – oilaviy biznesni rivojlantirish uchun keng shart-sharoitlar yaratildi.

Hurmatli majlis qatnashchilari!

Bugungi kunda dunyoda sodir bo‘layotgan voqealarni xolisona baholar ekanmiz, keskinlik va xavf-xatarlarning tobora o‘sib, geosiyosiy qarama-qarshiliklar, o‘z ta’sir doirasini kengaytirishga qaratilgan kurashning kuchayib borayotgani, radikalizm, terrorizm va ekstremizm kabi tahdidlar bizni tashvishga solmasdan qo‘ymaydi, albatta.

Global makonda moliyaviy-iqtisodiy inqiroz hamon davom etayotgani, tovar bozorlarida talabning keskin kamayib borayotgani va kon’yunkturaning beqarorligi ko‘pgina davlatlarda iqtisodiy o‘sish sur’atlarining pasayishiga, investitsiya faolligining susayishi va chetga kapital chiqib ketishining kuchayishiga olib kelmoqda.

Mana shunday keskinlashuv va jahon bozoridagi noaniq vaziyat keyingi yillarda ham davom etishi mumkin. O‘z-o‘zidan ayonki, kutilayotgan barcha salbiy holatlarning oldini olish, ularni bartaraf qilish

uchun barchamizdan hushyorlik, sezgirlik, safarbarlik va rejalarimizga, avvalo, Mamlakatimizda demokratik islohotlarni chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasiga tegishli o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish talab qilinadi.

Bugungi kunda yaqin va uzoq atrofimizda, butun jahon miqyosida siyosiy, iqtisodiy vaziyat tobora keskinlashib borayotganini inobatga olgan holda, eng muhim ustuvor vazifalarimiz qatorida iqtisodiyotimizda tarkibiy o‘zgarishlarni izchil chuqurlashtirish, ishlab chiqarishni uzluksiz texnik va texnologik yangilab borish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimlarini keng joriy etishni asosiy maqsadimiz sifatida ko‘rishimiz kerak.

Albatta, O‘zbekistonda mustaqil taraqqiyotimizning dastlabki kunlaridan boshlab ishlab chiqarishni tarkibiy yangilash, uni zamonaviy va yuqori texnologiyalar asosida jadal rivojlantirish masalasiga jiddiy e’tibor qaratilganini qayd etish o‘rinlidir.

Biz uchun mutlaqo yangi bo‘lgan tarmoqlar va yuqori texnologiyalarga asoslangan ishlab chiqarish korxonalari butunlay yangitdan tashkil etildi. Hozirgi kunda bu korxonalarning tayyor mahsulotlari jahon bozorida munosib o‘rin egallamoqda.

Bu borada gap avtomobilsozlik sanoati, jumladan, yengil avtomobillar, yuk va maxsus mashinalar, dvigatellar va asosiy butlovchi qismlar ishlab chiqarish haqida, shuningdek, yangi modeldagi xorijiy texnikalarni o‘zlashtirish negizida zamonaviy qishloq xo‘jaligi mashinasozligi, neft-kimyo va neft-gaz sanoatini rivojlantirish, temir yo‘l vagonlari, maishiy elektronika, farmatsevtika va mikrobiologiya tarmoqlari haqida bormoqda.

Aynan tub tarkibiy o‘zgarishlar, yuqori texnologiyalarga asoslangan yangi va zamonaviy korxonalarni barpo etish, faoliyat ko‘rsatayotgan ishlab chiqarish quvvatlarini keng miqyosda yangilash va modernizatsiya qilish borasida puxta o‘ylangan strategiya tufayli mamlakatimizning yalpi ichki mahsulotida sanoatning ulushi 1991-yildagi 14 foizdan bugungi kunda qariyb 25 foizga o‘sdi. Ayni paytda qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishining ulushi 34 foizdan 17 foizga kamaydi.

Hech shubhasiz, biz bu ishlarni aslo susaytirmasligimiz, investitsiya siyosati va dasturlarimizni ham ana shu maqsadlarga mos holda amalga oshirishimiz darkor.

Ishlab chiqarayotgan mahsulotlari bugun xalqaro bozorda, ertaga esa ichki bozorda hech qanday qiziqish uyg‘otmaydigan eski ishlab chiqarish quvvatlaridan voz kechish, iqtisodiy taraqqiyotimizning lokomotivlari

bo‘lgan zamonaviy korxonalar va yuqori texnologiyalarga asoslangan komplekslarni barpo etish bilan birga, yetakchi tarmoq va zarur infratuzilmalarni modernizatsiya qilish bo‘yicha chuqur va puxta o‘ylangan dasturlarni izchil amalga oshirish kerak.

Bizning jahon eksport bozorida mustahkam o‘rin olishimiz uchun, mamlakatimizda moliyaviy va iqtisodiy barqarorlikni, aholining turmush darajasi va sifatini ta’minlash uchun ishonchli zamin yaratib beradigan, bugun hayotning o‘zi talab qilayotgan eng zarur siyosat ana shundan iborat.

Bir so‘z bilan aytganda – sifati past, narxi baland mahsulotga yo‘l qo‘ymaslik kerak.

Bizning e’tiborimiz markazida turishi kerak bo‘lgan eng muhim masalalardan yana biri – bu Konstitutsiyamizga muvofiq ko‘p tarmoqli iqtisodiyotimizning ustuvor sohalari bo‘lmish xususiy mulk va xususiy tadbirkorlikni tez sur’atlar bilan rivojlantirish yo‘lidan barcha g‘ov va to‘siqlarni yo‘q qilish, ularning erkinligini ta’minlashdir.

Hozirgi vaqtda ayni mana shunday o‘ta dolzarb masalaning kun tartibiga keskin qo‘yilishi, hech shubhasiz, shu zalda o‘tirgan mulkdorlar, kichik biznes egalari va xususiy tadbirkorlar, umuman, butun xalqimizning ruhini ko‘tarishga, ertangi kunga yanada katta ishonch bilan qarashiga asos beradi, desam, sizlar bunga qanday qaraysiz?

O‘tgan yillar davomida xususiy mulk va investitsiyalar daxlsizligini himoya qilishga qaratilgan ishonchli me’yoriy-huquqiy asoslar yaratish, xususiy mulkdorlar uchun zarur sharoit va kafolatlar tug‘dirib berish bo‘yicha ko‘p ishlar qilindi.

Shu yillar mobaynida iqtisodiyotimizning turli tarmoqlaridagi davlat mulki hisoblangan – shunga e’tibor bering – 31 mingdan ziyod korxona xususiy mulkdorlar va aksiyadorlar ixtiyoriga berildi.

Qishloq xo‘jaligi, savdo, xizmat turlarining barchasi va boshqa ko‘plab tarmoqlar deyarli to‘liq xususiy mulk sohasiga o‘tkazildi.

Xalq iste’moli tovarlari ishlab chiqarayotgan to‘qimachilik, trikotaj, charm-poyabzal, oziq-ovqat, farmatsevtika, mebel sanoati, uy-joy sektorida davlat mulkining ulushi keskin kamaydi.

Shu o‘rinda ta’kidlash kerakki, ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatishning aynan ana shunday soha va tarmoqlarida o‘sish sur’atlari va mehnat unumdorligi boshqa tarmoqlarga qaraganda barqaror ravishda yuqori bo‘lib kelmoqda.

Xususiy sektorning ulushi axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va xizmatlari, mobil aloqa tarmoqlari, qurilish ishlari va boshqa sohalarda ham yuqoridir. Bu esa, o‘z navbatida, ko‘p narsadan dalolat beradi.

Shundan yana bir xulosa chiqishi darkor. Ya’ni, biz iqtisodiyotimizda davlatning ulushi va o‘rni qanday bo‘lishini tanqidiy ko‘z bilan baholab, uni strategik hamda iqtisodiy asoslangan darajaga qadar qisqartirishimiz lozim.

Bu borada ma’muriy-buyruqbozlik tizimining hamon saqlanib qolayotgan har qanday shakllaridan voz kechib, davlat organlari, biznes va xususiy sektor o‘rtasidagi vazifalarni aniq belgilab qo‘yishimiz, savdo operatsiyalarini asosan birja orqali amalga oshirish tizimiga o‘tishimiz zarur.

Korporativ yoki aksiyadorlik birlashmalari faoliyati samaradorligini tanqidiy baholash ham g‘oyat jiddiy e’tiborni talab qilmoqda. Rivojlangan davlatlarda, ayniqsa, sanoat ishlab chiqarish sohasida, mulkchilikning ana shu shakli asosiy o‘rin egallaydi.

Bu boradagi amaliy tajribamiz shuni ko‘rsatdiki, O‘zbekistonda mahalliy aksiyadorlar bilan birga chet ellik investorlarning ham aksiyalarga ega bo‘layotgani mulkchilikning eng maqbul va o‘zini oqlayotgan shaklidir.

Hozirgi vaqtda yurtimizda 90 dan ortiq mamlakatning xorijiy kapitali ishtirokida tashkil etilgan 4 mingdan ziyod korxona muvaffaqiyatli faoliyat yuritmoqda.

Bunday samarali loyihalar haqida gapirganda, mashinasozlik sohasida AQShning “Jeneral motors”, Germaniyaning “MAN”, “Klaas”, Yaponiyaning “Isuzu” kompaniyalari, neft-gaz sohasida Janubiy Koreyaning “Lotte kemikal” va “Kogaz” kompaniyalari, kimyo sanoatida Ispaniyaning “Maksam” kompaniyasi, to‘qimachilik sanoatida Singapurning “Indorama”, Janubiy Koreyaning “Deu tekstil”, “Yang von”, Shveytsariyaning “Riter” kompaniyalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasida Xitoyning “Xuavey” va “ZTE”, oziq-ovqat sanoatida Shveytsariyaning “Nestle” kompaniyasi, qurilish materiallari ishlab chiqarishda Germaniyaning “Knauf”, Xitoyning “Peng Sheng”, farmatsevtika sanoatida Shveytsariyaning “Nobel” kompaniyalari va shuningdek, boshqa ko‘plab xorijiy investorlar ishtirokida tashkil etilgan qo‘shma korxonalar haqida so‘z yuritish mumkin.

Dunyoda nom qozongan bunday kompaniyalar bilan olib borayotgan

hamkorligimiz qisqa vaqt ichida iqtisodiyotimiz tarmoqlarini tubdan modernizatsiya qilish, mahsulot ishlab chiqarishni kengaytirish va uning turini ko‘paytirish, jahon bozorlariga raqobatdosh yangi mahsulotlar bilan chiqish imkonini bermoqda.

“Navoiy”, “Angren” va “Jizzax” maxsus iqtisodiy zonalarini tashkil etish hisobidan chet ellik investorlar bilan yo‘lga qo‘ygan hamkorligimiz o‘zining yuksak samarasini ko‘rsatmoqda.

Eng muhimi, O‘zbekistonda mahalliy va chet ellik investorlar nafaqat mablag‘ sarflab, daromad olmoqda, balki korxonalarni birgalikda boshqarmoqda, xorijlik muassislar qo‘shma korxonaga, avvalo, ilg‘or texnologiyalarni olib kirmoqda, ishlab chiqarishni zamonaviy asosda tashkil etish va boshqarishni joriy qilmoqda.

Bu boradagi tajriba hamkorlikning aynan mana shu shakli eng ko‘p samara berayotgani va eng yaxshi istiqbolga ega ekanini ko‘rsatmoqda. Biz bunday korxonalar faoliyatini imkon qadar kengaytirishga tayyormiz.

Yuqorida bayon qilingan fikrlarni umumlashtirgan holda, shuni ta’kidlash kerakki, iqtisodiyot tarmoqlarida davlat ulushining mavjudligi va samaradorligini, boshqacha aytganda, “iqtisodiyotdagi davlat”ning rolini keng miqyosda tanqidiy tahlil qilish va shu asosda xususiy sektorning iqtisodiyot tarmoqlaridagi ishtirokini sezilarli ravishda kengaytirish bo‘yicha yangi chora-tadbirlarni belgilash vaqti keldi.

Bunday korxonalardagi davlat ulushini xususiy sektorga, jumladan, yangi investorlarga, ular tomonidan ana shu korxonalar negizida zamonaviy ishlab chiqarish quvvatlarini tashkil etish majburiyatini qabul qilish sharti bilan nol qiymatida sotish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa qilib aytganda, demokratik va bozor islohotlari yo‘lidagi izchil harakatlarimizning mantiqi bizdan doimo ilgarilab borishni talab etayotganini ta’kidlash lozim. Bu borada jahon bozorida keskin raqobat kuchayib borayotgani ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki bunday vaziyat O‘zbekistonda xususiy mulk, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni jadal rivojlantirish uchun ularning yo‘lidagi, shuni yana ta’kidlash kerak, har qanday qarshilikni olib tashlashni dolzarb vazifa qilib qo‘ymoqda.

Bu vazifalarni amalga oshirish, o‘z navbatida, biz mamlakatimizda barpo etilayotgan fuqarolik jamiyatining ishonchli tayanchi va poydevori deb biladigan o‘rta sinf – mulkdorlar sinfini shakllantirish va uning mavqeini mustahkamlash uchun yangi rag‘batlantiruvchi omillar va

istiqbollarni yaratib beradi, deb aytishga barcha asoslarimiz bor.

Hurmatli yurtdoshlar!

Sog‘lom bola yili deb nom olgan joriy 2014-yilimiz ham o‘z yakuniga yetmoqda. Barchamiz uchun, butun xalqimiz uchun chuqur amaliy ma’no-mazmunga ega bo‘lgan maqsadlarni, sog‘lom avlodni tarbiyalashdek ezgu va pok niyatlarimizni o‘ziga qamrab olgan ana shu yil munosabati bilan qabul qilgan umummilliy Dasturimizning bajarilishi bo‘yicha qisqacha to‘xtalib o‘tsak, ayni muddao bo‘lar edi.

Dastur doirasida sog‘lom va barkamol avlodni tarbiyalashga qaratilgan amaldagi huquqiy-me’yoriy bazani yanada takomillashtirish bo‘yicha 3 ta qonun loyihasi ishlab chiqilganini qayd etish lozim.

Shular qatorida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2014-2018-yillarda O‘zbekistonda aholining reproduktiv salomatligini yanada mustahkamlash, onalar, bolalar va o‘smirlar sog‘lig‘ini muhofaza qilish borasidagi Davlat dasturi to‘g‘risida” qabul qilingan qarori mohiyat e’tibori bilan bolalarimizni jismoniy va ma’naviy jihatdan kamol toptirish va yoshlarga oid davlat siyosatini yangi bosqichga ko‘tarishga xizmat qiladi.

Sog‘lom bola – avvalo, sog‘lom va ahil oilaning mevasidir, degan hayotiy hikmatdan kelib chiqqan holda, yil davomida oilada o‘zaro hurmat muhitini, uning iqtisodiy va ma’naviy asoslarini mustahkamlash, yosh oilalarni qo‘llab-quvvatlash, onalik va bolalikni himoyalash, opa-singillarimizning og‘irini yengil qilish, ularning qobiliyat va imkoniyatlarini ro‘yobga chiqarish bo‘yicha ham keng ko‘lamli ishlar amalga oshirildi.

Sog‘lom va mustahkam oilalarni barpo etish sog‘lom kelajak poydevori ekanini nazarda tutib, turmush qurayotgan yoshlarning nikohdan oldin tibbiy ko‘rikdan to‘liq o‘tishlarini ta’minlash, shu asosda irsiy va tug‘ma kasalliklarning oldini olish bo‘yicha sezilarli ishlar qilindi. Jumladan, bo‘lajak kelin-kuyovlarni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazadigan poliklinikalar zamonaviy tibbiyot va diagnostika asbob-uskunalari bilan jihozlandi. Eng muhimi, yangi oila qurayotgan 2 mingdan ortiq yoshlarda turli kasalliklar aniqlanib, ular ambulator va statsionar sharoitda davolandi.

“Sog‘lom ona – sog‘lom bola” loyihasi doirasida jami 13 million 600 mingdan ziyod ayollar va bolalar tibbiy ko‘rikdan o‘tkazildi. Buning natijasida 2 million 800 ming ayol va 2 million 500 ming bola sog‘lomlashtirilgani bu yo‘ldagi katta qadam bo‘ldi.

Muhim amaliy masalalardan biri – ayollarimizni tadbirkorlik sohasiga jalb etish va ularni moliyaviy qo‘llab-quvvatlash maqsadida kamida 50 foiz ishchi-xizmatchilari xotin-qizlardan iborat bo‘lgan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlariga tijorat banklari tomonidan 770 milliard so‘mlik kreditlar ajratildi.

Aholimiz, avvalo muhtaram opa-singillarimizning talabiga muvofiq, yurtimizda, shu jumladan, chekka qishloqlarda "Go‘zallik salon"lari, ta’mirlash va tikuv sexlari, maishiy texnikalarni tuzatish shoxobchalaridan iborat 150 dan ortiq xizmat ko‘rsatish kompleksi barpo etilgani turmush madaniyatini oshirishga katta hissa bo‘lib qo‘shildi.

Bizning e’tiborimiz markazida turgan kasb-hunar kollejlari bitiruvchilari orasidan o‘z biznesini tashkil qilishga intilayotgan yigit-qizlarga 170 milliard 700 million so‘m miqdorida kreditlar ajratib berilgani va ular o‘z xususiy ishini ochish imkoniga ega bo‘lganining o‘zi, hech shubhasiz, ham iqtisodiy, ham ijtimoiy jihatdan o‘ta muhim muammolarni yechishga imkon berdi.

Shu bilan birga, yosh oilalarga uy-joy sotib olish, uni qurish va rekonstruksiya qilish, uzoq muddat foydalanishga mo‘ljallangan tovarlarni xarid qilish uchun qariyb 215 milliard so‘mlik imtiyozli ipoteka kreditlari va 57 milliard so‘mlik foizsiz qarz mablag‘lari ajratildi. Ana shunday tadbirlar qatorida Kasaba uyushmalari federatsiyasi tomonidan 1 milliard 500 ming so‘m qiymatidagi maishiy elektr texnika vositalari kam ta’minlangan oilalarga bepul tarqatilganini qayd etish lozim.

Aziz do‘stlar!

Sog‘lom bola yili davomida o‘ta muhim ahamiyatga ega bo‘lgan tibbiyot muassasalarining moddiy-texnik bazasi va kadrlar salohiyatini mustahkamlash borasida 137 ta tibbiyot muassasasida, jumladan, Andijon, Buxoro, Qashqadaryo, Samarqand, Toshkent viloyatlari ko‘p tarmoqli bolalar tibbiyot markazlari, Andijon shahridagi tug‘ruq kompleksi, Toshkent shahridagi bolalar sanatoriysi, Toshkent pediatriya tibbiyot institutining bolalar xirurgiyasi bo‘limi va boshqa sog‘liqni saqlash maskanlarida qariyb 410 milliard so‘mlik qurilish, rekonstruksiya va jihozlash ishlari amalga oshirilganini ta’kidlash zarur.

Shuningdek, xorijiy moliya institutlarining 28 million 500 ming dollarlik kredit va grant mablag‘lari hisobidan tuman tibbiyot birlashmalari, Respublika ixtisoslashtirilgan kardiologiya markazi, onkologiya muassasalari, viloyat shifoxonalari zamonaviy davolash asbob-

uskunalari bilan jihozlandi.

Shu bilan birga, yana bir o‘ta muhim masalaga e’tiboringizni jalb etmoqchi edim.

Bugungi kunda yurtimizdagi yetakchi klinika va tibbiyot markazlarida eng ilg‘or texnologiyalar yordamida noyob operatsiyalar amalga oshirilmoqda. Masalan, Respublika ixtisoslashtirilgan pediatriya ilmiy-amaliy tibbiyot markazida o‘tkazilgan murakkab operatsiyalar tufayli 100 nafar bolaning eshitish qobiliyati tiklandi. Respublika ixtisoslashtirilgan xirurgiya markazining kardioxirurgiya majmuasida esa so‘nggi ikki yilda 5 ming 200 nafardan ortiq bemor jarrohlik operatsiyalarini bajarmasdan turib davolandi.

O‘ylaymanki, mana shu fursatdan foydalanib, katta bilim va malaka talab etadigan ayni shunday o‘ta nozik operatsiyalarni amalga oshirayotgan, noyob iste’dodga ega bo‘lgan, o‘zimizdan chiqqan mohir xirurglarga, boshqa mutaxassislarimizga minnatdorlik bildirishimiz, ularga kerak bo‘lgan yordamimizni yanada kuchaytirish, yangi imkoniyatlarni ochib berish uchun hech qanday mablag‘larni ayamasligimiz zarur, desam, barchamizning fikrimizni bildirgan bo‘lar edim.

Farzandlarimiz o‘rtasida yuqumli kasalliklarning oldini olish maqsadida bu yil milliy emlash kalendariga rotavirus vaksinasi kiritilib, qariyb 300 ming bola ushbu vaksina bilan emlandi.

Mamlakatimizda nogiron bolalar tug‘ilishining oldini olishdek oliyjanob maqsadni amalga oshirishda respublikamizning barcha hududlarida faoliyat ko‘rsatayotgan, nufuzi va samarasi tobora ortib borayotgan skrining markazlarining rolini alohida ta’kidlashni xohlardim.

Bugungi kunda ana shunday o‘ta muhim muammoni yechishda bu markazlar katta o‘rin tutmoqda. Birgina joriy yilning o‘zida ushbu markazlar tomonidan 20 mingdan ortiq nuqsonli bola tug‘ilishining oldi olinganini hech narsa bilan o‘lchab-qiyoslab bo‘lmaydi, desam, o‘ylaymanki, sizlar ham bu fikrga qo‘shilasiz.

Shu yo‘lda amalga oshirayotgan ishlarimiz, sarflangan mablag‘, kuch va imkoniyatlarimiz natijasida qanchadan-qancha go‘daklarning benuqson dunyoga kelishi, sog‘lom va baquvvat bo‘lib voyaga yetishi, avvalo, shu bolaning o‘zi, ota-onasi va oilasi uchun, butun jamiyatimiz uchun qanday quvonch va baxt keltirishini tasavvur qilishning o‘zi qiyin, desak, ayni haqiqatni aytgan bo‘lamiz.

Fursatdan foydalanib, sog‘lom bola, sog‘lom avlodni kamol

toptirishdek ezgu ishga o‘zini bag‘ishlagan va shu yo‘lda fidokorona mehnat qilayotgan barcha tibbiyot xodimlariga samimiy minnatdorlik bildiraman.

Ana shunday yuksak maqsadlar yo‘lida eng ilg‘or, eng zamonaviy asbob-uskuna va texnologiyalar, davolash usullarini yurtimizga olib kelish, bu borada chet davlatlar bilan samarali hamkorlikni yanada kuchaytirishga qaratilgan ishlarimizni alohida ta’kidlash o‘rinlidir.

Toshkent shahrida to‘rtinchi, ya’ni eng yuqori darajali ko‘p tarmoqli zamonaviy bolalar shifoxonasini qurish va jihozlash bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi hukumati va Koreya Respublikasi Iqtisodiy hamkorlik jamg‘armasi o‘rtasida kredit shartnomasi imzolangani buning yaqqol dalilidir. Qariyb 103 million dollar hisobidan barpo etish ko‘zda tutilayotgan, har jihatdan noyob ushbu tibbiy markazni, nasib etsa, 2017-yilda ishga tushiramiz.

Qadrli vatandoshlar!

O‘tgan davr mobaynida zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimidan, Internetdan keng foydalanish hisobidan ta’lim-tarbiya samarasini kuchaytirish, bolalar, ayniqsa, qiz bolalar o‘rtasida jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish bo‘yicha keng ko‘lamdagi ishlarimiz davom ettirildi.

Dunyodagi turli-tuman nufuzli bellashuvlarda Vatanimiz shuhratini tarannum etib kelayotgan yoshlarimiz safi tobora kengayib bormoqda. Misol uchun, bu yil yurtimiz o‘quvchilaridan 10 nafari xorijiy mamlakatlarda o‘tkazilgan yirik xalqaro musiqa va san’at festivallarida “Gran pri” deb ataladigan eng yuqori sovrinni, 60 nafari esa birinchi o‘rinni qo‘lga kiritgani buning yaqqol tasdig‘idir.

Sport sohasini oladigan bo‘lsak, futbol bo‘yicha O‘zbekiston yoshlar terma jamoasi Osiyo chempionatining chorak finalida g‘alaba qozonib, qit’amizdagi to‘rtta davlatdan biri sifatida kelgusi yili Yangi Zelandiyada bo‘ladigan jahon chempionatiga yo‘llanmani qo‘lga kiritgani barchamizni albatta quvontiradi.

Xitoy Xalq Respublikasining Nankin shahrida o‘tkazilgan o‘smirlar o‘rtasidagi ikkinchi Olimpiya o‘yinlarida 28 nafar yosh sportchimiz 4 ta oltin, 3 ta kumush, 3 ta bronza, jami o‘nta medalga erishgani ham yil davomidagi katta sport yutuqlarimiz qatoriga kiradi. Janubiy Koreyaning Incheon shahrida o‘tkazilgan Osiyo o‘yinlarida esa yurtimiz farzandlari 9 ta oltin, 14 ta kumush, 21 ta bronza, jami 44 ta medalga sazovor bo‘lib,

yuksak shohsupaga ko‘tarildi.

Bu ro‘yxatni yana davom ettirish mumkin.

Bunday yutuqlar zamirida, birinchi navbatda, mamlakatimizda bolalar sportini rivojlantirishga berilayotgan doimiy e’tibor mujassam ekani barchamizga yaxshi ayon.

Dastur doirasida qizlarimizni jismoniy tarbiya va sport bilan shug‘ullanishga keng jalb etish maqsadida ularga 6 milliard so‘mlik sport kiyimlari to‘plami bepul berilgani ana shunday g‘amxo‘rlikning yana bir amaliy namunasidir.

Shular qatorida maktab o‘quvchilari uchun 34 million 500 ming nusxadagi darslik va o‘quv-metodik qo‘llanmalar yurtimizdagi ta’lim olib boriladigan 7 tilda nashr qilinganini alohida qayd etish lozim.

Hammamizga ma’lumki, mamlakatimizda ilk bor maktab ostonasiga qadam qo‘yadigan o‘g‘il-qizlarimizni darslik va boshqa o‘quv qurollari bilan bepul ta’minlash yaxshi an’anaga aylangan. Joriy yilda ham qariyb 587 ming 1-sinf o‘quvchisi salkam 28 milliard so‘m qiymatidagi darslik va o‘quv anjomlari bilan ta’minlandi.

Shuningdek, umumta’lim maktablaridagi chet tili fani, avvalo, ingliz tilini o‘rganish uchun mo‘ljallangan o‘quv xonalari 45 milliard so‘mlik zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, texnik vositalar bilan jihozlangani farzandlarimizning bilim va ko‘nikmalarini yanada chuqurlashtirishga puxta zamin yaratmoqda.

Aziz yurtdoshlar!

Biz uchun eng ustuvor va ulug‘vor vazifa bo‘lgan barkamol va yetuk, hech kimdan kam bo‘lmaydigan yosh avlodni tarbiyalash borasida joylarda nafaqat davlat, balki nodavlat va jamoat tashkilotlari, biznes tuzilmalari ishtirokida katta-katta ijtimoiy obyektlar qurilayotganini mamnuniyat bilan e’tirof etamiz.

Avvalambor, “Mehribonlik” uylarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, ularning tarbiyalanuvchilariga har tomonlama yordam berish maqsadida amalga oshirgan ishlarimiz, ayniqsa, e’tiborga loyiqdir.

Shu o‘rinda xalqimiz o‘rtasida keng tarqalgan “Savob ishni har kim qilishi kerak, savob ishni har kun qilish kerak” degan shiorimizni yana bir bor eslab o‘tishni istardim. Chunki, bu dunyoda hech bir narsa izsiz ketmaydi. Yaxshilik qilgan odamga albatta yaxshilik qaytadi. O‘ziga qaytmasa, bolalari, nabiralariga qaytadi. Muqaddas kitoblarimizda aytilganidek, yaxshilikning mukofoti faqat yaxshilikdir.

Albatta, «Sog‘lom bola yili» Davlat dasturi doirasida amalga oshirgan ishlarimiz haqida yana uzoq gapirish, ko‘pgina raqam va misollarni olib kelish mumkin. Lekin ularning barchasini muxtasar qilib ifoda etadigan bo‘lsak, ana shu maqsadlar uchun barcha manbalar hisobidan 4 trillion 795 milliard so‘m va 260 million AQSh dollaridan ziyod mablag‘ sarflanganining o‘zi, o‘ylaymanki, bu boradagi faoliyatimizning ko‘lami va miqyosi naqadar ulkan ekanidan dalolat beradi.

Fursatdan foydalanib, mana shunday ezgu ishda faol qatnashgan yurtimizdagi davlat va nodavlat tashkilotlarga, xorijiy va xalqaro tuzilmalarga, mana shu zalda o‘tirgan chet davlatlarning muhtaram elchilariga, bu savobli ishga hissa qo‘shgan, xolis xizmat qilgan barcha-barcha insonlarga o‘z nomimdan, xalqimiz nomidan chuqur minnatdorlik bildirishga ruxsat bergaysiz.

Qadrli do‘stlar!

Endi mamlakatimizda yaxshi an’ana va odatga aylanib qolgan tajribamiz asosida kirib kelayotgan yangi – 2015-yilga nom berish haqida siz, azizlar bilan maslahatlashib olsak, ayni muddao bo‘lardi.

Barchamizga yaxshi ma’lumki, o‘tgan davr mobaynida yurtimizda yillarga qanday nom bermaylik – bu “Oila” yoki “Ayollar” yili bo‘ladimi, “Sog‘lom avlod” yoki “Sog‘lom bola” yili bo‘ladimi, “Obod mahalla” yoki “Obod turmush” yili bo‘ladimi – bularning barchasi, hech shubhasiz, chuqur ma’no va mazmunga ega.

Boshqacha aytganda, bu kabi oliyjanob maqsadlarni ko‘zda tutib amalga oshirgan tadbirlarimiz avvalo jamiyatimizni yanada erkinlashtirish, hayotimizni yanada obod va farovon qilish, tinchlik-osoyishtalikni mustahkamlashda, Vatanimizning obro‘-e’tiborini xalqaro maydonda yuksaltirish yo‘lida muhim amaliy qadam bo‘lganini hech kim inkor etolmaydi.

Shu bilan birga, mana shunday ezgu tadbirlarni o‘tkazish tufayli xalqimizni yanada jipslashtirish, mehr-oqibat va hamjihatlikni, oilani yanada mustahkamlash, kattalarga hurmat, kichiklarga izzat, ayol zotiga, avvalambor, onalarga cheksiz mehr va ehtirom singari qadriyatlar aholimiz, xususan, yoshlarimizning qalbi va shuuridan chuqur o‘rin olayotganini hisobga oladigan bo‘lsak – bularning barchasining ahamiyati va mohiyatini baholash o‘zi qiyin, deb o‘ylayman. Lo‘nda qilib aytganda, bizning e’tiborimiz markazida turgan ayni shu xususiyat va fazilatlar, bugungi zamon va hayotimizning o‘zi talab qilayotgan o‘tkir va dolzarb

masalalar kirib kelayotgan yangi yillarga nom berish bo‘yicha bizning ro‘yxatimizda tursa, hech shubhasiz, xalqimizning xohishi va talabiga javob beradigan ish bo‘lar edi.

Ayni shu shartlarni hisobga olgan holda, men kirib kelayotgan 2015-yilga mamlakatimizda Keksalarni e’zozlash yili, deb nom berishni taklif etaman.

Aziz yurtdoshlar!

Har qanday jamiyatning yoshi ulug‘ odamlarga bo‘lgan e’tibori va g‘amxo‘rligi uning madaniy darajasini belgilaydi, desak, yanglishmagan bo‘lamiz. Soddagina, o‘zbekona qilib aytganda, keksalarga hurmat-ehtirom, mehr-oqibat ko‘rsatish ma’naviy hayotimizning tom ma’noda ajralmas qismiga aylangan.

Bir o‘ylab ko‘raylik, “Qarisi bor uyning parisi bor”, “Qariyalar – xonadonlarimizning fayzi va farishtasi” degan maqol va hikmatli so‘zlarimizda qanday chuqur ma’no bor.

Haqiqatan ham, qaysi xonadonda nuroniy otaxon yoki onaxon bo‘lsa, bu oilada albatta fayzu baraka, farovonlik, ahillik bo‘lishini barchamiz yaxshi bilamiz.

Shu bois bugun turli sohalarda erishayotgan yutuqlarimizda ota-onalarimiz, mo‘tabar qariyalarimizning unutilmas va ulkan xizmati borligini, biz ular oldida umrbod qarzdor ekanimizni unutmasligimiz, qo‘limizdan kelganicha ularning og‘irini yengil, umrini uzoq qilishni o‘zimizning insoniy burchimiz, deb bilishimiz lozim.

Vatanimizning musaffo osmonini asrashda, har qanday ofatlarni ostonamizga yo‘latmaslik, ona yurtimizni fashizm balosidan himoya qilishda keksa avlod vakillarining qanday jasorat ko‘rsatgani, front ortida mehnat qilib, g‘alabaga munosib hissa qo‘shgani, mamlakatimizni tiklash, uning ham harbiy, ham iqtisodiy, ham madaniy-ma’naviy salohiyatini oshirishda nuroniy keksalarimiz namoyon etgan fidoyilikni biz hamisha katta minnatdorlik bilan eslaymiz.

Bugun faxriylarimizning hurmatini joyiga qo‘yish, har qaysi keksa odamning yuragiga yetib borish, ko‘nglini ko‘tarish, shu bilan birga, ularning hayotini mazmunli qilish yo‘lida olib borayotgan ishlarimizni kuchaytirish, samarasini oshirish zarur.

Xalqimizning qadimiy va shonli tarixini uzviy davom ettirishga, shu tarixning o‘chmas sahifalarini, ajdodlarimizning buyuk merosini, qadriyat va urf-odatlarini yoshlarimizga yetkazish, hayotimizni tobora poklash va

fayzu barakali qilishda, bir so‘z bilan aytganda, uni ma’naviy yuksaltirishda, bugun Yaratganning bizga bergan har bir kunini ma’noli va sermazmun o‘tkazishda beqiyos hissa qo‘shayotgan ota-bobolarimizga har tomonlama hurmat, e’zoz va ehtirom ko‘rsatish barchamiz uchun ham qarz, ham farz, deb o‘ylayman.

Bugungi kunda mamlakatimizda 60 yoshdan oshganlar soni 2 million 873 mingdan ko‘proq kishini tashkil etadi. Mustaqillik yillarida xalqimizning o‘rtacha yoshi 1990-yildagi 67 yoshdan 73,5 yoshga, ayollar o‘rtasida esa 75,8 yoshga yetdi.

Ayni paytda yurtimizda 225 ming nafar 80 yoshdan, 44 ming nafar 90 yoshdan, 8 ming 700 nafar – shunga e’tibor bering – 100 yoshdan oshgan tabarruk qariyalar yashamoqda. Ular orasida 3 ming 109 nafar Ikkinchi jahon urushi qatnashchisi, 69 ming 994 nafar front ortida mehnat qilgan insonlar borligini alohida ta’kidlash lozim.

Bu nimaning isboti? Bu avvalo, istiqlol davrida xalqimizning turmush darajasi va sifati tobora ortib borayotganidan, yoshi ulug‘ odamlarimiz yaxshi niyat, ertangi kunimizga katta umid bilan yashayotganidan, ularning qalbi sofligidan dalolat beradi.

Xonadonlarimiz ko‘rki bo‘lgan piri badavlat keksalarimizni har tomonlama qadrlash maqsadida mamlakatimizda katta ishlar amalga oshirilmoqda. Shu yilning o‘zida ularga davlat byudjeti hisobidan 11 trillion 618 milliard so‘mdan ortiq pensiya, 105 milliard so‘mdan ziyod nafaqalar to‘langani buning amaliy tasdig‘idir.

Dunyodagi kamdan-kam davlatlar qatorida bugungi kunda davlatimiz pensiyaga ajratadigan mablag‘ning miqdori o‘rtacha oylikning 41 foizdan ziyodini tashkil etishi ham shundan dalolat beradi.

Bu borada 2014-yil 13-oktabrda qabul qilingan “1941-1945-yillardagi urush va mehnat fronti faxriylarini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashni yanada kuchaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Prezident farmoniga asosan ularni ijtimoiy himoyalash, xususan, yilda bir marta o‘zlari uchun maqbul muddatlarda sanatoriy-sog‘lomlashtirish muassasalarida davlat hisobidan davolanish imkoni yaratilgani sizlarga yaxshi ma’lum, deb o‘ylayman.

Ayni vaqtda keksa avlod vakillariga nodavlat tashkilotlar, ijtimoiy tuzilmalar tomonidan ham moddiy va ma’naviy ko‘mak berilayotgani va bunday yordamning miqyosi kengayib borayotgani e’tiborga sazovor. Xususan, 2013-yilda “Nuroniy” jamg‘armasi tomonidan shu maqsadda 610 million so‘m, joriy yilning 9 oyida esa 553 million so‘mdan ortiq mablag‘

yo'naltirilgani, "Mahalla" xayriya jamoat fondi tomonidan 2013-yilda 1 milliard 597 million so'mdan ziyod, shu yilning o'tgan 9 oyida esa 1 milliard 614 million so'mlik yordam ko'rsatilgani ham bunga misol bo'la oladi.

Tabiiyki, an'anaga aylanib qolgan tartib bo'yicha, 2015-yilga Keksalarni e'zozlash yili deb nom berishimiz munosabati bilan davlat dasturi qabul qilinadi va bu dasturni amalga oshirish uchun maxsus hukumat komissiyasi tuziladi.

Mazkur dasturni ishlab chiqishda bugungi kunda keksa avlod vakillarining hayotiga daxldor bo'lgan, hali-beri yechilmagan muammolarni hal qilish, bir so'z bilan aytganda, yilga shunday nom berganimiz o'zini amalda oqlashini dasturning asosiy maqsadi sifatida ko'rish kerak.

Aziz vatandoshlar!

Barchamizni oq yuvib, oq taragan, ona yurtimizning og'ir yukini, uning quvonch va tashvishini umr bo'yi yelkasida ko'tarib kelgan mo'tabar bobolarimiz va momolarimizni, ota-onalarimizni rozi qilish, ularning duosini olish – dunyodagi eng ulug', eng savobli ish desam, o'ylaymanki, barchangizning fikringizni ifoda etgan bo'laman.

Kirib kelayotgan yangi yilga Keksalarni e'zozlash yili deb nom berib, uni mana shunday pok niyat va harakatlar bilan boshlayotganimiz 2015-yilning tinchlik va osoyishtalik, farovonlik va to'kinlik yili bo'lishiga, uning yanada mazmunli o'tishiga munosib hissa bo'lib qo'shiladi, inshoollo.

So'zimni yakunlar ekanman, barchangizga, mana shu go'zal zalda to'plangan siz, azizlarimga, sizlar orqali butun el-yurtimizga qarata aytmoqchiman: asrlar sinovidan o'tgan mana shunday o'lmas qadriyatlarga tayanib, o'z kuchi va qudratiga ishonib-inonib yashayotgan xalqimizni o'z tanlagan yo'lidan hech kim, hech qachon qaytara olmaydi. Biz o'z maqsadlarimizga albatta erishamiz va ko'zlagan marralarimizga albatta yetamiz.

Aziz va qadrli vatandoshlarim!

Sizlarni Konstitutsiyamizning 22-yillik bayrami bilan yana bir bor tabriklab, barchangizga sihat-salomatlik, baxt va omad, xonadonlaringizga fayzu baraka tilayman.

O‘ZBEKISTON XALQIGA YANGI YIL TABRIGI

Qadrli vatandoshlarim!

Mana shu fayzli damlarda siz, aziz yurtdoshlarimga avvalo o‘zimning chuqur hurmat va ehtiromimni izhor etib, qutlug‘ qadamlari bilan kirib kelayotgan Yangi yil bilan tabriklab, barchangizga chin qalbimdan sihat-salomatlik, tinchlik-omonlik, baxt-saodat, xonadonlaringizga xotirjamlik va farovonlik tilashni o‘zim uchun katta baxt deb bilaman.

Ayni shu daqiqalarda yakuniga yetib borayotgan yilni kuzatar ekanmiz, yil davomida bosib o‘tgan yo‘limizni va ro‘y bergan voqealarni, qo‘lga kiritgan marra va yutuqlarni shukronalik bilan ko‘z o‘ngimizdan o‘tkazar ekanmiz, 2014-yil biz uchun samarali va xosiyatli bo‘ldi, deb aytishga to‘liq asoslarimiz bor, deb o‘ylayman.

Buning isbotini avvalo biz ko‘zlagan buyuk maqsad bo‘lmish – dunyodagi taraqqiy topgan demokratik davlatlar qatoriga kirish, buning uchun olib borayotgan demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish maqsadida amalga oshirayotgan ulkan ishlarimizda ko‘rishimiz mumkin.

Ayniqsa, iqsodiyotimizni barqaror sur’atlar bilan yuksaltirish, xalqimiz farovonligini oshirishda, hech shubhasiz, o‘tayotgan yil hayotimizda chuqur iz qoldirishi muqarrar.

Buning tasdig‘ini yurtimizda ro‘y berayotgan olamshumul o‘zgarish va yangilanishlarda, shahar va qishloqlarimizning qiyofasi yanada chiroy ochayotganida, qad rostlayotgan, eng zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlangan korxonalarda, dehqon va fermerlarimizning mardona mehnati evaziga dalalarimizning unumdorligi va hosildorligi yildan-yilga oshib, xalqimizning hayot darajasi yuksalib borayotganida, O‘zbekistonimizning dunyodagi obro‘-e’tibori tobora ortib, uning xalqaro maydonda munosib o‘rin olayotganida ko‘rib-kuzatib, shu yurtda yashayotgan har qaysi insonning ko‘ngli haqiqatan ham g‘urur va iftixorga to‘ladi.

Aytish kerak – o‘tgan davrda biz erishgan ayrim ko‘rsatkichlarni tasavvur qilishning o‘zi qiyin. Jahon miqyosida moliyaviy-iqtisodiy inqiroz davom etayotganiga qaramasdan, O‘zbekistonimizning sanoqli davlatlar qatorida oxirgi 10-yil davomidagi iqtisodiy o‘sishi, ya’ni, sodda qilib aytganda, farovonligimizning yuksalish sur’atlari uzluksiz ravishda 8 foizdan kam bo‘lmasdan kelmoqda va 2015-yilda ham bu ko‘rsatkichdan

kam bo‘lmaydi, inshoolloh.

Aziz yurtdoshlarim!

O‘zbekistonning bugungi kunda taraqqiyot yo‘lida barqaror sur’atlar bilan qadam qo‘yayotganida, obod va farovon hayot qurayotganida bu saxovatli zaminda yashayotgan har qaysi insonning, uning millati, dini, e’tiqodidan qat’i nazar, munosib hissasi borligini, butun xalqimizning mashaqqatli mehnati, mardligi va matonati, bag‘rikengligi, bir oila bo‘lib yashayotgani, qisqacha aytganda, yurtimizda hukm surayotgan tinchlik-osoyishtalik va mehr-oqibatlik tuyg‘usi naqadar katta boylik ekanini barchamiz minnatdorlik bilan qayd etamiz.

Bunga iqror bo‘lish uchun avvalo hozirgi kunda dunyoda sodir bo‘layotgan voqealarni, yaqin va uzoq atrofimizda xavf-xatarlar, siyosiy va iqtisodiy qarama-qarshiliklar avjiga chiqib, terrorizm va ekstremizm harakatlarini, qon to‘kilishlarni ko‘rib-kuzatib turganimiz hech kimni tinch va beparvo qoldirmaydi, albatta.

Ming afsuski, bunday keskinlashuvlar, jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, dunyo bozorlaridagi noaniq vaziyat va tanglik davom etishining kutilishi – bunday tahlikali ahvol barchamizdan hushyorlik, sezgirlik va safarbarligimizni oshirishni, sodda qilib aytganda – bo‘sh kelmasligimizni talab qiladi.

Bir muhim masalani esimizdan, xayolimizdan aslo chiqarmasligimiz kerak. Hayot hech qachon bir joyda to‘xtab turmaydi. Ayniqsa, biz XXI asrda, globallashuv, intellektual taraqqiyot va internet zamonida yashayotganimizni inobatga oladigan bo‘lsak, erishgan marra va yutuqlar bilan chegaralanmasdan, havolanish kayfiyatiga berilmasdan, aksincha, doim yangilikka intilishimiz, ertangi kunimizni, oldimizda turgan muammo va qiyinchiliklarni o‘zimizga yaqqol tasavvur qilib yashashimiz lozim. Faqat shunday jamiyat, qolaversa, davlatgina jadal sur’atlar bilan o‘zgarib borayotgan zamon bilan hamqadam bo‘lib yashashi mumkin.

Ayni shu haqiqatni anglagan holda, 2015 va kelgusi yillarning rejalari va yangi marralarni egallash haqida so‘z yuritar ekanmiz, biz avvalo demokratik davlat va fuqarolik jamiyati barpo etish yo‘lida erishgan yutuqlarimizga, to‘plagan tajribamizga suyanib, kelajagimiz strategiyasiga aylangan Konsepsiyamiz asosida olib borayotgan ishlarimizni izchil sur’atlar bilan davom ettirishimiz zarur.

Shu borada amalga oshirayotgan barcha islohotlarimizning tub ildizi –

tomirida yotgan masalalarga e’tiboringizni jalb etmoqchiman.

So‘z ko‘p tarmoqli iqtisodiyotimizning ustuvor sohasi haqida – xususiy mulk va xususiy tadbirkorlikni tez sur’atlar bilan rivojlantirish yo‘lidan barcha g‘ov va to‘siqlarni olib tashlash, ularning erkinligini ta’minlash haqida bormoqda.

Yana bir ustuvor masala – butun jahon miqyosida iqtisodiy va siyosiy vaziyat tobora keskinlashib borayotganini inobatga olgan holda, iqtisodiyotimizdagi tarkibiy o‘zgarishlarni izchil chuqurlashtirish, ishlab chiqarish sohasini uzluksiz texnik, texnologik yangilab borish va modernizatsiya qilish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimlarini keng joriy etishdir.

Shu masalalar bilan chambarchas bog‘langan yana bir vazifa – iqtisodiyotimizda davlatning ulushi va o‘rni qay darajada bo‘lishini tanqidiy ko‘z bilan baholab, uni strategik hamda iqtisodiy asoslangan darajaga qadar qisqartirishdan iborat. Ochig‘ini aytganda, mana shu o‘ta muhim islohotlarimizni yarim yo‘lda qoldirmasdan, mantiqiy yakuniga yetkazsak – marra bizniki.

Boshqacha aytganda, ayni shu asosda eski ma’muriy-buyruqbozlik tizimidan hali-hamon meros bo‘lib kelayotgan, odamlarning noroziligini qo‘zg‘ayotgan barcha qoldiqlardan voz kechishga imkon tug‘diramiz, ulardan ozod bo‘lamiz.

Hurmatli yurtdoshlar!

Yangi – 2015-yilda mamlakatimiz davlat byudjetining qariyb 60 foizi ijtimoiy sohani rivojlantirishga yo‘naltirilganini alohida ta’kidlab o‘tmoqchiman. Ya’ni, sog‘liqni saqlash, ta’lim-tarbiya, ilm-fan, madaniyat va san’at, sport sohalarini, muxtasar aytganda, inson omilini yanada yuksaltirish e’tiborimiz markazida bo‘ladi.

Ish haqi, pensiya, stipendiya va ijtimoiy nafaqalar miqdorining o‘rtacha o‘sishi 22 foizdan kam bo‘lmasdan, aholimizning real daromadlari 10 foizga ko‘payishi belgilanmoqda.

Kichik biznes va fermer xo‘jaliklari uchun yangi yilda yagona sotsial to‘lovlar stavkasi 25 foizdan 15 foizga tushiriladi. Shu tariqa 440 milliard so‘mdan ko‘proq mablag‘ ularning ixtiyorida qoldiriladi. 2015-yilning 1-yanvaridan boshlab jismoniy shaxslarning bir minimal oylik hajmidagi maoshidan soliq olinmaydi. Barcha ishchilarga tegishli bo‘lgan bu yangilik avvalambor boshqalarga nisbatan oyligi eng kam bo‘lgan fuqarolarga

ko‘proq naf berishini alohida qayd etish lozim.

Ayni shu tadbirlar hisobidan mehnatkashlarimiz kamida 120 milliard so‘m naf ko‘radi. Yangi yilda beriladigan bunday imtiyozlarning ro‘yxatini yana davom ettirish mumkin.

Inflatsiya darajasi, ya’ni narx-navoning o‘sishi taxminan 5,5-6,5 foizni tashkil etishi kutilmoqda.

Kelgusi yilda odamlarimizning turar-joy sharoitlarini yaxshilash, yanada obod etish, kommunal-maishiy xizmat sifatini tubdan oshirishga alohida e’tibor beriladi.

2015-yilda qishloq joylarda yashayotgan 12 mingta oila shahar sharoitidan qolishmaydigan, namunaviy loyihalar asosida qurilgan yangi uy-joylarga ko‘chib kirishi mo‘ljallanmoqda.

Qadrli do‘stlarim!

Kirib kelayotgan yangi yilga mamlakatimizda Keksalarni e’zozlash yili deb nom berganimizdan xalqimiz albatta yaxshi xabardordir.

Buning zamirida hammamizni oq yuvib, oq taragan, muqaddas yurtimizning tashvish va muammolarini o‘z yelkasida ko‘tarib kelayotgan, xonadonlarimizning fayzi va ko‘rki bo‘lgan keksa avlod vakillarini hayotdan rozi qilish, ularning duosini olishdek savobli va olijanob maqsadlar mujassam ekanini, o‘ylaymanki, barchamiz yaxshi tushunamiz.

Biz mehribon ota-onalarimiz, muhtaram keksalarimiz oldidagi ana shu qarzimizni yanada teran anglagan holda, ularga har tomonlama e’tibor va g‘amxo‘rlik ko‘rsatishdek olijanob maqsadlar bilan 2015-yilga qadam qo‘yar ekanmiz, biz uchun milliy o‘zligimiz timsoliga aylanib ketgan kattaga – hurmat, kichikka – izzat, mehr-oqibat, shafqat va muruvvat kabi ezgu fazilatlarni yanada mustahkamlab, ularni jondan aziz farzandlarimizning ongu shuuriga singdirishda kirib kelayotgan yil muhim, yuksak bir bosqich bo‘lishiga ishonaman.

Ayni shunday noyob fazilatlarga ega bo‘layotganimiz yaqinda Oliy Majlis Qonunchilik palatasi va mahalliy kengashlarga bo‘lib o‘tgan saylovlarda yaqqol namoyon bo‘lganining guvohi bo‘ldik.

Bularning barchasi odamlarimizning, avvalo, hal qiluvchi kuchga aylanayotgan yosh avlodimizning ongu tafakkuri, dunyoqarashi, siyosiy va fuqarolik saviyasi, huquqiy madaniyati yuksalib va eng muhimi – ertangi kunimizni biz o‘zimiz, ona yurtimiz uchun quryapmiz, deb dadil maydonga chiqayotganining namoyishi, desam, hech qanday xato

bo‘lmaydi.

Men yaqinda, Konstitutsiyamiz bayramiga bag‘ishlangan tantanali majlisda kimki asl demokratiyani ko‘rmoqchi bo‘lsa, O‘zbekistonimizga kelsin, deb aytganim bejiz emas.

Haqiqatan ham, bunday xalq oldida bosh egib, har qancha ta’zim qilsak arziydi, albatta, azizlarim.

Qadrli va muhtaram vatandoshlarim!

Yangi yil kirib kelishiga sanoqli daqiqalar qolgan mana shu hayajonli damlarda barchamiz Yaratganimizdan ezgu maqsadlarimiz ro‘yobga chiqishini, xonadonlarimizning qut-barakasi, fayzini berishini chin qalbimizdan so‘raymiz.

Kirib kelayotgan yangi yilimiz yurtimizga, barcha-barcha oilalarga baxtu saodat va omad keltirsin!

Har birimizning pok niyat va tilaklarimiz ijobat bo‘lsin!

Vatanimiz tinch, xalqimiz omon, osmonimiz musaffo bo‘lsin!

Yangi yil barchamizga muborak bo‘lsin!

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI QONUNCHILIK PALATASINING BIRINCHI TASHKILIY YIG‘ILISHIDAGI NUTQ

Assalomu alaykum, hurmatli deputatlar!

Aziz do‘stlar!

Avvalambor, yurtimizda Konstitutsiyamiz va qonunlarimiz asosida, qizg‘in kurashlar ruhida bo‘lib o‘tgan saylovlarda el-yurtimizning ishonchini qozonib, Qonunchilik palatasi deputati degan yuksak sharafga sazovor bo‘lgan siz, muhtaram xalq vakillarini chin qalbimdan tabriklab, barchangizga sihat-salomatlik, faoliyatingizda yangi-yangi yutuq va omadlar tilashga ijozat bergaysiz.

Men ko‘pchilik mana shu muhtasham zalda o‘tirganlarni yaqindan bilmasam ham, bugun sizlarning issiq yuzingizni, ochiq chehrangizni ko‘rib, o‘zimni xuddiki sizlar bilan yaqindan tanishgandek his qilmoqdaman.

Har qaysi insonning hayotida uning xayolida, xotirasida umrbod saqlanib qoladigan unutilmas voqealar bo‘ladi.

Sizlarning barchangiz uchun bugun ana shunday katta xursandchilik kuni, desak, ayni haqiqatni aytgan bo‘lamiz. Sizlar muyassar bo‘lgan, yurtimiz hayotida ulkan voqea bo‘lgan bunday sharafga erishish, ya’ni, xalq vakili bo‘lib, besh yil davomida parlamentda ish olib borish, saylovchilar bildirgan yuksak ishonchni oqlash – bu katta baxt, shu bilan birga, katta mas’uliyat demakdir.

Haqiqatan ham, el-yurt ishonchiga munosib bo‘lib, oldimizda turgan buyuk maqsadlar uchun, O‘zbekistonimizning dunyodagi rivojlangan demokratik davlatlar qatoriga kirishi, xalqimiz farovonligini yanada oshirish, mamlakatimizning jahon hamjamiyatidagi obro‘si va nufuzini yuksaltirish yo‘lida o‘zini baxshida qilish, vaqti kelganda, Vatanimizni yanada ravnaq toptirishda mening ham qo‘shgan hissam bor, deb mamnun bo‘lib, rozi bo‘lib yashash hammaga ham buyurmaydi.

Shu ma’noda, bugun mana shu go‘zal va hashamatli, yangi tariximizdagi ko‘p unutilmas voqealarga guvoh bo‘lgan binoga ayni shunday hissiyotlar bilan qadam qo‘yayotgan siz, muhtaram deputatlarga jamoatchiligimiz, saylovchilarimiz, o‘ttiz bir yarim millionli xalqimiz go‘yoki oq fotiha bermoqda, desam, o‘ylaymanki, adashmagan bo‘laman.

Mening sizlar bilan bugungi uchrashuv, bugungi chiqishimdan asosiy maqsad – Oliy Majlisning avvalgi tarkibida ish olib borgan deputatlar faoliyatiga baho berish, yangi saylangan parlamentning vazifalari haqida so‘z yuritish emas.

Nasib etsa, Oliy Majlis Qonunchilik palatasi va Senatining yaqinda bo‘ladigan qo‘shma majlisida bu haqda atroflicha, chuqurroq gaplashib olamiz.

Men bugungi fursatdan foydalanib, avvalo, siz, azizlarim bilan ko‘rishib, sizlarni chin qalbimdan tabriklab, mamlakatimizni zamon talablari asosida, barqaror sur’atlar bilan taraqqiy ettirish, buning uchun keng ko‘lamli demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish, shu borada oldimizda turgan eng dolzarb masalalar haqidagi ayrim fikr-mulohazalarim bilan o‘rtoqlashishni istardim.

Qadrli yurtdoshlar!

Bugun biz g‘oyat murakkab, tahlikali va qaltis bir zamonda yashayotganimizni barchangiz yaxshi bilasiz.

Hozirgi vaqtda dunyoning uzoq-yaqin turli hududlarida yuz berayotgan tashvishli voqealar, jumladan, bizning mintaqamizda, yon-atrofimizda kuchayib borayotgan xavf-xatarlar, qonli to‘qnashuvlar, siyosiy va iqtisodiy qarama-qarshiliklar, terrorizm, radikalizm, narkotrafikning tobora avj olayotgani tinchlik va barqarorlikka qanday katta tahdid tug‘dirayotgani haqida, o‘ylaymanki, ortiqcha gapirib o‘tirishning hojati yo‘q.

Mana shunday tobora keskinlashib borayotgan bir vaziyatda biz hushyorlik va sergakligimizni yo‘qotmasdan, kimlar bizga xayrixoh, kimlar g‘arazli ko‘z bilan qarayotganini, bugungi hayot, bugungi davr bizning oldimizga qanday o‘tkir talab va vazifalarni qo‘yayotganini chuqur anglab, ogoh, sezgir va safarbar bo‘lib yashashimiz talab qilinmoqda.

Mana, sobiq Ittifoqning parchalanib ketganiga 23-yildan oshdi. Bir paytlar uning tarkibida bo‘lgan respublikalar asta-sekin oyoqqa turib, qad rostlab, mustaqil taraqqiyot yo‘lida qadam qo‘yishga intilmoqda.

Aynan bizning Vatanimiz – O‘zbekistonimizni oladigan bo‘lsak, Yaratganga ming bora shukurlar bo‘lsinkim, bugungi kunda, avvalo, xalqimizning mashaqqatli va fidokorona mehnati hisobidan erishayotgan yutuq va marralarimizni do‘stlarimiz ham, muxoliflarimiz ham tan olmoqda, islohotlarimiz samarasini jahon hamjamiyati e’tirof etmoqda. Ba’zi davlatlar, qani, biz ham shunday natijalarga erishsak, deb bizga

havas bilan qarayotgani ham hech kimga sir emas.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, ayrim sobiq ittifoqdosh respublikalarning bugungi rivojlanish darajasi va ular duch kelayotgan iqtisodiy-ijtimoiy muammolarni O‘zbekistonning hozirgi taraqqiyoti bilan solishtiradigan bo‘lsak, o‘rtada qanday katta farq borligini yaqqol ko‘rish, kuzatish qiyin emas.

Biz tarixan qisqa davrda, o‘tgan asrning 90-yillarida, eng og‘ir va tahlikali bir sharoitda ortiqcha hissiyotlarga berilmasdan, chetdan bo‘lgan turli tazyiqlar va soxta va’dalarga uchmasdan, O‘zbekistonimiz uchun yakkayu yagona to‘g‘ri, ya’ni tadrijiy, bosqichma-bosqich rivojlanish yo‘lini tanlab olganimiz, uzoqni ko‘zlab, yetti o‘lchab bir kesgan holda, boshqacha aytganda, shoshma-shosharlikka berilmasdan, “Men mintaqada birinchiman, men dunyoda birinchilar qatoridaman” degan maqtov so‘zlarni ishlatmasdan turib, puxta o‘ylangan vazmin siyosat olib borganimizni bugun hayotning o‘zi qayta-qayta isbotlab bermoqda.

Aynan ana shunday to‘g‘ri yo‘lni tanlaganimiz tufayli mustaqillikni mustahkamlash, Vatanimizni har tomonlama taraqqiy ettirish, rivojlangan demokratik davlatlar safidan munosib o‘rin egallash, xalqimiz va kelgusi avlodlarimiz uchun hech kimdan kam bo‘lmagan hayot sharoitlarini yaratish, O‘zbekistonimizning xalqaro maydondagi obro‘-e’tiborini yanada yuksaltirish bo‘yicha ulkan, aytish mumkinki, asrlarga teng bo‘lgan yo‘lni bosib o‘tdik.

Bugun mustaqil taraqqiyot yo‘limizni, amalga oshirgan ishlarimizni sarhisob qilar ekanmiz, avvalambor, bir haqiqatni takror va takror aytishni o‘rinli deb bilaman. Ya’ni, yangi hayot, yangi jamiyat qurish yo‘lida biz ilgari hech qachon duch kelmagan, tajribamizda uchramagan o‘ta og‘ir va mashaqqatli yo‘lni bosib o‘tishimizga to‘g‘ri keldi.

Hech shubhasiz, bu borada qanday muammo va sinovlarni, qiyinchilik va to‘siqlarni yengishga to‘g‘ri kelgan bo‘lmasin, qanday suronli va to‘fonli kunlarni boshimizdan kechirgan bo‘lmaylik, xalqimizning xohish-irodasi bilan tanlagan va dadil qadamlar bilan borayotgan yo‘limizdan, o‘z oldimizga qo‘ygan buyuk maqsadlarimizdan qaytmadik va hech qachon qaytmaymiz, desam, o‘ylaymanki, barchangiz bu fikrga qo‘shilasiz.

Mana shunday o‘ta tahlikali vaziyatda barchamiz bir yoqadan bosh chiqarib, belni mahkam bog‘lab, qanday og‘ir bo‘lmasin, o‘z yo‘limizda qat’iyat bilan davom etganimiz, chet mamlakatlardan taklif qilinayotgan sarmoyalarni el-yurtimiz manfaatini ko‘zda tutib, chuqur o‘ylab

ishlatganimiz, takror aytishim kerak, biz uchun eng to‘g‘ri yo‘l bo‘ldi. Shu tariqa biz nafaqat siyosiy, avvalo, iqtisodiy mustaqilligimizni saqlashga va mustahkamlashga erishdik.

Ma’lumki, o‘tgan asrning 90-yillarida boshqa sovet respublikalari qatori O‘zbekiston ham mustaqil taraqqiyot yo‘liga o‘tdi. Mustabid tuzumdan bizga qanday og‘ir, qanday nochor meros qolgani, xalqimiz qancha azob-uqubatlar tortganini hech qachon unutmasligimiz kerak. “Paxta ishi” degan uydirma va bo‘htonlar, Markazdan yuborilgan, o‘zini “desantchilar” deb atagan yovuz kuchlarning qonunni, adolatni, xalqimizning sha’ni va g‘ururini oyoqosti qilib amalga oshirgan kirdikorlari haqidagi bor haqiqatni to‘la ochib berish lozim. Afsuski, tarixchilarimiz, adiblarimiz bu haqda kam yozadi. Holbuki, biz uchun olis tarix bo‘lgan Amir Temur, Mirzo Ulug‘bek davri haqida qancha kitoblar yozilgan. Yozilishi kerak ham. Ayni paytda biz boshimizdan kechirgan kechagi kun, yaqin tariximizda ro‘y bergan mana shunday fojiali voqealarni ham bugungi va kelajak avlodlarimizning ongu shuuriga yetkazish haqida ham bosh qotirishimiz zarur. Unib-o‘sib kelayotgan yoshlarimizni tarix saboqlari bilan, tarix haqiqati bilan qurollantirish lozim.

Maktablarimizda, litsey va kollejlarda, oliy o‘quv yurtlarimizda ayni shu mavzularni xolis va haqqoniy yoritib berishga yanada ko‘proq e’tibor qaratishimiz kerak. Buning uchun avvalo mustaqillikka erishish arafasidagi og‘ir kunlarni bevosita ko‘rgan, shu voqealarning guvohi bo‘lgan odamlarning esdalik va xotiralarini yozib olish zarur.

Shuni esda tutish kerakki, tarixni unutgan xalq, jamiyat o‘z yo‘lini yo‘qotadi. Bunday xalq va jamiyatning kelajagi yo‘q.

Bugungi kunda ba’zi mamlakatlarda eski sovet davrini qo‘msash, o‘sha zamonga qaytish uchun turli urinishlar bo‘lyapti. Ayrim xorijiy telekanallarda Lenin davrini, Stalin davrini, SSSRni ulug‘lash kayfiyatlari kuchayib boryapti. Bunday qarash, bunday yondashuv bizga aslo ma’qul emas. Bizning o‘z aqlimiz, bilim va tajribamiz, xalqimizning xohish-irodasi bilan tanlab olgan yo‘limiz bor. Biz qaramlik va tutqunlikka qaytishga hech qachon rozi bo‘lmaymiz. Ota-bobolarimiz aytganidek, ko‘r hassasini bir marta yo‘qotadi.

Men Konstitutsiyamizning 22-yilligiga bag‘ishlangan tantanali yig‘ilishda bildirgan fikrimni yana bir bor ta’kidlab aytmoqchiman – biz eski tuzumni tiklashga qaratilgan hech qanday ittifoqqa hech qachon kirmaymiz, mustabid sovet davriga aslo qaytmaymiz. Shaxsan men butun

hayotimni, butun umrimni xalqimizning ozodligiga, Vatanimiz mustaqilligiga bag‘ishladim va bu yo‘ldan hech qachon qaytmayman.

Ma’lumki, iqtisodiy mustaqillikka erishmasdan turib siyosiy mustaqillikka erishib bo‘lmaydi. Yodingizda bo‘lsa, 90-yillarda chetdan bizga maslahat beradigan, aql o‘rgatadigan qanday “dohiy”lar, qanday iqtisodchilar maydonga chiqqan edi. Ular boshqalarning tajribasidan ko‘r-ko‘rona nusxa olishga, mavjud vaziyat, milliy xususiyat va an’analarni chetga surib qo‘yib, qanchalik uringani hali-hamon esimizda.

Xalqimizda bir eshikka kirishdan oldin chiqishni o‘ylash kerak, degan maqol bor. O‘zingiz o‘ylang, qarz hisobida olgan sarmoyalarni qayoqqa ishlatishni oldindan puxta o‘ylamasdan, aniq strategik loyihalarni amalga oshirish o‘rniga boshqalarga o‘xshab, yeb qo‘ygan bo‘lganimizda, bugun qanday ahvolda bo‘lardik? Bu haqiqatni hech qachon esimizdan chiqarmasligimiz zarur deb bilaman.

Lekin hammamizga yaxshi ma’lumki, hayot hech qachon bir joyda to‘xtab turmaydi, shiddat bilan, jadal sur’atlar bilan doimo oldinga intiladi. Kimki hayotning taraqqiyot sur’atlari bilan hamqadam bo‘lmasa, unga loqayd va bepisand qarasa, erishgan yutuqlariga mahliyo bo‘lib, xotirjamlik va havolanish kayfiyatiga berilsa, hech shubhasiz, tez o‘zgarib borayotgan tarixning bir chekkasida, qoloqlik va armonda qolib ketadi. Bu – hayotning beshafqat, achchiq haqiqati va biz buni aslo unutmasligimiz kerak.

Bugungi kunda biz yurtimizda huquqiy demokratik davlat, erkin fuqarolik jamiyati qurishga qaratilgan olis va og‘ir yo‘lning faqat bir qisminigina bosib o‘tdik, xolos. Uning hal qiluvchi qismi hali oldinda. Ya’ni, bu yo‘lda o‘z yechimini kutib turgan vazifalarimiz kamaygani yo‘q, aksincha, zamon talabi bilan ularning ko‘lami va miqyosi tobora kengayib bormoqda. Albatta, barchamiz bu haqiqatni yaxshi tushunamiz va bu yo‘lda yana qanchadan-qancha kutilmagan qiyinchiliklar, turli sinovlar bo‘lishi mumkinligini ham o‘zimizga tasavvur qilamiz.

Bu borada hayotning ana shunday talab va mezonlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan va o‘tgan davr mobaynida izchil joriy etib kelinayotgan, amalda o‘zini oqlagan, “o‘zbek modeli” deb nom olgan taraqqiyot yo‘limiz va Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasi o‘rta va uzoq istiqbolda biz uchun kelajak Strategiyasi bo‘lib xizmat qilmoqda, aniq yo‘lni ko‘rsatmoqda.

Qadrli deputatlar!

Sizlar oʻz zimmangizga olgan vazifalarni ado etishda, albatta, koʻp jihatdan oʻrganishga, tajriba topishga toʻgʻri keladi. Shuning uchun ham oʻrganishga, oʻz ustingizda ishlashga, professional darajangizni oshirishga doim tayyor boʻlishingiz kerak. Har birimiz oʻqish-oʻrganishdan hech qachon tortinmasligimiz zarur. Hamma narsani bilaman, degan odam yanglishadi. Qarang, bugun bolalarimiz oʻqib-oʻrganib, oʻz ustida ishlab har tomonlama sogʻlom va barkamol boʻlib ulgʻaymoqda. Mustaqil fikrlaydigan, zamonaviy ilm-fan va kasb-hunarlarni puxta egallagan, oʻz yurti, oʻz xalqiga fidoyi, biz boshlagan ishlarni davom ettirishga qodir boʻlgan bunday avlodni yengib boʻladimi? Bugun biz oʻz oldimizga qoʻygan yuksak maqsadlarga yetishda ana shu navqiron avlodimiz hal qiluvchi kuch boʻlib maydonga chiqayotgani barchamizga gʻurur va iftixor bagʻishlaydi.

Yana bir bor ta’kidlayman, doimo oʻrganish, izlanish, yangilikka intilib yashash kerak. Bugungi kunda qaysi davlat yuksak taraqqiyotga erishgan boʻlsa – bu Janubiy Koreya yoki Yaponiya boʻladimi, Yevropa davlatlari boʻladimi – bularning barchasidan oʻrganish kerak. Bu borada biz uchun hech qanday mafkuraviy cheklashlar yoʻq. Biz uchun yagona mafkura – bu Oʻzbekistonning taraqqiyoti, Oʻzbekistonning ravnaqi, Oʻzbekistonning dunyoda hech kimdan kam boʻlmasligidir.

Biz, davlatimizning tashqi siyosat strategiyasiga amal qilgan holda, turli siyosiy-harbiy bloklarga qoʻshilmaymiz, oʻz hududimizda xorijiy harbiy bazalar tashkil qilishga yoʻl qoʻymaymiz. Bizning maqsadimiz bitta, u ham boʻlsa, yurtimizda tinchlik va osoyishtalikni mustahkamlash, uzoq va yaqin qoʻshnilarimiz bilan til topishib, ahil va inoq boʻlib yashashdan iborat.

Barchamizga ma’lumki, deputat qaysi partiyaga mansub boʻlmasin, birinchi navbatda, saylovchilar oldida, el-yurt oldida javob beradi. Partiyalar jamiyatning ma’lum bir qatlami manfaatlarini ifoda etadigan va himoya qiladigan kuch sifatida parlamentda bir-biriga raqib yoki muxolif boʻlishi tabiiydir.

Lekin yagona Vatanimiz boʻlmish Oʻzbekiston manfaati, yagona xalq manfaatlari haqida soʻz borganda, ularning barchasi bir musht boʻlib birlashishi darkorligini hech qachon yodimizdan chiqarmasligimiz zarur. Bugungi kunda mamlakatimizda milliy gʻoyamiz – yurt tinchligi, Vatan ravnaqi, xalq farovonligi kabi ezgu maqsadlar ana shunday birlashtiruvchi

kuch bo‘lib xizmat qilayotganidan sizlar albatta yaxshi xabardorsiz.

Hozirgi vaqtda O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan demokratik o‘zgarish va yangilanishlar tufayli parlamentning vakolat doirasi yanada kengaydi. Konstitutsiyamizga tegishli o‘zgartishlar kiritdik. Hokimiyatning uchta bo‘g‘inga, ya’ni, qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyatiga bo‘linishi, ular o‘rtasidagi o‘zaro tiyib turish va manfaatlar muvozanati tizimini yaratish bo‘yicha aniq ishlar qilindi.

Ayni vaqtda parlament tarkibi – strukturasi, uning ba’zi bir tashkiliy jihatlari eski zamonni eslatishini, hali-beri rasmiyatchilik alomatlari saqlanib qolayotganini ham ochiq aytishimiz va bu muammolarni hal qilish ustida ishlashimiz kerak.

Muhtaram do‘stlar!

O‘zingiz ko‘rib turibsiz, dunyoda oldin hech sodir bo‘lmagan, uchramagan o‘ta og‘ir, o‘ta murakkab ziddiyat va nizolar, siyosiy qarama-qarshiliklar, jahon miqyosida 2008-yili boshlangan moliyaviy-iqtisodiy inqiroz va uning oqibatlari davom etayotgan, bir so‘z bilan aytganda, noaniqlik va oxirini oldindan aytib bo‘lmaydigan voqealar yuz berishining guvohi bo‘lmoqdamiz.

Mana shunday g‘oyat murakkab vaziyatda yangi – 2015-yil va undan keyingi yillarda biz o‘z oldimizga qo‘yayotgan keng ko‘lamli islohotlarni yangi bosqichda davom ettirish, iqtisodiyotimizni barqaror sur’atlar bilan rivojlantirish, lo‘nda qilib aytganda, yurtimizni, Vatanimizni yanada obod va farovon etishdek aniq va ezgu maqsadlarga erishish mumkinmi, degan bezovtalik paydo bo‘lishi mumkin.

Buni ham to‘g‘ri tushunish kerak. Lekin mana shunday o‘ta mas’uliyatli paytda bir chekkada tomoshabin bo‘lib o‘tirish aslo mumkin emas. Faylasuflar aytganidek, bu dunyoda dushmandan emas, avvalo, loqayd, beparvo va betaraf odamlardan qo‘rqish kerak. Mening sizlarga tilagim, da’vatim shuki, xalq vakillari avvalo kurashchi bo‘lishi kerak. Mana shu muqaddas zamin uchun, O‘zbekistonimiz uchun, xalqimizning tinchligi, farzandlarimizning baxtli kelajagi uchun barchamiz bir yoqadan bosh chiqarib, ishlashimiz, kurashishimiz zarur.

Men chet ellik siyosiy arboblar, katta ishbilarmonlar bilan uchrashganda, ular bizning farzandlarimiz haqida havas bilan “Yoshlaringizning ko‘zi yonib turadi” degan fikrni ko‘p eshitaman. Haqiqatan ham, hayotda Vatani, xalqi uchun kurashga bel bog‘lagan, sofdil, irodasi mustahkam yoshlarning ko‘zlari yonib turadi. Bugun mana

shu zalda ham ko‘zlari ana shunday yonib turgan odamlarni ko‘rib, “Balli, sizlarga!” deb aytmoqchiman.

Yuqorida zikr etilgan xavotirli savollarga nisbatan, o‘ylaymanki, barchamizning javobimiz bitta, ya’ni, biz bosib o‘tgan rivojlanish yo‘lini, erishgan marra va yutuqlarimiz, eng muhimi, bizning bugungi salohiyatimiz, kuch-qudratimizni 90-yillardagi davr bilan mutlaqo solishtirib bo‘lmaydi. Chunki bizning bugungi xalqimiz, bizning bugungi jamiyatimiz – bundan o‘n yil, yigirma yil oldingi xalq va jamiyat emas.

Bugungi kunda odamlarimizning fikri-zikri, dunyoga, hayotga qarashi tubdan o‘zgarib, ularning tobora yuksalib borayotgan siyosiy saviyasi va huquqiy madaniyati, faol grajdanlik pozitsiyasi, biz hech kimdan kam emasmiz va hech qachon kam bo‘lmaymiz, degan azmu qaror bilan oldinga intilayotgani biz erishgan va kelgusida qo‘lga kiritadigan katta-katta yutuq va marralarning mustahkam poydevoriga aylanayotganini ko‘rmaslik, anglamaslik va buni tan olmaslik mumkin emas.

Yillar, asrlar sinovida toblangan, ko‘pni ko‘rgan, bugun erkinlik havosidan nafas olib yashayotgan, o‘z qadr-qimmatini, insoniy sha’nini, ne-ne ulug‘ zotlarning vorislari ekanini, o‘zligini anglagan, milliy g‘urur va iftixorini tiklagan, xalqaro maydonda o‘ziga munosib o‘rin egallab borayotgan, o‘z kuchi va ertangi kuniga ishongan, o‘z yurti, o‘z farzandlarining kelajagi farovon bo‘lishiga intiladigan bunday xalqni hech qanday kuch to‘xtatolmaydi.

Mana shunday mehnatkash, olijanob va bag‘rikeng xalqqa farzandlik sadoqati bilan xizmat qilish – barchamiz uchun yuksak sharaf, oliy saodatdir.

Aziz yurtdoshlarim, hurmatli deputatlar, mana shu ezgu maqsadlarga erishish yo‘lida barchangizga yana bir bor baxt va omad tilayman.

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI QUROLLI KUCHLARI TASHKIL ETILGANINING 23-YILLIGI MUNOSABATI BILAN VATAN HIMOYACHILARIGA BAYRAM TABRIGI

Hurmatli askar va serjantlar, ofitser va generallar, Qurolli Kuchlarimiz faxriylari, qadrli yurtdoshlar!

Sizlarni mamlakatimiz hayotidagi qutlug‘ sana – Vatan himoyachilari kuni va Qurolli Kuchlarimiz tashkil etilganining 23-yilligi bilan chin qalbimdan samimiy muborakbod etish menga ulkan mamnuniyat bag‘ishlaydi.

Mustaqil demokratik O‘zbekiston davlatini barpo etish va rivojlantirish bo‘yicha biz bosib o‘tgan buyuk va shonli yo‘l milliy armiyamizning – yon-atrofimizdagi murakkab va tahlikali vaziyatda toblangan, Vatanimiz mustaqilligi, suvereniteti, uning hududiy yaxlitligi, xalqimizning tinch-osoyishta hayotining hamisha ishonchli kafolati bo‘lib kelgan va bugungi kunda ham shunday bo‘lib qolayotganini necha bor isbotlab bergan mamlakatimiz Qurolli Kuchlarining shakllanishi bilan uzviy va chambarchas bog‘liq holda kechdi, deb aytishga bugun barcha asoslarimiz bor. Har qanday davlatning kuch-qudrati va imkoniyatlariga uning armiyasining jangovar qobiliyati va jangovar tayyorgarligiga qarab baho berilishi bejiz emas va bunday qarash mustahkam asosga egadir.

Biz suveren O‘zbekistonning Qurolli Kuchlarini tashkil etish jarayonida harbiy qurilish sohasida meros bo‘lib qolgan tajribadan to‘g‘ridan-to‘g‘ri nusxa ko‘chirishdan voz kechib, aniq va real geostrategik va geosiyosiy sharoitni, zamonaviy urushlar va qurolli mojarolarning qanday xususiyatlarga ega ekanini har tomonlama hisobga oldik, Markaziy Osiyo mintaqasida yuz berishi mumkin bo‘lgan harbiy harakatlar teatrining o‘ziga xos jihatlari tahlilidan kelib chiqib ish tutdik va shuningdek, o‘zimizning azaliy milliy fazilat va an’analarimizga tayandik.

Harbiy qurilish, qo‘shinlarning xizmat-jangovar faoliyatini tashkil etish sohasidagi ilg‘or xorijiy tajriba va zamonaviy harbiy san’at yutuqlarini chuqur o‘rganish va ulardan foydalanish asosida ishlab chiqilgan, bosqichma-bosqich va o‘zaro bog‘liq islohotlar dasturlarini samarali va izchil amalga oshirish armiyamizni tashkil etishning ko‘p jihatdan hal qiluvchi sharti va garovi bo‘ldi.

Shu ma’noda, xorijiy davlatlarning mudofaa idoralari bilan o‘zaro

hamkorlikni chuqurlashtirish bizning eng muhim ustuvor vazifamiz bo‘lib qolmoqda. Ana shunday xorijiy mudofaa idoralari bilan o‘zaro manfaatli sheriklik munosabatlari o‘rnatilgan bo‘lib, bunday hamkorlik kengayib bormoqda, ikki tomonlama harbiy va harbiy-texnikaviy hamkorlik doirasidagi yillik rejalar amalga oshirilmoqda.

Bizning Qurolli Kuchlar qurilishi borasidagi rejalarimizga muvofiq, harbiy qo‘shinlarni modernizatsiya qilish va ularni eng yangi qurol-yarog‘ va texnika, jumladan, havo hujumidan mudofaa vositalari va vertolyotlar, bronetank qurollari, artilleriya tizimlari, aloqa vositalari, alohida va guruh bo‘lib himoyalanish vositalari bilan qayta qurollantirishga qaratilgan chora-tadbirlarni izchil amalga oshirmoqdamiz.

Hech shubhasiz, ilg‘or axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasidagi zamonaviy yutuqlardan foydalangan holda, o‘quv jarayonlariga ta’limning innovatsion shakl va usullarini joriy etish orqali Qurolli Kuchlar akademiyasi, harbiy bilim yurtlari, serjantlar tayyorlash maktablarida harbiy kadrlarni tayyorlash tizimini eng yangi metodlar asosida takomillashtirish borasidagi uzluksiz ishlarimiz dolzarb ahamiyatga egadir.

Shu ma’noda, ofitser va serjantlar tarkibining professional malakasini oshirishda yetakchi xorijiy davlatlar armiyalaridagi harbiy xizmatchilarni tayyorlash va ularning xizmat faoliyatini tashkil etish tizimini chuqur o‘rganish hamda bu tizimni bizning sharoitimizga moslab joriy etish katta ijobiy rol o‘ynaganini qayd etish lozim.

Bu sohada amalga oshirilayotgan aniq chora-tadbirlar tufayli mamlakatimiz ofitserlar tarkibi o‘zining dunyoqarashi, bilim va tajribasini doimiy ravishda kengaytirib, yuksak kasbiy malaka va ma’naviy-axloqiy fazilatlarga, mantiqiy fikrlash qobiliyatiga ega bo‘lib bormoqda va o‘z oldida turgan vazifalarni hal etishda nostandart yondashuvlarni faol qo‘llashga qodir bo‘lmoqda. Serjantlar so‘zda emas, amalda ofitserlarning eng ishonchli va yaqin yordamchisi hamda tayanchiga, askarlarimizning mehribon murabbiysiga aylandi, desak, hech qanday mubolag‘a bo‘lmaydi.

Mudofaa qurilishi sohasida boshqaruv organlari va qo‘shinlarning operativ va jangovar tayyorgarlik tizimini yanada rivojlantirish va takomillashtirish asosiy vazifalardan biri bo‘lib qolmoqda. Bugungi harbiy o‘quv mashg‘ulotlari mustaqillikning birinchi yillarida o‘tkazilgan mashqlardan tubdan farq qiladi. Yildan-yilga jangovar sharoitlarga eng ko‘p darajada yaqinlashtirilgan holda o‘tkazilayotgan bunday o‘quv mashg‘ulotlari qo‘shinlar tayyorgarligining butun tizimini tanqidiy tahlil

qilish, har bir batalon va vzvodning imkoniyatlarini, shuningdek, jangovar vazifalarni bajarishda tanlangan usullarning maqsadga muvofiqligi va mavjud vaziyatga aynan mos kelishini bo'linmalarning bir-birining o'rnini qay darajada bosa olishi va shaxsiy tarkibning o'zaro yaqin bo'lgan turdosh mutaxassisliklarni qanchalik puxta egallagani nuqtai nazaridan baholash imkonini beradi.

Milliy armiyamizni shakllantirish va isloh qilish jarayonida to'plangan tajribani barcha toifadagi harbiy xizmatchilar, chaqiriq yoshiga yetmagan o'g'lonlarimiz o'rtasida har tomonlama targ'ib qilish va aniq maqsadga yo'naltirilgan ishlarni tashkil etishda keng qo'llash faoliyatimizning muhim yo'nalishi hisoblanadi. Armiyada xizmat qilish yosh avlodimiz uchun alohida ma'no-mazmunga ega bo'lib, uning nufuzi tobora ortib bormoqda. Bunday xizmatning jozibadorligi faqat yaratib berilayotgan imtiyozlar va harbiy xizmatchilarning ijtimoiy va moddiy jihatdan yuqori darajada ta'minlangani bilangina bog'liq emas, albatta. Bu, avvalambor, armiya yosh avlodimiz uchun haqiqatan ham mardlik va mustahkam irodani, yuksak vatanparvarlik tuyg'usini, Vatanimizga sevgi va sadoqat hislarini tarbiyalaydigan hayot maktabiga aylangani bilan izohlanadi.

Mustaqillik yillarida har tomonlama tayyorgarlikka ega va armiyada chiniqish maktabini o'tagan, har qanday fursatda Vatan himoyasi uchun tayyor bo'lgan butun bir avlod voyaga yetdi va mustahkam oyoqqa turdi, deb g'urur va iftixor bilan ta'kidlashimiz mumkin.

Harbiy xizmatchilarni uy-joy bilan ta'minlash, ularning ijtimoiy-maishiy, yashash va xizmatni o'tash sharoitlarini yaxshilashga qaratilgan davlat dasturlarini amalga oshirish alohida ahamiyatga molik vazifa bo'lib qolmoqda. O'z hayotini ushbu sharafli kasbga bag'ishlagan har bir harbiy xizmatchi yaxshi bilishi shart: uning muammolari e'tiborsiz qolmaydi va oilasining tinchligi va farovonligi ishonchli ravishda kafolatlangan.

Yurtimizda 2015-yilning Keksalarni e'zozlash yili deb e'lon qilinishi bizdan urush qatnashchilari va Qurolli Kuchlarimiz faxriylarini moddiy va ijtimoiy qo'llab-quvvatlashni yanada kuchaytirish, ularga har tomonlama g'amxo'rlik, chinakam insoniy mehr va e'tibor ko'rsatishga qaratilgan hukumat qarorlari va davlat dasturlarini so'zsiz bajarishni talab qiladi.

Bugungi kunda ko'plab muhtaram faxriylar va ustozlarimiz o'zining noyob tajribasi, bilim va malakasini Vatan himoyachilarining yangi avlodiga o'rgatib, mamlakatimizni rivojlantirishda faol ishtirok etmoqda.

Shuni unutmasligimiz kerakki, harbiy xizmatchilarning har jihatdan

farovon hayoti – mamlakatimizda harbiy xizmatning nufuzi va obro‘-e’tibori naqadar yuksak ekanini namoyon etadigan eng yorqin ko‘rsatkichdir.

Hurmatli vatandoshlar!

Bugungi kunda bizning yaqin va olis yon-atrofimizda vujudga kelayotgan vaziyatga baho berar ekanmiz, xalqaro xavfsizlik va barqarorlikka tahdidlarning ko‘lami kengayib borayotganini, ya’ni, paydo bo‘layotgan qarama-qarshiliklarni hal etishda kuch ishlatishga zo‘r berish ustunlik qilayotgani, xomashyo resurslari va kommunikatsiyalar ustidan nazorat qilish bo‘yicha geosiyosiy raqobatning oshgani, yadro texnologiyalari va ommaviy qirg‘in qurollarining tarqalishi, xalqaro terrorizm va ekstremizmning keng tarqalayotgan ekspansiyasining faollashuvi, millatlar va konfessiyalararo mojarolarning kuchayayotganini e’tirof etmaslik mumkin emas.

Dunyoning turli mintaqalarida vujudga kelayotgan xavf-xatar, nizo va ziddiyatlar hamda qarama-qarshiliklar tobora kuchayib borayotganini, ular tinch yo‘l bilan hal etilmasdan, aksincha, keskinlashayotganini afsus bilan tan olishga majburmiz.

AYSAF deb nom olgan tinchlikparvar kuchlarning Afg‘onistondan olib chiqib ketilishi Markaziy Osiyo mintaqasidagi barcha mamlakatlar uchun jiddiy sinovga aylanmoqda. Iroqdagi achchiq tajriba yaqqol ko‘rsatganidek, Afg‘onistonda yuzaga keladigan har qanday bo‘shliqni bu mintaqaning katta hududiga o‘zining vayronkor ta’sirini yoyishga qodir bo‘lgan turli buzg‘unchi va terrorchi guruhlar, fanatik kuchlar qisqa fursatda egallab olishi mumkin.

Bugungi kunda noan’anaviy tahdidlar xalqaro mojarolarning qiyofasini butunlay o‘zgartirmoqda va informatsion-psixologik xurujlar sezilarli xavf-xatar tug‘dirmoqda. Ular armiyamizning negiziga putur yetkazish, avvalo, uning ma’naviy-axloqiy asoslariga ta’sir o‘tkazishga urinish va shuningdek, zamonaviy internet texnologiyalardan foydalanish orqali bizning bunyodkorlik ruhidagi boy madaniyatimiz, ma’naviy qadriyat va an’analarimizga mutlaqo zid bo‘lgan buzg‘unchi g‘oya va tushunchalarni yoshlarimizning ongu tafakkuriga singdirishga qaratilgani bilan ayniqsa xatarlidir.

Shuning uchun mintaqamizda va butun dunyoda murakkab va oldindan aytib bo‘lmaydigan vaziyat vujudga kelgan bir sharoitda hushyor va ogoh bo‘lish, erishilgan natijalardan xotirjamlik tuyg‘usiga berilmaslik, Qurolli

Kuchlarimizni yanada izchil isloh qilish bo‘yicha qat’iy sa’y-harakatlarimizni davom ettirish, chegaralarimizda keskinlikni keltirib chiqarishi mumkin bo‘lgan barcha urinishlarning oldini olish borasida milliy armiyamizning tayyorgarligini kuchaytirish, biz tanlab olgan taraqqiyot yo‘liga qarshi qaratilgan har qanday tajovuzkor harakatlarga o‘z vaqtida va munosib zarba berish o‘ta muhim, deb hisoblayman.

Shu munosabat bilan O‘zbekiston Respublikasi o‘zining tinchliksevar siyosatiga hamisha sodiq bo‘lib kelganini va shunday bo‘lib qolishini yana bir bor ta’kidlash zarur. Bizning Harbiy doktrinamiz mudofaa xususiyatiga ega bo‘lib, Qurolli Kuchlarimizni mustahkamlash, birinchi navbatda, davlat suvereniteti va mamlakatimiz hududiy yaxlitligini, odamlarimizning tinchligi va osoyishtaligini himoya qilishga yo‘naltirilgandir. Mamlakatimiz Mudofaa doktrinasiga ko‘ra, bizning armiyamiz O‘zbekiston Respublikasidan tashqaridagi harbiy harakatlar va operatsiyalarda ishtirok etmaydi.

Qadrli do‘stlar!

Mana shu qutlug‘ bayram ayyomida siz, azizlarni O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari tashkil etilganining 23-yilligi bilan yana bir bor chin qalbimdan tabriklayman. Barcha harbiy xizmatchilar – askar va serjantlar, ofitser va generallarga, shuningdek, Qurolli Kuchlarimiz faxriylariga, mutaxassis fuqarolarga, o‘z taqdirini ona Vatanimizni himoya qilishdek muqaddas, sharafli va mas’uliyatli burchni ado etishga bag‘ishlagan barcha-barcha insonlarga fidokorona xizmatlari uchun samimiy minnatdorlik bildiraman.

Yangi – 2015-yilda barchangizga mustahkam sog‘lik, baxt va omad yor bo‘lsin!

Islom Karimov,
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti,
Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo‘mondoni

2015-YILDA IQTISODIYOTIMIZDA TUB TARKIBIY O‘ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISH, MODERNIZATSIYA VA DIVERSIFIKATSIYA JARAYONLARINI IZCHIL DAVOM ETTIRISH HISOBIDAN XUSUSIY MULK VA XUSUSIY TADBIRKORLIKKA KENG YO‘L OCHIB BERISH – USTUVOR VAZIFAMIZDIR

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimovning mamlakatimizni 2014-yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2015-yilga mo‘ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo‘nalishlariga bag‘ishlangan Vazirlar Mahkamasining majlisidagi ma’ruzasi

Hurmatli majlis ishtirokchilari!

Vazirlar Mahkamasining bugungi kengaytirilgan majlisi kun tartibiga qo‘yilgan asosiy masala – bu O‘zbekistonning o‘tgan 2014-yildagi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yakunlarini muhokama etish va mamlakatimizning 2015-yilga mo‘ljallangan iqtisodiy dasturining eng muhim ustuvor yo‘nalishlarini tasdiqlab olishdan iborat.

O‘tgan yil yakunlarini sarhisob qilar ekanmiz, birinchi navbatda, iqtisodiyotimiz va uning yetakchi tarmoqlarini rivojlantirish borasida barqaror yuqori o‘sish sur’atlariga erishganimizni ta’kidlash joiz.

Mamlakatimiz yalpi ichki mahsuloti 8,1 foiz, sanoat ishlab chiqarish hajmi 8,3 foizga, qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishi 6,9 foiz, kapital qurilish 10,9 foiz, chakana savdo aylanmasi hajmi 14,3 foizga oshdi. Ishlab chiqarilgan mahsulotlarning qariyb 70 foizini yuqori qo‘shimcha qiymatga ega bo‘lgan tayyor tovarlar tashkil etdi.

Iste’mol tovarlari ishlab chiqarish hajmi 2014-yilda 9,4 foiz, shu jumladan, oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish 8,7 foiz, nooziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish 10 foizga o‘sdi. Inflatsiya darajasi yil yakunlari bo‘yicha 6,1 foizni tashkil etdi. Bu prognoz ko‘rsatkichlariga nisbatan sezilarli darajada pastdir.

O‘tgan yili soliq yuki 20,5 foizdan 20 foizga, daromad solig‘i stavkasi esa 9 foizdan 8 foizga kamaytirilgan bo‘lsa-da, davlat byudjeti yalpi ichki mahsulotga nisbatan 0,2 foiz profitsit bilan bajarildi.

Bank tizimidagi islohotlar iqtisodiyotimizning barqaror o‘sish

sur'atlarini ta'minlashda eng muhim omil bo'ldi. Buning natijasida tijorat banklarining jami kapitali 25 foizga oshdi. Bank tizimining mustahkamlanishi 2014-yilda Markaziy bankning qayta moliyalash stavkasini 12 foizdan 10 foizga, tijorat banklarining kreditlar bo'yicha foiz stavkasini ham shunga mos ravishda kamaytirish uchun zarur imkoniyatlar tug'dirdi.

Banklar tomonidan faqat ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va texnologik yangilash dasturlarini moliyalashtirishga yo'naltirilgan kreditlar hajmi 2013-yilga nisbatan 1,2 barobar, aylanma mablag'larni to'ldirish uchun ajratilgan kreditlar esa 1,3-martadan ziyod oshdi.

So'nggi yillar davomida «Mudis», «Standart end Purs» va «Fitch reytings» kabi yetakchi reyting agentliklari O'zbekiston bank tizimi faoliyatini «barqaror» deb baholamoqda. Shuni alohida ta'kidlash kerakki, agar 2011-yilda mamlakatimizning 13 ta tijorat banki yuqori reyting baholariga sazovor bo'lgan bo'lsa, bugungi kunda respublikamizning barcha 26 ta banki ana shunday bahoga loyiq ko'rildi.

O'tgan 2014-yilda 500 dan ziyod yangi korxona, birinchi navbatda, kichik biznes subyektlari eksport faoliyatiga jalb etildi. Tashqi savdo balansidagi ijobiy saldo 180 million dollarni tashkil qildi, mamlakatimizning oltin-valyuta zaxiralari 1 milliard 600 million dollarga ko'paydi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki huzurida maxsus tashkil etilgan Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining eksportini qo'llab-quvvatlash jamg'armasining roli bu borada tobora oshib bormoqda.

2014-yilda mazkur Jamg'arma tomonidan 2 ming 400 ta tadbirkorlik subyektiga o'z tovar va xizmatlarini tashqi bozorlarga chiqarish bo'yicha huquqiy, moliyaviy va tashkiliy xizmatlar ko'rsatildi. Jamg'arma ko'magida tadbirkorlik subyektlari tomonidan 1 milliard 250 million dollar miqdoridagi eksport shartnomalari tuzildi. Mazkur shartnomalar asosida o'tgan yili qiymati 840 million dollardan ziyod tovarlar eksport qilindi.

Jamg'arma tomonidan tadbirkorlarga tashqi bozorlarni o'rganish va chet ellik sheriklarni topish, xalqaro tender savdolarida ishtirok etish, shuningdek, eksport shartnomalarini tuzish, xalqaro sertifikatlar, ruxsat berishga oid hujjatlarni olish va bojxona rasmiylashtiruvi bo'yicha faol yordam berilmoqda.

Shu borada ishbilarmonlik muhitini yaxshilash hamda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivoji uchun yanada qulay sharoitlar yaratishga

qaratilgan chora-tadbirlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash zarurligini barchamiz albatta yaxshi tushunamiz.

Mulkni ro‘yxatga olish, yer uchastkalari ajratish, ayrim faoliyat turlari bilan shug‘ullanish uchun litsenziya olish, qurilishga ruxsat berish va elektr ta’minoti tarmoqlariga ulanishda «yagona darcha» tamoyilini amaliyotga joriy etish tobora kengayib bormoqda.

Kichik biznes subyektlari tomonidan statistik va soliq hisobotlarini taqdim etish mexanizmlarisezilarli darajada soddalashtirildi. Bugungi kunda tadbirkorlik subyektlarining 98 foizi soliq va statistika hisobotlari topshirishni, bojxona deklaratsiyalarini rasmiylashtirishni eski usuldagi qog‘oz to‘ldirish yo‘li bilan emas, balki bevosita – elektron shaklda amalga oshirmoqda.

Sanoatning yengil, oziq-ovqat va qurilish materiallari ishlab chiqarish kabi ko‘p mehnat talab qiladigan tarmoqlarida ishchilarning eng ko‘p soni ilgarigi 100 kishidan 200 kishigacha oshirilgani kichik biznesni rag‘batlantirish borasidagi chora-tadbirlar tizimidagi muhim qaror bo‘ldi.

2014-yilda tijorat banklari tomonidan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlariga 9 trillion so‘mdan ortiq yoki 2013-yilga nisbatan 1,3 barobar ko‘p, shu jumladan, 2 trillion so‘mga yaqin miqdordagimikrokreditlar ajratildi. Bu o‘tgan yilga qaraganda 39 foiz ko‘pdir. So‘nggi besh yilda kichik biznesni kreditlash hajmi qariyb 5 barobar ko‘paydi.

Xususiy tadbirkorlarning xomashyo resurslaridan foydalanish imkoniyati, birinchi navbatda, bunday mahsulotlarni birja va yarmarka savdolarida sotish hajmini ko‘paytirish hisobidan sezilarli ravishda kengaytirildi. Masalan, 2014-yilda ular tomonidan Respublika tovar-xomashyo birjasida qariyb 3trillion so‘mlik yoki 2013-yilga nisbatan 1,6 barobar ko‘p xomashyo va materiallar sotib olindi. Shu bilan birga, xususiy tadbirkorlar birja savdolari orqali o‘zlari ishlab chiqargan 1 trillion 500 milliard so‘mlik mahsulotni sotdi, bu ko‘rsatkich 2013-yilga qaraganda 1,7 barobar ko‘pdir.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishni rag‘batlantirish bo‘yicha ko‘rilgan chora-tadbirlar natijasida o‘tgan yili, fermer va dehqon xo‘jaliklarini hisobga olmaganda, 20 mingdan ziyod yangi kichik biznes subyektlari tashkil etildi, ularning umumiy soni esa 195 mingdan ziyodni tashkil etdi. Bu 2000-yilga nisbatan 2 barobar ko‘pdir.

Yalpi ichki mahsulotni shakllantirishda kichik biznes va xususiy

tadbirkorlik sohasining ulushi 2000-yildan buyon 31 foizdan 56 foizga, sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishda 12,9 foizdan 31,1 foizga o‘sdi.

2014-yilda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sohasida 480 mingdan ortiq yangi ish o‘rni tashkil etildi. Bu yaratilgan jami ish o‘rinlarining yarmi demakdir. Bugungi kunda iqtisodiyotning ushbu sohasida ish bilan band bo‘lgan aholining 76,5 foizdan ziyodi mehnat qilmoqda. 2000-yilda bu ko‘rsatkich 49,7 foizga teng edi. Iqtisodiyot sohasida izchil amalga oshirayotgan ana shunday chora-tadbirlarimiz o‘zining yuksak samarasini bermoqda.

Jahon banki tomonidan e’lon qilingan, xarid qobiliyati bo‘yicha hisoblanadigan yalpi ichki mahsulot hajmiga qarab aniqlanadigan iqtisodiy rivojlanish borasidagi yangilangan reytingda O‘zbekiston dunyoning 190 ta davlati orasida 2010-yildagi 72-o‘rindan 66-o‘ringa ko‘tarildi.

Mamlakatimiz 2014-yilda biznesni yuritish sharoiti bo‘yicha reytingda 8 pog‘onaga, soliqqa tortish borasida esa 61 pog‘ona yuqoriga ko‘tarildi. Birlashgan Millatlar Tashkiloti Taraqqiyot dasturining bahosiga ko‘ra, O‘zbekiston so‘nggi yilda biznes yuritishni yengillashtirish sohasida amalga oshirilgan islohotlar bo‘yicha yetakchi o‘nta mamlakat qatoridan joy oldi.

Jadal va mutanosib iqtisodiy o‘sish, chuqur tarkibiy o‘zgarishlarni amalga oshirish va iqtisodiyotni diversifikatsiya qilishda faol va aniq yo‘naltirilgan investitsiya siyosati yuritish eng muhim omil hisoblanadi.

2014-yilda iqtisodiyotimizga jalb qilingan investitsiyalar hajmi 10,9 foizga o‘sdi va AQSh dollari hisobida 14 milliard 600 million dollarni tashkil etdi. Bunda jami kapital qo‘yilmalarning 21,2 foizdan ortig‘i yoki 3 milliard dollardan ziyodini xorijiy investitsiya va kreditlar tashkil qildi. Ularning to‘rtdan uch qismi to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalardir.

Investitsiya dasturini amalga oshirishda korxonalarning o‘z mablag‘lari hisobidan yo‘naltirilgan to‘g‘ridan-to‘g‘ri xususiy investitsiyalarning yildan-yilga faol ishtirok etayotgani barchamizga alohida mamnuniyat bag‘ishlaydi. Birgina o‘tgan yilda bunday investitsiyalar hajmi 10,3 foizga o‘sib, 4 milliard 300 million dollarni yoki jami investitsiyalar hajmining qariyb 30 foizini tashkil etdi.

O‘tgan yili tijorat banklarining investitsiyaviy faoliyati ham kengaydi. Ular tomonidan 1 milliard 700 million dollar yoki 2013-yilga nisbatan 20 foiz ko‘p investitsiyalar yo‘naltirildi.

Jami investitsiyalarning 73 foizdan ortig‘i ishlab chiqarish sohasiga va

qariyb 40 foizi mashina va uskunalar xarid qilishga sarflandi.

Oʻzbekistonda amalga oshirilayotgan investitsiya siyosatining oʻziga xos xususiyati mahalliy xomashyo resurslarini chuqur qayta ishlashni ta’minlaydigan, yuqori texnologiyalarga asoslangan yangi ishlab chiqarishlarni tashkil etishga qaratilgan investitsiya loyihalariga ustuvor ahamiyat berilayotganida namoyon boʻlmoqda.

2014-yilda iqtisodiyotimizning yetakchi tarmoqlarida zamonaviy yuqori texnologiyalarga asoslangan uskunalar bilan jihozlangan, umumiy qiymati 4 milliard 200 million dollarga teng boʻlgan 154 ta yirik obyekt foydalanishga topshirildi.

Ularning qatorida yiliga 60 mingta avtomobil ishlab chiqarish quvvatiga ega boʻlgan «Xorazm avtomobil ishlab chiqarish birlashmasi» mas’uliyati cheklangan jamiyati bazasida «Damas» va «Orlando» rusumidagi yengil avtomobillar ishlab chiqarishni tashkil qilish», «Jizzax viloyatida 760 ming tonna portlandsement yoki 350 ming tonna oq sement ishlab chiqarishni yoʻlga qoʻyish», «80 ming tonna rux konsentratini qayta ishlash boʻyicha rux zavodini rekonstruksiya qilish», «Mis eritish zavodida yangi sulfat kislota sexini qurish», elektr energiyasi ishlab chiqarish imkoniyatini 50 megavattga oshirish maqsadida «Sirdaryo issiqlik elektr stansiyasini toʻliq miqyosda modernizatsiya qilish», Qoraqalpogʻiston Respublikasidagi «Mangʻit» mas’uliyati cheklangan jamiyati bazasida yiliga 5 ming tonna mahsulot chiqarish quvvatiga ega boʻlgan ip-kalava yigiruv korxonasi tashkil etish» va boshqa obyektlarni tilga olish mumkin.

Oʻtgan yilda yiliga 25 milliard kub metr gazni uzatish imkonini beradigan Markaziy Osiyo – Xitoy gaz quvurining 1 ming 830 kilometr uzunlikdagi uchinchi tarmogʻi ishga tushirildi.

Investorlarga keng soliq imtiyozlari va preferensiyalar berilgan «Angren» maxsus industrial zonasi, «Navoiy» erkin industrial-iqtisodiy zonasi, «Jizzax» maxsus industrial zonasining tashkil etilgani yuqori texnologiyalarga asoslangan korxonalarni rivojlantirish imkonini kengaytirdi. Ushbu zonalar uchun zarur tashqi muhandislik va transport infratuzilmasi toʻliq respublikamiz mablagʻlari hisobidan barpo etilmoqda.

Yoʻl-transport infratuzilmasini taraqqiy ettirish sanoatni jadal rivojlantirish va uning salohiyatini oshirishga xizmat qilmoqda. 2014-yilda umumiy foydalanish uchun moʻljallangan 540 kilometr avtomobil yoʻlini qurish va rekonstruksiya qilish ishlari yakunlandi. 116 kilometrdan iborat ikki polosali yoʻl kengaytirilib, toʻrt polosali qilib qayta qurildi, bu esa oʻz

navbatida ushbu yo‘llarda qatnovni 3 barobar oshirish imkonini berdi.

O‘tgan yili temir yo‘llar qurish, rekonstruksiya qilish va elektrlashtirish, yuk va yo‘lovchi tashiydigan temir yo‘l transportini qayta tiklash va modernizatsiya qilish bo‘yicha loyihalarni amalga oshirish maqsadida 630 million dollardan ziyod mablag‘ o‘zlashtirildi.

Bu mablag‘ning yarmidan ko‘pi Angren – Pop elektrlashtirilgan temir yo‘l liniyasini barpo etish loyihasini jadal sur’atlarda davom ettirishga yo‘naltirildi. Shu bilan birga, 240 kilometrlik temir yo‘l qayta tiklandi, o‘zimizda 650 ta yuk va 20 ta yo‘lovchi tashish vagonlari ishlab chiqarildi, Qarshi temir yo‘l vokzali rekonstruksiya qilindi. Toshkent – Samarqand va Samarqand – Toshkent yo‘nalishi bo‘yicha qatnaydigan «Afrosiyob» tezyurar poyezdida 2014-yilda 180 mingdan ziyod yo‘lovchi o‘z manziliga yetkazildi.

Aviatsiya transportida yuk tashish hajmi 126 million 300 ming tonna-kilometrni tashkil qildi yoki 2013-yilga nisbatan 8,5 foizga oshdi. 2014-yilda «O‘zbekiston havo yo‘llari» milliy aviakompaniyasi dunyodagi 270 dan ortiq aviakompaniyani o‘zida birlashtirgan Xalqaro havo transporti assotsiatsiyasining (IATA) teng huquqli a’zosi bo‘ldi.

Navoiy shahri aeroporti negizida tashkil qilingan xalqaro logistika markazi Yevropa, Hindiston, Xitoy va Janubi-Sharqiy Osiyoga aviatsiya orqali yuk tashishni amalga oshirishga xizmat qilmoqda. Ushbu markaz foydalanishga topshirilganidan buyon o‘tgan vaqt mobaynida 200 ming tonnadan ziyod yuk tashildi.

Qadrli do‘stlar!

Qishloq xo‘jaligida erishilgan yutuqlar haqida gapirganda, shuni alohida ta’kidlashni istardimki, bu sohada biz qo‘lga kiritgan ulkan marralar, avvalo, fermerlarimiz, qishloq xo‘jaligi mutaxassislari va qishloq taraqqiyoti bilan bog‘liq tarmoqlarda mehnat qilayotgan yuz minglab yurtdoshlarimizning fidokorona mehnati, bilim va tajribasining samarasidir.

2014-yilda qishloq mehnatkashlari qanday og‘ir sinovlarga duch kelganini hammamiz yaxshi bilamiz. Sovuq kunlar odatdagidan ko‘proq bo‘ldi. Bu, ayniqsa, bahor oylarida yanada ko‘proq sezildi. Yozdagi suv tanqisligi, vegetatsiya davridagi kuchli shamol va bo‘ronlar, kuzning ancha erta va salqin kelgani soha mehnatkashlari uchun ko‘plab jiddiy muammolarni tug‘dirdi.

Ana shunday qiyinchiliklarga qaramasdan, dehqon va fermerlarimizning mardonavor mehnati, zamonaviy agrotexnologiyalarni joriy etish hisobidan 3 million 400 ming tonnadan ziyod paxta, mamlakatimiz qishloq xo‘jaligi tarixida birinchi marta 8 million 50 ming tonnalik yuksak g‘alla xirmoni bunyod etildi.

Fursatdan foydalanib, ushbu yuksak minbardan turib, paxtakor va g‘allakorlarimizga, barcha-barcha qishloq mehnatkashlariga qahramonlik namunasi bo‘lgan, mashaqqatli va sharafli mehnati uchun o‘z nomimdan, butun xalqimiz nomidan yana bir bor chuqur minnatdorlik izhor etishni ham qarz, ham farz, deb bilaman.

Ma’lumki, biz qishloq xo‘jaligini isloh etishda sug‘oriladigan yerlarning meliorativ holatini tubdan yaxshilashga alohida e’tibor bermoqdamiz. Bu vazifa eng muhim ustuvor yo‘nalishlardan biri bo‘lib kelgan va bundan keyin ham shunday bo‘lib qoladi. Chunki, qishloq xo‘jaligida ishlab chiqarishning samaradorligi, mamlakatimizning iqtisodiy va oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlash, nafaqat qishloq mehnatkashlari, balki butun O‘zbekistonimiz aholisining moddiy farovonligini oshirish bebaho boyligimiz bo‘lgan yerimizning unumdorligi, uning sifatini muntazam yaxshilab borish bilan uzviy bog‘liqdir.

O‘tgan davrda bu borada ko‘rilgan choralar natijasida 1 million 700 ming gektar sug‘oriladigan yerning meliorativ holati yaxshilandi. Bu jami ekin ekiladigan maydonlarning yarmidan ziyodi demakdir. Ana shunday ishlar tufayli sizot suvlari eng og‘ir darajada, ya’ni, 2 metrgacha yuzada joylashgan yerlar qariyb 500 ming gektarga yoki uchdan biriga kamaydi, kuchli va o‘rtacha sho‘rlangan yerlar esa 100 ming gektarga yoki 12 foizga qisqardi. Melioratsiya tadbirlari amalga oshirilgan ekin maydonlarida paxta hosildorligi gektariga o‘rtacha 2-3 sentner, boshoqli don ekinlari bo‘yicha esa 3-4 sentnerga oshgani bu borada erishgan eng muhim natijamizdir.

Agarki bu raqamlarni gektarlarga ko‘paytiradigan bo‘lsak, amalga oshirgan ishlarimizning samarasi yanada yaqqol namoyon bo‘ladi.

Qishloq xo‘jaligini tarkibiy o‘zgartirish haqida so‘z yuritganda, avvalo, paxta ekiladigan yerlarni optimallashtirish va boshoqli don ekinlari, sabzavotchilik, bog‘dorchilik, uzumchilik uchun ajratilgan maydonlarni kengaytirish hisobidan ekin maydonlari tarkibida o‘zgarishlar amalga oshirilganini qayd etish joiz.

Masalan, Andijon, Kosonsoy, Chortoq, O‘rta Chirchiq, O‘zbekiston va Buvayda tumanlarida paxta ekin maydonlari qisman qisqartirildi, Asaka,

Yangiyo‘l va Jomboy tumanlarida paxta ekishdan butunlay voz kechildi. Shu asosda paxtadan bo‘shagan 30 ming gektardan ortiq sug‘oriladigan yerda don ekinlari, sabzavot, kartoshka yetishtirish yo‘lga qo‘yildi, bog‘ va uzumzorlar barpo etildi. Natijada 2012-2014-yillarda paxta yetishtirish hajmi saqlangan holda, sabzavot yetishtirish 16,3 foiz, poliz ekinlari 16,6 va meva yetishtirish qariyb 21 foizga o‘sdi.

Yangi bog‘ va uzumzorlar barpo etish borasida amalga oshirilayotgan ishlarga alohida to‘xtalib o‘tmoqchiman.

2010-2014-yillar davomida qariyb 50 ming gektar maydonda yangi bog‘lar, jumladan, 14 ming gektardan ortiq maydonda intensiv bog‘lar, 23 ming gektarda uzumzorlar yaratildi. Intensiv bog‘lar tashkil etish uchun Polsha, Serbiya va boshqa mamlakatlardan 6 milliondan ziyod ko‘chat olib kelindi.

Bunday bog‘larning ko‘plab afzalliklarga ega ekani bugungi kunda amalda namoyon bo‘lmoqda. Misol uchun, oddiy mevali daraxt ekilganidan boshlab dastlabki hosilini berguniga qadar odatda 4-5-yil o‘tadi. Intensiv bog‘dorchilikda esa daraxt ikkinchi-uchinchi yildayoq hosilga kiradi. 2011-yilda yaratilgan bog‘larning har gektaridan 2014-yilning o‘zida o‘rtacha 300 sentnerdan hosil olingani va hosildorlik yil sayin ko‘payib borayotgani buni tasdiqlaydi.

Zamonaviy agrotexnologiyalarni joriy etish va fermerlarni yuqori unum bilan ishlaydigan qishloq xo‘jaligi texnikasi bilan ta’minlash hisobidan qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishida intensiv usullarga o‘tish ushbu sohani barqaror va samarali rivojlantirishda eng muhim yo‘nalish hisoblanadi.

Shu maqsadda qishloq xo‘jaligi mashinasozligi tizimi butunlay qayta tashkil etildi, «O‘zagrosanoatmashxolding» kompaniyasi tuzildi, soha korxonalari optimallashtirilib, ular qishloq xo‘jaligida talab etilayotgan aniq turdagi texnika va mexanizatsiya vositalari ishlab chiqarishga ixtisoslashtirildi.

Toshkent traktor zavodining optimallashtirilgan ishlab chiqarish maydonlarida yangi korxona – «Toshkent qishloq xo‘jaligi texnikasi zavodi» mas’uliyati cheklangan jamiyati tashkil etildi. Bu erda traktorlar, tirkama va paxta terish mashinalarining yangi modellari ishlab chiqarilmoqda.

Hurmatli majlis qatnashchilari!

Barchamizga ayonki, xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiyotimizni barqaror rivojlantirishning eng muhim manbai va omili hisoblanadi. Jahon tajribasi bugun aynan ushbu soha yalpi ichki mahsulotni shakllantirish, aholi bandligini ta’minlash, odamlarning farovonligini oshirishda yetakchi o‘rin tutishini ko‘rsatmoqda.

2014-yilda bozor xizmatlari ko‘rsatish hajmi 15,7 foizga o‘sdi, ularning yalpi ichki mahsulot tarkibidagi ulushi esa 53 foizdan 54 foizga oshdi. Bugungi kunda iqtisodiyotda band bo‘lgan aholining 50 foizdan ortig‘i ushbu tarmoqda mehnat qilmoqda. Har yili yaratilayotgan yangi ish o‘rinlarining, avvalambor, kasb-hunar kollejlari bitiruvchilari uchun tashkil etilayotgan ish o‘rinlarining uchdan bir qismidan ko‘prog‘i aynan mazkur soha hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

Bu borada xizmatlar tarkibi ham tubdan o‘zgarib borayotganini ta’kidlash joiz. Mobil aloqa, yuqori tezlikda ishlaydigan internet, kabelli televizion aloqa, masofaviy bank xizmatlari, qishloq xo‘jaligi texnikasi, avtomobillar va texnologik uskunalarni ta’mirlash va ularga xizmat ko‘rsatish kabi zamonaviy yuqori texnologiyalar asosidagi xizmat turlari aholi o‘rtasida tobora ommalashib bormoqda.

So‘nggi besh yilda an’anaviy maishiy va kommunal xizmatlar ulushi 16 foizdan 9,5 foizga tushdi, yuqori texnologiyalar asosidagi xizmatlar ulushi esa 21,2 foizga qadar ko‘tarildi.

Yuqori texnologiyalarga asoslangan xizmatlar orasida keyingi yillarda aloqa va axborotlashtirish xizmatlari boshqa sohalarga nisbatan jadal rivojlanayotganini alohida ta’kidlash joiz. Ushbu xizmatlar hajmi so‘nggi besh yilda 3,3 barobar, o‘tgan yili esa 24,5 foizga o‘sdi.

Iqtisodiyotimiz va jamiyatimiz hayotida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining alohida va muhim o‘rin tutishini hisobga olib, 2013-yilda 2013-2020-yillarda O‘zbekiston Respublikasining Milliy axborot-kommunikatsiya tizimini rivojlantirish kompleks dasturi qabul qilindi. Ushbu dastur doirasida amalga oshirilayotgan loyihalar 2014-yilda mamlakatimizda barcha avtomat telefon stansiyalarini raqamli tizimga o‘tkazishni yakunlash uchun zamin yaratdi. Bu esa xalqaro axborot tarmoqlaridan foydalanish tezligini sezilarli darajada oshirish imkonini berdi.

Aholi, jumladan, mamlakatimizning olis hududlarida yashayotgan aholining axborot-kommunikatsiya texnologiyalari xizmatlaridan foydalanish imkoniyatini kengaytirish masalasiga alohida e’tibor

qaratilmoqda. Masalan, 2014-yilda yurtimizda, xususan, Qo‘ng‘irot, Boysun, Uzun, Mo‘ynoq kabi olis tumanlarda 2 ming kilometrdan ziyod optik tolali aloqa tarmoqlari barpo etildi.

Mamlakatimizda internetdan foydalanuvchilar soni yil sayin ko‘payib bormoqda. Bugungi kunda ular 10 million 200 ming kishidan oshdi yoki mamlakatimiz aholisining uchdan bir qismini tashkil etmoqda. Respublikamizda internetning o‘tkazuvchanlik darajasi 4 barobar oshirildi, internetga ulanish tezligi esa 1,5-marta ortdi. Shu bilan birga, undan foydalanish narxi 2013-yilga nisbatan 11,6 foizga kamaydi.

O‘tgan yili 500 dan ortiq yangi bazaviy mobil aloqa stansiyalari o‘rnatilishi hisobidan aloqaning ushbu zamonaviy, yuqori texnologiyalarga asoslangan tizimi abonentlari soni qariyb 20 million kishini tashkil etdi, ularga ko‘rsatilayotgan xizmatlar hajmi qariyb 26 foizga ko‘paydi.

Ayni paytda qishloq joylarda xizmatlar sohasi hali-beri yetarlicha rivojlanmaganini ham aytish joiz. Qishloqda aholi jon boshiga to‘g‘ri keladigan xizmatlar ko‘rsatish hajmi shahardagidan hali-hamon sezilarli darajada ortda qolmoqda. Ayni paytda qishloq joylarda aloqa xizmati, bank-moliya va kommunal xizmatlar sohasini rivojlantirish uchun katta salohiyat mavjudligini ham unutmaslik darkor.

Qadrli do‘stlar!

Iqtisodiyotimizning jadal va mutanosib rivojlanib borayotgani aholi hayot darajasi va sifatini izchil oshirish uchun mustahkam zamin yaratmoqda. Byudjet tashkilotlari xodimlarining ish haqi, pensiya va stipendiyalar hajmi o‘tgan yili 23,2 foizga oshdi. Aholining jon boshiga to‘g‘ri keladigan real daromadlar esa 10,2 foizga ko‘paydi.

Aholi daromadlari tarkibida tadbirkorlik faoliyatidan olinayotgan daromadlar ulushi toboraortib bormoqda. Mustaqillik yillarida bu boradagi ko‘rsatkich 10,6 foizdan 52 foizga o‘sdi. Bu Mustaqil Davlatlar Hamdo‘stligi mamlakatlaridagi eng yuqori ko‘rsatkichlardan biridir.

Bu haqda so‘z yuritganda, sobiq ittifoq hududidagi boshqa mamlakatlardan farqli ravishda, O‘zbekistonda daromadlar darajasi bo‘yicha aholining keskin tabaqalanish holati mavjud emasligini alohida ta’kidlash lozim. Eng ko‘p va eng kam daromad oladigan aholi o‘rtasidagi farq 2000-yildagi 53,3 barobardan bugungi kunda 7,8 barobarga tushdi. Bu o‘rinda jamiyatda ijtimoiy barqarorlikning mezoni hisoblangan bu ko‘rsatkich xalqaro me’yorlarga ko‘ra, 10 barobar qilib belgilanganini

aytib o‘tish lozim.

Jahon tajribasida jamiyatda ijtimoiy tabaqalanish va xavfsizlik darajasini baholashning yana bir mezoni – Jini indeksidan keng foydalaniladi. Misol uchun, O‘zbekistonda mustaqillik yillarida Jini indeksi ko‘rsatkichi 0,40 dan 0,296 ga pasaydi. Bu natija, Birlashgan Millatlar Tashkiloti tavsiyalariga binoan 0,35-0,37 miqdorida belgilangan xalqaro standartlar nuqtai nazaridan qaraganda, aholimizning ijtimoiy farovonligi muttasil o‘sib borayotganidan dalolat beradi.

Odamlarning daromadlari ortishi bilan oilalarning moddiy ahvoli ham sifat jihatdan o‘zgarib bormoqda. Tadqiqotlarga qaraganda, bugungi kunda yurtimizdagi oilalarning 94 foizi xolodilniklar, 84 foizi turli oshxona elektr jihozlariga, 63 foizi kir yuvish mashinalari, yarmidan ko‘pi komputer, changyutgich, mikroto‘lqinli pechlarga ega, uchdan bir qismi esa konditsionerlardan foydalanmoqda.

Mustaqillik yillarida aholining televizorlar bilan, ayniqsa, mutlaqo yangi avlod televizorlari – plazma ekranli rangli televizorlar bilan ta’minlanishi 1,6 barobar, yengil avtomobillar bilan ta’minlanishi 3,5-marta oshgani ham oilalarimizning farovonligi yuksalib borayotganining yaqqol tasdig‘idir. Bugungi kunda deyarli har ikki oiladan biri shaxsiy transport vositasiga ega va bu mashinalar aynan yurtimizda ishlab chiqarilgani barchamizga mamnuniyat va g‘urur bag‘ishlaydi.

Qisqa vaqt ichida hayotimizga, deyarli har bir oilaga eng zamonaviy mobil telefonlarning bir necha yangi avlodi, noutbuklar, tyunerlar, DVD pristavkalari, sun’iy yo‘ldosh orqali faoliyat ko‘rsatadigan va kabelli televideniye, duxovkali elektr pechlar, muzlatgich kameralar, suv isitish boylerlari va boshqa mutlaqo yangi, yuqori texnologiyalar asosida ishlab chiqarilgan mahsulotlar kirib keldi. Bugun biz bu narsalarga unchalik e’tibor ham bermaymiz va ularni odatdagi buyumlar sifatida qabul qilamiz. Holbuki, yigirma yil avval bunday ashyolar haqida hech narsa bilmasdik, hozirgi kunda esa ularsiz hayotimizni tasavvur ham qilolmaymiz. Eng muhimi, ushbu mahsulotlarning aksariyatini mamlakatimiz korxonalarida o‘zimiz ishlab chiqaryapmiz.

Fuqarolarimizning uy-joy sharoitlari ham tubdan yaxshilanib bormoqda. Mamlakatimizning barcha hududlarida uy-joylar qurish sur’ati va ko‘lami yil sayin kengaymoqda. Mustaqillik yillarida uy-joy fondining umumiy maydoni 1,9 barobar oshdi.

Aholi soni ko‘payib borayotganiga qaramasdan, odamlarni uy-joy

bilan ta’minlashda jon boshiga to‘g‘ri keladigan uy-joy maydonini 12,4 kvadrat metrdan 15,4 kvadrat metrga oshirishga erishildi. Uy-joy fondining deyarli barchasi xususiy mulk sifatida aholi tasarrufida ekanini aytish lozim. Vaholanki, ko‘plab rivojlangan davlatlarda oilalarning yarmidan ko‘pi ijaraga olingan xonadon va uylarda yashaydi.

Qishloq joylarda namunaviy loyihalar asosida yakka tartibda uy-joylar qurish bo‘yicha maqsadli davlat dasturining amalga oshirilishi alohida e’tiborga loyiqdir. Ushbu dastur doirasida 2014-yilda 11 mingta yangi turar joylar barpo etildi.

Bugungi kunda shaharlar, ayniqsa, qishloqlarda barpo etilgan, shiftlari baland, xonalari shinam va yorug‘ yangi uylar pishiq g‘ishtdan qurilgan bo‘lib, ularni bunyod etishda zamonaviy qurilish va tom yopish materiallaridan foydalanilmoqda, ular zarur xo‘jalik binolariga ega. Bunday qishloq uylari sifati va sharoitining qulayligi bilan hech bir jihatdan shahardagi uy-joylardan aslo qolishmaydi.

Shaharlarimizni kompleks qurish bo‘yicha qabul qilingan dasturlarning hayotga tatbiq etilishi natijasida Toshkent, Farg‘ona, Qo‘qon, Marg‘ilon, Namangan, Urganch, Qarshi, Termiz, Samarqand va boshqa ko‘plab shaharlarimiz qiyofasi tubdan o‘zgarib bormoqda.

Buyuk Britaniyaning nufuzli «Ekonomist» jurnalining bergan bahosiga ko‘ra, O‘zbekiston poytaxti – Toshkent shahri obodligi va yashash uchun qulayligi jihatidan dunyo reytingida 140 shahar orasida 58-o‘rinni egalladi va jahon tasnifida yashash uchun eng qulay bo‘lgan yirik shaharlar qatoriga kiritildi.

2014-yilda ijtimoiy sohada ham chuqur sifat o‘zgarishlari ro‘y berdi. Bu sohaning barqaror faoliyatini ta’minlash va rivojlantirishga davlat byudjeti jami xarajatlarining qariyb 60 foizi yo‘naltirilmoqda.

Ta’lim sohasida o‘quv muassasalarini qurish, rekonstruksiya qilish va kapital ta’mirlash borasidagi ishlar izchil davom ettirildi. O‘tgan yili hammasi bo‘lib 540 dan ziyod obyekt, shu jumladan, 380 ta maktab, 160 dan ortiq kasb-hunar kolleji va akademik litsey tubdan yangilandi. Mazkur maqsadlar uchun qariyb 550 milliard so‘m sarflandi. Ushbu mablag‘larning 120 milliard so‘mdan ortig‘i ta’lim muassasalarini o‘quv, laboratoriya va ishlab chiqarish uskunalari, komputer va multimedia vositalari bilan ta’minlash uchun ajratildi.

2011-2016-yillarda oliy ta’lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini modernizatsiya qilish dasturi doirasida 19 ta oliy ta’lim

muassasasida qurilish, rekonstruksiya qilish, kapital ta'mirlash va jihozlash bo'yicha qiymati 230 milliard so'mlik ishlar bajarildi. Andijon davlat universiteti, Buxoro muhandislik-texnologiya instituti, O'zbekiston Milliy universitetida yangi o'quv binolari barpo etildi.

2014-yilda bir qator yangi institut va fakultetlar, o'quv-ilmiy markazlar ochildi. Toshkent tibbiyot akademiyasining stomatologiya fakulteti va hududlardagi tibbiyot oliy o'quv yurtlari negizida Andijon, Buxoro, Samarqand va Nukus shaharlarida filiallariga ega bo'lgan Toshkent davlat stomatologiya instituti tashkil etildi.

Toshkent davlat sharqshunoslik institutida xitoyshunoslik fakulteti ochildi, shuningdek, ushbu institut qoshida Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharq qo'lyozmalari markazi tashkil qilindi.

Janubiy koreyalik sheriklar bilan hamkorlikda Toshkent shahrida Inxa universiteti tashkil etildi.Mazkur oliy o'quv yurtida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasida, birinchi navbatda, dasturiy ta'minot mahsulotlari ishlab chiqarish, axborot tizimlari va komputer tarmoqlarini boshqarish bo'yicha xalqaro standartlar darajasida yuqori malakali mutaxassislar tayyorlanadi.

O'tgan yili oliy ta'lim muassasalariga qabul qilishning takomillashtirilgan tizimi joriy etildi, ya'ni test sinovlariga informatika bo'yicha savollar kiritildi, mutaxassislikka oid fanlar bo'yicha baholash ballari oshirildi. Bu esa oliy o'quv yurtlariga tanlagan kasbini hisobga olgan holda, eng yaxshi tayyorgarlik ko'rgan abituriyentlarni saralab olish imkonini beradi.

Sog'liqni saqlash sohasida qishloq vrachlik punktlarining faoliyati tubdan qayta ko'rib chiqildi. Bunday tibbiyot maskanlarining sonini yanada optimallashtirish, zamonaviy diagnostika va tibbiyot asbob-uskunalari bilan jihozlash, malakali kadrlar bilan ta'minlash va ularning mehnatini rag'batlantirishni kuchaytirish bo'yicha chora-tadbirlar amalga oshirildi. Optimallashtirish natijasida kamquvvatli va samarasiz faoliyat ko'rsatayotgan 243 ta qishloq vrachlik punkti tugatildi.

Tajriba tariqasida Bo'stonliq, O'zbekiston, Shahrisabz, Xiva va Jomboy tumanlarida patronaj tibbiyot hamshirasining o'z funksional vazifalarini nechog'liq to'liq bajarishi va faoliyatining yakuniy natijalaridan kelib chiqqan holda, uning ish samaradorligini reyting asosida baholash tizimi joriy etildi. Bu yil ushbu tajribani mamlakatimizning yana 18 ta tumanida qo'llash mo'ljallanmoqda.

Xotin-qizlar salomatligini mustahkamlash, sog'lom avlodni tarbiyalash masalasi davlatimiz va jamiyatimizning eng muhim ustuvor vazifasi bo'lib qolmoqda. Bu borada skrining markazlari, viloyat ko'ptarmoqli bolalar shifoxonalari, shuningdek, ixtisoslashtirilgan pediatriya tibbiyot muassasalarini zamonaviy tibbiy asbob-uskunalar va zarur jihozlar bilan ta'minlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Onalar va bolalar tizimli asosda tibbiy tekshiruvdan o'tkazilmoqda.

Faqat 2014-yilda 6 million 500 ming nafar maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilari, maktab, kasb-hunar kollejlari va akademik litseylar o'quvchilari chuqurlashtirilgan tibbiy ko'rikdan o'tkazildi. Bu esa kasalliklarni barvaqt aniqlash va ularni samarali davolash imkonini bermoqda.

Ana shunday amaliy ishlarimiz natijasida so'nggi o'n yilda rivojlanishida tug'ma nuqsonlari bo'lgan bolalar soni 1,3 barobar kamaydi. 6-15 yoshli bolalar orasida o'tkir yuqumli kasalliklar bilan og'rish 34,4 foizga, pnevmoniyaga chalinish 49,7 foizga, bronxit bilan xastalanish 32,8 va skolioz bilan kasallanish 32,7 foizga kamaydi.

2014-yilda 133 ta tibbiyot muassasasi yangitdan qurildi va rekonstruksiya qilindi. Guliston shahridagi viloyat onkologiya dispanseri, Toshkent shahridagi Respublika ixtisoslashtirilgan pediatriya ilmiy-amaliy markazi, Andijon shahridagi ko'ptarmoqli viloyat tibbiyot markazi, Nukus shahridagi Respublika silga qarshi kurash dispanseri va boshqalar shular jumlasiga kiradi. Ushbu maqsadlar uchun byudjetdan 400 milliard so'mdan ortiq mablag' va qariyb 30 million dollarlik xorijiy kredit va grant mablag'lari yo'naltirildi.

Koreya Respublikasi bilan yaqin hamkorlikda Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mamlakatlari hududida yagona bo'lgan, eng yuqori texnologiyalar asosidagi tibbiyot asbob-uskunalari bilan jihozlanadigan ko'ptarmoqli zamonaviy bolalar tibbiyot markazi qurilishi boshlanganidan xabaringiz bor, albatta.

Jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug'ullanish aholimiz, avvalo, yosh avlodimizning sog'lig'ini mustahkamlashda muhim o'rin tutishini inobatga olib, bu sohaga alohida e'tibor qaratmoqdamiz. Bu borada sport inshootlarini har tomonlama rivojlantirish va ularni zamonaviy inventarlar bilan jihozlash uchun barcha zarur sharoitlar yaratilmoqda.

2014-yil mobaynida faqat Bolalar sportini rivojlantirish

jamg‘armasining mablag‘lari hisobidan 18 ta namunaviy sport obyekti va 73 ta maktab sport zali barpo etildi, 24 ta obyektda qariyb 100 milliard so‘mlik rekonstruksiya va kapital ta’mirlash ishlari amalga oshirilganini qayd etish lozim.

Bugungi kunda O‘zbekistonda 2 millionga yaqin farzandlarimiz, shu jumladan, 840 mingdan ortiq qiz bolalar sportning 30 dan ziyod turi bilan muntazam shug‘ullanmoqda.

Nufuzli xalqaro musobaqalarda mamlakatimiz sportchilari erishayotgan g‘alabalar tobora ko‘payib bormoqda.2014-yilda sportchilarimiz 849 ta medalni qo‘lga kiritdi, ularning 266 tasi oltin medallardir.

Bu haqda gapirganda, o‘tgan yilning kuzida Janubiy Koreyada bo‘lib o‘tgan, 45 davlatdan 13 ming sportchi qatnashgan XVII Osiyo o‘yinlarida sportchilarimiz 61 ta, jumladan, 12 ta oltin medalni qo‘lga kiritib, O‘zbekiston terma jamoasi eng kuchli o‘nta mamlakat qatoridan joy olganini mamnuniyat bilan ta’kidlashni istardim. Sportchilarimiz ana shunday yutuqlari bilan Vatanimiz shuhratini dunyoga tarannum etishga munosib hissa qo‘shdilar va ularning qo‘lga kiritgan marralari bilan har qancha faxrlansak arziydi, albatta.

Aholi bandligini ta’minlash, avvalo, kasb-hunar kollejlari va oliy o‘quv yurtlari bitiruvchilarini ishga joylashtirish bo‘yicha zarur sharoitlar yaratish ijtimoiy siyosatimizning eng muhim ustuvor yo‘nalishi bo‘lib qoladi.

Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va yangilash, transport va muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni taraqqiy ettirishni qo‘llab-quvvatlash dasturlarini amalga oshirish natijasida 2014-yilda mamlakatimizda 1 millionga yaqin ish o‘rni tashkil etildi. Ularning 60 foizi qishloq joylarda yaratilgani ayniqsa e’tiborlidir.

O‘tgan yilda mamlakatimiz ta’lim muassasalarining 600 mingdan ziyod bitiruvchisi ish bilan ta’minlandi. Shunisi quvonarliki, yoshlarimizning aksariyat katta qismi o‘z kelajagini kichik biznesda ko‘rmoqda.

O‘zingiz o‘ylang, bir yilning o‘zida shuncha yoshlarimizni, o‘zimizning farzandlarimizni hayotda o‘z o‘rnini topishi uchun sharoit yaratib, qo‘llab-quvvatlaganimiz – bu bizning eng katta yutug‘imiz emasmi?

Biz oʻtgan davrda amalga oshirgan ishlarimizga baho berar ekanmiz, “Kecha kim edigu bugun kim boʻldik?” degan savol asosida ularning mohiyati va ahamiyatini oʻzimizga chuqur tasavvur etamiz. Ayni vaqtida “Ertaga kim boʻlishimiz, qanday yangi, yuksak marralarni egallashimiz kerak?” degan savol ustida oʻylashimiz, nafaqat oʻylashimiz, balki amaliy ishlarimiz bilan bunga javob berishimiz lozim.

Bu borada, ish beruvchilar va oʻquvchilarni keng jalb etgan holda, mehnat yarmarkalari, biznes gʻoyalar tanlovlari oʻtkazilayotgani hamda ularning gʻoliblariga oʻz xususiy ishini boshlash imkonini beradigan imtiyozli kreditlar ajratilayotgani muhim ahamiyat kasb etmoqda. Oʻz biznesini yoʻlga qoʻyishga qaror qilgan kollej bitiruvchilariga qariyb 200 milliard soʻmlik imtiyozli mikrokreditlar ajratildi. Bu 2013-yilga nisbatan 1,4 barobar koʻpdir.

Hurmatli majlis ishtirokchilari!

Bugungi kunda dunyoning turli mintaqalarida shiddat bilan sodir boʻlayotgan jarayonlar va birinchi navbatda, qarama-qarshiliklarning kuchayib borayotgani, jahon bozorlaridagi vaziyatning tez oʻzgarayotgani, hali-beri davom etayotgan jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi va uning oqibatlari, dunyoning koʻplab davlatlarida investitsiya faolligining susayishi va oʻsish sur’atlarining pasayishi mamlakatimiz iqtisodiyotiga ham oʻzining salbiy ta’sirini oʻtkazmasdan qolmaydi, albatta.

Shundan kelib chiqib, 2015-yilda yalpi ichki mahsulot hajmining oʻsish sur’ati 108 foiz darajasida boʻlishi koʻzda tutilmoqda. Bu borada sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmining 8,3 foizga, qishloq xoʻjaligi mahsulotlarining 6 foizga koʻpayishi belgilanmoqda.

Biz oʻz oldimizga iste’mol tovarlari ishlab chiqarishni 11,7 foizga, shu jumladan, oziq-ovqat mahsulotlarini 11 foiz va nooziq-ovqat tovarlarini 12,1 foizga koʻpaytirish, ushbu mahsulotlarni chakana savdo tarmogʻi orqali sotishni 14,2 foizga oshirish vazifasini qoʻymoqdamiz.

Joriy yilda xizmat koʻrsatish sohasini yanada jadal sur’atlar bilan rivojlantirish moʻljallanmoqda. Xizmatlar koʻrsatish hajmini 15,6 foizga oshirish va uning yalpi ichki mahsulotdagi ulushini 54,5 foizga yetkazish nazarda tutilmoqda.

Ayni paytda inflatsiya darajasi 5,5 – 6,5 foizni tashkil etishi kutilmoqda. Bu 2014-yilga qaragandasezilarli darajada pastdir.

2015-yilda koʻzda tutilayotgan kapital qoʻyilmalar hajmi AQSh dollari

hisobida 15 milliard 960 milliondollarni yoki 2014-yilga nisbatan 110,1 foizni tashkil etadi. Uning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi esa 23,1 foizga yetadi.

Ushbu mablag‘larning 74,5 foizga yaqini ishlab chiqarish obyektlari qurilishiga, 43,1 foizi asbob-uskunalar sotib olishga yo‘naltiriladi. Chet el investitsiyalari hajmi 3,5 milliard dollardan oshib, ularning umumiy kapital qo‘yilmalar hajmidagi ulushi 22,1 foizni tashkil etadi. To‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar ulushi esa 11,2 foizga ko‘payadi.

Yuqori iqtisodiy o‘sish sur’atlari har tomonlama chuqur va puxta o‘ylangan izchil soliq va pul-kredit siyosatini amalga oshirish orqali ta’minlanadi. Ushbu siyosat, avvalambor, iqtisodiyotda soliq yukini kamaytirish, xo‘jalik yurituvchi subyektlar faoliyatida uning rag‘batlantiruvchi rolini kuchaytirishga qaratiladi.

Birinchi navbatda amalga oshiriladigan vazifalar qatoriga daromad solig‘i stavkasini 7,5 foizga kamaytirish kiradi. Shu bilan birga, qurilish sohasida faoliyat yuritayotgan korxonalar uchun yagona soliq to‘lovi stavkasi, sanoat korxonalarida bo‘lganidek, 6 foizdan 5 foizga tushiriladi.

2010-yilda qabul qilingan Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasiga muvofiq demokratik va bozor islohotlarini yanada chuqurlashtirish, davlat va ijtimoiy institutlar hamda sud tizimini isloh etish borasidagi vazifalarni izchil amalga oshirish eng ustuvor yo‘nalish bo‘lib qolayotganini alohida ta’kidlash lozim.

Barchamiz yaxshi anglab olishimiz zarurki, ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilmasdan turib, tashqi bozorlarga chiqish va mahsulotlarimizni sotish borasidagi eksport dasturini amalga oshirish, valyuta daromadlari tushumini ta’minlash, yuqori texnologiyalarga asoslangan yangi ishlab chiqarishni va ish o‘rinlarini tashkil etish, pirovard natijada o‘z oldimizga qo‘ygan yuksak maqsadlarimizga erishish haqida so‘z yuritish mumkin emas.

Birinchi navbatda, jahon bozorida teng raqobatlasha oladigan va keyingi bosqichda iqtisodiy o‘sishning, iqtisodiyotni yanada modernizatsiya va diversifikatsiya qilishning lokomotiviga aylanishi mumkin bo‘lgan tarmoq va korxonalarni jadal rivojlantirish hamda aniq yo‘naltirilgan holda qo‘llab-quvvatlashni ta’minlash zarur.

Ma’lumki, O‘zbekiston jahon bozorida xomashyo resurslarining, masalan, paxta va boshqa turdagi xomashyolarning narxi keskin tushib

ketgan holatlarni ko'p marotaba boshidan kechirgan.

Shu bilan birga, to'qimachilik va yengil sanoatning boshqa tarmoqlarida ana shu paxta xomashyosini yanada chuqur qayta ishlashni ta'minlash, bo'yalgan ip-kalava, trikotaj polotnosi va matolar kabi tayyor mahsulotlarni xorijiy mamlakatlarga eksport qilish, keyinchalik, zamonaviy texnologiya va dizaynni faol o'zlashtirish asosida, tayyor to'qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarishda ulkan samaraga erisha olamiz.

Mamlakatimizda ishga solinmagan yana ko'plab rezerv va imkoniyatlar mavjudligiga birgina shu misol asosida ishonch hosil qilish mumkin.

Bu o'rinda gap, avvalo, dastlabki xomashyoni va yarim tayyor mahsulotlarni yanada chuqur qayta ishlash texnologiyalarini joriy etish, buning uchun neft-gaz, neft-kimyo va kimyo, yengil sanoat va elektrotexnika tarmoqlarida yangi kompleks va korxonalar tashkil etish, shuningdek, jahon va mintaqa bozorlarida, ichki bozorimizda xaridorgir bo'lgan tayyor to'qimachilik, charm-poyabzal, oziq-ovqat, farmatsevtika sanoati, elektronika va maishiy elektr texnika mahsulotlari, maishiy kimyo tovarlari, qurilish va pardozlash materiallari ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish haqida bormoqda.

Vazirlar Mahkamasi ikki oy muddatda tegishli vazirlik va idoralar, uyushmalar, kompaniyalar, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari ishtirokida 2015-2019-yillarda ishlab chiqarishni tarkibiy o'zgartirish, modernizatsiya va diversifikatsiya qilishni ta'minlash bo'yicha chora-tadbirlar dasturini ishlab chiqsin va qabul qilsin.

Ikkinchidan. Xususiy mulk va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish maqsadida bu sohaga to'liq erkinlik berish, bu yo'lda g'ov bo'lib turgan barcha to'siq va cheklovlarni bartaraf etish eng muhim ustuvor vazifadir. Barqaror iqtisodiy o'sish va mamlakatimizning kelajak istiqboli, aholining hayot darajasi va sifati ko'p jihatdan ayni mana shu eng ustuvor vazifaning qanday hal etilishiga bog'liq.

Ta'kidlash joizki, mustaqillik yillarida xususiy mulk va investitsiyalar daxlsizligini ta'minlashning ishonchli huquqiy-me'yoriy asoslarini yaratish va ularning himoyasi uchun ko'p ish qilindi. Mulkdorlarga zarur sharoit va kafolatlar berish borasida keng qamrovli ishlar amalga oshirildi.

Qishloq xo'jaligi, qurilish, savdo, xizmat ko'rsatish sohasi singari

tarmoqlar, uy-joy fondi to‘liq xususiy mulk egalari tasarrufiga o‘tkazildi. Iste’mol tovarlari ishlab chiqaradigan, oziq-ovqat, tikuvchilik mahsulotlari, to‘qimachilik, charm-poyabzal, mebel va farmatsevtika sanoati tarmoqlarida davlatning ulushi anchaga kamaytirildi.

Hurmatli do‘stlar!

Bugun hech kimga sir emaski, xususiy mulk va xususiy tadbirkorlik faoliyatining amaliyoti xususiy mulkning davlat mulkiga nisbatan har tomonlama ustunligini ko‘rsatmoqda.

Xususiy korxonalarda sidqidildan mehnat qilishga undaydigan omillar va shaxsiy manfaatdorlik darajasi va eng asosiysi, o‘zining ishlab chiqarish va moliyaviy faoliyatining yakuniy natijasi uchun mas’uliyat hissi butunlay boshqacha ekani barchamizga yaxshi ma’lum.

Xususiy sektorda mablag‘lardan samarali foydalanilmoqda. Bu sohada yuqori sifatli mahsulotlar tayyorlash, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va mehnat unumdorligini oshirishni ta’minlashga bo‘lgan qiziqish va intilish ancha kuchli bo‘lib, ishlab chiqarish tufayli imkon qadar ko‘p daromad olish kabi pirovard moliyaviy natijalarga erishilayotganini ta’kidlash joiz. Bularning barchasi bozor iqtisodiyoti sharoitida faoliyat yuritayotgan xususiy korxonalarning asosiy maqsadidir.

Ming afsuski, xususiy mulk va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish yo‘lida hali-hanuz turli ma’muriy g‘ov va to‘siqlar saqlanib qolmoqda, mansabdorlar tomonidan ularning qonuniy manfaat va huquqlari buzilayotgani bilan bog‘liq ko‘plab misollarni keltirish mumkin.

Shu sababdan biz xususiy mulk munosabatlari borasidagi qarashlarimizni mutlaqo o‘zgartirish masalalarini qayta ko‘rib chiqishimiz zarur. Shu asosda mustahkam huquqiy bazani xususiy mulk manfaatlariga moslashtirishimiz, mulk huquqining kuchli yuridik norma va kafolatlari tizimini shakllantirishimiz, davlatimizning iqtisodiy va ijtimoiy tayanchiga aylanadigan xususiy mulkdorlarning keng qatlamini yaratishimiz kerak.

Xususiy mulk, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni jadal rivojlantirish yo‘lidagi g‘ov va to‘siqlarni olib tashlashga qaratilgan chora-tadbirlar qatorida, avvalambor, xususiy tadbirkorlar uchun xomashyo resurslaridan foydalanish mexanizmini tubdan qayta ko‘rib chiqish, uni yanada soddalashtirish, ochiq va oshkora bo‘lishini ta’minlash zarur. Buning uchun esa resurslarni ochiq birja va yarmarka savdolarida sotish hajmini kengaytirish lozim.

Etakchi xalqaro moliya institutlari tomonidan muntazam chop etiladigan, birinchi navbatda, Jahon bankining “Biznes yuritish” deb nomlangan ma’ruzasida e’lon qilinayotgan bizning biznes yuritish bo‘yicha ko‘rsatkichlarimizni tizimli asosda chuqur o‘rganish, mavjud kamchilik va nuqsonlarni bartaraf etishga doir aniq chora va takliflar ishlab chiqish, avvalo, Iqtisodiyot vazirligi, Tashqi iqtisodiy aloqalar, investitsiyalar va savdo vazirligi va boshqa manfaatdor idoralarning muhim vazifasiga aylanishi kerak.

Tadbirkorlik subyektlari va xususiy mulk egalari uchun huquq va kafolatlarni qonuniy himoya qilish normalarini kuchaytirish darkor. Bu borada xususiy mulkdorlarning qonuniy huquq va manfaatlarini himoya qilishda sud organlari rolini oshirish, davlat, huquqni muhofaza qilish va nazorat qiluvchi organlar mansabdor shaxslarining tadbirkorlik subyektlarining xo‘jalik va moliyaviy faoliyatiga noqonuniy aralashuvi uchun javobgarligini kuchaytirish birinchi darajali ahamiyatga ega bo‘lishi lozim.

Shuni tan olishimiz kerakki, xususiy mulkni rivojlantirish uchun uning ochiqlik darajasini va bu sohaning mamlakat iqtisodiyotidagi hissasini aniqlash borasidagi baholash mezonlari haligacha ishlab chiqilmagan. Iqtisodiyot vazirligi, Xususiylashtirish, monopoliyadan chiqarish va raqobatni rivojlantirish davlat qo‘mitasi, Markaziy bank, Davlat statistika qo‘mitasi va boshqa iqtisodiy idoralar bu masala bilan jiddiy shug‘ullanishi zarur.

Ishonchim komilki, bu vazifalarning amalga oshirilishi, o‘z navbatida, xususiy biznesni rivojlantirish, jamiyatimizdagi barqarorlikning mustahkam asosi hisoblangan mulkdorlarning o‘rta sinfini shakllantirishda va mustahkamlashda rag‘batlantiruvchi yangi omil va imkoniyatlar yaratadi.

Uchinchidan. Iqtisodiyotimizda davlatning ishtiroki qay darajada ekanini tanqidiy baholash, uni strategik hamda iqtisodiy asoslangan darajaga qadar qisqartirish zarurligini alohida ta’kidlashni o‘rinli deb bilaman.

Iqtisodiyot tarmoqlarida davlat ulushining mavjudligi va samaradorligini, boshqacha aytganda, “iqtisodiyotda davlat ishtiroki”ni har tomonlama tanqidiy tahlil qilish va shu asosda iqtisodiyot tarmoqlarida xususiy sektor ishtirokini sezilarli darajada kengaytirish bo‘yicha vazifalarimizni belgilab olish vaqti keldi.

Birinchi navbatda, avvalo, zarar ko‘rib ishlayotgan, past rentabelli va iqtisodiy nochor, mahsulotlariga talab yo‘qligi sababli to‘la quvvat bilan faoliyat ko‘rsatmayotgan davlat korxonalarini professional xorijiy investorlarga ularni qayta tiklash va ushbu korxonalar negizida yangi, zamonaviy ishlab chiqarish quvvatlarini tashkil etish majburiyati bilan “nol” qiymatida sotish zarur.

Bu o‘rinda so‘z iqtisodiyotning real tarmoqlaridagi texnik va texnologik yangilash, ishlab chiqarilayotgan mahsulot turlarini kengaytirish va ularning raqobatdoshligini oshirish talab etiladigan korxonalardagi davlat aktivlari haqida bormoqda. Vazirlar Mahkamasi tomonidan ushbu toifaga kiradigan tarmoqlar, birlashma va korxonalarning ro‘yxati tasdiqlanishi lozim.

Xususiylashtirish, monopoliyadan chiqarish va raqobatni rivojlantirish davlat qo‘mitasi davlat ulushi mavjud bo‘lgan barcha korxona va obyektlarni yana bir marta tanqidiy nuqtai nazardan qayta inventarizatsiya qilishi, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining o‘tgan yili qabul qilingan «Davlat mulki obyektlarini kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlariga sotish borasidagi qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida»gi qaroriga qanday obyektlar kiritilmaganini aniqlashi va real iqtisodiyot tarmoqlari va sohalarida davlat ishtirokini tubdan qisqartirishni nazarda tutgan holda, 2015-2016-yillarda davlat mulkini xususiylashtirish bo‘yicha yangi dasturni Vazirlar Mahkamasiga kiritishi zarur.

To‘rtinchidan. Korporativ boshqaruv tizimidagi prinsip va yondashuvlarni tubdan o‘zgartirish, ishlab chiqarish, tashqi iqtisodiy va investitsiya jarayonlariga zamonaviy xalqaro korporativ menejment standartlarini joriy etish jiddiy e’tiborni talab qiladi.

Eng avvalo, korporativ yoki aksiyadorlik birlashmalarimizning faoliyati samaradorligini tanqidiy baholash, ularni xorijiy davlatlardagi ana shunday korxonalar bilan taqqoslab ko‘rish zarur. Chunki, bugungi kunda iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarda, ayniqsa, sanoat sohasida mulkchilikning bunday shakli muhim o‘rin tutadi.

Mamlakatimizda ham mulkchilikning mazkur shakli tobora katta ahamiyatga ega bo‘lib bormoqda. Mulkni davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish natijasida ayni paytda respublikamizda 1 ming 100 dan ortiq aksiyadorlik jamiyati tashkil etildi va faoliyat yuritmoqda. Ularning umumiy ustav kapitali 11 trillion 700 milliard so‘mdan ortiq bo‘lib, so‘nggi o‘n yilda 5,3 barobar o‘sdi.

Bugun shuni tan olish zarurki, aksiyalashtirish jarayonini rivojlantirish koʻlamining oʻsib borayotgani korporativ boshqaruv va aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatidan tushadigan daromadlarni taqsimlash tizimi hamda xususiylashtirish jarayonining boshqa bir qator yoʻnalishlarida hal etilmagan koʻplab muammolar mavjudligini yaqqol koʻrsatmoqda.

Bu, ayniqsa, aksiyalar paketlariga davlat egalik qilayotgan aksiyadorlik jamiyatlariga taalluqlidir. Bunday jamiyatlarda aksiyadorlar, ayniqsa, minoritariylar kam hajmdagi aksiyalarga egaligi va aksiyalar paketlarining tarqoqligi tufayli boshqaruv va qaror qabul qilish jarayonidan amalda chetda qolmoqda.

Buning natijasida ishlab chiqarish ustidan boshqaruvni ilgarigidek direktorlik korpusi amalga oshirmoqda. Koʻp hollarda direktorlik korpusi, shuni ta’kidlashimiz kerakki, oʻz faoliyatida hali-beri eski tizim qolipidan chiqolmasligi, ishni zamon talab qiladigan usulda tashkil qilishdan uzoq boʻlishi koʻzga tashlanadi. Bunday holat boshqaruvchi kadrlarning yuqoridan buyruq kutib oʻtirishiga, sustkashligi va tashabbus koʻrsatmasligiga sabab boʻlmoqda.

Bugun mamlakatimizda shunday amaliy tajriba toʻplandiki, unga koʻra, Oʻzbekiston sharoitida yurtimiz sarmoyadorlari bilan bir qatorda chet ellik investorlar aksiyalarga ega boʻlgan mulkchilik shakli eng maqbul boʻlib, har jihatdan oʻzini oqlamoqda.

Hozirgi kunda yurtimizda 90 dan ortiq davlatning xorijiy investorlari ishtirokida tashkil etilgan 4 mingdan ziyod korxona muvaffaqiyatli faoliyat koʻrsatmoqda. Mamlakatimizda faoliyat yuritayotgan ushbu kompaniyalar Oʻzbekistonda ham, uning tashqarisida ham yaxshi ma’lum.

Oʻzbekiston hududida toʻliq chet el kapitali va korporativ boshqaruvning xorijiy usullariga asoslangan korxonalar muvaffaqiyatli faoliyat olib bormoqda.

Mazkur xorijiy kompaniyalar tajribalarini chuqur oʻrganishimiz va ularning tahlili asosida korxonalarimiz uchun korporativ boshqaruvning namunaviy tuzilmalarini yaratishimiz, real iqtisodiyotning barcha tarmoq va sohalaridagi aksiyadorlik jamiyatlarining boshqaruv tizimini ayni shu asosda isloh qilgan holda, ularni amaliyotga faol joriy qilishimiz zarur.

Allaqachon oʻz umrini oʻtab boʻlgan, boshqaruvning sovet davriga xos eski va yaroqsiz rejali-taqsimot tizimi va lavozimlar nomenklaturasidan qat’iy voz kechishimiz, bozor iqtisodiyoti talablariga javob beradigan tijorat direktori, moliya direktori, mijozlar bilan ishlash va xaridlar

bo‘yicha loyiha menejeri va boshqa yangi lavozimlarni xalqaro amaliyotga mos ravishda, ularning mansab majburiyati va vazifalarini aniq belgilagan holda, keng joriy etishimiz lozim.

Iqtisodiyot vazirligi, Mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish vazirligi barcha manfaatdor tuzilmalar ishtirokida asosiy lavozim va kasblarning yangi klassifikatorini ishlab chiqishi kerak. Aynan ana shunday klassifikator bugungi yangi avlod professional kadrlarini tayyorlashning asosiy mezoniga aylanishi darkor.

Beshinchidan. Ishlab chiqarishni mahalliylashtirishni chuqurlashtirish va tarmoqlararo sanoat kooperatsiyasini kengaytirish iqtisodiy o‘sish va iqtisodiyotni tarkibiy jihatdan o‘zgartirishningeng muhim manbai va omilidir.

Bugungi kunda dunyoda ro‘y berayotgan voqealar mavjud mahalliy xomashyo bazasi asosida import o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarishni yo‘lga qo‘yish mamlakatimizning iqtisodiy mustaqilligini ta’minlay olishini yaqqol ko‘rsatib turibdi.

Mahalliylashtirish dasturlarini amalga oshirish borasida to‘plagan tajribamiz bizning tashqi omillarga bog‘liqligimizni kamaytirish, ichki talabni shakllantirish va bozorlarimizni zarur iste’mol tovarlari hamda butlovchi mahsulotlar bilan to‘ldirish, tashkil etilgan ishlab chiqarish quvvatlarining to‘liq faoliyat ko‘rsatishini ta’minlash, valyuta resurslarini tejash va ulardan oqilona foydalanish, aholi bandligini ta’minlash bo‘yicha muhim rol o‘ynashini amalda tasdiqlamoqda.

Sanoat ishlab chiqarishida mahalliylashtirilgan mahsulotlar hajmining jadal o‘sib borayotgani buning amaliy tasdig‘idir. 2005-yilda mahalliylashtirilgan mahsulotlar 9,2 foizni tashkil etgan bo‘lsa, 2014-yilda bu ko‘rsatkich qariyb 20 foizga yetdi.

Iqtisodiyot vazirligi, Tashqi iqtisodiy aloqalar, investitsiyalar va savdo vazirligiga barcha manfaatdor vazirlik, idora, uyushma va kompaniyalarni keng jalb etgan holda, 2015-2019-yillarga mo‘ljallangan tayyor mahsulotlar, butlovchi qismlar va materiallarni mahalliylashtirish va ishlab chiqarish bo‘yicha dastur tayyorlash vazifasi topshiriladi.

Oltinchidan. Rivojlangan infratuzilmani tashkil etmasdan, birinchi navbatda, axborot-kommunikatsiya tizimi, yo‘l-transport va muhandislik-kommunikatsiya qurilishini taraqqiy ettirmasdan turib, iqtisodiyotimizni tarkibiy jihatdan o‘zgartirishga erishish mumkin emas.

Shu nuqtai nazardan biz O‘zbekiston Respublikasining Milliy axborot-

kommunikatsiya tizimini 2013-2020-yillarda kompleks rivojlantirish dasturini amalga oshirishga alohida e’tibor qaratishimiz darkor. Internet tarmog‘idan foydalanishning texnik imkoniyatlarini yanada oshirish, keng polosali optik tarmoqlarni kengaytirish va optik tolali aloqa tarmoqlarini qurish ishlarini davom ettirish, barcha hududlarni, shu jumladan, uzoq va chekka hududlarni raqamli televideniyega o‘tkazish ishlarini oxiriga yetkazish zarur.

Vazirlar Mahkamasi ushbu dastur ijrosini qat’iy nazoratga olishi hamda vazirlik va idoralar, pudratchi tashkilotlar tomonidan 2015-yilga belgilangan vazifalarning so‘zsiz bajarilishini ta’minlashi darkor.

O‘zbekiston milliy avtomagistrali tarkibiga kiradigan avtomobil yo‘llari uchastkalarini qurish va rekonstruksiya qilish bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlarning strategik ahamiyatini inobatga olgan holda, «O‘zavtoyo‘l» davlat aksiyadorlik kompaniyasi, Respublika yo‘l jamg‘armasi, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklariga avtomobil yo‘llari qurish, rekonstruksiya qilish va ta’mirlash, yo‘llar bo‘yidagi infratuzilmalarni rivojlantirish yuzasidan 2015-yil uchun belgilangan vazifalarni so‘zsiz bajarish bo‘yicha amaliy choralar ko‘rish vazifasi topshiriladi.

Temir yo‘l kommunikatsiyalarini rivojlantirish borasida ham muhim vazifalar oldimizda turibdi. Yo‘lovchi va yuklarni ishonchli hamda uzluksiz tashishni ta’minlash maqsadida 2015-yilda 260 kilometr temir yo‘llarni qayta tiklash ko‘zda tutilmoqda. Sohada 13 ta investitsiya loyihasini amalga oshirishmo‘ljallanmoqda. 124,1 kilometrlik Angren – Pop elektrlashtirilgan yangi temir yo‘lining qurilishi, 140 kilometrlik Maroqand-Qarshi va 325 kilometrlik Qarshi-Termiz temir yo‘l uchastkalarini elektrlashtirish, ikki tomonlama qatnovga ega bo‘lgan Jizzax-Yangiyer elektrlashtirilgan temir yo‘l tarmog‘iqurilishining ikkinchi bosqichini amalga oshirish kabi loyihalar shular jumlasidandir.

«O‘zbekiston temir yo‘llari» davlat aksiyadorlik temiryo‘l kompaniyasi Iqtisodiyot vazirligi, Toshkent va Namangan viloyatlari hokimliklari bilan birgalikda Angren – Pop temir yo‘lining o‘z vaqtida va sifatli qurilishi ustidan alohida nazorat o‘rnatsin.

Hurmatli majlis qatnashchilari!

Ko‘rib turganingizdek, oldimizda o‘ta muhim va dolzarb vazifalar turibdi. Ularni faqat o‘z kuchimiz va imkoniyatlarimizga tayangan holda

hal qilmasak, chetdan birov kelib hal qilib bermaydi. Eng muhimi, shu borada eskicha qolip va yondashuvlardan butunlay voz kechishimiz kerak. Bugungi zamonning talabi shuki, endi eskicha ishlab, eskicha yashab bo‘lmaydi.

Bunday kayfiyat bilan yurgan odamlarni, avvalambor, rahbarlarni hayotning o‘zi qabul qilmaydi. Bugungi kunda katta umid, orzu-maqsadlar bilan, Vatanim taraqqiyotiga hissa qo‘shaman, deb belini mahkam bog‘lab maydonga chiqayotgan, mustaqil fikrlaydigan, zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni puxta egallagan, azmu shijoatli yoshlarimizni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash barchamizning nafaqat vazifamiz, balki burchimizga aylanishi kerak.

Ishonchim komilki, biz iqtisodiyotimizda tub tarkibiy o‘zgarishlarni amalga oshirish, modernizatsiya va diversifikatsiya jarayonlarini izchil davom ettirish, xususiy mulk va xususiy tadbirkorlikka keng yo‘l ochib berish hisobidan o‘z oldimizga qo‘ygan marralarga albatta erishamiz.

Qadrli do‘stlar!

Aholi farovonligi va turmush darajasini muttasil oshirish bilan bog‘liq masalalar doimo e’tiborimiz markazida bo‘lib kelgan va shunday bo‘lib qoladi.

Ta’lim-tarbiya va tibbiyot muassasalarini yanada rivojlantirish, ularning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash va bugungi kun talablari asosida jihozlash darajasini oshirish, ijtimoiy infratuzilma obyektlarini jadal rivojlantirish, aholini sifatli ichimlik suvi va zamonaviy sanitariya tozalash tizimlari bilan ta’minlash biz uchun ustuvor yo‘nalish hisoblanadi.

Ushbu maqsadlar uchun davlat byudjeti jami xarajatlarining qariyb 60 foizi yo‘naltiriladi. Bu o‘tgan yilga nisbatan 4 trillion 100 million so‘m yoki 22,5 foiz ko‘p demakdir. Jumladan, ta’lim va ilm-fan sohasini rivojlantirishga 34,3 foiz, sog‘liqni saqlash tizimiga 14,2 foiz mablag‘ sarflanadi.

Joriy yilda keksa avlod vakillariga e’tibor va g‘amxo‘rlik ko‘rsatish, ularni moddiy va ma’naviy qo‘llab-quvvatlashni kuchaytirishga, muhtaram faxriylarimiz hayotiga daxldor muammolarni hal etishga alohida ahamiyat qaratiladi.

2015-yilga mamlakatimizda Keksalarni e’zozlash yili, deb nom berganimiz zamirida ham mohiyat e’tibori bilan ana shunday ezgu maqsadlar mujassam ekani, o‘ylaymanki, barchamizga yaxshi ma’lum.

Hukumatimiz tayyorlayotgan dasturda keksa avlod vakillari, avvalo, 1941-1945-yillardagi urush va mehnat fronti faxriylarini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, ularga ko‘rsatiladigan tibbiy va ijtimoiy xizmat darajasi va sifatini oshirish, muhtojlarni yordamchi va reabilitatsiya texnik vositalari bilan ta’minlash, tumanlar va mahallalarda qariyalarimiz uchun muloqot markazlari, ularning qiziqishlaridan kelib chiqqan holda, turli klublar tashkil etish, jismoniy tarbiya va sport bilan shug‘ullanishlari uchun sharoitlar yaratish bo‘yicha aniq chora-tadbirlar ko‘zda tutilishi lozim.

Muxtasar aytganda, bugungi tinch va obod hayotimizni barpo etishga beqiyos xizmatlari singgan, xonadonlarimizning fayzi bo‘lgan mo‘tabar keksalarimizning farovon va munosib umr kechirishlari uchun keng ko‘lamli chora-tadbirlarni amalga oshirish barchamizning nafaqat vazifamiz, balki insoniy burchimiz, deb qabul qilishimiz darkor.

Shu borada mahallalar va fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlarining keksalar va nogironlarga doimiy e’tibor va g‘amxo‘rlik ko‘rsatadigan tuzilmalarini mustahkamlashga alohida ahamiyat qaratish lozim.

Bunda turli muassasa va xizmatlar, birinchi navbatda, pensiya, ijtimoiy ta’minot va tibbiy xizmat ko‘rsatish muassasalari faoliyatini muvofiqlashtirish va zarur darajada nazorat qilish masalalari nazarda tutilishi kerak.

Aziz vatandoshlar!

Biz mamlakatimizni isloh etish va yangilash borasidagi ishlarimizni davom ettirish va yanada chuqurlashtirish, iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish, xalqimizning hayot darajasi va sifatini izchil yuksaltirib borish bo‘yicha 2015-yilda va undan keyingi yillarda o‘z oldimizga yuksak, ayni vaqtda aniq maqsad va vazifalarni qo‘ymoqdamiz.

Ishonchim komilki, ularning barchasi muqaddas va saxovatli zaminimizda yashayotgan, millati, tili va dinidan qat’i nazar, har qaysi insonning manfaatlariga to‘la javob beradigan, chuqur hayotiy asosga, amalga oshirishning real imkoniyatlariga ega bo‘lgan vazifalardir.

Ana shunday maqsad-muddaolarimizning ro‘yobga chiqishi, mamlakatimizda tinchlik-osoyishtalik va totuvlik muhitining barqaror bo‘lishi barchamizga, har birimizning o‘z joyimizda bizga ishonib topshirilgan vazifani qay darajada mas’uliyat bilan ado etishimizga bog‘liq

ekanini unutmasligimizni istardim.

Mana shu ezgu maqsad yo‘lida barchangizga sihat-salomatlik, baxt va omad yor bo‘lishini tilayman.

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI SENATINING BIRINCHI MAJLISIDAGI NUTQ

Assalomu alaykum, qadrli do‘stlar!

Hurmatli Senat a’zolari!

Avvalambor, bugun siz, azizlar bilan uchrashib turganimdan va shu fursatdan foydalanib, barchangizga o‘zimning chuqur hurmatimni bildirish, sihat-salomatlik, bardamlik, tinchlik-omonlik tilashdan baxtiyorman.

Sizlarni saylovchilarimiz, xalqimizning yuksak ishonchini qozonib, senator degan sharafli nomga sazovor bo‘lganingiz bilan samimiy tabriklab, faoliyatingizda yangi omadlar tilayman.

Hammamizga ma’lum: roppa-rosa o‘n yil oldin parlamentimizni – bir palatali Oliy Majlisimizni ikki palatali parlamentga o‘zgartirgan edik. Ya’ni, quyi palata – professional asosda doimiy faoliyat ko‘rsatadigan Qonunchilik palatasi va yuqori palata – vakillik asosida ish olib boradigan Senatning viloyat, tuman, shahar kengashlari deputatlari hisobidan, O‘zbekistonimizning har qaysi 14 ta subyekti – Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahridan saylanishi belgilab qo‘yildi.

Bunday o‘zgarish va islohotlarni amalga oshirishda chuqur ma’no-mazmun borligidan barchangiz albatta xabardorsiz.

Bu haqda gapirganda, quyidagi masalaga e’tiboringizni jalb etmoqchiman.

Avvalo, O‘zbekistonimizning uzoq va boy o‘tmishini, uning o‘ziga xos, o‘ziga mos tomonlarini va jo‘g‘rofiy xususiyatlarini hisobga oladigan bo‘lsak, mamlakatimiz tarkibiga kiradigan 14 ta subyekt – Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahrining har biri o‘z tarixi, kerak bo‘lsa, boshqalardan farq qiladigan iqtisodiy-ijtimoiy belgi va alomatlari, betakror madaniyati, an’analari bilan ajralib turishi hech kimga sir emas. Va bu haqiqatni hech qachon yodimizdan, xayolimizdan chiqarmaslikni hayotning o‘zi talab qiladi.

Iqtisodiyotimiz qonuniyatlari shuni taqozo etadiki, agar har qaysi hudud – bu viloyat, tuman yoki shahar bo‘ladimi – ularning talab va ehtiyojlarini ta’minlash bo‘yicha rejalarimizni tuzish va tasdiqlash paytida **avvalambor** ayni shu jihatlarni inobatga olmasak, bunday siyosat hech kimni qoniqtirmaydi va ertaga turli muammolarga duchor bo‘lishimiz turgan gap.

Ikkinchidan, parlamentimiz o‘z vakolatlarini samarali amalga oshirishi, har tomonlama asosli va puxta qarorlar qabul qilishi uchun zarur bo‘lgan, zamonaviy parlamentarizm faoliyatining asosiy maqsadini tashkil etadigan muvozanat va tiyib turish tizimini yaratishni biz o‘z oldimizga vazifa qilib qo‘ygan edik.

Uchinchidan, Qonunchilik palatasi o‘z faoliyatini **doimiy professional tarzda olib borishini e’tiborga olgan holda, parlamentning qonun ijodkorligi borasidagi ishining sifatini keskin oshirish nazarda tutilgan edi.**

To‘rtinchidan, Senat asosan mahalliy kengashlar, hududlarning vakillaridan iborat bo‘lishini hamda vakillik vazifasini bajarishini inobatga olib, umumdavlat va hududiy manfaatlarning mutanosibligiga erishish ko‘zda tutilgan edi.

Beshinchidan, aholining mamlakat ijtimoiy va siyosiy hayotidagi **ishtiroki ko‘lamini yanada kengaytirishni maqsad qilib, shu borada yuqori palata – Senatning viloyat, tuman va shahar vakillik organlari deputatlaridan saylanishi belgilab qo‘yilgan edi.**

Ana shu maqsadlardan kelib chiqib fikr yuritadigan bo‘lsak, barchamizga ayonki, Senat a’zolari avvalo joylardagi mahalliy kengashlarning deputatlari – vakillari sifatida faoliyat ko‘rsatadi. Ya’ni, siz, hurmatli senatorlar, shuni yaxshi tushunib olishingiz kerakki, birinchi navbatda sizlarga ishonch bildirib, deputat etib saylagan o‘z saylovchilaringiz oldida mas’ul va javobgarsiz.

Nega deganda, Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri mahalliy kengashlarining har biri 6 nafar deputatni Senatga vakil qilib yuborgan ekan, ularning hisobotini eshitish va faoliyati haqida xulosa chiqarishga albatta haqlidir.

Shu ma’noda, qabul qilinayotgan qonunlarning sifati va ta’sirchanligini oshirishda Senatning o‘rni va ahamiyati, shu bilan birga, mas’uliyati nechog‘liq katta ekanini doimo yodda saqlashingiz lozim. Chunki biz qayerda, qaysi lavozimda ishlamaylik, qaysi siyosiy partiyaga a’zo bo‘lmaylik, umumdavlat manfaati, O‘zbekiston kelajagi barchamizni birlashtiradi.

Siz, hurmatli Senat a’zolari, bu muhim masalaning mohiyatini to‘g‘ri tushunib, o‘z faoliyatingizni aynan shu asosda tashkil etasiz, deb ishonaman.

Qadrli do‘stlar!

Ma’lumki, mamlakatimizda ikki palatali parlament ish boshlashi bilan Prezidentning ba’zi vakolatlari Senatga o‘tkazildi. Senat O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining taqdimnomasiga asosan amnistiya e’lon qilish, O‘zbekistonning chet davlatlardagi diplomatik va boshqa vakillarini tayinlash va lavozimidan ozod etish masalalarini hal qilish vakolatiga ega bo‘ldi.

Bundan tashqari, Senat ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyati ustidan parlament nazoratini amalga oshirmoqda. U har yili davlat byudjeti loyihalarini ko‘rib chiqadi, uning bajarilishini nazorat qiladi, davlat idoralari rahbarlarining hisobotlarini tinglaydi.

Bugungi kunda Senat tomonidan xalq deputatlari mahalliy kengashlari faoliyatining samarasini oshirish va ularga uslubiy yordam ko‘rsatish, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlariga saylovlarni yuksak demokratik saviyada o‘tkazish borasida katta ish olib borilmoqda.

Shu bilan birga, hayotning shiddat bilan o‘zgarib borayotgani, jamiyat va davlat hayotining barcha sohalarida biz amalga oshirayotgan demokratik islohotlarni chuqurlashtirish vazifasi Senat faoliyatini yanada takomillashtirishni talab qilmoqda.

Ayni shu masalalar bo‘yicha Oliy Majlis palatalarining ertaga bo‘ladigan qo‘shma yig‘ilishida atroflicha gaplashib olamiz.

Endi kun tartibiga kiritilgan tashkiliy masalaga o‘tadigan bo‘lsak, avvalo, Senat raisi va uning o‘rinbosarlarini saylash to‘g‘risidagi masalani ko‘rib chiqishimiz zarur.

Ma’lumki, Konstitutsiyamizning 93-moddasiga muvofiq, Senat raisligiga nomzod O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan takdim etilishi belgilangan. Ana shu normaga binoan, ko‘pgina maslahatlarga asoslanib, men Oliy Majlis Senati raisi lavozimiga senator Nig‘matilla To‘lqinovich Yo‘ldoshev nomzodini taqdim etmoqchiman.

Nig‘matilla Yo‘ldoshev 1962-yilda, Toshkent shahrida tug‘ilgan, huquqshunos.

2011-yildan buyon O‘zbekiston Respublikasi adliya vaziri lavozimida ishlab kelmoqda.

N.Yo‘ldoshev mehnat faoliyatini Olmaliq shahar prokuraturasining ish o‘rganuvchisi lavozimidan boshlab, prokuratura idoralarida katta tergovchi, boshqarma prokurori, bo‘lim boshlig‘i, Bosh prokuratura huzuridagi departament boshlig‘i, Bosh prokuror o‘rinbosari lavozimlarida xizmat qilgan.

Mehnat faoliyati davomida orttirgan katta amaliy va hayotiy tajribasi, bilimi, kasbiy mahorati hamda tashkilotchilik va talabchanlik qobiliyatini e’tiborga olgan holda, Nig‘matilla To‘lqinovich Yo‘ldoshev Oliy Majlis Senati raisi lavozimiga har tomonlama munosib nomzod, deb hisoblayman.

Endi Senat raisining o‘rinbosarlari lavozimiga nomzodlar haqida gapiradigan bo‘lsak, men bu vazifalarga quyidagi nomzodlarni tavsiya etmoqchiman.

Senat raisi o‘rinbosari lavozimiga senator Svetlana Boymirzayevna Ortiqovaning nomzodini tavsiya etaman.

Svetlana Ortiqova 1962-yili Namangan viloyati Uchqo‘rg‘on tumanida tug‘ilgan. 1987-yili hozirgi Toshkent davlat yuridik universitetini tamomlagan. Mutaxassisligi bo‘yicha huquqshunos, ko‘p yillar O‘zbekiston Respublikasi Prokuraturasi idoralarida xizmat qilgan, 2010-2014-yillari Oliy Majlis Senatining Qonunchilik va sud-huquq masalalari qo‘mitasi raisi vazifasida faoliyat ko‘rsatgan.

2014-yildan buyon Markaziy saylov komissiyasi raisining o‘rinbosari vazifasida ishlab kelmoqda.

O‘ylaymanki, bu kishini ham ko‘pchilik, shu zalda o‘tirganlarning barchasi yaxshi biladi. Avvalo, uning yetarli bilim va tajribasini, malaka va mahoratini, obro‘-e’tiborini yuksak baholaydi, desam, xato bo‘lmaydi.

Ma’lumki, Konstitutsiyamizning 86-moddasiga asosan Senat raisi o‘rinbosarlaridan biri Qoraqalpog‘iston Respublikasining vakili bo‘lishi belgilab qo‘yilgan. Men bu lavozimga hozirgi vaqtda Qoraqalpog‘iston Respublikasi Jo‘qorg‘i Kengesi raisi vazifasida ishlab kelayotgan senator Musa Tadjetdinovich Yerniyazov nomzodini tavsiya etaman. O‘ylaymanki, bu nomzodni ham barchangiz yaxshi taniysiz, uning mehnat va ijtimoiy faoliyati haqida atroflicha ma’lumotga egasiz.

Musa Yerniyazov 1947-yilda Qoraqalpog‘iston Respublikasi, Kegeyli tumanida tug‘ilgan, muhandis-elektrik. Mehnat faoliyati davomida turli mas’uliyatli lavozimlarda faoliyat yuritgan hamda katta amaliy tajriba to‘plagan. Jumladan, qurilish trestida muhandis, uchastka boshlig‘i, Qoraqalpog‘iston Respublikasi uy-joy kommunal xo‘jaligi vaziri, Davlat mulkini boshqarish va tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash davlat qo‘mitasining raisi, Chimboy tumani hokimi, Vazirlar Kengashi raisining o‘rinbosari lavozimlarida ishlagan.

Musa Yerniyazov Qoraqalpog‘iston Respublikasi Jo‘qorg‘i Kengesi raisi, Oliy Majlis Senati raisining o‘rinbosari lavozimida ishlagan davrida

o‘zining tashkilotchilik va talabchanlik xususiyatlarini ko‘rsatgan.

Hurmatli Senat a’zolari!

Senat raisi va uning o‘rinbosarlari lavozimiga ko‘rsatilgan nomzodlarni qo‘llab-quvvatlaysizlar, deb ishonch bildirishga ruxsat bergaysiz.

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI QONUNCHILIK PALATASI VA SENATINING QO‘SHMA MAJLISIDAGI MA’RUZA

Hurmatli deputatlar!

Muhtaram senatorlar!

Qadrli do‘stlar!

O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga bo‘lib o‘tgan saylovda erishgan g‘alabangiz bilan, xalqimiz tomonidan ko‘rsatilgan yuksak ishonch bilan sizlarni tabriklash, barchangizga sihat-salomatlik, baxt-saodat, faoliyatingizda yangi omadlar tilashga ruxsat bergaysiz.

Bo‘lib o‘tgan saylovlarni kuzatishda ishtirok etgan 70 mingdan ortiq mahalliy va 340 dan ziyod chet ellik kuzatuvchilar, nufuzli xalqaro tashkilotlar vakillarining aksariyat ko‘pchiligining fikricha, **bu saylovlar ochiqlik va oshkoralik sharoitida, xalqaro huquq normalari va standartlariga to‘la muvofiq ravishda o‘tdi.**

Mazkur saylovlar avvalambor jamoatchiligimiz, xalqimizning ijtimoiy-siyosiy faolligi, siyosiy partiyalar, fuqarolik institutlarining obro‘-e’tibori va nufuzi, yetuklik darajasi sezilarli ravishda oshganini ko‘rsatdi.

Shu bilan birga, o‘tkazilgan saylovlar mamlakatimizda demokratik davlat va kuchli fuqarolik jamiyati qurishga qaratilgan, inson huquq va erkinliklari hamda manfaatlarini himoya qilish maqsadida hayotimizga joriy etilayotgan demokratik o‘zgarish va islohotlarning amaliy natijalarini namoyish etdi.

Bularning barchasini saylovlarga tayyorgarlik ko‘rish va o‘tkazish jarayonining o‘zi, ularning yakunlari ham yaqqol tasdiqlab turibdi. Bo‘lib o‘tgan saylovlarda 18 million 500 mingga yaqin fuqaro yoki saylovchilarning 88,9 foizi ishtirok etdi.

Shunisi diqqatga sazovorki, Qonunchilik palatasi deputatligiga nomzodlarning saylovoldi kurashi keskin o‘tgan 135 ta saylov okrugining 22 tasida birinchi bosqichda nomzodlar yetarlicha ovoz ololmadi va bu okruglarda takroriy ovoz berishni o‘tkazishga to‘g‘ri keldi. Bu esa saylovlarning demokratik asosda o‘tkazilganidan dalolat beradi.

Fursatdan foydalanib, O‘zbekiston Respublikasi Markaziy saylov komissiyasi va joylardagi barcha saylov komissiyalariga, saylovlarning qonunlarga, Konstitutsiyamiz normalari, umume’tirof etilgan xalqaro

demokratik prinsip va talablarga mos ravishda o‘tishi uchun kuch-g‘ayratini safarbar etgan minglab faollarga minnatdorlik bildiraman.

Evropada xavfsizlik va hamkorlik tashkiloti, Shanxay hamkorlik tashkiloti, Mustaqil Davlatlar Hamdo‘stligi, ko‘pgina davlatlarning milliy saylov komissiyalari vakillari, xorijiy mamlakatlardan kelib qatnashgan siyosatchi va kuzatuvchilarga o‘z nomimdan, xalqimiz nomidan alohida chuqur minnatdorlik bildirish barchamizga katta mamnuniyat yetkazadi.

Hurmatli do‘stlar!

Bugun Oliy Majlisimizning avvalgi tarkibi faoliyatiga yakun yasar ekanmiz, xolisona ta’kidlashimiz darkor – parlamentimiz tomonidan amalga oshirilgan ishlar demokratik islohotlarni hayotimizga joriy etishda, fuqarolik jamiyati qurish yo‘lida qo‘ygan qadamlarimizda munosib hissa bo‘ldi, desak, hech qanday xato bo‘lmaydi.

O‘tgan davr mobaynida hammasi bo‘lib 140 dan ortiq qonun va me’yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilindi.

Oliy Majlis tomonidan 2010-yilning noyabr oyida qabul qilingan Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasi, hech shubhasiz, bizning ertangi kunimizni belgilab beradigan, ham siyosiy, ham iqtisodiy islohotlarimizning Strategik dasturiga aylandi.

Konsepsiya doirasida bugungi kungacha qabul qilingan 27 ta qonun, ularni keng miqyosda muhokama etish va qabul qilish jarayonining o‘zi davlat hokimiyati va boshqaruvini yanada demokratlashtirish va erkinlashtirish, sud hokimiyati mustaqilligini, so‘z va axborot hamda saylov erkinligini ta’minlash, saylov tizimi va fuqarolik institutlarini rivojlantirishda muhim omil va katta amaliy hissa bo‘ldi.

Mazkur Konsepsiyaga muvofiq, 2011-yilda va 2014-yilda Konstitutsiyamizga kiritilgan tuzatishlar, davlat qurilishi sohasida qabul qilingan boshqa qator qonunchilik hujjatlari davlat hokimiyatining asosiy subyektlari – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti, Oliy Majlis, mamlakat hukumati vakolatlarini, qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyati o‘rtasida **o‘zaro tiyib turish va manfaatlar muvozanati mexanizmlarini yanada rivojlantirish va optimallashtirishni ta’minladi.**

Davlat hokimiyati tizimida O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi va joylardagi vakillik organlarining rolini sezilarli ravishda oshirish, hukumat, ijro hokimiyati organlarining mustaqilligi va vakolatlarini kengaytirish va ayni paytda qabul qilingan qonunlarning bajarilishi va ta’sirchanligini

yanada kuchaytirishga imkon yaratdi.

Mamlakatimizda sud-huquq sohasini demokratik asosda yanada isloh etish, mustahkamlash va erkinlashtirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan tizimli ishlarda parlamentning alohida o‘rin tutganini ta’kidlash zarur.

Ana shu davrda parlament tomonidan qabul qilingan 30 ga yaqin qonunchilik hujjatlari qonun ustuvorligini ta’minlash, sud hokimiyati mustaqilligini mustahkamlash, inson huquq va erkinliklarini ishonchli himoya qilishda huquqni muhofaza qilish tizimining samaradorligini oshirishda muhim omil bo‘ldi.

Parlament fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish, ommaviy axborot vositalarining mustaqilligini mustahkamlashga ham salmoqli hissa qo‘shdi. Bu sohada qabul qilingan o‘nga yaqin qonunchilik hujjatlari, jumladan, “Fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari to‘g‘risida”gi qonunning yangi tahriri, “Ijtimoiy sheriklik to‘g‘risida”gi qonun va boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlar mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish, fuqarolarning ijtimoiy faolligini oshirish, jamiyatimizda manfaatlar muvozanatini ta’minlash kabi eng muhim vazifalarni hal etishda **fuqarolik institutlarining roli va ahamiyatini yanada kuchaytirdi.**

Shu borada O‘zbekiston Ekologik harakatining faoliyatini alohida qayd etishni istardim. 2008-yilda Qonunchilik palatasida ushbu harakat vakillariga o‘n beshta deputatlik o‘rnini ajratish haqida qabul qilingan qaror naqadar to‘g‘ri bo‘lganini hayotning o‘zi tasdiqladi.

So‘nggi yillarda mazkur harakatning Qonunchilik palatasidagi deputatlar guruhi sog‘liqni saqlash, atrof-muhitni himoya qilish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, bu sohaga fuqarolik institutlarini faol jalb qilishda muhim ahamiyatga ega bo‘lgan **9 ta qonun, xususan, “Ekologik nazorat to‘g‘risida”gi qonunni qabul qilish tashabbusi bilan chiqdi.**

Parlament tomonidan demokratik va bozor islohotlarini yanada chuqurlashtirish, iqtisodiyotni erkinlashtirish va tarkibiy o‘zgartirish, kichik biznes, tadbirkorlik, fermerlik harakatini keng rivojlantirish uchun muhim asos bo‘lib xizmat qilayotgan 30 dan ortiq qonunchilik hujjati qabul qilindi.

Bugungi kunda **Oliy Majlis har yili, hukumat taqdimnomasiga ko‘ra, ish o‘rinlari tashkil etish va aholi bandligini ta’minlash dasturini ko‘rib chiqib, tasdiqlamoqda,** uning hayotga tatbiq etilishi

ustidan parlament nazoratini olib bormoqda. 2014-yilgi dasturni amalga oshirish natijasida mamlakatimizda 980 mingdan ortiq, jumladan, yoshlar, kasb-hunar kollejlari bitiruvchilari uchun yangi ish o‘rinlari tashkil etildi.

Bir so‘z bilan aytganda, o‘tgan davrda yaratilgan mustahkam me’yoriy-huquqiy baza ayniqsa dunyoda hali-beri davom etayotgan moliyaviy-iqtisodiy inqiroz sharoitida mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan barqaror sur’atlar bilan rivojlantirishning muhim omiliga aylandi. O‘zbekistonda yalpi ichki mahsulotning o‘sish sur’atlari so‘nggi 10-yilda dunyodagi sanoqli davlatlar qatorida 8 foizdan kam bo‘lmasdan kelmoqda. Shu bilan birga, sanoat ishlab chiqarishi, investitsiyalar hajmi va aholining real daromadlari jadal ravishda o‘sib bormoqda.

Bunday natijalar bilan har qancha faxrlansak arziydi, albatta.

Oliy Majlis palatalarining qonun ijodkorligini amalga oshirish bo‘yicha yangi, zamonaviy faoliyat shakllarini joriy etishga qaratilgan ishlarini alohida qayd etish joiz.

Qonunchilik palatasi tomonidan “Davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi to‘g‘risida”gi qonun loyihasini sinovdan o‘tkazish bo‘yicha birinchi marta huquqiy tajriba amalga oshirildi. Xorijiy ekspertlarning fikriga ko‘ra, noyob xususiyatga ega bo‘lgan ushbu tajriba sifatli, hayotning bugungi talablariga javob beradigan qonunchilik hujjatlarini tayyorlash va qabul qilishning zamonaviy usullarini sinab ko‘rish imkonini berdi.

Amaldagi qonun hujjatlari monitoringi institutini o‘z vaqtida tashkil etganimiz parlament faoliyati samaradorligini oshirishga katta hissa bo‘lib qo‘shilganini qayd etmoqchiman. Mustaqil tuzilma bo‘lgan mazkur institut qonunchilik, qonun ijodkorligi faoliyatini sifat jihatdan yaxshilashga jiddiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Institut tomonidan amaldagi qonunchilikni qiyosiy tahlil qilish, qonun ijodkorligi sohasidagi xorijiy tajribani o‘rganish bo‘yicha olib borilayotgan ishlar alohida ahamiyat kasb etmoqda. Hech shubhasiz, bu ishlar qonun ijodkorligi borasida oldimizda turgan vazifalarni samarali hal etish imkonini beradi va ularni yanada rivojlantirishni, buning uchun zarur tashkiliy-texnik sharoitlarni yaratishni talab qiladi.

Biz bundan roppa-rosa o‘n yil oldin tarkibida deputatlar doimiy ravishda, professional asosda ishlaydigan Qonunchilik palatasi va shuningdek, hududiy vakillardan iborat qonunchilik organi bo‘lmish Senat faoliyat ko‘rsatadigan ikki palatali parlamentni tashkil etishni

o‘z oldimizga maqsad qilib qo‘ygan edik. Bugun ana shu maqsadimiz to‘liq ro‘yobga chiqdi, deb ishonch bilan aytishimiz mumkin. Natijada qabul qilayotgan qonunlarimiz sifati sezilarli darajada oshdi, mintaqalar, tarmoqlar va davlatning umumiy manfaatlari mutanosibligi tobora samarali ta’minlanmoqda.

Ayni paytda biz parlament faoliyatini zamonaviy talablarni inobatga olgan holda tubdan yaxshilash, qonun ijodkorligi va qonunchilik faoliyati sifatini oshirishni maqsad qilib qo‘yar ekanmiz, Oliy Majlisning o‘tgan davrdagi faoliyatini xolisona baholab, ko‘zga tashlanadigan kamchilik va jiddiy nuqsonlar ustida alohida to‘xtalib o‘tishni zarur, deb bilaman.

Nega deganda, yo‘l qo‘yilgan kamchilik va xatolarni tan olmasdan, iqror bo‘lmasdan turib, ularni yo‘q qilish og‘ir kechadi.

Birinchidan. Oliy Majlisimiz qonunni, huquqni qo‘llash amaliyotiga yetarlicha e’tibor bermayotganini e’tirof etish kerak.

Qonunlar qabul qilinishi bilan hayotimizda nima o‘zgardi, ular taraqqiyotga, ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, sud-huquq islohotlarining borishiga qanday ta’sir ko‘rsatdi, degan savollarga kamdan-kam e’tibor beramiz.

Masalan, biz qonunchilikni erkinlashtirish haqida ko‘p gapiramiz. Shu bilan birga, odamlar o‘z hayotida bunday erkinlashtirish jarayonini qanday his etayotganiga, bu haqda jurnalistlar, sharhlovchilar nimalarni gapirayotganiga qarab, bu ishlarning natijasiga eng aniq baho berish mumkin.

Ayni vaqtda shuni ham tan olishimiz kerakki, qabul qilinayotgan qonunlar odamlar hayotiga, siyosiy, iqtisodiy taraqqiyotga qanday ta’sir ko‘rsatayotgani haqida joylardan kelib turadigan, parlamentga o‘z faoliyatini yanada takomillashtirish imkonini beradigan axborot almashish mexanizmi deyarli ishlamayapti.

Shu bois Oliy Majlis palatalarining qonunchilik faoliyatini tartibga soladigan huquqiy hujjatlarda qonunlarni ijrochilarga yetkazish va shuningdek, huquqni qo‘llash va amalga oshirish samaradorligini albatta o‘rganishni va shu asosda parlament palatalarining qonun ijodkorligi, nazorat-tahlil ishlari dasturlariga zudlik bilan tuzatishlar kiritishni ko‘zda tutadigan me’yoriy-huquqiy mexanizmlarni mustahkamlash – bugungi kunda dolzarb vazifaga aylanishi darkor.

Ikkinchidan. O‘rganishlar natijalari shuni ko‘rsatmoqdaki,

ko‘pincha qabul qilinayotgan qonunlar, ularga kiritilayotgan o‘zgartish va qo‘shimchalar ishlamayapti. Buning sababi, birinchidan, ushbu qonunlarda ulardagi normalarni amalga oshirish bo‘yicha aniq mexanizmlar ishlab chiqilmagani bilan bog‘liq bo‘lsa, ikkinchidan, mazkur qonunlarning samarali ishlashiga yordam beradigan tegishli qonunosti hujjatlari chiqarilmayotganida bo‘lib, ularsiz esa bu qonunlarda belgilangan qoidalar umuman ishlamayotganini anglab olishimiz darkor.

Endi o‘zimizga bir savol berib ko‘raylik: parlamentimiz qabul qilishni “yaxshi ko‘radigan”, ijro mexanizmlariga ega bo‘lmagan qonunlar nima uchun “havoda osilib, muallaq bo‘lib” qolmoqda? Nima uchun ular mantiqiy yakuniga yetkazilmayapti, huquqni qo‘llash bosqichigacha olib borilmayapti?

O‘ylaymanki, bu boradagi asosiy sabablardan biri shuki, biz **qonunlarni qabul qilar ekanmiz, ularni ishlab chiqish jarayonidayoq qo‘yishimiz kerak bo‘lgan savolni, ya’ni bu qonunga real hayotda qay darajada ehtiyoj bor va u qanchalik samarali ishlaydi, degan savolni o‘z oldimizga qo‘ymaymiz. Bu esa qonunchiligimizda takrorlar va ziddiyatli holatlarning uchrab turishiga, uning samaradorligi pasayishiga sabab bo‘lmoqda.**

Shu o‘rinda bir misol keltirmoqchiman. 2014-yilning may oyida Konsepsiyaga muvofiq **“Aksiyadorlik jamiyatlari va aksiyadorlarning huquqlarini himoya qilish to‘g‘risida”**gi qonunni yangi tahrirda qabul qildik. Ochiq tan olish kerak, korporativ boshqaruv sohasida **muhim hujjat bo‘lgan bu qonun haligacha to‘liq ishlagani yo‘q.**

Amaliyot shuni ko‘rsatmoqdaki, aksiyadorlar, avvalambor, aksiyalarning minoritar egalari o‘z huquqlaridan to‘liq foydalanmayapti, ular aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatiga ta’sir ko‘rsatmayapti.

Buning asosiy sabablaridan biri shuki, huquqning boshqa sohalari, xususan, ma’muriy, jinoyat, xo‘jalik qonunchiligida ushbu qonun qabul qilinishi bilan bir paytning o‘zida uning ijrosini ta’minlaydigan ma’muriy-huquqiy, sud-huquq mexanizmlari ko‘zda tutilmagan. Xususan, aksiyadorlarning huquqlarini buzgani uchun mansabdor shaxslarning ma’muriy javobgarligi belgilanmagan.

Ayni paytda korporativ boshqaruv tizimi rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, ularning qonunchiligida javobgarlik, sud himoyasi korporativ munosabatlar va ular bilan bog‘liq tartib-taomillarning

deyarli barchasini qamrab olgan.

Bir haqiqat hammamizga aniq va ravshan bo‘lishi kerak – bozor islohotlarini chuqurlashtirish sohasida qabul qilinayotgan chora-tadbirlar, xususan, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish maqsadida biz qonunlarimizda belgilab qo‘yayotgan rag‘batlantiruvchi omillar, preferensiyalar qachon ishlaydi? Qachonki huquqning yuqorida qayd etilgan boshqa tarmoqlariga tegishli bo‘lgan huquqiy institutlar, avvalo, sud-huquq sohasining ta’sir ko‘rsatish mexanizmlari bilan mustahkamlab qo‘yilgan taqdirdagina ular o‘z samarasini beradi.

Hozirgi sharoitda to‘g‘ridan-to‘g‘ri ta’sir ko‘rsatadigan qonunlar, kodifikatsiya qilingan qonunchilik hujjatlarini qabul qilish, yangi qonunlarda belgilangan qoidalarni to‘liq ro‘yobga chiqarishni ta’minlaydigan qonunosti hujjatlarini o‘z vaqtida e’lon qilish muhim ahamiyatga ega.

Ana shu masalalarning barchasi Oliy Majlis palatalarining doimiy diqqat-e’tiborida bo‘lishi darkor. **Takror va takror aytishni zarur deb bilaman – birinchi navbatda, aynan qonun qabul qiladigan oliy qonunchilik organi nafaqat bu qonunlarning so‘zsiz bajarilishidan, ayni paytda ularning bir-biriga zid kelib qolmasligi, qonunchilikning aniq tizimga asoslanishi, umuman, huquqiy tartibga solish tizimining mukammal bo‘lishini ta’minlashdan manfaatdor bo‘lishi zarur.**

Uchinchidan. Qonun loyihalarini davlat boshqaruvi, fuqarolik jamiyati institutlarining turli bo‘g‘inlarida keng va amaliy muhokama qilishni ta’minlash muhimdir. Aytish kerakki, biz bu ish bilan deyarli shug‘ullanmaymiz yoki nomigagina shug‘ullanamiz.

Buning sabablari juda ko‘p. Balki bunday muhokamalar chog‘ida qonun loyihasi yangi qoidalar bilan kengayib ketishidan va bu qoidalar asosida qonun loyihasini o‘zgartirish, uni qayta ishlashga to‘g‘ri kelishidan qo‘rqarmiz? Shu bilan birga, bu masalada qonun loyihasini ishlab chiquvchilarning o‘ziga bino qo‘yishi, professional darajasining pastligi ham o‘z ta’sirini ko‘rsatadi.

Hech kimga sir emas, amaliyotchilar tajribasi ko‘proq bo‘lgani uchun qonunlarning mohiyatini qonun chiqaruvchilardan ko‘ra yaxshiroq biladi. Ishimiz samarali bo‘lishi, qonunchilikning sifati va ta’sirchanligini oshirish uchun **olimlar, yuqori malakali mutaxassis va ekspertlarni keng jalb etgan holda, qonun loyihasini albatta atroflicha muhokama etish**

shart, deb o‘ylayman.

Qonunlar loyihalari, ayniqsa, aholining hayotiy muhim manfaatlari, ijtimoiy huquqlariga bevosita daxldor bo‘lgan qonunchilik hujjatlari muhokamasiga jamoatchilikni, fuqarolik institutlari vakillarini ham keng jalb etish lozim.

Avvalambor, so‘z mamlakatni boshqarishda fuqarolarning ishtirokini har tomonlama kuchaytirish haqida bormoqda. **Davlat boshqaruvi asosini qonunlar tashkil etar ekan, qonun ijodkorligi sohasida fuqarolik jamiyati institutlari faol ishtirok etishi zarur. Shu munosabat bilan bu boradagi ishlarning ochiqligini ta’minlash, jamoatchilikni parlament palatalarining qonun ijodkorligi, nazorat-tahlil faoliyatidan har tomonlama xabardor qilib borish muhim vazifa bo‘lib hisoblanadi.**

To‘rtinchidan. Qonun loyihalarini xorijiy huquqiy amaliyot bilan har tomonlama chuqur qiyosiy tahlil qilish asosida ularni muhokama etish, tayyorlash ishlarini sifat jihatidan yanada yuqori bosqichga ko‘tarish darkor. Tan olishimiz kerak, biz bu masalaga ham yetarlicha e’tibor bermayapmiz.

Demokratik davlatlarning qonun ijodkorligi tajribasini o‘rganishga, shuningdek, tayyorlanayotgan qonun loyihalarini rivojlangan xorijiy mamlakatlarda qabul qilingan shunday qonunlar loyihalari bilan qiyosiy tahlil qilishga bag‘ishlangan turli konferensiya va seminarlar, davra suhbatlarini o‘tkazish muayyan qonun loyihasini va umuman, qonunchiligimizni boyitish uchun yangi materialga ega bo‘lish imkonini beradi. Aynan shu sababdan bunday tadbirlar biz uchun qonun ijodkorligi faoliyatini takomillashtirishda samarali vosita bo‘lishi darkor.

Yuqorida bayon qilingan ana shu fikrlar, o‘z navbatida, parlamentda olib borilayotgan tahliliy ishlar samaradorligini, deputatlarning tayyorgarlik, xabardorlik va malaka darajasini, boshqacha aytganda, professional saviyasini sezilarli ravishda oshirishni taqozo etadi. Shu munosabat bilan **deputatlarning professional darajasini muntazam oshirish Oliy Majlisning kelgusi besh yildagi butun faoliyati davomida eng muhim yo‘nalishga aylanishi darkor.**

Beshinchidan. Qonunchilik palatasi faoliyatida siyosiy partiyalar fraksiyalarining o‘rni va ahamiyatini yanada oshirish, ko‘ppartiyaviylik tizimini izchil rivojlantirish ham muhim vazifalardandir.

2007-yilda qabul qilingan “Davlat boshqaruvini yangilash va yanada

demokratlashtirish hamda mamlakatni modernizatsiya qilishda siyosiy partiyalarning rolini kuchaytirish to‘g‘risida”gi konstitutsiyaviy qonunning bu boradagi ahamiyatini ta’kidlashga barcha asoslarimiz bor.

Mazkur qonunda fraksiyalarning huquqiy maqomi, jumladan, parlamentdagi ko‘pchilik va parlamentdagi muxolifat maqomi, ularning alohida huquqlari va faoliyati samaradorligining kafolatlari aniq belgilangan. Joylardagi davlat boshqaruvi organlari faoliyatini nazorat qilish bo‘yicha hokimiyat vakillik organlarida deputatlar guruhlarining roli sezilarli ravishda oshirilgan. Qonundagi shu va boshqa qator muhim qoidalar mamlakatimizda amaldagi ko‘ppartiyaviylik tizimini mustahkamlash va rivojlantirishga katta ta’sir ko‘rsatdi.

Oliy Majlis – parlamentimizda va mahalliy vakillik organlarida fraksiyalar yoki ayrim deputatlar o‘rtasida doimo fikrlar qarama-qarshiligi, munozaralar bo‘lishi kerak, aynan shu yerda siyosiy partiyalarning dasturiy maqsadlari, manfaatlari ifoda etilib, deputatlar o‘z fikrlarini ilgari suradigan kuchli bahs va raqobat bo‘lishi muhim ahamiyatga ega.

Bahs-munozaralar, g‘oya va dasturlar, muqobil qonun loyihalari o‘rtasidagi raqobat eng muhim, prinsipial ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy muammolar bo‘yicha haqiqiy professional asosda amalga oshirilishi lozimligini barchamiz tushunamiz, albatta.

Oltinchidan. Siyosiy fraksiyalar hamda deputatlarning faolligi, tashabbuskorligi haqida alohida to‘xtalib o‘tmoqchiman.

O‘tgan besh yil mobaynida parlament tomonidan qabul qilingan 140 dan ziyod qonunning atigi 19 tasi Qonunchilik palatasi deputatlari tashabbusi bilan qabul qilinganini qoniqarli, deb bo‘lmaydi. Qolaversa, ana shu qonunlarning bor-yo‘g‘i 3 tasi yangi qonunchilik hujjatlari bo‘lib, 16 tasi amaldagi qonunlarga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish bilan bog‘liq, asosan yuridik-texnik xususiyatga ega bo‘lgan qonun hujjatlaridir.

Bugungi sharoitda fraksiyalar va deputatlarning mamlakatimiz uchun zarur bo‘lgan qonunlarni **ishlab chiqishda tashabbus ko‘rsatish va ularni qabul qilish bo‘yicha faoliyatini prinsipial jihatdan qayta ko‘rib chiqish kerak,** desam, o‘ylaymanki, bu fikrga sizlar ham qo‘shilasiz. Fraksiyalar va deputatlar faoliyati yanada faol va mazmunli bo‘lishi, o‘z siyosiy partiyalari va ularning elektorati manfaatlari hamda ko‘rsatmalarini hisobga olgan holda yo‘lga qo‘yilishi lozim.

Ayni paytda partiya va fraksiyalarning u yoki bu qonun bo‘yicha

pozitsiyasi, ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy taraqqiyotning muhim masalalariga doir fraksiyalararo bahs-munozaralar mazmun-mohiyatidan **keng jamoatchilik va saylovchilarni har tomonlama to‘liq xabardor qilib borish darkor.** Hokimiyat, xalq hokimiyati va parlamentarizmni demokratik asosda tashkil etishning mohiyati ham shundan iborat.

Ana shu masalada ommaviy axborot vositalarining faolligi ham talab darajasida emasligini ta’kidlash ham, o‘ylaymanki, ortiqcha bo‘lmaydi.

Ayrim deputatlarning ommaviy axborot vositalari va televideniye vakillari bilan muloqotdan o‘zini tortish holatlari ham, afsuski, uchrab turadi.

Ettinchidan. Konstitutsiyaviy islohotlar nuqtai nazaridan Oliy Majlis palatalari va eng avvalo, fraksiyalarning davlat boshqaruvi organlari faoliyati ustidan parlament nazoratini amalga oshirish, qabul qilinayotgan qonunlar, muhim ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy davlat dasturlarining ijrosini so‘zsiz ta’minlash borasidagi faoliyati sifat jihatidan yangi asosda qurilishi lozim.

O‘rganishlar shuni ko‘rsatmoqdaki, o‘tgan besh yilda har ikki palata tomonidan turli davlat boshqaruvi organlariga ayrim ijtimoiy masalalar bo‘yicha atigi 7 ta so‘rov yuborilgan. Yangi konstitutsiyaviy sharoitda parlament eshituvlari, hukumat a’zolari, davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlari rahbarlarining qonunchilik talablarining ijrosi bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlar to‘g‘risidagi hisobotlarini **tizimli ravishda eshitib borish, deputatlarning so‘rovlariga atroflicha javob qaytarishni ta’minlash parlamentning kundalik ishi bo‘lmog‘i zarur.**

Deputatlarning saylovchilar bilan ishlashini tubdan yaxshilash, palatalar faoliyatiga parlament nazoratining zamonaviy usullarini tatbiq qilish, jumladan, davlat byudjetini shakllantirish va mamlakatimizning ushbu muhim iqtisodiy hujjati ijrosini nazorat qilishning zamonaviy usullarini joriy etish muhim vazifalardan biridir.

Oliy Majlis palatalari tomonidan nazorat vazifasini amalga oshirishning ana shu va boshqa qator shakllari hamda usullarini **“Parlament nazorati to‘g‘risida”gi qonunda tizimli va aniq mustahkamlab qo‘yish zarur.** Bugungi kunda ushbu qonun loyihasi mamlakatimiz ekspertlar hamjamiyati tomonidan keng muhokama qilinmoqda.

Sakkizinchidan. Oliy Majlis Qonunchilik palatasi va Senatining

o'zaro hamkorligi samarasini yanada oshirish masalasi e'tibor markazimizda turishi shart.

Bu haqda so'z yuritganda, parlamentning ikki palatasi – bu yaxlit tizim, mamlakatimizning yagona qonunchilik organi ekanini ta'kidlash zarur, deb hisoblayman. Ochiq aytish kerakki, ilgari, ikki palatali parlamentimiz ish boshlagan dastlabki paytlarda, o'zaro hamkorlikda, qonunchilik faoliyatining ma'no-mazmunini belgilab beradigan umumiy maqsadlarga erishish uchun kelishib harakat qilish o'rniga palatalar o'rtasida ularning qaysi biri ko'proq vakolatga ega ekani haqida, qabul qilinayotgan qonunlarning ahamiyati va mazmunini qaysi palata yaxshi tushunishi haqida o'rinsiz tortishuvlar ham bo'lgan edi.

Hozirgi kunda bunday muammolarning oldini olish maqsadida ikki palata vakillaridan iborat muvofiqlashtiruvchi kengashning tashkil etilgani va so'nggi yillarda amalga oshirilgan boshqa qator tashkiliy va huquqiy chora-tadbirlar natijasida bunday tushunmovchilikka chek qo'yildi. Lekin bunday vaziyatlar yangi tarkibdagi deputatlar va senatorlar orasida paydo bo'lishining oldini olish zarur, deb o'ylayman.

Hurmatli xalq deputatlari va senatorlar, majlis ishtirokchilari!

Bugungi kunda dunyoda sodir bo'layotgan voqealarni xolisona baholar ekanmiz, keskinlik va xavf-xatarlarning tobora o'sib, geosiyosiy qarama-qarshiliklar, o'z ta'sir doirasini kengaytirishga qaratilgan kurashning, radikalizm, terrorizm va ekstremizm kabi tahdidlarning kuchayib borayotgani barchamizni tashvish va xavotirga solmasdan qo'ymaydi, albatta.

Ko'pchilik davlatlar qatorida O'zbekistonimizda ham ayni mana shunday tahlikali vaziyatning oldini olish, ostonamizga qo'ymaslik, yurtimizda bugun hukm surayotgan tinchlik va barqarorlik, mehr-oqibat muhitini asrash, shu bilan birga, **yuz berishi mumkin bo'lgan har qanday xatarli burilishlarga tayyor bo'lish maqsadida** o'zimizning qat'iy pozitsiyamiz va siyosatimizni aniq belgilab olganmiz.

Shular qatorida 2012-yili qabul qilingan "O'zbekiston Respublikasining Tashqi siyosiy faoliyati konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi konstitutsiyaviy qonunda belgilab berilgan, **bizning xavfsizligimiz bilan bog'liq bo'lgan prinsiplar va pozitsiyalarimiz bugungi kunda jahon jamoatchiligiga yaxshi ayondir.**

Avvalambor, uzoq va yaqin qo'shnilarimiz bilan til topishib, ular bilan o'zaro hamkor va hamjihat bo'lib yashash va eng muhimi, **hech qanday**

harbiy bloklarga qo‘shilmaslik, muqaddas yurtimiz tuprog‘ida chet mamlakatlarning harbiy bazalarini joylashtirishga va harbiylarimizning chegaralarimiz tashqarisiga o‘tishiga yo‘l qo‘ymasligimiz shular jumlasidandir.

Bugun yuzaga kelayotgan xalqaro vaziyatda ayni shu yo‘l, shu siyosat biz uchun maqbuldir.

Aziz deputatlar va senatorlar!

Yana va yana bir bor barchangizni ana shunday ulug‘ va sharafli, shu bilan birga, o‘ta mas’uliyatli ishonch va vazifaga sazovor bo‘lganingiz bilan tabriklab, oldingizga qo‘yilgan yuksak maqsadlarga erishishda avvalo sihat-salomatlik, bardamlik, yangi zafar va omadlar tilayman.

Hurmatli deputatlar!

Muhtaram senatorlar!

Shu fursatdan foydalanib, sizlar bilan yana bir masala bo‘yicha fikr almashib olsak, o‘rinli bo‘ladi, deb o‘ylayman.

Ma’lumki, saylovda eng ko‘p deputatlik o‘rinlarini olgan siyosiy partiya tomonidan Bosh vazir lavozimiga nomzodni taklif etish, ushbu nomzodni Prezident tomonidan ko‘rib chiqish, yangi parlamentning qo‘shma majlisida bu nomzodni muhokama qilish va tasdiqlash tartibi Konstitutsiyamizning 98-moddasida va shu asosda qabul qilingan tegishli qonunlarimizda aniq belgilab qo‘yilgan.

Shu bilan birga, Bosh vazirning vazifalari, uning qonuniy vakolatlari va mas’uliyati ham Asosiy qonunimizda o‘z aksini topgan.

Konstitutsiyamizga kiritilgan oxirgi qo‘shimcha va o‘zgartishlarga muvofiq, Bosh vazir va umuman, ijro hokimiyatining vazifalari va shu bilan birga, vakolatlari, bir so‘z bilan aytganda, mas’uliyati ancha kengaygani haqida barchamiz xabardormiz.

Hech kimga bu sir emas – Bosh vazir lavozimiga nomzod tanlash va uni tasdiqlab olish haqida gap borar ekan, albatta, bu o‘ta murakkab va mas’uliyatli masala ekanini hammamiz o‘zimizga yaxshi tasavvur qilamiz.

Bu vazifaga har tomonlama chuqur bilim va aql-zakovatga, keng fikrlash qobiliyati, katta hayot tajribasiga ega bo‘lgan, turli sinovlarda toblangan, muxtasar aytganda, ko‘pni ko‘rgan, mamlakatimizni rivojlantirish, taraqqiy toptirishda, yirik loyihalarni amalga oshirishda talabchan, tashkilotchi va jonkuyar, mas’uliyatli, javobgarlikni o‘z zimmasiga oladigan, eng muhimi, har qanday vaziyatda ham odamlar bilan til topishishga, obro‘ qozonishga qodir bo‘lgan, o‘zining xususiyat va

alomatlari bilan ajralib turadigan insonni topish – bu ancha murakkab va og‘ir vazifadir.

Shu ma’noda, bugun sizlarning muhokamangizga taqdim etiladigan nomzod o‘z faoliyati va bajargan vazifalari bilan el-yurtimiz, Vatanimiz erishgan marralarni qo‘lga kiritishda munosib hissa qo‘shgan odam bo‘lishi shart, desam, adashmagan bo‘laman.

Ayni hozir tilga olingan xususiyat va alomatlarga to‘g‘ri keladigan, javob beradigan insonni topish qanday og‘ir bo‘lmasin, barcha-barcha fikrlarni, xulosalarni inobatga olgan holda, ushbu vazifaga O‘zbekiston Respublikasi Bosh vaziri lavozimida faol mehnat qilayotgan Mirziyoyev Shavkat Miromonovich nomzodini tavsiya etaman.

O‘ylaymanki, bu nomzodni siz, hurmatli deputat va senatorlar hammangiz yaxshi bilasiz.

Shavkat Mirziyoyev o‘z rahbarlik faoliyati davomida turli mas’ul lavozimlarda ishlagan, katta tashkilotchilik va amaliyot tajribasi bilan obro‘ qozongan. Uni mamlakatimiz viloyatlari va tumanlaridagi barcha hokimlar, katta-kichik rahbarlar, xalqimiz yaxshi taniydi.

Siz xalq vakillari – hurmatli deputat va senatorlar ham bu nomzodni qo‘llab-quvvatlaysiz, deb ishonaman.

BIZNING MAQSADIMIZ — ERKIN VA FAROVON, DEMOKRATIK HAYOT QURISH

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentligiga Tadbirkorlar va ishbilarmonlar harakati — O‘zbekiston liberal-demokratik partiyasidan ko‘rsatilgan nomzod Islom KARIMOVning O‘zbekiston liberal-demokratik partiyasining VII s’ezdidagi ma’ruzasi

Hurmatli s’ezd qatnashchilari!

Muhtaram vatandoshlar!

Avvalambor, bugun O‘zbekiston liberal-demokratik partiyasi s’ezdining delegatlari va faollari bilan uchrashib, siz, azizlarni sog‘-omon, yaxshi kayfiyatda ko‘rishdan, barchangizga o‘zimning chuqur hurmatim va samimiy tilaklarimni bildirishdan xursandman.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentligiga meni nomzod etib ko‘rsatganingiz uchun siz, azizlarimga, O‘zbekiston liberal-demokratik partiyasi a’zolariga, bu tashabbusni qo‘llab-quvvatlagan barcha yurtdoshlarimga chin qalbimdan minnatdorlik bildirish men uchun katta - baxtdir.

Menga bildirilgan bunday yuksak ishonch va mas’uliyat, hech shubhasiz, katta sharafdir.

2003 yilda tashkil etilgan bu partiya o‘zining oldiga qo‘ygan maqsad va dasturlari, amaliy tashabbus va harakatlari bilan, doimo xalqimiz g‘am-tashvishlarini, muammolarini echishda, el-yurtimiz farovonligini yanada oshirish yo‘lida o‘ziga tobora katta obro‘-e’tibor qozonmoqda.

Bu haqiqatni 2014 yil 21 dekabrda Oliy Majlis Qonunchilik palatasi va xalq deputatlari mahalliy kengashlariga bo‘lib o‘tgan saylov natijalari ham yaqqol tasdiqladi. Saylovda partiya nomzodlaridan 52 nafari Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputatligiga saylanib, mazkur qonun chiqaruvchi organda eng ko‘p o‘rinni qo‘lga kiritganining o‘zi, hech shubhasiz, ushbu partiya erishgan marralarning amaliy namoyoni, desam, har tomonlama to‘g‘ri bo‘ladi.

Hozirgi vaqtda partiyaning 240 mingdan ziyod a’zosi bo‘lib, ular asosan kichik biznes, xususiy tadbirkorlik va fermerlik harakati vakillari, ya’ni o‘rta sinf sifatida Vatanimiz kuch-qudratiga, yurtimiz tinchligi va osoyishtaligiga, xalqimiz farovonligiga katta hissa qo‘shib,

O‘zbekistonning hal qiluvchi kuchiga aylanmoqda, desak, yanglishmagan bo‘lamiz.

Bugungi kunda dunyodagi ko‘pgina taraqqiy topgan, barqaror va badavlat yashayotgan davlatlar tajribasi shuni ko‘rsatmoqdaki, avvalo o‘zining xususiy mulkiga ega bo‘lgan shaxs va bunday shaxslardan iborat toifa qo‘lga kiritgan boylikni yanada ko‘paytirishga intiladi. Shu asnoda o‘zining, oilasining turmush farovonligini oshirib borish bilan birga, davlat va jamiyat zimmasidagi ko‘plab vazifalarni bajarishda ham faol ishtirok etadi. Kerak bo‘lsa, ko‘pgina masalalarda boshqalarga o‘rnak va namuna ko‘rsatadi.

Eng muhimi — buni ham takror va takror aytishga to‘g‘ri keladi — mulkdorlar sinfi o‘z yurtida tinchlik va osoyishtalik, erkin faoliyat yuritish muhitini saqlash va mustahkamlash uchun astoydil jon kuydiradi. Chunki, hammamizga yaxshi ma’lum — faqatgina osuda hayot, tinch va osoyishta vaziyatdagina o‘z ishini boshlash, tadbirkorlik, xususiy biznesni rivojlantirib, erkin yashash va daromad, boylik topish mumkin.

Yana bir muhim masala — xalqimizning tarixiy-ma’naviy o‘ziga xosligi, azaliy qadriyat va an’analarimiz, el-yurtimiz hayotida asrlar davomida shakllanib kelayotgan ijtimoiy adolat tamoyillarining o‘zi biz qurayotgan yangi jamiyatda o‘ta boylar ham, o‘ta kambag‘allar ham bo‘lmasligini taqozo etadi.

Bugungi kunda bu talab milliy davlatchilik barpo etish borasidagi siyosatimizning muhim poydevoriga aylanganini ko‘p-ko‘p misollarda ko‘rish mumkin.

Biz o‘rta sinf deganda, yon-atrofimizdagi ayrim davlatlardagi kabi turli nopok, korrupsiya yo‘llari bilan behisob mol-dunyo orttirgan o‘ta boylarni emas, balki o‘zining halol mehnati, aql-zakovati, kuch-g‘ayrati bilan daromad topayotgan million-million tadbirkor va ishbilarmonlarni tasavvur qilamiz.

Biz o‘rta sinf deganda, o‘zining, farzandlarining taqdiri va kelajagini shu zamin bilan uzviy bog‘lagan, shu yurtda ozod, erkin va farovon hayot kechirish, shu yurtni ravnaq toptirish maqsadida ter to‘kib mehnat qilayotgan insonlarni ko‘z oldimizga keltiramiz.

Bu insonlar avvalo el-yurtimizning kuch-qudrati va boyliklarini bunyod etayotgan tadbirkor va ishbilarmonlar, fermerlik harakati va kichik biznes, xizmat ko‘rsatish sohasi vakillari, bir so‘z bilan aytganda, moddiy va intellektual mulk egalaridir.

O‘zbekiston liberal-demokratik partiyasining tashkil qilinishi va siyosat maydonida paydo bo‘lishidan ko‘zda tutilgan maqsad ham, birinchi navbatda, tez o‘zgarib borayotgan zamon talablarini hisobga olgan holda, ana shunday mulkdorlar, ya’ni nima uchun va kim uchun mehnat qilayotganini chuqur anglaydigan insonlarni yagona ezgu maqsadni amalga oshirish yo‘lida birlashtirishdan iborat edi.

Bu haqiqatni hech qachon esimizdan, xayolimizdan chiqarmasdan, mulkdorlar o‘rtasida shakllangan munosabatlarni yanada mustahkamlash va yangi bosqichga ko‘tarish — partiyaning kundalik ustuvor vazifasiga aylanishi darkor.

Aziz do‘stlar!

Biz bugun mustaqil davlat va jamiyat qurish, xalqimiz uchun hech kimdan kam bo‘lmagan farovon hayot barpo etish yo‘lida tarixan qisqa davrda haqiqatan ham o‘n yillarga, balki asrlarga teng keladigan yo‘lni — masofani bosib o‘tdik, desak, aslo mubolag‘a bo‘lmaydi.

O‘z vaqtida, bizning taqdirimiz hal bo‘layotgan o‘ta og‘ir va xatarli bir zamonda, turli xomxayollardan voz kechib, bizga ko‘rsatilgan tazyiq va zo‘ravonliklarga qaramasdan, -bugungi kunda dunyoda taraqqiyotning «o‘zbek modeli» deb tan olingan, demokratik davlat, erkin bozor iqtisodiyotini shakllantirish, xalqimizning hayot darajasini munosib bosqichga ko‘tarish bo‘yicha chuqur o‘ylangan rivojlanish yo‘limizni qat’iy belgilab olganimiz, hech -shubhasiz, tom ma’noda tarixiy yutug‘imiz bo‘ldi.

Islohotlarning mashhur besh tamoyiliga asoslangan bu taraqqiyot modeli, avvalo biz tanlagan -tadrijiy — evolyusion yo‘l naqadar to‘g‘ri va samarali ekanini bugun hayotimizning o‘zi amalda isbotlab bermoqda.

O‘zbekiston tarixan qisqa muddatda bir vaqtlar iqtisodiyoti biryoqlama rivojlangan, asosan paxta xomashyosi etkazib berishga moslashgan, paxta yakkahokimligi halokatli tus olgan, sobiq SSSR tarkibida aholining hayot darajasini ifodalaydigan ko‘rsatkichlar bo‘yicha eng orqa o‘rinda, jar yoqasida turgan qashshoq o‘lkadan bugungi kunda tez va barqaror sur’atlar bilan, avvalo, zamonaviy tarmoqlar hisobidan rivoj topayotgan, xalqaro maydonda o‘ziga munosib o‘rin egallayotgan mamlakatga aylanib borayotgani ko‘pgina yaqin va uzoq qo‘shnilarimizni hayratda qoldirmoqda.

Haqiqatan ham, bir o‘ylab ko‘rganda — biz kecha kim edigu bugun kim bo‘ldik, degan savolni o‘zimizga berib, kechagi hayotimizni bugungi

hayotimiz bilan qiyoslaganda, sodir bo‘layotgan tub o‘zgarishlarning asl ma’no-mazmuniga etib borgandagina ko‘p narsa bizga yaqqol ayon bo‘ladi.

O‘zligimizni anglab, yurtimizning, taqdirimizning tom ma’noda egasi bo‘lib, erkin va ozod hayot kechirishning haqiqiy ahamiyati va mohiyatini chuqur tushunib olgan zahmatkash, mard va matonatli xalqimizning fidokorona mehnati bilan amalga oshirilayotgan olamshumul ishlar, mamlakatimiz, shahar va qishloqlarimizning qiyofasi tubdan o‘zgargani, hayotimiz tobora farovon bo‘lib borayotganini sezmaslik, ko‘rmaslik va kuzatmaslikning o‘zi qiyin, deb o‘ylayman.

Bunday ulkan yutuq va marralarning asosiy omili va mezonini biz avvalo odamlarimizning ongu tafakkuri, dunyoqarashi tobora o‘zgarib, ularning siyosiy faolligi, huquqiy madaniyati, fuqarolik saviyasi va burchi yuksalib borayotganida ko‘ramiz. Eng muhimi, eski, o‘zini oqlamagan tizimning qolip va aqidalaridan xoli bo‘lgan, mustaqil fikrlaydigan, chet mamlakatlardagi tengdoshlari bilan bellashuvga tayyor, Vatanimizning ertangi kuni uchun mas’uliyatni o‘z zimmasiga olishga qodir bo‘lgan kuch — yoshlarimiz maydonga chiqayotganida bu haqiqatni yaqqol anglamoqdamiz.

Ayni shular hisobidan biz duch kelgan og‘ir sinov va muammolarga, jahon miqyosidagi global iqtisodiy inqiroz davom etayotganiga qaramasdan, dunyoning sanoqli davlatlari qatorida O‘zbekistonda yalpi ichki mahsulotning yillik o‘sish sur’atlari so‘nggi 10 yil davomida 8 foizdan ziyod bo‘lib kelmoqda. Joriy yilimizda ham, inshoolo, bundan kam bo‘lmaydi.

Mustaqil taraqqiyot yillarida O‘zbekistonimizning iqtisodiyoti 5 karradan ko‘proq, aholi daromadlari jon boshiga o‘rtacha 8,7 barobar o‘sganini, mamlakatimiz aholisi shu davrda 1,5 marta ko‘payib, 2015 yilning boshida 31 million 500 ming kishini tashkil etganini inobatga oladigan bo‘lsak, ochig‘ini aytganda, biz erishgan yutuqlarni ba’zan odamlar tasavvur qilishi ham qiyin bo‘lmoqda.

Mamlakatimizning tashqi qarzi yalpi ichki mahsulotga nisbatan 15 foizdan oshmasligi, ichki -qarzimiz, ya’ni aholimiz oldida qarzimiz umuman yo‘qligi, eksport hajmi, oltin-valyuta zaxiralarimiz barqaror sur’atlar bilan ko‘payib borayotgani barchamizni albatta quvontiradi.

Hurmatli do‘stlar!

Biz hayot hech qachon bir joyda to‘xtab turmasligini albatta yaxshi

anglaymiz. Agarki biz XXI asrda, shiddat bilan oʻzgarib borayotgan dunyoda, tobora avj olayotgan globallashuv jarayonlari, Internet va intellektual taraqqiyot hal qiluvchi rol oʻynayotgan bir davrda yashayotganimizni hisobga oladigan boʻlsak, hayot qanday tez oʻzgarayotganini ayniqsa chuqur his qilamiz.

Ana shunday sharoitda erishgan natijalarimizga mahliyo boʻlmasdan, havolanish kayfiyatiga berilmasdan, shu paytga qadar bosib oʻtgan yoʻlimiz — bu oldimizda turgan murakkab va ogʻir yoʻlning faqat bir qismi ekanini oʻzimizga aniq tasavvur etishimiz kerak.

Bugungi kunda bizni oʻrab turgan dunyo qanchalik tez oʻzgarib borayotgani, yaqin va uzoq atrofimizda turli mojaro va qon toʻkishlar davom etayotgani, terrorizm, ekstremizm va narkotrafik xavfi ortib, moliyaviy-iqtisodiy inqiroz va uning oqibatlari yanada chuqurlashib borayotgani haqida ortiqcha gapirishning hojati yoʻq, deb oʻylayman. Albatta, bularning barchasi bizning har birimizni tashvishga solmasdan qoʻymaydi va bizdan jahonda yuzaga kelayotgan vaziyatni sergaklik bilan baholashni talab qiladi.

Bu oʻrinda gap, birinchi navbatda, yurtimizda amalga oshirilayotgan islohotlarni, mamlakatimizni yangilash va modernizatsiya qilishni davom ettirish va chuqurlashtirishga -qaratilgan e’tibor va sa’y-harakatlarimizni aslo kamaytirmaslik haqida bormoqda.

Ayni shu vaziyat va holatlarni inobatga olib, oldimizda turgan eng dolzarb va ustuvor vazifalar haqida gapirganda: avvalo, biz uchun 2015 yilda va undan keyingi davrda eng ustuvor vazifa — bu tarkibiy oʻzgarishlar siyosatini olib borish, sanoatni diversifikatsiya qilish, ishlab chiqarishni texnik va texnologik modernizatsiya qilish, axborot-kommunikatsiya -tizimlarini keng joriy etish hisobidan iqtisodiyotimizning raqobatdoshligini oshirishni ta’minlashdan iboratdir.

Oʻz oldimizga qoʻygan bu maqsadga erishish uchun ishlab chiqarish xarajatlarini qisqartirish, iqtisodiyotimizning real sektorida eskirgan asbob-uskunalar va texnologik qoloqlikka barham berish kabi prinsipial masalalarni hal qilish, shuningdek, ochiq aytish kerak, islohotlarni amalga oshirishda, birinchi navbatda, mulkdorlik masalasida chala-yarim ishlarga yoʻl qoʻymaslik, iqtisodiyotni boshqarishda ma’muriy-buyruqbozlik usullarining qoldiqlarini butunlay bartaraf etish zarur.

Barchamiz bir haqiqatni yaxshi tushunib olishimiz shart. Ya’ni, tarkibiy oʻzgarishlarni amalga oshirmasdan, ishlab chiqarishni

diversifikatsiya qilmasdan turib, mahsulotlarimizni tashqi bozorlarga olib chiqish bo‘yicha eksport dasturini jadal rivojlantirish, valyuta daromadlari tushumini ta’minlash va mamlakatimizda yuqori texnologiyalarga asoslangan yangi ishlab chiqarish quvvatlari va ish o‘rinlarini yaratish haqida gapirishning o‘zi mumkin emas.

Birinchi navbatda, jahon bozorida yuqori darajadagi raqobatga dosh bera oladigan va kelgusi davrda mamlakatimizda iqtisodiy o‘sishning, iqtisodiyotni yanada modernizatsiya va diversifikatsiya qilishning lokomotiviga aylanishi mumkin bo‘lgan tarmoqlarni jadal rivojlantirish va aniq yo‘naltirilgan holda qo‘llab-quvvatlashni ta’minlash lozim.

Iqtisodiyoti avvalo xomashyo va yarimtayyor mahsulotlar ishlab chiqarishga asoslangan davlatning ertangi kuni gumon bo‘lishi barchamizga ma’lum.

O‘zbekiston jahon bozorida xomashyo resurslari, masalan, paxta va boshqa xomashyo turlarining bahosi keskin tushib ketgan vaziyatlarni o‘z misolida ko‘p bor ko‘rgan, boshidan kechirgan.

Shu bilan birga, agar ana shu paxta xomashyosining o‘zini to‘qimachilik va engil sanoatning boshqa tarmoqlarida yanada chuqur qayta ishlashni ta’minlab, chetga bo‘yalgan ip-kalava, trikotaj polotno va matolar sotadigan bo‘lsak, keyinchalik tayyor to‘qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish bo‘yicha zamonaviy texnologiyalar va dizaynni o‘zlashtirib olsak, katta samaradorlikka erishishimiz mumkin.

Ana shu birgina misol asosida bizda hali-beri ishga solinmagan qancha-qancha imkoniyatlar borligiga ishonch hosil qilish qiyin emas, deb o‘ylayman.

Bu o‘rinda, avvalambor, dastlabki xomashyo va yarimtayyor mahsulotlarni yanada chuqur qayta ishlash bo‘yicha zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish haqida so‘z bormoqda. Buning uchun neft-gaz, neft kimyosi va kimyo, engil va elektrotexnika sanoati kabi tarmoqlarda va -shuningdek, jahon bozorida, ichki va mintaqaviy bozorlarda talab katta bo‘lgan tayyor mahsulotlar ishlab chiqaradigan to‘qimachilik, charm-poyabzal, oziq-ovqat, farmatsevtika sanoati, elektronika va maishiy elektr texnikasi, maishiy kimyo tovarlari, qurilish va pardozlash mahsulotlari ishlab chiqarish sohalarida yangi majmualar, ishlab chiqarish korxonalari barpo etish dolzarb vazifalarimiz qatoriga kiradi.

Ikkinchidan. Mamlakatimizning barqaror iqtisodiy o‘sishi va istiqboli, aholining hayot darajasi va sifatini belgilab berishga ko‘p jihatdan bog‘liq

bo‘lgan eng muhim ustuvor vazifa — bu xususiy mulk va xususiy tadbirkorlik rivoji yo‘lidagi barcha g‘ov va to‘siqlarni olib tashlash va bu sohaga to‘liq erkinlik berishdan iborat.

Ta’kidlash kerakki, mustaqillik yillarida mamlakatimizda xususiy mulk va investitsiyalarning me’yoriy-huquqiy asosini yaratish va ularning daxlsizligini himoya qilish, xususiy mulkdorlar uchun zarur shart-sharoit va kafolatlar tug‘dirib berish bo‘yicha ko‘p ish qilindi.

Qishloq xo‘jaligi, qurilish, savdo-sotiq, xizmat ko‘rsatish sohasi kabi ko‘pgina tarmoqlar va uy-joy fondi, iste’mol tovarlari ishlab chiqaradigan sohalar deyarli to‘liq xususiy mulk shakliga o‘tkazildi.

Bugungi kunda hayotning o‘zi, mamlakatimizda xususiy mulk va xususiy tadbirkorlik faoliyatining amaliyoti aynan mana shunday mulk shaklining davlat mulkiga nisbatan har tomonlama ustunligini ishonchli tarzda isbotlab bermoqda. Xususiy korxonalarda sidqidildan mehnat qilishga undaydigan omillar va shaxsiy manfaatdorlik darajasi va eng asosiysi, o‘zining ishlab chiqarish va moliyaviy faoliyatining yakuniy natijasi uchun mas’uliyat hissi butunlay boshqacha ekani ayniqsa e’tiborlidir.

Xususiy sektorda mablag‘lardan tobora samarali foydalanilmoqda. Bu sohada yuqori sifatli mahsulotlar tayyorlash, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va mehnat unumdorligini oshirishni ta’minlashga bo‘lgan qiziqish va intilish ancha kuchli bo‘lib, ishlab chiqarishning imkon qadar ko‘proq daromad olish kabi pirovard moliyaviy natijalari ham sezilarli ravishda yuqoridir.

Aynan kichik biznes, xususiy tadbirkorlikka xos bo‘lgan ana shunday tub va ustun jihatlar, -shuningdek, mustaqillik yillarida yaratilgan rag‘batlantiruvchi omillar, imtiyoz va preferensiyalar ushbu sohaning O‘zbekistondagi jadal taraqqiyotini belgilab bermoqda.

Bugungi kunda mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotining 56 foizi ana shu sohaga to‘g‘ri kelayotgani va ish bilan band aholining 75 foizi mazkur tarmoqda mehnat qilayotgani bu -fikrni yaqqol tasdiqlab turibdi.

Ming afsuski, xususiy mulk va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish yo‘lida hali-hamon turli -ma’muriy g‘ov va to‘siqlar saqlanib qolmoqda. Eng yomoni, mansabdorlar tomonidan bu soha vakillarining qonuniy manfaat va huquqlari buzilayotgani bilan bog‘liq ko‘plab misollarni keltirish mumkin.

Bunday holatlarni tag-tugi bilan bartaraf etish, mulk huquqining

kuchli yuridik norma va kafolatlari tizimini shakllantirishimiz va shu asosda davlatimizning iqtisodiy va ijtimoiy tayanchiga aylanadigan xususiy mulkdorlarning keng qatlamini yaratishga erishmog'imiz zarur.

Xususiy tadbirkorlar uchun resurslarni ochiq birja va yarmarka savdolarida sotish hajmini -kengaytirish hisobidan xomashyo resurslaridan foydalanish mexanizmini tubdan qayta ko'rib -chiqish, uni yanada soddalashtirish, ochiq-oshkora bo'lishini ta'minlash lozim.

Bu borada xususiy mulkdorlarning qonuniy huquq va manfaatlarini himoya qilishda sud organlari rolini oshirish, davlat, huquqni muhofaza qilish va nazorat qiluvchi organlar mansabdor shaxslarining tadbirkorlik sub'ektlarining xo'jalik va moliyaviy faoliyatlariga no-qonuniy aralashuvi uchun javobgarligini kuchaytirish birinchi darajali ahamiyatga ega bo'lishi lozim.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sohasida amalda hanuzgacha saqlanib qolayotgan muammolarni qayd etgan holda, ayni vaqtda keyingi yillarda tadbirkorlarimizni har tomonlama rag'batlantirish uchun etarli darajada ko'p ish qilinganini ta'kidlash lozim. Ana shu ishlarning davomi sifatida mamlakatimizda biznesning muvaffaqiyatli faoliyat ko'rsatishi uchun soliq yukini kamaytirish, imkon darajasida barcha zarur sharoit va kafolatlarni yaratish kerak.

Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki huzurida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlarining eksport faoliyatini qo'llab-quvvatlash bo'yicha maxsus jamg'arma tashkil etilganidan xabaringiz bor, albatta.

Ushbu jamg'arma yordamida eksportga mahsulot etkazib berish bo'yicha xorijiy sheriklar bilan 1 milliard 250 million dollardan ziyod hajmdagi shartnomalar imzolangan bo'lib, o'tgan yili, birinchi navbatda, kichik biznes, xususiy tadbirkorlik va fermer xo'jaliklari sohasida 840 million dollardan ziyod miqdordagi tovarlar eksporti amalga oshirildi.

Bugungi kunda tadbirkorlik sub'ektlarining 98 foizi soliq va statistika hisobotlari topshirishni, bojxona deklaratsiyalarini rasmiylashtirishni bevosita elektron shaklda amalga oshirmoqda. 2014 yilda tijorat banklari tomonidan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlariga 9 trillion so'mdan ortiq yoki 2013 yilga nisbatan 1,3 barobar ko'p kreditlar ajratildi.

2015 yilning 1 yanvaridan boshlab tadbirkorlar uchun daromad solig'i stavkasi 25 foizdan 15 foizga, qurilish sohasidagi korxonalar uchun yagona soliq to'lovi stavkasi 6 foizdan 5 foizga tushirildi.

Imtiyoz va preferensiyalarning ushbu ro'yxatini yana davom ettirish

mumkin.

Uchinchidan. Bugun O‘zbekistonda iqtisodiyotda ham, faoliyatimizning boshqa sohalarida ham davlatning ishtirokini tanqidiy qayta ko‘rib chiqadigan vaqt keldi.

Davlatning ishtiroki, avvalambor, elektr energetikasi, transport va ishlab chiqarish infratuzilmasi singari davlat ishtirokidagi korxonalar iqtisodiyotning barqaror faoliyat ko‘rsatishini ta’minlayotgan, tabiiy monopoliyalarga asoslangan sohalarda saqlab qolinishi kerak.

Boshqacha aytganda, davlatning iqtisodiyotimizdagi ulushi iqtisodiy va strategik asoslangan darajaga qadar qisqartirilishi va bu haqiqiy raqobat muhitini ta’minlashi hamda taqsimotga asoslangan ma’muriy-buyruqbozlik tizimining o‘z umrini o‘tab bo‘lgan illatlaridan xalos bo‘lishga olib kelishi lozim.

Shu munosabat bilan xo‘jalik faoliyatida davlat ulushini tubdan qisqartirish bo‘yicha maxsus dasturni qabul qilish maqsadga muvofiq deb hisoblayman. Ushbu dasturda samarasiz davlat korxonalarini tugatib, ularni, jumladan, ochiq va oshkora savdolar orqali tegishli investitsiya majburiyatlari bilan «nol» qiymatida sotish orqali to‘liq xususiy mulk shakliga o‘tkazish darkor.

Korporativ yoki aksiyadorlik birlashmalarimizning faoliyati samaradorligini tanqidiy baholash dolzarb masala sifatida kun tartibiga qo‘yilmoqda.

Bu, birinchi navbatda, aksiya paketlariga davlat egalik qilayotgan aksiyadorlik jamiyatlarining faoliyatiga taalluqlidir. Bunday jamiyatlarda, aksiyadorlar, ayniqsa, minoritariylar, kam hajmdagi aksiyalarga egaligi va aksiyalar paketlarining tarqoqligi tufayli boshqaruv va qaror qabul qilish jarayonidan amalda chetda qolmoqda.

Bugun, O‘zbekistonda faoliyat ko‘rsatayotgan aksiyadorlik kompaniyalarining tajribasidan -foydalangan holda, mahalliy sarmoyadorlar qatorida xorijiy aksiyadorlar ham aksiya egalari bo‘ladigan vaqt keldi.

Ishonchim komilki, aksiyadorlik jamiyatlarini ayni shunday asosda tashkil etish bizning manfaatlarimizga ko‘proq mos keladi.

To‘rtinchidan. Ekologik muammolar chuqurlashib borayotgan, suv va er resurslari cheklangan bizning sharoitimizda irrigatsiya va melioratsiya ishlarini davom ettirish, erlarning unumdorligi va hosildorligini yanada oshirish, ekin maydonlari tarkibini optimallashtirish, eng yangi -

agrotexnologiyalarni joriy etish — aynan shu yo‘nalishlar qishloq xo‘jaligini isloh etishning hal qiluvchi masalalari bo‘lib, ular doimo bizning e’tiborimiz markazida bo‘lib keldi va shunday bo‘lib qoladi.

Ana shunday dolzarb vazifalarning barchasini kompleks ravishda hal etish uchun biz qishloq xo‘jaligini rivojlantirishning kelgusi 5 yilga mo‘ljallangan dasturini ishlab chiqishga kirishdik. Bu dastur agrar tarmoqdagi tarkibiy o‘zgarishlarni sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarish va shuningdek, mamlakatimizning oziq-ovqat xavfsizligini yanada mustahkamlashni ko‘zda tutadi.

Shu borada oldimizda miqyosi va ko‘lamiga ko‘ra qanday ulkan ishlar turgani va buning uchun qanday katta mablag‘lar talab etilishini biz o‘zimizga yaxshi tasavvur qilamiz.

Bu masalada hayotning o‘zi bir haqiqatni tasdiqlab, isbotlab bermoqdaki, qishloq xo‘jaligi hisobidan mablag‘larni tejash mutlaqo yaramaydi va biz hech qachon bunga yo‘l qo‘ymaymiz.

Agarki biz bundan 5 yil oldin erlarning meliorativ holatini, birinchi navbatda, mamlakatimizning davlat byudjeti hisobidan tubdan yaxshilashga kirishmasak — qani, -aytinglar, bugungi kunda qishloq xo‘jaligi qanday ahvolga tushib qolgan bo‘lardi?

Hammamizga ayonki, barcha qishloq xo‘jaligi tarmoqlarining samaradorligi, bizning iqtisodiy va oziq-ovqat xavfsizligimiz, nafaqat qishloq ahli, balki butun xalqimizning moddiy -farovonligi, oxir-oqibatda esa bozorlarimizda non va oziq-ovqat mahsulotlarining narxi qanday bo‘lishi, avvalambor, bebaho boyligimiz bo‘lgan erlarning unumdorligi, ularning holatini doimiy ravishda yaxshilab borish bilan chambarchas bog‘liq.

Bugungi kunda amalga oshirgan chora-tadbirlarimiz natijasida 1 million 700 ming gektar sug‘oriladigan erlarning meliorativ holatini yaxshilashga erishdik.

Sizot suvlari eng og‘ir darajada, ya’ni 2 metrgacha yuzada joylashgan erlar qariyb 500 ming gektarga, kuchli sho‘rlangan erlar esa 100 ming gektarga qisqardi.

Melioratsiya ishlari amalga oshirilgan ekin maydonlarida paxta hosildorligi gektariga o‘rtacha 2-3 sentner, boshoqli don ekinlari bo‘yicha esa 3-4 sentnerga oshgani bu borada erishgan eng muhim natijamizdir.

E’tiboringizni yana bir muhim masalaga, ya’ni hozirgi kunda paxta ekiladigan erlarni optimallashtirish va boshoqli don ekinlari,

sabzavotchilik, bog‘dorchilik va uzumchilik uchun ajratilgan maydonlarni kengaytirish hisobidan ekin maydonlari tarkibini o‘zgartirish bilan bog‘liq bo‘lgan qishloq xo‘jaligi islohotlarining samaradorligiga qaratmoqchiman.

Bu haqda gapirganda, Andijon, Kosonsoy, Chortoq, O‘rtachirchiq, O‘zbekiston va Buvayda tumanlarida paxta ekin maydonlari qisqartirilganini, Asaka, Yangiyo‘l va Jomboy tumanlarida esa paxta ekishdan butunlay voz kechilganini qayd etish joiz.

Paxtadan bo‘shagan jami 30 ming gektardan ortiq sug‘oriladigan erda bog‘ va uzumzorlar tashkil etilib, boshoqli don, sabzavot va kartoshkadan mo‘l hosil etishtirilmoqda.

Buning natijasida 2012-2014 yillarda paxta xomashyosi tayyorlashning barqaror hajmi saqlangan holda, sabzavot etishtirish — 16,3 foizga, poliz mahsulotlari — 16,6 foizga, meva etishtirish esa — 21 foizga ko‘paydi.

Beshinchidan. Qishloq xo‘jaligimizning, hech mubolag‘asiz aytish mumkinki, butun mamlakatimizning taraqqiyotiga ulkan hissa bo‘lib kirgan fermerlik harakati yangi tariximizda o‘chmas iz bo‘lib qolajak desam, ayni haqiqatni aytgan bo‘laman.

Bugungi kunda umumxalq boyligi bo‘lmish erni ijaraga olgan, bu erga o‘z mulki va xizmatini qo‘shgan, zamonaviy texnikaga ega bo‘lgan fermer xo‘jaliklari — nafaqat qishloq xo‘jaligimizning asosiy mahsulotini ishlab chiqaradigan, balki qishloqning kelajagini, taraq-qiyotini o‘z mas’uliyatiga olgan ijtimoiy-siyosiy harakatdir.

Shuni ta’kidlash zarurki, hozirgi sharoitda zamonaviy fermer xo‘jaliklari qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish bilan birga, ularni chuqur qayta ishlash, qurilish va ta’mirlash ishlarini amalga oshirish, qishloq aholisiga xizmat ko‘rsatish bilan shug‘ullanadigan, katta -vazifalar va mas’uliyatni o‘z zimmasiga olgan ko‘ptarmoqli xo‘jaliklarga aylanib bormoqda.

Eski Dehqon va fermerlar uyushmasi O‘zbekiston fermerlar kengashiga, joylarda esa viloyat va tuman fermerlar kengashlariga aylantirildi. Bu haqda so‘z borganda, hozirgi vaqtda fermer xo‘jaliklarining rivojlanishi va ularning faoliyatida yuzaga keladigan muammolarga to‘g‘ridan-to‘g‘ri bog‘liq bo‘lgan biron-bir masala Fermerlar kengashining bevosita ishtirokisiz amalda hal etilmasligini qayd etish lozim.

Fermerlar kengashlari fermerlik harakati, qishloqlarning rivojlanishi va qishloq aholisining -farovonligi o‘sishi uchun mas’uliyatni o‘z zimmasiga olishga qodir bo‘lgan qudratli ijtimoiy-siyosiy kuchga aylanib borishi

muqarrar. Lo‘nda qilib aytadigan bo‘lsak, katta istiqbolga ega bo‘lgan, hozirgi vaqtda qishloq xo‘jaligi mahsulotlarining 90-92 foizini ishlab chiqarayotgan fermer xo‘jaliklari mamlakatimiz aholisining qariyb yarmi istiqomat qilayotgan qishloqlarimizning bugungi va ertangi farovonligini yanada oshirishni o‘z nazoratiga olishi -zarur, deb o‘ylayman.

Bu sohada davlatimiz tomonidan amalga oshirilayotgan ishlar, oldimizda turgan keng ko‘lamli vazifalar haqida barchamiz yaxshi xabardormiz.

Faqat joriy yilning o‘zida 353 ta umumta’lim maktabini qurish, rekonstruksiya qilish va kapital ta’mirlash, shuningdek, 147 ta kasb-hunar kolleji va akademik litseyda qariyb 400 milliard so‘m hajmidagi kapital ta’mirlash ishlarini amalga oshirish ko‘zda tutilmoqda.

2020 yilgacha esa 500 ta umumta’lim maktabini qurish, rekonstruksiya qilish va kapital ta’mirlash, jumladan, 101 ta yangi maktab barpo etish va 810 ta kasb-hunar kolleji va -akademik litseylarni kapital ta’mirlash rejalashtirilmoqda.

Tibbiyot sohasida 2015 yilda 98 million dollar hajmidagi mablag‘ hisobidan 83 ta tibbiyot muassasasini, 2020 yilgacha esa — 180 million dollardan ziyod mablag‘ evaziga 230 ta tibbiyot muassasasini qurish, rekonstruksiya qilish va kapital ta’mirlash nazarda tutilmoqda.

Qishloq joylarda namunaviy loyihalar asosida uy-joy qurish ishlarini davom ettirishga alohida e’tibor qaratiladi, 2015-2016 yillarda 2 milliard 100 million dollar qiymatidagi 25 mingta uy-joy bunyod etish mo‘ljallanmoqda. Buning uchun Osiyo taraqqiyot banki hamda Islom taraqqiyot bankining mablag‘lari jalb qilinishi belgilanmoqda.

Qishloq infratuzilmasini yanada rivojlantirish maqsadida faqat tabiiy gaz va elektr tarmoqlarini qurish va rekonstruksiya qilish uchun 2020 yilgacha 530 million dollar, telekommunikatsiyalar tarmog‘ini kengaytirish uchun esa — 136 million dollar miqdorida mablag‘ yo‘naltirish masalasi ko‘rib chiqilmoqda.

Oltinchidan. Mahalliylashtirish va import o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish dasturini amalga oshirish — hozirgi bosqichda eng ustuvor vazifalarimiz qatorida alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Ushbu dasturni amalga oshirishning naqadar ulkan samara keltirishiga birgina fakt misolida ishonch hosil qilish mumkin. Ya’ni, biz bu dasturni joriy qilishga kirishgan 2000 yilning o‘zidayoq ilgari chetdan olib kelinadigan mahsulotlarni O‘zbekistonda ishlab chiqarishni -boshlagan

edik.

2000 yildan buyon mamlakatimizda import oʻrnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish hajmi 220 barobardan ziyod oshgani ham mahalliylashtirish va import oʻrnini bosishga qaratilgan ishlarimizning qanday katta samara berayotganini koʻrsatadi.

Mahalliylashtirish va import oʻrnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik ulkan imkoniyatlarga ega ekanini barchamiz yaxshi bilamiz.

Hozirgi paytda mahalliylashtirilgan korxonalar nafaqat ichki bozorni toʻldirmoqda, balki ular -eksport bozoriga ham chiqmoqda.

2014 yilda umumiy qiymati 1 milliard dollardan ortiq hajmda 550 turdagi mahalliylashtirilgan mahsulot eksport qilindi.

Yurtimizda biz uchun butunlay yangi boʻlgan avtomobil sanoatining tashkil etilgani import oʻrnini bosish boʻyicha olib borilgan oqilona siyosatning yorqin dalili hisoblanadi.

Bugungi kunda Oʻzbekistonda 27 ta rusumdagi yuk va engil avtomobillar, avtobuslar, minivenlar hamda 15 turdagi zamonaviy qishloq xoʻjalik texnikalari ishlab chiqarilmoqda.

Ana shu tarmoqlarning barchasida ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar har yili 4 milliard dollardan ziyod hajmdagi import tovarlar oʻrnini bosish imkonini bermoqda.

Ushbu strategiyani yanada rivojlantirish maqsadida 2015-2019 yillarga moʻljallangan yangi Mahalliylashtirish dasturi ishlab chiqildi. Mazkur dasturda umumiy qiymati

5 milliard dollardan ziyod 600 dan ortiq loyihani amalga oshirish koʻzda tutilgan.

Ettinchidan. Bugungi kunda taraqqiyot, tub tarkibiy oʻzgarishlar, ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar raqobatdoshligini ta’minlashning muhim sharti investitsiya jarayonlari bilan bogʻliq ekani haqida ortiqcha gapirib oʻtirishning hojati yoʻq, deb oʻylayman.

Faqat iqtisodiyotga investitsiya kiritish jarayoni uzluksiz davom etayotgan sohalardagina barqaror iqtisodiy yuksalish, iqtisodiyotning diversifikatsiya qilinishi va texnologik salohiyatning oʻsishi kuzatilmoqda. Va aksincha, investitsiya hajmi kamayganda iqtisodiy oʻsishning barcha koʻrsatkichlari pasayib, sanoat va boshqa tarmoqlarda orqaga ketish boshlanadi.

Mustaqillik yillarida Oʻzbekiston taraqqiyoti uchun yoʻnaltirilgan

investitsiyalar hajmi 190 milliard dollardan oshdi va bu mablag‘ning 65 milliard dollardan ziyodini xorijiy investitsiyalar tashkil etdi.

Iqtisodiyotni tarkibiy o‘zgartirish doirasida keng ko‘lamli zamonaviy, yuqori texnologiyalarga asoslangan loyihalar amalga oshirildi. Buxoro neftni qayta ishlash zavodi, Sho‘rtan gaz-kimyo majmuasi, Qo‘ng‘irot soda zavodi, Dehqonobod kaliyli o‘g‘itlar zavodi, o‘nlab zamonaviy to‘qimachilik komplekslari, meva-sabzavot va go‘sht-sut mahsulotlarini qayta ishlaydigan va oziq-ovqat mahsulotlari tayyorlaydigan yuzlab korxonalar, eng ilg‘or bug‘-gaz va gaz turbinali texnologiyalarni joriy etgan holda ishlab chiqarish quvvatlari modernizatsiya qilingani ana shunday yirik loyihalar qatoriga kiradi.

Birgina 2014 yilda Investitsiya dasturini amalga oshirish doirasida 14 milliard 600 million dollar miqdoridagi kapital qo‘yilmalar o‘zlashtirildi va bu boradagi ko‘rsatkich 2013 yilga nisbatan 11 foizga o‘sdi. Ushbu mablag‘larning 3 milliard dollardan ortig‘i xorijiy investitsiyalardir.

Bugun qurilayotgan zamonaviy korxonalar qatorida Surg‘il koni bazasida Janubiy Koreyaning etakchi kompaniyalari bilan hamkorlikda umumiy qiymati 4 milliard 200 million dollarga teng bo‘lgan Ustyurt gaz-kimyo majmuasining barpo etilayotgani xorijiy sheriklar bilan o‘zaro manfaatli hamkorlikning yorqin namunasidir. To‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar asosida amalga oshirilayotgan ushbu loyiha texnologik darajasi, jalb qilingan xorijiy investitsiyalar hajmi va qurilish ko‘lami bo‘yicha o‘ta noyob hisoblanadi va jahon gaz-kimyo tarmog‘idagi eng yaxshi loyiha sifatida haqli ravishda ko‘plab mukofotlarga sazovor bo‘ldi.

Tub tarkibiy o‘zgarishlar, strategik investitsiya loyihalarini amalga oshirishda Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki, Islom taraqqiyot banki kabi xalqaro moliya institutlari sezilarli ravishda yordam ko‘rsatmoqda. O‘zbekistonda ushbu institutlar tomonidan yo‘naltirilgan -kreditlar hajmi bugungi kunda 8 milliard dollardan ziyodni tashkil etmoqda.

Investitsiya siyosati haqida gapirganda, shuni ta’kidlash lozimki, O‘zbekiston qishloq xo‘jaligini rivojlantirishga ham katta miqdorda investitsiya sarflamoqda. Misol uchun, faqat 2000 yildan 2014 yilgacha bo‘lgan davrda irrigatsiya tizimlarini rivojlantirish, yirik va o‘ta muhim suv xo‘jaligi ob’ektlari faoliyati xavfsizligini va ulardan ishonchli tarzda foydalanish -kafolatlarini oshirish uchun qariyb 1 milliard 300 million dollar hajmidagi mablag‘ yo‘naltirildi. Bu mablag‘ning 335 million dollari Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki, Islom taraqqiyot banki va boshqa

xalqaro moliya institutlari hisobidan jalb etildi.

2015 yilda irrigatsiya tarmoqlarini yanada rivojlantirish maqsadida 390 million 600 ming dollar hajmidagi markazlashtirilgan kapital qo‘yilmalarni o‘zlashtirish ko‘zda tutilgan. Umuman olganda, 2020 yilgacha irrigatsiya tarmoqlarini yanada yaxshilashga markazlashtirilgan kapital qo‘yilmalar hisobidan 1 milliard 480 million dollar, jumladan, qiymati 1 milliard 100 million dollarga teng imtiyozli chet el kreditlarini yo‘naltirish mo‘ljallanmoqda.

Investitsiya siyosatini amalga oshirishda infratuzilmani rivojlantirish ham muhim ahamiyatga ega. So‘nggi yillarda qariyb 2 ming kilometr avtomobil yo‘llari, xususan, O‘zbekiston milliy avtomagistrali tarkibiga kiradigan 1,5 ming kilometr uzunlikdagi yo‘l tarmoqlari qurildi va rekonstruksiya qilindi.

Temir yo‘l sohasida 342 kilometr uzunlikdagi yangi Navoiy — Uchquduq — Nukus — Sultonuvaystog‘ va 223 kilometrlik Toshguzar — Boysun — Qumqo‘rg‘on tarmoqlari barpo etildi, 550 kilometrdan ziyod temir yo‘l liniyalari elektrlashtirildi. Ayni paytda yangi Angren — Pop elektrlashtirilgan temir yo‘li va tog‘li hududlar orqali o‘tadigan 19 kilometrdan ziyod uzunlikdagi tonnel qurilishi nihoyasiga etkazilmoqda.

Sakkizinchidan. Aholi bandligini ta’minlash, birinchi navbatda, kasb-hunar kollejlari -bitiruvchilarini ishga joylashtirish ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotimizning eng muhim ustuvor yo‘nalishi bo‘lib qolmoqda.

Avvalambor, kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, kasanachilik va xizmat ko‘rsatish sohasini, ayniqsa, qishloq joylarda yanada rivojlantirish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va yangilash dasturlarini amalga oshirish, transport va muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish hisobidan keyingi paytda O‘zbekistonda yiliga qariyb 1 millionta ish o‘rni yaratilmoqda. Shuning 60 foizdan ko‘prog‘i qishloq joylarda tashkil etilayotgani ayniqsa ahamiyatlidir.

To‘qqizinchidan. Aholi hayot darajasi va sifatini yanada izchil oshirib borish masalasi bizning doimiy e’tiborimiz markazida bo‘lib kelmoqda.

Bu borada shuni qayd etish lozimki, so‘nggi yillarda mamlakatimiz davlat byudjetining 59-60 foizga yaqini ijtimoiy sohaga yo‘naltirilmoqda. Faqat o‘tgan 2014 yilning o‘zida ish haqi, pensiya va stipendiyalar hajmi 23,2 foiz, aholining real daromadlari 10,2 foizga ko‘paydi.

Aholi daromadlari tarkibida tadbirkorlik faoliyatidan olinayotgan daromadlar ulushi tobora ortib bormoqda.

Bugungi kunda ushbu ko‘rsatkich mustaqil taraqqiyotimizning dastlabki yillaridagi 10,6 foizdan 52 foizga oshganini ta’kidlash lozim va bunday katta yutuq albatta barchamizga mamnuniyat bag‘ishlaydi.

Eng ko‘p va eng kam daromad oladigan aholi o‘rtasidagi farq 2000 yildagi 53,3 barobardan bugungi kunda 7,8 barobarga tushdi. Ya’ni, boshqacha qilib aytganda, jamiyatimizning o‘ta boylar va o‘ta kambag‘allarga keskin tabaqalanib ketishiga yo‘l qo‘ymaslik siyosatini amalga oshirganimiz o‘z natijasini bermoqda.

Hozirgi kunda O‘zbekistondagi har ikkinchi oila yurtimizda ishlab chiqarilgan shaxsiy avtomobilga ega. Deyarli har bir oilada kundalik zaruratga aylangan mobil telefon, noutbuk, sun’iy yo‘ldosh orqali ko‘rsatadigan va kabelli televidenie, muzlatish kameralari va zamonaviy oshxona anjomlari kabi yangi, yuqori texnologiyalarga asoslangan jihozlar paydo bo‘ldi.

Mamlakatimizda uy-joy bilan ta’minlanish darajasi, jon boshiga hisoblaganda, 12,4 kvadrat metrdan 15,4 kvadrat metrga oshdi. Uy-joy fondining deyarli hammasi xususiy mulk shakliga o‘tkazildi.

Aholining to‘lov qobiliyati va iste’mol talabining ortib borayotgani ish haqi va pensiyalarning -iste’mol narxlari o‘sishiga nisbatan jadal oshishini ta’minlamoqda.

Masalan, 2000 yilda o‘rtacha ish haqiga o‘rtacha iste’mol savatining yarmini, ya’ni 50 foizini xarid qilish mumkin bo‘lgan bo‘lsa, 2014 yilda bu ko‘rsatkich tegishli iste’mol savatining 4,26 barobarini tashkil qilgani, ya’ni 2 barobardan ko‘proq oshganining o‘zi ko‘p narsadan dalolat beradi.

Hurmatli s’ezd ishtirokchilari!

Bugungi kunda dunyoda ro‘y berayotgan keskinlik, geosiyosiy qarama-qarshiliklar, o‘z ta’sir doirasini kengaytirishga qaratilgan kurashning tobora avj olib borayotgani, hamon davom etayotgan moliyaviy-iqtisodiy inqiroz va uning oqibatlari, radikalizm, terrorizm va ekstre-mizmning yanada faollashayotgani, jahon bozorlaridagi beqaror vaziyat bizni tashvishga solmasdan qo‘ymaydi, albatta.

O‘zbekistonning bu boradagi prinsip va pozitsiyalari jahon hamjamiyatiga yaxshi ma’lum. Xavfsizligimiz asosini tashkil etadigan mazkur prinsip va pozitsiyalar 2012 yilda qabul qilingan «O‘zbekiston Respublikasining Tashqi siyosiy faoliyati konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida»gi konstitutsiyaviy qonunda mustahkamlab qo‘yilgan.

Fursatdan foydalanib, yana bir bor ta’kidlab aytmoqchiman: biz uzoq

va yaqin atrofimizdagi barcha davlatlar, birinchi navbatda, qo‘shni mamlakatlar bilan do‘stona munosabatlar va o‘zaro manfaatli hamkorlikni yanada mustahkamlashni o‘zimizning birinchi darajali vazifamiz deb bilamiz. Eng muhimi, hech qanday harbiy blokka qo‘shilmaymiz, O‘zbekiston hududida chet el harbiy bazalarining joylashuviga, harbiy xizmatchilarimizning mamlakatimiz tashqarisida bo‘lishiga yo‘l qo‘ymasligimiz zarur, deb hisoblaymiz.

Uzoq va yaqin atrofimizda vujudga kelayotgan bugungi murakkab vaziyatda aynan shunday yo‘lni, shunday siyosatni biz uchun eng to‘g‘ri va eng ma’qul deb bilamiz.

Aziz vatandoshlarim, qadrdonlarim!

Biz oldimizga qo‘ygan ezgu maqsadlarimiz — demokratik va fuqarolik jamiyati, barqaror sur’atlar bilan taraqqiy topayotgan iqtisodiyot, tinch-osoyishta, badavlat hayot barpo etish, xalqaro maydonda davlatimizga obro‘-e’tibor va hurmat qozonish — bularning barchasi albatta qisqa davrda erishadigan, etib boradigan qoyalar — marralar emas.

Buni hammamiz chuqur tushunamiz.

Lekin shu haqiqatni tan olgan holda, shu bilan birga, ta’kidlash kerakki, el-yurtimizga in’om etgan shunday omil va mezonlar borki, ular o‘z ta’siri, kuch-quvvatini mustaqillik yillarida mamlakatimiz qo‘lga kiritgan, boshqalar asrlar davomida erishadigan, dunyo hamjamiyatini hayratda qoldirayotgan yutuq va marralarda yaqqol namoyon etmoqda, desam, ayni haqiqatni aytgan bo‘laman.

Yana bir muhim fikrni bildirishni zarur, deb hisoblayman.

Bugun O‘zbekiston deb atalmish qo‘rg‘onimiz tarixan qisqa davrda poydevori mustahkam, davr talabiga javob beradigan zamonaviy davlatga aylanib borayotgani, eng asosiysi, avvalo, odamlarimizning dunyoqarashi, fikri-zikri, siyosiy va huquqiy madaniyati tobora yuksalib borayotgani bu borada hal qiluvchi omillardan biri ekanini hammamiz yaxshi anglamoqdamiz.

Takror-takror aytishga to‘g‘ri keladi — faqatgina xalqimizning mardligi va matonati, jonkuyarligi va qat’iyati, eng muhimi, kelajagimizni qurishda ertangi kunga bo‘lgan yuksak ishonchi oldimizga qo‘ygan maqsadlarga erishishda ulkan va qudratli zamin bo‘lishiga aminman.

Mana shunday olijanob, bag‘rikeng xalqimizga farzandlik mehri va sadoqati bilan, fidoyilik bilan xizmat qilish — barchamiz uchun eng yuksak sharaf, oliy saodatdir.

Muhtaram do‘stlar!

Sizlarga yana bir bor o‘zimning yuksak hurmat va ehtiromimni, samimiy tilaklarimni izhor etib, barchangizga sog‘lik-omonlik, baxt va omad, oilalaringizga tinchlik-xotirjamlik, qut-baraka tilayman.

O‘ZBEKISTON XOTIN-QIZLARIGA BAYRAM TABRIGI

Munis va muhtarama onaxonlar!

Qadrli opa-singillar, dilbar qizlarim!

Barchamiz orziqib kutadigan, tabiat chiroy ochib borayotgan mana shu ilk bahor kunlarida, ayni shu shukuhli ayyomda siz, aziz qadrdonlarimni, sizlarning timsolingizda butun O‘zbekiston xotin-qizlarini 8-mart bayrami bilan samimiy muborakbod etish menga katta quvonch bag‘ishlaydi.

Biz hayotimizda turli-tuman sanalarni bayram sifatida keng nishonlaymiz. Shular qatorida ko‘ngillarimizga go‘zallik va xursandchilik, fayzu tarovat olib keladigan 8-mart bayrami alohida o‘rin tutadi. Bu bayram agarki hayotimizda bo‘lmasa, ana shunday bayramni albatta ta’sis etish kerak bo‘lardi.

Nega deganda, ayni shu kunlarda Yaratganning buyuk mo‘jizasi bo‘lmish siz, muhtarama ayollarning sha’niga yurak-yuragimizda, qalbimiz to‘rida bo‘lgan eng samimiy, eng olijanob so‘zlarni, hurmat va ehtirom, mehr-oqibat, sevgi va sadoqat tuyg‘ularini izhor etish uchun yana bir imkoniyat tug‘iladi va barchamiz mana shu imkoniyatdan foydalanishga shoshilamiz.

Hech kimga sir emas, ayol zoti haqida, uning qanday tengsiz latofat va nafosat sohibasi ekani, ezgulik va fidoyilik ramzi, xonadonlarimizning fayzu farishtasi ekani haqida tariximizda ne-ne ulug‘ mutafakkirlar, shoir va allomalar qancha-qancha dil so‘zlarini bayon etganlar.

Bu haqda gapirganda, avvalo, buyuk Alisher Navoiy bobomizning “Jannat onalarning oyog‘i ostidadir” degan mazmundagi hikmatli so‘zlarini yana bir bor eslaymiz va mehribon, muqaddas Ona siymosi oldida barchamiz bosh egib ta’zim qilamiz.

Mana shu bayram kunlarida har qaysi oila, har qaysi xonadonda qadrli opa-singillarimizni e’zozlash, ularni ulug‘lash uchun eng go‘zal va olijanob ta’riflarni keltirishga intilamiz. Shu o‘rinda men ayollarimiz shunga ishonishlarini istardimki, ayni mana shu 8-mart bayrami kelishi bilan biz hammamiz shoir bo‘lib ketishga tayyormiz. Albatta, shoirga aylanish juda qiyin, lekin men yurtimizning barcha mard o‘g‘lonlari nomidan avvalo siz, azizlarga yuksak hurmat va ehtirom bildirib, qalblaringizda neki ezgu niyatlar, orzu-intilishlar bo‘lsa, ularning barcha-barchasi albatta ijobat bo‘lishini, ro‘yobga chiqishini chin yurakdan

tilayman.

Bugun biz eng samimiy dil so‘zlarimizni siz, azizlarga yo‘llar ekanmiz, ta’kidlash joizki, biz muhtarama onalarimiz, opa-singillarimizni, umr yo‘ldoshlarimizni hamma vaqt ham hurmat qilib kelganmiz, lekin ularning biz uchun naqadar qadr-qimmatli, jondan aziz va mehribon ekanini anglash, ularni har tomonlama e’zozlash mustaqillik yillarida yangi bosqichga ko‘tarildi.

Bunday qarashning sabablari haqida gapiradigan bo‘lsak, aytish kerakki, mustaqillikka erishganimizdan keyin bizning oilaga, ayol zotiga, umuman hayotga bo‘lgan munosabatimiz butunlay o‘zgarib, tobora yuksalib bormoqda, hayotimizning ma’no-mazmuniga, asosiy maqsadiga aylanmoqda.

Bu esa biz uchun juda muhim bo‘lgan bir fikrni, ya’ni “Kim edigu kim bo‘ldik?”, degan haqiqatni yana bir bor tasdiqlab bermoqda.

Barchamizga ayonki, dunyoda davlat va jamiyatning nufuzi, demokratik tafakkuri, madaniy darajasini ko‘rsatadigan mezonlar ko‘p. Lekin har qaysi millat va xalqning ma’naviy kamolotini go‘yoki oynadek aks ettiradigan shunday bir mezon borki, u ham bo‘lsa, jamiyatning xotin-qizlarga bo‘lgan munosabati, hurmati bilan belgilanadi.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, ayollarni ulug‘lab, ardoqlab, boshiga ko‘tarib yashaydigan xalq o‘zining yuksak madaniyati va olijanob qadriyatlarini amalda namoyon qiladigan xalq sifatida jahonda obro‘-e’tibor qozonadi.

Unib-o‘sib kelayotgan bolalarimizni, yosh avlodimizni mana shu ruhda tarbiyalab voyaga yetkazsak, shak-shubhasiz, hech qachon kam bo‘lmaymiz.

Shu ma’noda, aynan istiqlol davrida biz ko‘p narsalarni xuddiki qaytadan kashf etgandek bo‘lmoqdamiz. Ayol – go‘zal bo‘lsa, olam – go‘zal, ayol baxtli bo‘lsa – oila, butun jamiyat baxtli bo‘ladi, degan qarash ongu shuurimizga chuqur kirib borayotgani va bizning hayotiy falsafamizga aylanayotganini har tomonlama anglab yetmoqdamiz.

Shular haqida gapirar ekanmiz, ayollarimiz xonadonlarimizda, mahallalarimiz, butun yurtimizda har doim o‘zaro hurmat va hamjihatlik, mehr-oqibat muhitining, ta’bir joiz bo‘lsa, hayot o‘chog‘ining eng kuchli posboni bo‘lib kelgan va bugun ham ana shunday fazilatlari bilan insonni inson, oilani oila qilib kelmoqda, desak, hech qanday xato bo‘lmaydi.

Hurmatli do‘stlar!

Biz o‘tgan davrda mamlakatimizda erkin va farovon, demokratik hayot qurish yo‘lida xotin-qizlarning jamiyatdagi o‘rni va nufuzini yuksaltirish, ularning haq-huquqlari, qonuniy manfaatlarini ta’minlash, qobiliyat va imkoniyatlarini ro‘yobga chiqarish, bir so‘z bilan aytganda, ayollarni jamiyatimizning teng huquqli, faol va bunyodkor a’zosiga aylantirish borasida qanday ulkan ishlarni amalga oshirib kelayotganimiz haqida albatta barchangiz yaxshi xabardorsiz.

Bu haqda uzoq gapirmasdan, birgina o‘tgan yilning o‘zida “Sog‘lom bola yili” dasturi bo‘yicha qilgan ishlarimizga qisqacha to‘xtaladigan bo‘lsak, avvalo, 13 million 600 mingdan ziyod ayollar va bolalar tibbiy ko‘rikdan o‘tkazilib, buning natijasida 2 million 800 ming ayol va 2 million 500 ming bola sog‘lomlashtirilganini alohida ta’kidlash zarur.

Shu bilan birga, yosh oilalarga uy-joy sotib olish, iste’mol tovarlarini xarid qilish uchun qariyb 215 milliard so‘mlik imtiyozli ipoteka kreditlari va 57 milliard so‘mlik foizsiz qarz mablag‘lari ajratilgani, sportchi qizlarimiz uchun 6 milliard so‘mlik sport kiyimlari bepul berilgani ham, o‘ylaymanki, ayollarimizga ko‘rsatilayotgan g‘amxo‘rlikning yana bir amaliy namunasi bo‘ldi.

Muxtasar aytganda, birgina “Sog‘lom bola yili” Davlat dasturini amalga oshirish uchun barcha manbalar hisobidan 4 trillion 795 milliard so‘m va 260 million AQSh dollaridan ziyod mablag‘ sarflanganining o‘zi, hech shubhasiz, bu boradagi faoliyatimizning ko‘lami va miqyosi naqadar ulkan ekanidan dalolat beradi.

Ayni paytda yurtimizda xotin-qizlarning siyosiy va huquqiy saviyasi, ijtimoiy faolligi tobora yuksalib borayotganini davlat va jamiyat boshqaruvining barcha bo‘g‘inlarida, sud-huquq tizimida, nodavlat tashkilotlar, ijtimoiy tuzilmalar faoliyatida, umuman, hayotimizning barcha soha va tarmoqlarida yaqqol kuzatish mumkin.

Bu haqda gapirganda, Oliy Majlis Senati a’zolarining 17 foizini, Qonunchilik palatasi deputatlarining 16 foizini ayollar tashkil etayotgani, shuningdek, xalq deputatlari viloyat, shahar va tuman Kengashlarida yuzlab opa-singillarimiz faol ish olib borayotganini qayd etish o‘rinlidir.

Bugungi kunda xotin-qizlar o‘zining bilim va tajribasi, professional malakasi va mahorati hisobidan ko‘pgina jabhalarda yetakchi mavqelarni egallab kelmoqda. Hayotimizda tobora katta o‘rin olayotgan fermerlik harakati, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik, yuqori texnologiyalarga asoslangan zamonaviy tarmoqlar, ilmu fan, tibbiyot, ta’lim-tarbiya,

madaniyat va san’at kabi o‘nlab muhim soha va tarmoqlar rivojini ayollarning ishtirokisiz tasavvur etib bo‘lmaydi.

Shu o‘rinda hayotda ko‘p bora o‘z isbotini topgan bir fikrga e’tiboringizni qaratishni istardim.

Faqat sog‘lom onadan sog‘lom farzand tug‘iladi. Faqat aql-zakovatli, ma’rifatli onalargina komil insonlarni tarbiyalashga qodir bo‘ladi.

Ana shu haqiqatni chuqur anglagan holda, mamlakatimizda xotin-qizlarning salomatligini mustahkamlash, oila, onalik va bolalikni muhofaza qilish, jismoniy va ma’naviy jihatdan yetuk yosh avlodni voyaga yetkazishga qaratilgan, uzoqni o‘ylab, puxta ishlab chiqilgan va hayotga izchil joriy etilayotgan umummilliy dasturlarimiz bugungi kunda o‘zining ulkan samarasini berayotgani barchamizga g‘urur va iftixor bag‘ishlaydi.

Bu haqda uzoq gapirish, ko‘p-ko‘p misollarni olib kelish mumkin, lekin men faqatgina ba’zi bir raqamlarga to‘xtalib o‘tmoqchiman.

Keyingi uch yil mobaynida mamlakatimizdagi umumta’lim maktablari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o‘quvchilari, oliy o‘quv yurtlari talabalari jahon miqyosida o‘tkazilgan nufuzli fan olimpiadalarida g‘olib bo‘lib, jami 110 ta medalni qo‘lga kiritgan bo‘lsa, ularning 44 tasi qizlarimiz hissasiga to‘g‘ri keladi.

Yoki san’at va musiqa sohasida dunyoning Parij, Rim, Berlin, Tokio, Moskva, Praga, Qohira, Seul, Dehli kabi yirik madaniyat markazlarida bo‘lib o‘tgan xalqaro ko‘rik-tanlovlarda 530 dan ziyod o‘quvchi va talabalarimiz g‘oliblikka erishgani va ularning 240 nafarga yaqini qiz bolalar ekanini mamnuniyat bilan ta’kidlash o‘rinlidir.

Keyingi uch yilda 1 ming 850 dan ziyod iste’dodli sportchi yoshlarimiz xalqaro musobaqalarda zafar qozongan bo‘lsa, ularning 620 nafarga yaqini aynan qizlarimiz ekani albatta hammamizni quvontiradi.

Barchamizning suyanchimiz va tayanchimiz bo‘lgan farzandlarimizni, avvalo, qizlarimizni zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni egallagan, mustaqil fikrlaydigan, rivojlangan davlatlardagi tengdoshlari bilan turli jabhalarda bellashuvga qodir bo‘lgan sog‘lom va barkamol avlod etib tarbiyalash, ularning qalbi va ongini zararli g‘oya va ta’sirlardan himoya qilish yo‘lida siz, jonkuyar opa-singillarimizning fidokorona xizmatlaringiz uchun har qancha tahsin va tasannolar aytsak arziydi, albatta.

Shu go‘zal bayram kunlarida O‘zbekiston xalq shoirasi, vafo va sadoqat kuychisi Zulfiya tavalludining 100-yilligi butun mamlakatimiz

bo'ylab keng nishonlanayotgani ham davlatimiz, jamiyatimizning ayollarimizga bo'lgan yuksak hurmat va ehtiromining yana bir amaliy namoyoni sifatida bu yilgi 8-mart ayyomining mohiyati va ahamiyatini, ko'rku tarovatini yanada oshirmoqda, desam, o'ylaymanki, sizlar ham bu fikrga qo'shilasiz.

Qadrli opa-singillar!

Aziz va go'zal qizlarim!

Sizlarni o'zingiz kabi chiroyli va dilbar bayramingiz bilan yana bir bor tabriklar ekanman, barchangizga sihat-salomatlik, baxtu saodat, xonadonlaringizga fayzu baraka tilayman.

Farzandlaringiz va yaqinlaringiz baxtiga, elu yurtimiz baxtiga hamisha omon bo'ling, azizlarim, mehribonlarim!

NAVRO‘Z BAYRAMIGA BAG‘ISHLANGAN TANTANALI MAROSIMDAGI TABRIK SO‘ZI

Assalomu alaykum, aziz vatandoshlar!

Muhtaram mehmonlar!

Shu kunlarda tabiat uyg‘onib, bahor kelishi bilan ona yurtimiz – O‘zbekistonimiz zaminiga Navro‘zi olam kirib kelmoqda.

Hammamiz orziqib kutadigan, yangilanish va yasharish, shodu xurramlik ramzi bo‘lgan ana shunday eng ko‘hna, olijanob bayram bilan siz, azizlarimni, butun xalqimizni chin qalbimdan tabriklab, barchangizga o‘zimning yuksak hurmat-ehtiromimni bildirishdan baxtiyorman.

Qadrli yurtdoshlarim!

Barchamizga ma’lum, dunyoda bir-biridan buyuk, bir-biridan ajoyib bayramlar ko‘p. Lekin ular orasida Navro‘z ayyomi o‘zining qadimiyligi, tabiatimizga uyg‘unligi va go‘zalligi bilan, ma’no-mazmunining teranligi bilan boshqalardan ajralib turadi.

Va ayni shuning uchun ham uyg‘onish va yasharish timsoli bo‘lmish bu buyuk ayyomni har bir xonadon, har bir oilada bag‘rini keng ochib, **“Xush kelibsan o‘lkamizga Navro‘z, qadaming qutlug‘ bo‘lsin!”** deb, eng katta orzu-niyatlar bilan kutib oladilar.

Haqiqatan ham, ming yillar avval – “Avesto” davrida paydo bo‘lgan Navro‘zi olam bizning xalqimiz uchun eng ko‘hna, asl milliy, sharqona yangi yil debochasi sifatida doimo sog‘inib, ardoqlab qarshi oladigan, har qaysi uyga shodlik va xursandchilik olib kelishi, o‘sha zamonlardan buyon xalqimizga mansub bo‘lgan an’ana va qadriyatlarni bezavol saqlab kelishi bilan **barchamizga qadrli va azizdir**.

Ko‘klam ayyomi kelishi bilan ajdodlarimiz, ota-bobolarimiz rizqu ro‘zini tilab, qo‘sh haydab, dalaga don sochib, yam-yashil adirlarda ot choptirib, Navro‘z sayillarini o‘tkazgani xuddi kechagidek bo‘lib tuyuladi va barchamizni beixtiyor ana shu bayramona kayfiyatga berilib ketishga undaydi.

Ayni shu kunlarda mahalla-ko‘y doshqozonlar atrofida jamuljam bo‘lib, ayollarimiz, momolarimiz tunni tun demasdan, hech charchamasdan, ezgu niyat, zavq va xursandchilik bilan **insonga kuch-quvvat beradigan sumalak va halim, ko‘ksomsa va go‘ja kabi tansiq ne’matlarni tayyorlab**, ularni o‘z oilasi va do‘stu birodarlari bilan baham

ko‘rishi kabi ota-bobolarimiz, ajdodlarimizdan qolgan betakror an’ana va odatlarimiz yurtimizga, uylarimizga kirib qolgandek, o‘zimizni esa atrof-tabiatimizning ajralmas bir qismidek his qilamiz.

Ana shu dilbar faslda insonlarning bir-biriga mehribonlik ko‘rsatishi, bemorlarga, muhtoj bo‘lganlarga beminnat yordam berish, tabarruk keksalarimizning duosini olish kabi noyob fazilatlar albatta odamning ko‘nglini yumshatadi, doim yaxshilikka intilishga, o‘zaro mehr-oqibatli bo‘lishga chorlaydi.

Navro‘zi olamning yana bir betakror xislati borki, u har qaysi uy, har qaysi yurtda, butun yer yuzida tinchlik va osoyishtalik bo‘lishiga da’vat etadi.

Bu ayyomda turli gina va arazlar unutiladi, urush va janjallar to‘xtaydi, murosai madora, ahillik, odamiylik qaror topadi.

Aziz yurtdoshlar, qadrdonlarim!

Shular haqida gapirganda, Navro‘zning bunday o‘lmas g‘oyalari, ruhi va falsafasi hozirgi kunda tobora kuchayib borayotgan qarama-qarshiliklarni, turli mojaro va urushlarni faqatgina siyosiy va tinchlik yo‘li bilan yechish kerakligiga da’vat etishini, uni aynan bugungi hayotimizning eng o‘tkir, eng dolzarb muammolari bilan uzviy bog‘langanini yana bir bor tasdiqlab beradi.

Bizga, o‘zbek xalqiga nima kerak – tinchlik va omonlik kerak, degan da’vat el-yurtimiz orasida tobora keng tarqalib bormoqda. Buning asosiy ma’nosi – bugungi notinch, keskinlashib borayotgan zamon barchamizdan hushyor va ogoh bo‘lishni talab etayotganini, tinch va osuda hayot uchun, mana shu musaffo osmon uchun kurashish, butun dunyo bilan hamjihat va hamkor bo‘lib yashashni bildiradi.

Fursatdan foydalanib, bugungi Navro‘z shodiyonamizda ishtirok etayotgan barcha chet ellik mehmonlarimizga, xorijiy elchixonalar va xalqaro tashkilotlarning vakillariga sizlarning nomingizdan, butun xalqimiz nomidan chuqur hurmat va minnatdorlik bildirib, ularning mamlakatlari va xalqlariga tinchlik-omonlik, farovonlik va ravnaq tilashga ijozat bergaysiz.

Bugun katta umid va ishonch bilan hayotga kirib kelayotgan, o‘z fikriga, zamonaviy bilimga ega, Vatanimizning ertangi kuni uchun mas’uliyatni o‘z zimmasiga olishga qodir bo‘lgan siz, navqiron o‘g‘il-qizlarimizga, sizlarning timsolingizda butun O‘zbekiston yoshlariga qarata aytmoqchiman: **biz hech qachon hech kimdan kam bo‘lmaganmiz va**

hech qachon hech kimdan kam bo‘lmaymiz!

Ko‘zlagan maqsad-muddaolarimizga albatta yetamiz!

Aziz va muhtaram vatandoshlarim!

Barcha-barchangizni bag‘rimga bosib, yana va yana bir bor bugungi go‘zal ayyom bilan qutlab, qalbimdan, yuragimdan chiqadigan samimiy tilaklarimni izhor etmoqchiman.

Navro‘z har bir oila, har bir xonadonga, butun yurtimizga tinchlik-omonlik, baxtu saodat, fayzu baraka olib kelsin!

Ezgu orzu-niyatlarimiz ushalsin, O‘zbekistonimiz yanada obod va farovon bo‘lsin!

Navro‘zi olam barchamizga muborak bo‘lsin!

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI LAVOZIMIGA KIRISHISH TANTANALI MAROSIMIGA BAG‘ISHLANGAN OLIY MAJLIS PALATALARINING QO‘SHMA MAJLISIDAGI NUTQ

Aziz vatandoshlar, muhtaram Oliy Majlis deputatlari!

Qadrli mehmonlar!

Avvalo, siz, hurmatli Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputatlari va Senat a’zolariga, sizlarning timsolingizda butun xalqimizga murojaat qilib, mening O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti bo‘lib saylanishimga o‘z ishonchini bildirgan yurtdoshlarimga o‘zimning samimiy minnatdorligimni izhor etishdan baxtiyorman.

Ayni shu fursatdan foydalanib, siz, azizlarimga o‘zimning chuqur hurmat va ehtiromimni bildirib, hammangizga sog‘lik-omonlik, baxt-saodat tilayman, qalbimdagi eng ezgu orzu-tilaklarimni qabul qilishingizni so‘rayman.

Menga bildirilgan ishonchni o‘zim uchun avvalo ulkan mas’uliyat va katta sharaf deb bilaman va yana bir bor aytmoqchiman – bunday yuksak, hech narsa bilan o‘lchab bo‘lmaydigan xalq ishonchini oqlashga, bajo keltirishga butun borlig‘imni safarbar qilaman.

Qadrli do‘stlar!

Biz eski, o‘zini oqlamagan mustabid, zo‘ravon tuzumdan butunlay voz kechib, taqdirimizni o‘z qo‘limizga olib, biz uchun yangi demokratik davlat va fuqarolik jamiyati barpo etish, hech kimdan kam bo‘lmaydigan ozod va obod hayot qurishni o‘z oldimizga maqsad qilib qo‘yib, amalga oshirayotgan qat’iy o‘zgarish va islohotlar natijasida **bugun erishayotgan yuksak marra va yutuqlarimizni hech kim inkor etolmaydi.**

Bularning asosiy omili va mezoni sifatida, hech shubhasiz, biz tanlagan va dunyoda “o‘zbek modeli” deb nom olgan, mashhur besh tamoyil – prinsipga asoslangan, tadrijiy – evolutsion, bosqichma-bosqich rivojlanishning O‘zbekiston yo‘li naqadar to‘g‘ri ekanini hayotning o‘zi tasdiqlab bermoqda.

Bu modelning afzalligi va bugun o‘zini butunlay oqlaganini O‘zbekistonga xos bo‘lgan turli tabiiy, tarixiy, milliy, demografik va ekologik xususiyatlarni to‘la hisobga olganida ko‘ramiz.

Misol uchun, qishloq xo‘jaligini oladigan bo‘lsak, bu sohada arenda –

ijara mulkiga asoslangan fermerlik harakatini rivojlantirishga katta e'tibor berganimiz, uni har tomonlama qo'llab-quvvatlaganimiz evaziga bu harakat, hech shubhasiz, yaqin tariximizda o'chmas iz bo'lib qoladi, desam, ayni haqiqatni aytgan bo'laman. Fermer xo'jaliklarimiz bugungi kunda qishloq xo'jaligi mahsulotlarining nafaqat 90-92 foizini ishlab chiqarmoqda, balki qishloq hayotining taraqqiyotini o'z zimmasiga olgan ijtimoiy-siyosiy harakatga aylanib bormoqda.

Yoki bugungi kunda mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotining 56 foizini ishlab chiqarayotgan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik haqida gapiradigan bo'lsak, hozirgi vaqtda ish bilan band aholimizning 75-77 foizi bu sohada mehnat qilmoqda.

O'z-o'zidan ayonki, ko'p narsadan dalolat beradigan ana shunday ko'rsatkich va raqamlar biz olib borayotgan islohotlarni yanada chuqurlashtirish, ertangi kunimiz, **taraqqiyotimiz yo'lida mustahkam poydevor bo'lishi muqarrar.**

Shuni to'liq asos bilan aytishimiz mumkin – ayni shu kabi islohotlarni amalga oshirish hisobidan biz O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror o'sish sur'atlarini ta'minlashga erishmoqdamiz. Ya'ni, oxirgi 10-yil davomida mamlakatimizda yalpi ichki mahsulotning o'sish sur'atlari 8 foizdan oshib kelayotgani va 2015-yilda ham – shunga ishonchimiz bor – bundan kam bo'lmasligini inobatga olsak, barcha narsa o'z-o'zidan ayon bo'ladi.

Bunday yutuqlarning sabablarini biz avvalo mard va matonatli, ko'pni ko'rgan xalqimizning, odamlarimizning dunyoqarashi, siyosiy ongi va saviyasi tobora yuksalib borayotganida ko'ramiz. Va eng muhimi, buning sababi bugungi kunda hal qiluvchi kuch bo'lib maydonga chiqayotgan, zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni puxta egallagan, **mustaqil va yangicha fikrlaydigan, Vatanimizning ertangi kuni uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga qodir bo'lgan navqiron yoshlarimizni biz o'zimizning ishonchimiz, tayanchimiz va suyanchimiz deb bilganimizdadir.**

Ammo shular haqida so'z yuritar ekanmiz, bir achchiq haqiqatni esimizdan chiqarmasligimizni istar edim. Agarki biz erishgan yutuq va marralarimiz bilan chegaralanib, xotirjamlik, havolanish va beparvolik kayfiyatlariga berilib ketsak, bunday holat barchamiz yo'l qo'ygan, kechirib bo'lmaydigan katta xatoga aylanib ketishi mumkin.

Biz XXI asrda – intellektual mehnat va internet davrida, globallashuv zamonida yashayotganimizni, hayot taraqqiyoti hech qachon bir joyda

to‘xtab turmasligini unutmasligimiz zarurligini hayotning o‘zi taqozo etmoqda.

Buning ustiga, jahon miqyosida iqtisodiy-moliyaviy inqiroz davom etayotgani, raqobat, qarama-qarshilik tobora beshafqat tus olayotgani, radikalizm, terrorizm, ekstremizm kabi tahdidlar kuchayib borayotgani **barchamizdan avvalo bir yoqadan bosh chiqarib, safarbarligimizni yanada oshirishni talab qiladi.**

Shu borada amalga oshirayotgan ishlarimiz qatorida hayotimizni keskin o‘zgartirayotgan demokratik islohotlarni tezlashtirish, ularning samarasini oshirish bugungi kunda, hech shubhasiz, eng dolzarb vazifamizga aylanmoqda, desam, yanglishmagan bo‘laman.

Shular haqida gapirar ekanmiz, eng avvalo, biz uchun to‘siq bo‘lib turgan, eski mustabid tuzumdan qolgan asoratlarga barham berish va bugun hamon o‘z yechimini kutayotgan turli muammolarni hal qilishimiz, qabul qilgan qonunlarimizni izchil amalga oshirish, olib borayotgan islohotlarimizni yanada chuqurlashtirish alohida ahamiyat kasb etadi. Shu jumladan, birinchi navbatda, axborot va so‘z erkinligi, inson huquq va erkinliklarini ta’minlash, sud-huquq tizimini yanada takomillashtirish, fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish va himoyalash kabi islohotlarni yangi, yuksak bosqichga ko‘tarish – aytish mumkinki, bu sohalarda hali qiladigan ishlarimiz ko‘p.

Hech kimga sir emas, iqtisodiyotimizning raqobatdoshligini ta’minlamasdan turib, ya’ni, ishlab chiqarish soha va tarmoqlarini modernizatsiya va diversifikatsiya qilmasdan, texnologik va texnik nuqtai nazardan yangilamasdan turib, biz ishlab chiqaradigan mahsulotlarni jahon bozori, ertaga esa ichki bozorimiz ham qabul qilmaydi.

Bu haqiqat hammamizga ayon bo‘lishi kerak.

Shuning uchun ham ertangi kunni, kelajak istiqbolimizni o‘ylaydigan bo‘lsak, bugun iqtisodiyotimizda amalga oshirayotgan keng ko‘lamli islohotlarni, **avvalambor, tarkibiy o‘zgarishlarni yanada chuqurlashtirish, yangi, zamon talab qiladigan darajaga ko‘tarish masalasini hal qilmasdan turib, ochiq aytishimiz kerak, biz o‘z maqsadlarimizga – taraqqiy topgan demokratik davlatlar qatoriga ko‘tarilishimiz haqida gapirishning hojati qolmaydi.**

Birinchi navbatda Konstitutsiyamizda muhrlab qo‘yilgan ko‘p tarmoqli iqtisodiyotimizning ustuvor sohasi bo‘lmish xususiy mulk va xususiy tadbirkorlik yo‘lidan barcha g‘ov va to‘siqlarni yo‘q qilish –

biz uchun hal qiluvchi, ustuvor vazifaga aylanishi darkor.

Aytish kerak – o‘tgan yillar davomida mamlakatimizda xususiy mulk va mulkdorlarni himoyalashga qaratilgan ishonchli me’yoriy-huquqiy asos va kafolatlarni, jumladan, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikka zarur sharoit va imtiyozlarni yaratib berish bo‘yicha ko‘pgina ishlar bajarildi va bajarilmoqda. Lekin, ming afsuski, xususiy mulkning davlat mulkiga nisbatan ustuvorligi barchamiz uchun ayon bo‘lishiga qaramasdan, bu yo‘nalishda amalga oshirayotgan ishlarimiz, **avvalo, mulkdorlarga erkinlik berish masalalari to‘la yechilmayapti, o‘zining kutilgan samarasini bermayapti.**

Shuning uchun ham iqtisodiyotimizda davlatning ulushi va o‘rnini strategik hamda iqtisodiy asoslangan darajaga qadar qisqartirishimiz darkor.

Oldimizda turgan yana bir muhim vazifa – ma’muriy-buyruqbozlik tizimining hamon saqlanib qolayotgan har qanday shakllaridan voz kechib, davlat organlari, biznes va xususiy sektor o‘rtasidagi vazifa va vakolatlarni aniq belgilab qo‘yishimiz, savdo operatsiyalarini, chakana savdodan tashqari, asosan birja orqali amalga oshirish tizimiga o‘tishimiz kerak.

Shular qatorida korporativ yoki aksiyadorlik birlashmalari faoliyatiga ham ko‘pgina xorijiy firma va kompaniyalar tajribasi asosida tegishli o‘zgartirishlar kiritish zarur.

Bu boradagi amaliy tajribamiz shuni ko‘rsatadiki, **O‘zbekistonda mahalliy aksiyadorlar bilan birga, chet ellik investorlarning ham aksiyalarga ega bo‘lishi mulkchilikning eng ma’qul, samarali, o‘zini oqlayotgan yo‘lidir.** Buning afzalligi shundaki, xorijlik aksiyadorlar – muassislar qo‘shma korxonalarga avvalo ilg‘or, yuqori texnologiyalarni olib kelish bilan birga, ishlab chiqarishni zamonaviy asosda tashkil etish va boshqarishni joriy etadi.

Shu asnoda biz xorijiy davlatlar va kompaniyalar bilan hamkorlikni yanada rivojlantirish uchun ochiqligimizni bildirib, bu borada yangi yo‘l va imkoniyatlar ochib berishga tayyormiz, desam, o‘ylaymanki, barchangiz bu fikrga qo‘shilasiz.

Bugungi kunda amalga oshirayotgan va 2015-yil hamda kelgusi yillar uchun belgilab olgan ayni shunday islohotlarimizni yanada chuqurlashtirish, iqtisodiyotimizning barqaror o‘sish sur’atlarini davom ettirishimiz, hech shubhasiz, davlat boshqaruvi tarkibini va iqtisodiyotimizning raqobatdoshligini yangi bosqichga ko‘tarishga, jahon

miqyosida O‘zbekistonimizning munosib o‘rin egallashiga xizmat qiladi.

Qadrli do‘stlarim, yurtdoshlarim!

Ruxsatingiz bilan yana bir o‘ta muhim va barchamizni o‘ylantiradigan masalaga to‘xtalib o‘tishni zarur, deb bilaman. Ya’ni, bugungi kunda barchamiz qanday o‘ta tahlikali, tobora keskinlashib borayotgan, turli xavf-xatarlarni olib kelishi mumkin bo‘lgan zamonda yashamoqdamiz.

Ayni shunday vaziyatni hisobga olib, bugun yurtimizda hukm surayotgan tinchlik-osoyishtalikni, xalqimizning osuda hayotini, chegaralarimizning daxlsizligini asrash maqsadida biz uzoq va yaqin atrofimizdagi barcha davlatlar bilan do‘stona munosabatlarni va o‘zaro manfaatli hamkorlikni yanada mustahkamlashni o‘zimizning eng ustuvor vazifamiz, deb bilishimiz kerak.

Yana va yana bir bor aytishni o‘zimning burchim, deb bilaman – **O‘zbekiston hech qanday harbiy-siyosiy blokka qo‘shilmaydi, o‘z hududida chet el harbiy bazalarini joylashtirishga, bizning harbiylarimizning mamlakatimiz tashqarisida bo‘lishiga mutlaqo yo‘l qo‘ymaydi.**

Bugun yaqin atrofimizda vujudga kelayotgan o‘ta murakkab vaziyatda ayni shunday yo‘lni, shunday siyosatni biz uchun eng to‘g‘ri, eng ma’qul, deb bilamiz. **Ilgari ham aytganimdek, bizga, xalqimizga tinchlik va omonlik kerak, buning uchun kurashishimiz kerak.**

Fursatdan foydalanib, bizga yaqindan yordam va ko‘mak berib, hamkorlik qo‘lini uzatib, doimo xayrixoh bo‘lib kelayotgan xorijiy davlatlar va xalqaro tashkilotlarga, ularning mana shu zalda o‘tirgan vakillariga, barcha chet ellik mehmonlarimizga o‘z nomimdan, xalqimiz nomidan samimiy tashakkur izhor etishga ruxsat bergaysiz.

Mening O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti etib saylanishim munosabati bilan o‘z tabrik va qutlovlarini yo‘llagan barcha davlat rahbarlariga, siyosat va jamoat arboblariga chuqur minnatdorlik bildiraman.

Menga yuksak ishonch bildirgan ona xalqimga bosh egib, yana va yana bir bor ta’zim qilaman.

Mana shunday olijanob, bag‘rikeng xalqimizga farzandlik mehri va sadoqati bilan xizmat qilish – men uchun eng yuksak sharaf, oliy saodatdir.

Doimo sog‘-omon bo‘linglar, qadrdonlarim!

INSON, XALQ VA MILLAT XOTIRA BILAN TIRIK VA BARHAYOTDIR

Xotira va qadrlash kuni munosabati bilan ommaviy axborot vositalari uchun berilgan intervyu

Xotira – o‘tganlarni eslatib turadi, o‘zlikni anglatadi. Qadr – insonni ulug‘laydi, jamiyatni bezaydi. Xotira va qadrlash kuni mazmun-mohiyatida ana shunday ezgu tamoyillar mujassam.

Mustaqillik yillarida mamlakatimizda tinchlik-osoyishtalik, hamjihatlik va bag‘rikenglik mustahkam qaror topdi. Kattalarga hurmat, kichiklarga izzat, mehr-oqibat tuyg‘ulari odamlar qalbi va shuuridan chuqur joy oldi. Ajdodlar xotirasini yod etib, ezgu ishlarini davom ettirish, bugun saflarimizda yurgan, elu yurt tinchligi va ravnaqi yo‘lida xizmat qilgan keksalarni e’zozlash ma’naviy hayotimizning ajralmas qismiga aylandi.

Nuroniylarning salomatligini mustahkamlash, hayotini mazmunli qilish, ko‘nglini ko‘tarish yo‘lida amalga oshirib kelinayotgan ishlar izchil davom ettirilmoqda.

Davlatimiz rahbarining 2014-yil 13-oktabrdagi “1941-1945-yillardagi urush va mehnat fronti faxriylarini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashni yanada kuchaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmoniga asosan ularni ijtimoiy himoyalash ko‘lami yanada kengaydi. Xususan, urush va mehnat fronti faxriylari yiliga bir marta sanatoriy-sog‘lomlashtirish muassasalarida bepul davolanish imkoniyatiga ega bo‘ldi.

Prezidentimiz tashabbusi bilan 2015-yil mamlakatimizda Keksalarni e’zozlash yili, deb nomlandi. Shu munosabat bilan qabul qilingan Davlat dasturi doirasida yoshi ulug‘ insonlarning hayot darajasi va sifatini yanada yaxshilash, ularni moddiy va ma’naviy qo‘llab-quvvatlash ko‘lamini kengaytirish, tizimli asosda sog‘lomlashtirish kabi xayrli ishlar amalga oshirilmoqda.

Davlatimiz rahbarining joriy yil 19-fevraldagi “O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari – 1941-1945-yillardagi urush va mehnat fronti faxriylarini “Ikkinchi jahon urushidagi G‘alabaning 70-yilligi” esdalik yubiley medali bilan mukofotlash to‘g‘risida”gi hamda 6-martdagi “1941-1945-yillardagi urush qatnashchilarini rag‘batlantirish to‘g‘risida”gi

farmonlari keksalarimizga ko'rsatilayotgan e'zoz va ehtiromning mantiqiy davomi bo'ldi. Mazkur farmonlarga muvofiq urush qatnashchilari va nogironlariga yubiley medallari, pul mukofotlari va bayram sovg'alari tantanali ravishda topshirildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining shu yil 14-aprelda qabul qilingan "Keksalarni ijtimoiy himoya qilish va moddiy qo'llab-quvvatlashni yanada kuchaytirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoni nuroniylarimizga qo'shimcha rag'bat, katta ruhiy madad bo'ldi.

Bu yil Xotira va qadrlash kuni Keksalarni e'zozlash yilida nishonlanayotgani uning ahamiyatini yanada oshirmoqda. Bayram "Jasorat, burch, matonat" shiori ostida keng nishonlanmoqda.

9-may. Poytaxtimizdagi Xotira maydoni har qachongidan gavjum. Bu yerga urush va mehnat faxriylari, senatorlar va deputatlar, hukumat a'zolari, harbiylar, jamoatchilik vakillari tashrif buyurdi.

Maydon uzra mahzun musiqa taraladi.

Soat 14:30. Maydonga O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimov kirib keldi.

Davlatimiz rahbari harbiy orkestr sadolari ostida Motamsaro ona haykali poyiga gulchambar qo'ydi.

Prezidentimiz Ikkinchi jahon urushida jon fido qilgan yurtdoshlarimiz xotirasiga hurmat bajo keltirdi.

– Bugun Vatanimiz, xalqimiz Ulug' Vatan urushida fashizm ustidan qozonilgan G'alabaning 70-yilligini keng nishonlamoqda, – dedi Islom Karimov ommaviy axborot vositalari vakillari bilan suhbatda. – Ana shu buyuk sana bilan avvalo urushda qatnashgan, mardlik va jasorat ko'rsatgan barcha urush faxriylarini, shular qatorida front ortida fidokorona mehnat qilgan yurtdoshlarimizni, butun xalqimizni tabriklash, urush maydonlaridan qaytmagan, bugungi musaffo osmonimiz uchun jon bergan vatandoshlarimiz xotirasi oldida bosh egish barchamiz uchun ham qarz, ham farz, deb bilaman.

Bugun hech kimga sir emas: million-millionlab odamlar halok bo'lishiga sabab bo'lgan, mislsiz yo'qotishlar, talafot va musibatlar olib kelgan bu urush insoniyat tarixidagi eng dahshatli, eng qonli qirg'in bo'lganini bu dunyoda hech kim unutmaydi. Va fashizm ustidan qozonilgan g'alaba naqadar qimmatga tushganini yurtimizda yashayotgan **har qaysi oila, har qaysi odam yana va yana bir bor**

anglashi, qalbidan o'tkazishi tabiiydir, dedi davlatimiz rahbari.

O'zbekistonda o'sha paytda 6,5 million xalq yashagan bo'lsa, shuning 1,5 milliondan ko'prog'i urushda qatnashganining o'zi, qisqa qilib aytadigan bo'lsak, barcha erkaklar, mardlarimiz qo'liga qurol olib, yagona dushmanimizga qarshi chiqqanidan dalolat beradi.

Qariyb yarim million yurtdoshimiz shu urushda halok bo'lgani, qancha-qanchasi nogiron, mayib-majruh bo'lib qaytgani, qancha-qancha ayollar beva, bolalar yetim bo'lib qolganini har qaysi oila hali-beri esidan chiqarmaydi. **Boshqacha qilib aytganda, yurtimizda birorta xonadon yo'qki, mana shu mudhish urushning jabrini o'z boshidan o'tkazmagan bo'lsa.**

Xalqimiz ayni shunday og'ir vaziyatda kunni – kun, tunni – tun demasdan, mashaqqatli mehnat qilib, **front uchun, g'alaba uchun munosib hissa qo'shgani hech esimizdan chiqmaydi,** deb ta'kidladi Prezidentimiz.

Urush boshlanishi bilan front hududlaridan **O'zbekistonga ko'chirilgan 1 millionga yaqin oila va bolalarni el-yurtimiz qabul qilgani,** oxirgi bir burda nonini ham ular bilan baham ko'rgani, "Sen yetim emassan" deb, ularning barchasini o'z bag'riga olib, **nafaqat boshpana bergani, o'z qalbini ochib, mehr-muruvvat ko'rsatganini unutib bo'ladimi o'zi?!**

Har qaysi xalqning odamiyligi va ma'naviy qadriyatlari, mehr-oqibat va olijanobligi ana shunday unutilmas damlarda yaqqol namoyon bo'ladi, desam, ayni haqiqatni aytgan bo'laman.

Bizning ota-bobolarimiz beshafqat jang maydonlarida mardlik va matonat ko'rsatgani uchun **ularning 338 nafari Sovet Ittifoqi Qahramoni unvoniga sazovor bo'lgani,** ming-minglab yurtdoshlarimiz jangovar orden va medallar bilan taqdirlangani – bularning barchasini xalqimizning **fashizmga qarshi kurashda ko'rsatgan jasorati va botirligining amaliy namoyishi deb bilamiz.**

Vaqt o'tadi, zamonlar o'tadi, dedi Islom Karimov, lekin Vatan ozodligi va erkinligi, el-yurtimizning tinch va osuda hayotini himoya qilishda kurashib jon bergan o'g'lonlarining nomlari va xotirasi ko'pni ko'rgan, hech qachon yovuz dushman oldida bosh egmagan xalqimizning yodida umrbod, abadiy saqlanadi. Bu fazilat el-yurtimizning ezgu odatiga, qadriyatiga aylanib ketgan.

Shularni hisobga olgan holda, bundan 17-yil oldin 9-may – G'alaba

kuniga yurtimizda Xotira va qadrlash kuni deb nom berib, naqadar to‘g‘ri ish qilganimizni vaqt o‘tishi bilan bugun hayotning o‘zi tobora tasdiqlab bermoqda.

Buning yaqqol ifodasini poytaxtimiz Toshkent shahrining markazida va joylarda barpo etilgan Xotira maydonlari ayni shu kunlarda urushdan qaytmaganlarni eslash, ularning xotirasi, arvohlari oldida bosh egish uchun kelgan yoshu qarilar, aholimiz va chet ellik mehmonlar bilan gavjum bo‘lganida ko‘rish, kuzatish mumkin.

Bu haqda so‘z yuritganda, eng avvalo bizning e’tiborimiz markazida turgan eng sharafli vazifamiz – urushda qatnashgan, bugun safimizda bo‘lgan, har qadamda bizni qo‘llab-quvvatlab kelayotgan faxriylarimiz haqida alohida gaplashib olishimiz zarur, deb bilaman.

O‘ylaymanki, hammamiz yaxshi bilamiz – biz yashayotgan hayot – bu oqar daryo, deydi xalqimiz. Ya’ni, boshqacha aytganda, bu dunyo g‘animat ekanini esimizdan chiqarmasdan, beshafqat urushda qatnashgan, front ortida o‘zini ayamasdan mehnat qilgan vatandoshlarimizni qadrlash, e’zozlash, umrini uzaytirish, ularni eslab, holidan xabar olish, ruhini ko‘tarish – bunday ezgu ishlar barchamizning eng olijanob burchimiz bo‘lishi shart.

Bu avvalo rahbarlarning, vazifada o‘tirganlarning burchi ekanini, ular faxriylar bilan tez-tez uchrashib turishi, iloji boricha ularning hayotidagi muammolarning yechimini topishi, bunday amaliy e’tiborning ahamiyatini hech qachon esidan chiqarmasligi zarur, dedi Yurtboshimiz.

Bu borada Keksalarni e’zozlash yili, deb nom olgan joriy yilda, jumladan, 9-may – Xotira va qadrlash kuni munosabati bilan mamlakatimizda qanday keng ko‘lamli, katta chora-tadbirlar amalga oshirilayotganini xalqimiz, avvalo hurmatli faxriylarimiz yaxshi biladilar.

Lekin hayot degani muammosiz bo‘lmaydi. Shu ma’noda, yoshi ulug‘ insonlarni moddiy va ma’naviy jihatdan qo‘llab-quvvatlash, ularning tibbiy, maishiy sharoitlarini yanada yaxshilash biz uchun doimo dolzarb vazifa sifatida turishi darkor.

Inson, xalq, millat tarixiy xotira bilan tirik va barhayotdir.

Hech shubhasiz, Ulug‘ Vatan urushida barcha xalqlar bilan birga bo‘lib, fashizm balosi ustidan qozongan G‘alabamizni, bu urushda xalqimiz ko‘rsatgan matonat, mardlik va qahramonlik namunalarini avlodlarimiz aslo unutmaydi, jang maydonlarida bizning o‘g‘lonlarimiz nimaga qodir ekanini doimo g‘urur va iftixor bilan eslaydi, dedi Islom

Karimov.

Shu borada biz hayotimizning bir haqiqatini hech qachon esimizdan chiqarmasligimiz kerak. Mana shu beshafqat urushda, jang maydonlarida qurbon bo‘lgan ota-bobolarimiz qandaydir tepalik yoki qandaydir “ulug‘ dohiy” uchun emas, avvalo, o‘z yurti, ota-onasi, sevgan yori, farzandlari uchun jon bergan, “Qani endi, yurtimni, o‘zimning azizlarimni yana bir bor ko‘rsam”, deb hayotdan ko‘z yumgan, desak, hech qanday xato bo‘lmaydi.

Mana shunday o‘z yurtini sevish, betakror ona Vataniga sadoqatli bo‘lish, hech shubhasiz, xalqimizning qon-qoniga singib ketgan fazilat, desam, adashmagan bo‘laman.

Istiqlol davrida tug‘ilib voyaga yetgan, mustaqil va yangicha fikrlaydigan, buyuk maqsadlar sari intilayotgan farzandlarimiz ota-bobolaridan meros bo‘lib qolgan o‘z yurtini, tug‘ilgan tuprog‘ini muqaddas deb bilishi, uning ertangi yorug‘ kuni uchun butun borlig‘ini bag‘ishlashga, kerak bo‘lsa, jonini fido qilishga tayyor bo‘lishi – bularning barchasi bugun hal qiluvchi kuchga aylanib borayotgan yoshlarimiz hayotining uzviy bir qismiga aylangani hammamizga ishonch va kuch-quvvat bag‘ishlaydi, dedi Yurtboshimiz.

Mana shu dahshatli urush xayolimizdan o‘tar ekan, yana bir haqiqatni aytmasdan o‘tishga haqqimiz yo‘q.

Gap boshimizdan kechirgan qonli va beshafqat urush boshqa hech qachon qaytmasligi, bunday fojia va qirg‘inlarning oldini olish va ulardan odamzotni asrash haqida ketmoqda.

Bugun bir fikrni hech ikkilanmasdan aytish kerak: bizning xalqimiz ko‘pchilik xalqlar qatori nimani istaydi, nimani xohlaydi – bizga tinchlik kerak, bizga omonlik kerak! Ertangi kunimiz yorug‘, osmonimiz musaffo bo‘lsin, barchamiz o‘z orzu-niyatimizga yetaylik!

Bizga, qolaversa, yer yuzidagi barcha xalqlarga ana shunday, bir qarashda juda oddiy, lekin aniq narsalar kerak!

Ammo, ming afsuski, deb ta’kidladi Prezidentimiz, buning o‘rniga bugun shiddat bilan o‘zgarib, toborakeskinlashib borayotgan dunyoda, uzoq va yaqin atrofimizda bunga teskari voqelik, vaziyat xatarli tus olmoqda va barchamizdan beparvolikka yo‘l qo‘ymasdan, doimo ogoh, sezgir va hushyor bo‘lishni zamonamizning o‘zi talab qilmoqda.

Jahonning turli mintaqa va hududlarida qarama-qarshilik va ziddiyatlar, qonli mojarolar, xalqaro terrorizm, ekstremizm, narkotrafik kabi xavf-xatarlar tobora kuchayib bormoqda, fashizm degan balo yana

bosh ko'tarmoqda, millatchilik, shovinizm singari ofatlar maydonga chiqmoqda.

Butun insoniyatni tashvishga solayotgan bunday murakkab sharoitda barcha tinchliksevar kuchlarning sa'y-harakat va imkoniyatlarini yagona maqsad yo'lida safarbar etish, Birlashgan Millatlar Tashkiloti Xavfsizlik kengashi va boshqa nufuzli xalqaro institutlarning o'rni va ta'sirini kuchaytirish yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Tobora keskinlashib borayotgan bunday vaziyatda, tahdid va xatarlarni hisobga olgan holda, bizning O'zbekistonimiz olib borayotgan siyosat xalqimizga yaxshi ma'lum. Ya'ni, biz uzoq va yaqin atrofimizdagi barcha davlatlar, birinchi navbatda, qo'shni mamlakatlar bilan do'stona munosabatlar va o'zaro manfaatli hamkorlikni yanada mustahkamlashni o'zimizning birinchi darajali vazifamiz, deb bilamiz.

Biz dunyoning turli o'lkalarida davom etayotgan ziddiyat va qarama-qarshiliklarni faqatgina siyosiy yo'l bilan, tinchlik yo'li bilan hal etish tarafdorimiz, dedi davlatimiz rahbari.

Biz hech qanday harbiy-siyosiy blokka qo'shilmaymiz, O'zbekiston hududida chet el harbiy bazalarining joylashuviga, harbiy xizmatchilarimizning mamlakatimiz tashqarisida bo'lishiga yo'l qo'ymasligimiz zarur, deb hisoblaymiz.

Biz bugun, haqiqatan ham, qanday go'zal, betakror zaminda yashayapmiz. Shu ma'noda, "Biz kecha kim edigu bugun kim bo'ldik?" degan savolni oldimizga qo'yib, hozirgi hayotimizni kechagi kunimiz bilan solishtiradigan, **qiyoslaydigan bo'lsak, o'ylaymanki, oramizda Vatanimizning bugungi taraqqiyoti bilan faxrlanmaydigan, buni qadrlamaydigan odamning o'zi yo'q, desam, adashmagan bo'laman.**

Oldimizda turgan eng ustuvor vazifalar haqida gapiradigan bo'lsak, dedi davlatimiz rahbari, eng muhimi, barchamizning boshlagan ishlarimizning davomchisi bo'lgan, barcha mas'uliyatimizni o'z zimmasiga olishga qodir bo'lgan farzandlarimiz – yoshlarimiz, yangi avlodlarimizga ravon yo'llarni ochib berishga e'tiborimizni yanada kuchaytirishimiz zarur va ularni har qanday balo-qazolardan asrashimiz kerak.

Yaqinda Birlashgan Millatlar Tashkiloti ko'magida AQShning Kolumbiya universiteti sotsiologlari tomonidan **"Dunyoning eng baxtli mamlakatlari" degan mavzuda tadqiqot o'tkazildi va uning natijalari matbuotda e'lon qilindi.**

Ana shu tadqiqotga ko‘ra, O‘zbekistonimiz mazkur reytingda 158 mamlakat orasida 44-o‘rinni, Mustaqil Davlatlar Hamdo‘stligi davlatlari o‘rtasida esa birinchi o‘rinni egallagan.

Bu nimaning dalolati, bu nimaning isboti?

Bu avvalambor mustaqillik davrida biz erishgan ulkan marralarni, iqtisodiyotimiz barqaror sur’atlar bilan rivojlanayotgani, odamlarimizning hayot darajasi va sifati oshib borayotgani va bu yutuqlarni dunyo hamjamiyati yana bir bor tan olayotganini ko‘rsatadi, deb ta’kidladi Prezidentimiz.

Eng muhimi, bularning barchasi ko‘pni ko‘rgan, ertangi kunga katta ishonch bilan yashayotgan, irodasi baquvvat, iymoni butun xalqimizning mehnati, mardligi va matonatining natijasidir.

Bularning barchasini O‘zbekistonimiz Ollohning nazari tushgan tabarruk yurt ekanining, Xudoning o‘zi yo‘limizni ochib berayotganining tasdig‘i deb bilamiz.

Bizning tilagimiz, istagimiz shuki, Yaratganimiz bizdan o‘z marhamatini darig‘ tutmasin, yomon ko‘zlardan o‘zi asrasin, ezgu ishlarimizda doimo o‘zi madadkor bo‘lsin, dedi pirovardida Islom Karimov.

MATBUOT VA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI XODIMLARIGA

Qadrli do‘stlar!

Avvalambor, siz, hurmatli jurnalistlarni, nashriyot va matbaa, radio va televideniye sohasi fidoyilarini, muhtaram faxriylarimiz, yurtimizdagi barcha mushtariylarni Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlari kuni bilan chin qalbimdan tabriklab, sizlarga o‘zimning chuqur hurmat va ehtiromimni bildirishdan mamnunman.

Barchamizga yaxshi ma’lum, bugungi hayotimizni sizlarning murakkab va mas’uliyatli faoliyatingizdan, ommaviy axborot vositalaridan ayri holda aslo tasavvur etib bo‘lmaydi.

Sizlarning mashaqqatli mehnat mahsulingizni millionlab odamlar qayerda bo‘lmasin, doimo katta qiziqish va e’tibor bilan kutadi. Dunyoda kechayotgan turli-tuman voqea va jarayonlar haqida sizlar yetkazadigan tezkor va xolis axborotning, hayotiy muammolar, kundalik tashvishlar va ularni hal qilish yo‘llari haqida jurnalist ahli bildiradigan ta’sirchan so‘zning ahamiyati va salmog‘i hozirgi zamonda tobora ortib bormoqda.

Buyuk mutafakkir bobomiz Alisher Navoiyning “Davron elining jismida ham jon bo‘lg‘il, ham jonlarig‘a moyai darmon bo‘lg‘il” degan hikmatli so‘zlari avvalo sizlar kabi zahmatkash va fidoyi insonlar sha’niga aytilgan, desak, o‘ylaymanki, yanglishmagan bo‘lamiz.

Haqiqatan ham, sizlarning mustaqilligimizni mustahkamlash, odamlarimizning ongu tafakkurini yuksaltirish, ularni Vatanimiz oldida turgan ulkan maqsadlar sari safarbar etish yo‘lida qilayotgan ezgu xizmatlaringizni xalqimiz, jamoatchiligimiz yaxshi biladi va yuksak qadrlaydi.

Muhtaram yurtdoshlar!

Biz bugun qanday shiddat bilan o‘zgarayotgan va rivoj topayotgan, ilgari uchramagan, yechimi o‘ta og‘ir va murakkab bo‘lgan turli-turli muammolarni tug‘dirayotgan XXI asrda yashayotganimizni hech esimizdan chiqarmasligimizni istardim.

Shular qatorida, avvalambor, globallashuv jarayonlari tobora tezlashib, dunyoning bir chekkasida yuz bergan voqea-hodisalar uning ikkinchi bir chetida zudlik bilan aks-sado berayotgan bir paytda, bu holatning o‘zi barchamizdan zamonaviy bilimlarni, intellektual salohiyat, axborot-

kommunikatsiya texnologiyalarini, xorijiy tillarni mukammal egallashni, bir so‘z bilan aytganda, professional malakamizni oshirish uchun o‘z ustimizda muntazam ishlashni talab qilayotgani hech kimga sir emas.

Shuni alohida ta’kidlashimiz zarur – hozirgi vaqtda nafaqat hayot, balki insonning o‘zi, uning ichki dunyosi, hayotga munosabati va talabi ham tubdan o‘zgarmoqda. Ana shunday ko‘pqirrali sharoitda bugungi jurnalist, bugungi matbuotchi bu haqiqatni chuqur anglagan taqdirdagina samarali faoliyat ko‘rsata olishi mumkinligi haqida, o‘ylaymanki, ortiqcha gapirishning hojati yo‘q.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, mamlakatimiz aholisini, zamondoshlarimizning hayoti va dunyoqarashini kechagi – 90-yillardagi odamlarning hayoti va dunyoqarashi bilan solishtiradigan bo‘lsak, o‘rtada yer bilan osmoncha farq borligini ko‘rish, kuzatish qiyin emas.

O‘z-o‘zidan ravshanki, bugun biz yashayotgan yangi davr, yangicha ijtimoiy munosabatlar ommaviy axborot vositalarining oldiga tez sur’atlar bilan o‘zgarib, rivojlanib borayotgan jamiyatimizning talablariga har tomonlama munosib bo‘lish, odamlarni o‘ylantirayotgan, bezovta qilayotgan muammolarga javob izlash, ularni kun tartibiga qo‘yib, jamoatchilik fikrini shakllantirish bo‘yicha o‘ta muhim va dolzarb vazifalarni qo‘ymoqda.

Shularning barchasini inobatga olgan holda, keyingi yillarda mamlakatimizda ommaviy axborot vositalarining demokratik islohotlar jarayonidagi o‘rni va ta’sirini yanada oshirish, ularning huquqiy, moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, erkin va mustaqil ommaviy axborot vositalarini rivojlantirish, jurnalist kasbining ijtimoiy maqomi va nufuzini yuksaltirish, soha xodimlarining mehnatini moddiy va ma’naviy rag‘batlantirish maqsadida amalga oshirgan ishlarimiz haqida albatta ko‘p gapirish mumkin.

Men bu borada faqatgina ba’zi bir misollarga e’tiboringizni qaratishni o‘rinli, deb bilaman.

So‘nggi yillarda yurtimizda ommaviy axborot vositalari sohasida 10 ga yaqin qonun qabul qilinib, ko‘plab qonun hujjatlariga tegishli o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritildi.

Bu haqda so‘z yuritar ekanmiz, ommaviy axborot vositalarini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash masalasi doimiy e’tiborimiz markazida bo‘lib kelayotganini ta’kidlashni xohlardim. Buning tasdig‘ini oxirgi 7-yilda soha rivoji uchun davlat byudjeti hisobidan kreditlar, ijtimoiy

buyurtmalar va davlat grantlari shaklida qariyb 13 milliard so‘m mablag‘ ajratilgani misolida yaqqol ko‘rish mumkin.

Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda ommaviy axborot vositalarining soni 3,6 karra ko‘payib, hozirgi vaqtda 1 ming 400 dan ortiqni tashkil etayotgani, ularning moddiy-texnik bazasi tubdan yaxshilangani bizning bu borada qanday katta taraqqiyot yo‘lini bosib o‘tganimizni ko‘rsatadi.

Mamlakatimizda an’anaviy axborot vositalari bilan bir qatorda, internet jurnalistikasi ham jadal rivojlanmoqda. Keyingi 5-yilning o‘zida veb-saytlarning soni 2 barobar ortib, 300 dan oshib ketgani mamlakatimiz milliy axborot makonining mazmuni va manzarasini tubdan o‘zgartirishga xizmat qilmoqda.

Bugungi kunda yurtimizda 66 ta telekanal, 34 ta radiokanal faoliyat ko‘rsatayotgani elektron media tarmoqlarning samarasi va salmog‘i ham tobora yuksalib borayotganidan dalolat beradi.

Keyingi paytda amalga oshirgan keng ko‘lamli ishlarimiz natijasida hozir O‘zbekiston aholisining 54 foizi raqamli televideniye imkoniyatlaridan foydalanmoqda. Joriy yilning o‘zida mamlakatimiz bo‘yicha yana 84 ta yuqori quvvatga ega bo‘lgan teleuzatgich moslamalari o‘rnatiladi va shu tariqa barcha hududlarimizni 100 foiz raqamli televideniye bilan qamrab olishga erishamiz.

Hozirgi vaqtda birgina O‘zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi tarkibidagi telekanallarning bir sutka davomidagi umumiy efir vaqti 520 soatni tashkil etmoqda. Holbuki, yaqin o‘tmishda bu raqam bor-yo‘g‘i 24 soatga teng edi. Ayni paytda milliy teledasturlarimiz sun’iy yo‘ldosh orqali dunyoning yuzdan ortiq davlatlariga uzatilib, jahon jamoatchiligini O‘zbekistonning qadimiy tarixi, boy madaniyati, bugungi sermazmun hayoti bilan tanishtirishda katta rol o‘ynamoqda.

Ta’kidlash joizki, fuqarolik jamiyatini shakllantirishning muhim sharti bo‘lgan nodavlat ommaviy axborot vositalari ham hayotimizga chuqur kirib bormoqda. Yurtimizdagi bosma nashrlarning 60 foizga yaqini, teleradiokanallarning 67 foizi, internet nashrlarining esa 95 foizi davlatga qarashli bo‘lmagan ommaviy axborot vositalari ekani buning amaliy tasdig‘idir.

Qadrli do‘stlar!

Bugungi xursandchilik kunda matbuot va axborot sohasida erishgan yutuqlarimiz, oldimizda turgan vazifalar bilan birga sohaning kelajak istiqbollari xususida fikr yuritishimiz albatta o‘rinlidir.

Bu haqda gapirganda, “Biz kecha kim edigu bugun kim boʻldik, ertaga qanday yangi marralarni egallashimiz kerak?” degan da’vat avvalambor hech kimdan kam boʻlmasdan, doimo hayotning oldingi saflarida boʻlishga intilib yashaydigan siz, hurmatli matbuot ahliga daxldor ekanini barchangiz yaxshi tushunasiz.

Biz oʻz oldimizga dunyodagi rivojlangan demokratik davlatlar qatoriga kirishdek ulkan va sharafli vazifani qoʻygan ekanmiz, mamlakatimizning jahon maydonidagi keskin raqobatga har tomonlama qodir boʻlishini bunday yuksak marraga erishishning asosiy sharti va garovi sifatida koʻramiz. Shu ma’noda, milliy jurnalistikamiz xalqaro media makonida oʻzining munosib va mustahkam oʻrnini egallashi bugungi kunda eng dolzarb vazifamiz boʻlib qolmoqda.

Shu borada keyingi paytda bir qator rivojlangan davlatlar, dunyoda nom qozongan nufuzli mediakompaniyalardan malakali mutaxassis va jurnalistlar yurtimizga taklif qilinib, ular ishtirokida matbuot xodimlari uchun oʻquv seminarlari va amaliy mashgʻulotlar oʻtkazish yoʻlga qoʻyilgani e’tiborga loyiqdir. Bu tajribaning keng qoʻllanishi tufayli oʻtgan yilning oʻzida 650 dan ortiq matbuot xodimlarimiz oʻz malakasi va mahoratini oshirishga erishganini, shu bilan birga, koʻplab oʻzbek jurnalistlari ham xorijiy davlatlarga borib, tajriba almashib kelganini qayd etish lozim. Kelgusida ham bunday samarali ijodiy aloqalarni davom ettirish ommaviy axborot vositalarimiz rivojiga yangi turtki berishi shubhasiz.

Jurnalist kadrlarning yangi avlodini, oʻz kasbining ustasi boʻlgan yetuk tahlilchi va sharhlovchilarni tayyorlash boʻyicha ham mamlakatimizda katta ishlar amalga oshirilmoqda. Bu haqda soʻz yuritganda, yaqinda Oʻzbekiston Milliy universiteti jurnalistika fakultetining zamonaviy yangi binosi qurib foydalanishga topshirilganini ta’kidlash kerak. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va chet tillarini, ijodiy mahorat sirlarini puxta egallash uchun barcha zarur moddiy-texnik baza va infratuzilma tarmoqlariga ega boʻlgan ushbu oliy oʻquv maskani mamlakatimiz jurnalistlarining intellektual va ijodiy salohiyatini yanada oshirishga xizmat qilishi bilan ayniqsa ahamiyatlidir.

Hurmatli vatandoshlar!

Hammamizga ayonki, inson bu hayotda baxt uchun dunyoga keladi. Lekin baxt degani faqat moddiy boylikka intilib, molu davlatga, havoyi orzularga berilib yashashni anglatmaydi. Baxt – bu, mening nazarimda,

avvalo tinch-osoyishta hayot, oila, el-yurt obodligi, o‘z yurti, o‘z Vataniga muhabbat, har qanday og‘ir sinovlar qarshisida ham o‘zini, o‘zligini yo‘qotmasdan, asl insoniy qiyofasini saqlab qolish, yuksak ma’naviy qadriyatlarga sadoqat bilan yashashdir.

Xalqimiz, millatimiz asrlar davomida odamiylik, insonni qadrlash, mehr-oqibat, bag‘rikenglik kabi ezgu fazilatlarni ko‘z qorachig‘idek asrab-avaylab, necha-necha avlodlarga bezavol yetkazib kelayotgani tariximizdan yaxshi ma’lum.

El-yurtimizni ming yillar osha turli to‘fon va bo‘ronlardan omon saqlab, barchamizga kuch-qudrat bag‘ishlab kelayotgan, hayotimizni har tomonlama yuksaltiradigan bunday olijanob qadriyatlar, o‘ylaymanki, ommaviy axborot vositalarimiz uchun hech qachon ahamiyatini, qadrini yo‘qotmaydigan bosh mavzular bo‘lib qoladi. **Chunki, ma’naviyatni asrash – avvalo insoniylikni, insonning o‘zini asrash demakdir**. Ma’naviy dunyomizga qarshi qaratilgan tahdid va xurujlar tobora kuchayib borayotgan bugungi vaziyatda bu o‘tkir haqiqatni barchamiz aslo unutmasligimizni istardim.

Shular haqida gapirganda, ruxsatingiz bilan, ilgari ham aytgan fikrimni yana bir bor eslatmoqchiman. Biz moddiy tomondan rivojlangan mamlakatlardan balki hozircha biroz orqadadirmiz, lekin ma’naviy jihatdan manaman degan davlatlardan o‘tib ketganmiz, deb aytishga barcha asoslarimiz bor. **Bugungi kunda boshimizni baland ko‘tarib, g‘urur va iftixor bilan yashashga imkon beradigan bunday bebaho boylikni qo‘ldan chiqarmasdan, yoshlarimizga ham yetkazsak, ularning ongi va qalbiga chuqur singdirsak, aziz farzandlarimizni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida barkamol insonlar etib tarbiyalasak, hech shubhasiz, ertangi kun, kelajak biznikidir.**

Ana shunday o‘ta muhim va dolzarb vazifani ado etishda jamiyatimiz, barchamiz avvalo sizlarga, sizlarning bilim va tajribangiz, professional mahoratingiz, grajdanlik pozitsiyangizga tayanamiz.

Fursatdan foydalanib, el-yurt manfaati, adolat va ezgulik yo‘lida hamisha o‘zini ayamasdan mehnat qiladigan siz, aziz jurnalistlarni men doimo qo‘llab-quvvatlashga, har tomonlama yordam va ko‘mak berishga tayyor ekanimni, sizlarni o‘zimning eng yaqin hamfikr va maslakdoshlarim deb bilishimni yana bir bor izhor etmoqchiman.

Aziz do‘stlar!

Bugungi qutlug‘ ayyomda sizlarni kasb bayramingiz bilan samimiy

muborakbod etib, barchangizga sihat-salomatlik, baxt va omad, ijodiy kamolot tilayman.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MUSTAQILLIGINING YIGIRMA UCH YILLIGIGA BAG'ISHLANGAN TANTANALI MAROSIMDAGI TABRIK SO'ZI. *2014-yil 31-avgust*

SHANXAY HAMKORLIK TASHKILOTIGA A'ZO MAMLAKATLAR DAVLAT RAHBARLARI KENGASHINING KENGAYTIRILGAN MAJLISIDAGI NUTQ. *2014-yil 12-sentabr*

O'ZBEKISTON O'QITUVCHI VA MURABBIYLARIGA. *2014-yil 30-sentabr*

BMT JAHON SAYYOHLIK TASHKILOTI IJROIYA KENGASHI 99-SESSIYASINING OCHILISH MAROSIMIDAGI NUTQ. *2014-yil 2-oktabr*

MUSTAQIL DAVLATLAR HAMDO'STLIGI DAVLAT RAHBARLARI KENGASHINING MAJLISIDAGI NUTQ. *2014-yil 13-oktabr*

O'ZBEKISTON PAXTAKORLARI VA BARCHA MEHNATKASHLARIGA. *2014-yil 24-oktabr*

"OROL DENGIZI MINTAQASIDAGI EKOLOGIK OFAT OQIBATLARINI YUMSHATISH BO'YICHA HAMKORLIKNI RIVOJLANTIRISH" MAVZUSIDAGI XALQARO KONFERENSIYA ISHTIROKCHILARIGA TABRIK SO'ZI. *2014-yil 29-oktabr*

"O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" DAVLAT AKSIYADORLIK KOMPANIYASI JAMOASIGA. *2014-yil 6-noyabr*

TERMIZ SHAHRIGA AMIR TEMUR ORDENINI TOPSHIRISHGA BAG'ISHLANGAN TANTANALI MAROSIMDAGI NUTQ. *2014-yil 28-noyabr*

O'ZBEK MILLIY AKADEMIK DRAMA TEATRI JAMOASIGA. *2014-yil 28-noyabr*

MAMLAKATIMIZNI DEMOKRATIK YANGILASH VA MODERNIZATSIYA QILISHGA QARATILGAN TARAQQIYOT YO'LIMIZNI QAT'IYAT BILAN DAVOM ETTIRISH — BOSH

MAQSADIMIZDIR. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 22-yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruza. *2014-yil 5-dekabr*

O‘ZBEKISTON XALQIGA YANGI YIL TABRIGI. *2014-yil 31-dekabr*

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI QONUNCHILIK PALATASINING BIRINCHI TASHKILIY YIG‘ILISHIDAGI NUTQ. *2015-yil 12-yanvar*

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI QUROLLI KUCHLARI TASHKIL ETILGANINING 23-YILLIGI MUNOSABATI BILAN VATAN HIMOYACHILARIGA BAYRAM TABRIGI. *2015-yil 13-yanvar*

2015-YILDA IQTISODIYOTIMIZDA TUB TARKIBIY O‘ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISH, MODERNIZATSIYA VA DIVERSIFIKATSIYA JARAYONLARINI IZCHIL DAVOM ETTIRISH HISOBIDAN XUSUSIY MULK VA XUSUSIY TADBIRKORLIKKA KENG YO‘L OCHIB BERISH – USTUVOR VAZIFAMIZDIR. Mamlakatimizni 2014-yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2015-yilga mo‘ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo‘nalishlariga bag‘ishlangan Vazirlar Mahkamasining majlisidagi ma’ruza. *2015-yil 16-yanvar*

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI SENATINING BIRINCHI MAJLISIDAGI NUTQ. *2015-yil 22-yanvar*

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI QONUNCHILIK PALATASI VA SENATINING QO‘SHMA MAJLISIDAGI MA’RUZA. *2015-yil 23-yanvar*

BIZNING MAQSADIMIZ — ERKIN VA FAROVON, DEMOKRATIK HAYOT QURISH. Tadbirkorlar va ishbilarmonlar harakati — O‘zbekiston liberal-demokratik partiyasining VII syezdidagi ma’ruza. *2015-yil 6-fevral*

O‘ZBEKISTON XOTIN-QIZLARIGA BAYRAM TABRIGI. *2015-yil 6-mart*

NAVRO‘Z BAYRAMIGA BAG‘ISHLANGAN TANTANALI MAROSIMDAGI TABRIK SO‘ZI. *2015-yil 21-mart*

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI LAVOZIMIGA KIRISHISH TANTANALI MAROSIMIGA BAG‘ISHLANGAN OLIY MAJLIS PALATALARINING QO‘SHMA MAJLISIDAGI NUTQ. *2015-yil 10-aprel*

INSON, XALQ VA MILLAT XOTIRA BILAN TIRIK VA BARHAYOTDIR. Xotira va qadrlash kuni munosabati bilan ommaviy axborot vositalari uchun berilgan intervyu. *2015-yil 9-may*

MATBUOT VA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI XODIMLARIGA. *2015-yil 27-iyun*